

VÝBER č. 3 / 1984

O b s e n :	1
Báseň vojaka, padlého roku 1944	3
Komunisti v Československu za odtrhnutie	4
Československo pred novým justičným škandálom	5
Samizdatová literatúra povznáša	6
Anton Hlinka, SDE, sa zamýšľa nad významom púti na Levočskú horu	7
Slovo do týždňa od otca Antona na tému Čo zachráni Európu?	9
Zasväťme seba a rodinu Božskému Srđcu Ježišovmu a Nepoškvrnenému Srđcu Panny Márie!	11
K sviatku Božského Srdca	13
Juhoslávska osada Medugorje	14
Otec Anton:	
Ján Pavol II. k výročiu narodenia Martina Lutera	15
Otec Karel :	
Dnešný postoj katolíckej Cirkvi k M. Luterovi	17
Peter Orlický :	
Ekumenický odkaz Karola Rahnera, S.J.	19
- Z ekumenického sveta	21
Z prejavu sv. Otca	22
Otec Karel:	
Malá prechádzka po Vitterbu, ktoré navštíví Svätý Otec Ján Pavol II.	23
- Najdôležitejšie časti posolstva Jána Pavla II. k 18. svetovému dňu oznamovacích prostriedkov	25
Hlavné myšlienky audienčného prejavu J.P. II.	27
Prvá etapa pastoračnej cesty Jána Pavla II. vo Švajčiarsku	28
Brat Klaus	29
Ekumenické snahy Svätého otca vo Švajčiarsku	30
Oslava sviatku Tela a Krvi Pánovej	33
Generálna audiencia Svätého Otca na tému: Láska medzi manželmi	35
-- Sára, Tobiášova nevesta	36
Otec Štefan Senčík, S.J.:	
Komentár k liturgickým textom	39
Otec Anton :	
Kázeň na 7. veľkonočnú nedelu	41

Otec Štefan Senčík, S.J.	
Komentar k liturgickým textom na slávnosť zoslania Ducha Svätého	43
Otec Anton :	
Kázeň na sviatok Najsvätejšej Trojice	45
Úryvok z kázne otca Antona Hlinku, SDB, na 13. cezročnú nedelu 1.7.1984	47
Otec Anton sa zaoberá situáciou cirkvi v ČSSR	49
- Niekolko slov na zamyslenie	52
Anton Hlinka :	
Rozhovor s redaktorom Jánom Smrečanom o výročnom stretnutí slovenských kat. intelektuálov	53
Anton Hlinka :	
Pastiersky list z roku 1949	55
- O prázdninách a dovolenkách	57
- Prázdniny	59
Otec Anton hovorí na tému :	
List mladých slovenských katolíkov veriacim na Západe	60
Otec Anton :	
Profil argentínskeho biskupa Nováka	65
Otec Anton :	
Biskup Proláno z Ekvádoru	67
Hnutie "Fé y allegria- Viera a radost" v Ekvádore	69
Premonštráti, Eucharistia, Praha = svätý Norbert	70
Ján XXIII: Návod na vnútornú výrovnanosť	73
- Slová na zamyslenie	74
Otec Karel nás oboznámi s prednáškou kardinála Jozefa Ratzingera:	
O potrebe kresťanstva pre modernú demokraciu	75
Otec Tomáš Špidlík :	
Cirkev - priestor Ducha Svätého	77
Medzinárodná cena Pavla VI. švajčiarskemu teológovi Hans Urs von Baltazarovi	79
Otec Anton Hlinka:	
Kriminálny prípad, ktorý sa nikdy nestal	80
Anton Hlinaka :	
Cirkev v Albánsku	81
Otec Karel :	
Niektoré zaujímavé, ale menej známe pútnicke miesta	83
Mons. Jozef Benáček :	
Čo hovorí nové cirkevné právo o laikoch?	85
Úvaha na tému :	
Sú dnešní ľudia skutočnými nevercami?	87
Ďalšie správy	88
Gavriil Romanovič Deržavin :	
Óda na Boha	99
Andrej Žarnov: Cyril a Metod	100
- Nový MOST	101

B á s e n v o j a k a ,
padlého roku 1944 na Východnom fronte.

/Anglický katolícky týždenník "The Tablet" zo 4.3.1972 uverejnil modlitbu ruského vojaka. Na vysvetlenie podal čitateľom tento krátky úvod: "Bola nám zaslaná pozoruhodná báseň, ktorú našli u mladého ruského vojaka, ktorý padol pri útoku v roku 1944. Volal sa Alexander Zakopa". Preklad básne od Kati Nabugokovej/.

Vypočuj ma, Bože,
nikdy za celý život som s Tebou nehovoril...
Ale práve teraz hrozne túžim Ťa pozdraviť.
Vieš, oni mi vždy tvrdili, už od malička, že nie si.
A ja, blázon, som uveril.
Nikdy som nemal kedy zapozerat sa na Tvoje stvorenie.
Ale teraz, keď ležím v granátovom kráteri,
pozerám do noci a obdivujem trblietavé hviezdy
tam vysoko nad sebou,
je mi náhle jasné, aká krutá je to lož.
Ty, Bože, podávaš mi svoju ruku, všakže?
Som tak trochu zvedavý...
A ja Ti budem rozprávať-
a Ty, Ty mi budeš rozumieť.
Nie je to divné, že sa mi dostalo toto svetlo
a že Ťa vidím uprostred pekla tejto noci?
A vlastne už nemám nič, čo by som Ti povedal,
len priznať: Hrozne ma teší, že som Ťa spoznal.
O polnoci nám rozdali menovky a zoradili k útoku.
Ale Ty si sa prizeral - a ja som nemal ani trochu strach.
Červená raketa!
Dobre, povedal som si, musím vyrazit.
Bolo mi s Tebou tak dobre.
Chcem Ti povedať ešte toto:
dobре виēš, воjna je strašne krutá
a azda ešte tejto noci môžem zaklopäť na Tvoje dvere.
A aj keď som nepatril predtým medzi Tvojich priateľov,
všakže mi otvoríš a nechás ma vstúpiť,
keď k Tebe prídem?
Prečo? - kričí vo mne všetko.
Bože, môj Pane, Ty vidíš, čo sa mi prihodí.
Tejto noci sa mi o t v o r i l i o č i .
Do videnia, môj Bože!
Už idem.
A vôbec ma neteší myšlienka, že sa vrátim.
Je to čudné, všakže?
A ja sa smrti vôbec nebojím.-

- o -

Prevzaté z knihy : Jestvovanie Boha /vybrané štúdie/. Zostavil a preložil Dr. Ivan Marianov, 767 strán strojom, A 4 . Básen na strane 574-5.

- o -

O rozhovoroch medzi Svätoú Stolicou a zástupcami ČSSR niet informácia. Ani Vatikánsky rozhlas ich nijako nekomentoval. Pôvodným zámerom stretnutia malo byť zistovanie stanoviska druhej strany - a nie vyjednávania o určitých otázkach, hovoria informované kruhy vo Vatikáne.

Za Československo sa na nich zúčastnili popri vedúcim federálneho úradu pre cirkevné veci, Vladimírovi Jankú, aj vedúci slovenského a českého cirkevného úradu, Karol Homola a František Jelínek a príslušný pracovník z ideologického oddelenia ÚV KSČ, František Činodr.

Zároveň s touto správou, ktorá sice nedáva konkrétné výhlady do budúcnosti, ale predsa svedčí o akejsi forme styku s Vatikánom, sa na Západe objavili iné informácie. V piatok ich zaznamenal západonemecký denník Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Na základe informácií agentúry KNA uvádza, že koncom júna t.r. zvolali komunistické predstaviteľa najvyšších funkcionárov režimej kňazskej organizácie Pacem in terris na zasadanie vo Vysokých Tatrách. Mali im tu - ako preniklo z katolíckych kruhov v Bratislave - predložiť dva návrhy straníckeho vedenia:

1. namiesto pápeža má na budúci rok prísť na oslavu na Velehrade moskovský patriarcha Pimen.

Potom ich oboznámili s trocha pozmeneným návrhom zo stalinských dôb:

2. Katolícka cirkev v Československu by sa mala odtrhnúť od Ríma, vyhlásiť sa za národnú cirkev a podriadiť sa moskovskému patriarchátu. Znamená to, že by uzavrela úniu s pravoslávnou cirkvou.

Frankfurter Allgemeine Zeitung ďalej píše, že v 50. rokoch sa v niektorých krajinách sovietskeho bloku pokúsili odtrhnúť Cirkev od Ríma. Nikde sa to však nepodarilo. Terajší návrh pripisujú hlavnému ideologovi KSČ Biňákovovi, ktorý dôsledne zastáva bojovnú ateistickú líniu. Iba na pravoslávie sa to nevzťahuje.

Podľa informácií zo schôdzky funkcionárov Pacem in terris, prejavil rad prítomných nahlas svoj nesúhlas s návrhom. Iní na protest opustili rokovaci miestnosť. Potom išlo o predstaviteľov prežimnej organizácie, ktorej rady sa značne preriedili odvtedy, čo pápežský dekrét z marca 1982 takúto činnosť kňazom zakazuje.

Pokus odtrhnúť Cirkev od Ríma by mohol teda pre biľakovcov vyznieť opačne, píše západonemecký denník. Potom pripomína násilné pripojenie ukrajinských katolíkov k pravosláviu, uväznenie tisícov kňazov i veriacich, ktorí s tým nesúhlasili a píše:

"Pravda, dnes by si sotva mohli dovoliť takýto postup, ktorý svetová verejnosc vtedy - v povojnovom zmätku - sotva vzala na vedomie." Záverom západonemecký denník poznámenáva, že návrh na odtrhnutie od Ríma azda mal posilniť postavenie československých vyječnávačov, ktorým vo Vatikáne išlo od odvolanie zákazu Pacem in terris.

SE, 77.1984.

- o -

V stredu podvečer, 11. júla 1984, odišiel Svätý Otec Ján Pavol II. do svojho letného sídla v Castel Gandolfe, kde strávi dvolenku.

Kanada: Milosrdné sestry Matky Terezy z Kalkuty koncom júla 1984 otvoria prvý dom v Kanade, vo Winnipegu. Oznámil to arcibiskup mons. Adam Exner, ktorý požiadal Matku Terezu už v r. 1982, keď bola na návštive vo Winnipegu, aby otvorila dom aj v jeho diecéze. Do Winnipegu pôjdu na jprv 4 sestry, pre ktoré už obstaralo združenie dobrovoľníkov dom a ktoré budú pomáhať starcom rôzneho pôvodu....

- o -

VR, 11.7.84-sl.

Československo pred novým justičným škandálom!

Podľa správ katolíckej tlačovej služby Kathpress, slovenské juštice orgány pripravujú v Bratislave proces proti :

- 19 ročnému študentovi chémie Branislavovi BOROVSKÉMU,
- 20 ročnému študentovi strojárstva Tomášovi KONCOVI a
- 23 ročnému robotníkovi Alojzovi GABAJOVI.

12. decembra 1983 ich pohraničná stráž zatkla pri prechode Poľsko-slovenských hraníc. Na základe obvinenia z pašovania ich vzali do vyšetrovacej väzby v južnom Poľsku, kde ich držali až do 19. apríla 1984, kedy ich previezli do Košíc a odtiaľ začiatkom mája 1984 do Bratislavu.

Podľa dobre informovaných poľských kruhov ich väznili v troch rozličných mestách, zaoberádzali s nimi veľmi tvrdô v nádeji, že odhalia širší kruh ich priateľov a čitatelov náboženskej literatúry na Slovensku, ako i adresy ľudí v Poľsku, od ktorých dostali knihy.

Podľa správ v západnej tlači a spisov Amnesty International sa proti spomenutým trám pripravuje priam divadelný proces na zastrašenie veriacich - najmä mladých - aby sa viac neangažovali týmto a podobným spôsobom za svoje presvedčenie.

V rámci prípravy na proces prebieha už niekolko mesiacov - hovorí sa v Kathpress zo 14. júna 1984 - rozsiahle vypočúvanie mladých i starších veriacich, ktorých totčnosť polícia azda zistila pri vypočúvaní spomenutých troch alebo pri domovej prehliadke. Všetky vyšetrovania sa vraj konajú v závislosti od nadporučika ŠTB PINELA.

Borovského, Gabaja a Konca obvinili z nedovoleného opustenia republiky, t.j. z prestúpenia § 109 trestného zákona. Nadporučík Pinel sa však vraj usiluje o rozšírenie obžaloby a to o obvinenie z pašráctva, § 124 a z poburovania, § 100 tr. zákona. Podľa správ zo spomenutých prameňov by k súdu malo prísť koncom júna v Bratislave.

Rakúska katolícka tlačová služba uvádza v súvislosti s rozsiahlym vypočúvaním čosi absolútne nové, čosi úplne neslýchané v komunistickej justícii:

kedže všetci vypočúvaní sú presvedčení a angažovaní katolíci, nútia ich p r i s a h a t n a k r í ž, že vypovedia pravdu a len pravdu. Okrem toho - píše sa ďalej v Kathpress - sa na nich robí rozličný typ nátlakov spojených s hrozbami, týkajúcich sa ich štúdia, prípadne zamestnania, rodiny, priateľov a pod.

Tou prísahou na kríž upozornila slovenská komunistická justícia na seba mnohých právnikov na Západe. Vyžaduje sa v socialistickom právnom systéme pri vypočúvaní inštitúcie prísahy? - pýtajú sa títo. Požaduje zákon od vypočúvaných na políciu prísahu? Kedže však ide o prísahu na kríž, prípadne na Evanjelium, bude treba položiť znova tú istú otázku: Je požadovanie prísahy na kríž v súlade so zákonmi socialistického Československa? Smie vyšetrujúci policajt alebo súdca žiadať od vypočúванého takúto prísahu ešte sa s požadovaním takejto prísahy dostáva do konfliktu so zákonom?

Odpoveď na tieto otázky je jasná každému súdnemu človeku, hoci neštudoval právo: ak by sa vypočúvajúci z d r á h a l prisahal na kríž, s odvolaním sa na československé zákony, konal by s p r á v n e a u s v e d c i l b y z prestupovania zákona tých, ktorí majú byť jeho strážcami! V prípade však, žeby vypočúva júci na základe nátlaku od vypočúванého takúto prísahu dosiahol, bola by to prísaha protizákoná a n e p l a t n á, lebo bola vynútená! A vynútená prísaha n e z a v ā z u j e vypočúvaného alebo svedka a neoprávnuje súdca k postihu!

Anton Hlinka,
Hlas Ameriky - Mnichov. W, 23.6.84

K prípadu Gabaj-Konc-Borovský .

Západonemecká tlačová katolícka agentúra KNA zo 17. augusta 1984 uvádza, že bezpečnostné orgány prepustili z vyšetrovacej väzby, ktorá trvala 7,5 mesiaca:

- 20 ročného študenta chémie Branislava BOROVSKÉHO,
- 21 ročného študenta strojárenstva Tomáša KONCA a
- 24 ročného robotníka Alojza GABAJA

12. decembra 1983 ich Poľská pohraničná stráž zatkla, odovzdala poľským bezpečnostným orgánom, ktoré ich až do 19. apríla 1984 držali vo vyšetrovacej väzbe - každého v inom meste. Podľa dobre informovaných poľských kruhov vyšetrujúci s nimi zaobchádzali veľmi tvrdo v nádeji, že si takto vynútia správy o podrobnostiach prevozu literatúry z Poľska.

19. apríla 1984 previezli Borovského, Konca a Gabaja do Košíc a odtiaľ začiatkom mája do Bratislavu. Tam sa pokračovalo vo vyšetrovaní celého prípadu s takou dôkladnosťou, ako keby išlo o medzinárodný komplott alebo o odhalenie závažných kriminálnych priestupkov.

Čoho sa dopustili títo traja mladíci, že ich bolo treba tak dlho a tak dôkladne vyšetrovať?

V podstate ide o údajný trestný čin opustenia republiky. Podľa výsledkov vyšetrovania s a vzdialili od hraničnej čiary až 30 metrov - a to pri obci Mníšek nad Popradom. Pri vyšetrovaní sa však zistilo aj čosi iné: že totiž títo traja prekročili hraničnú čiaru omylom a bez úmyslu opustiť republiku. Podľa čs. zákona však na spáchanie trestného činu sa vyžaduje umýsel republiku opustiť, čiže rozhodnutie spáchať trestný čin! To však Borovskému, Koncoví a Gabajovi nedokázali!

Ďalší trestný čin - citujeme stále správu KNA - z ktorého ich obviňujú, je porušovanie predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou. Podľa oficiálneho obvinenia traja mladíci prebrali od neznámych poľských občanov väčšie množstvo svätých obrázkov, náboženskú literatúru a kazety s nahrávkami kázni. Všetok tento materiál sa pokúsili preniesť na Slovensko. KNA, ktorá tu cituje informované kruhy z Bratislavu podotýka, že v tomto prípade nešlo o tovar ani v užšom, ani v širšom zmysle slova, ale o náboženskú literatúru, ktorú v Československu prakticky nedostať, lebo štát nedovoľuje jej vydávanie a rozširovanie! Podľa správ z Bratislavu - píše KNA - znalec, objednaný vyšetrovateľom, odhadol hodnotu obrázkov, kníh a kaziet, ktoré mladíci prenášali z Poľska, na 29.286.- Kčs. Haliere neudal.

Na prevoz, kníh, kaziet a obrázkov v tejto hodnote by boli potrebovali nákladné aעתו ! Žeby sa im bolo toľko zmestilo do troch plecniakov?

Veľmi pravdepodobne bol odhad taký vysoký preto, aby obvinených mohli stíhať na základe § 124, ods. 2, písmeno b/ : "Odňatím slobody na 1 - 5 rokov sa páchatel potresce, ak spôsobí takým činom značnú škodu alebo iný obzvlášť závažný následok." A 29 tisíc korún - to je úctyhodná suma a veľká škoda.

Spomenuté bratislavské kruhy sa podľa KNA pytajú, ako mohol znalec štátnej bezpečnosti tak presne odhadnúť hodnotu prepašovaného tovaru, keď v obecnebol prepašovaný a Poľská bezpečnosť ho mladíkom odborala a odmietla vydáť Československej bezpečnosti?

Ale je tu aj čosi iné: v československých zákonoch n e j e s t - v u j e z á k a z d o v o n z u n a b o ž e n s k e j l i t e r a - t ú r y, ani svätých obrázkov ani nahrávok s náboženskou tématikou!

Tieto veci nespadajú pod označenie "továr" a tak sa možno znova pýtať, či sa vôbec obvinení dopustili dajakého trestného činu! Ak sa veci takto majú, eko potom štát na bezpečnosť o dôvodn í, že držala vo vyšetrovacej väzbe 7,5 mesiaca mladých ľudí na základe púheho, neodôvodneného podozrenia?

Súčasne sa však možno pýtať, či rozsiahle vyšetrovania nemali v Borovskom, Gabajovi a Koncovi iba veľmi v ítanú zámienku na zastavaciu akciu mladých veriacich! Správa KNA končí chválou na obvinených: správali sa vraj veľmi statocne a to i napriek veľmi tvrdému zaobchádzaniu, najmä v Poľsku. Nezatiahli do veci ďalšie osoby!

Borovský, Gabaj a Konc sú už takmer tri týždne na slobode. Trestné konanie proti nim sa však neskončilo, lebo bratislavská prokuračúra sa chystá podať na nich obžalobu. Pravdepodobne potrebuje čas na preformulovanie celého procesu v tom zmysle, že ide o praobyčajné pašeráctvo, podobne ako v procese proti katolíckym aktivistom v Olomouci pred tromi rokmi, ktorých ľopoštolát s náboženskou literatúrou obžaloba predstavila ako nedovolený obchod.

Takýmto spôsobom sa má zamaskovať náboženský útlak v ČSSR, známy v celom svete! Na takéto triky však už zahraničie nenaletí!!

Čo československé úrady týmto procesom dosiahnú, bude iba to, že sa Branislav BOROVSKÝ, Alojz GABAJ a Tomáš KONC, nateraz väzni na slobode, stanú symbolmi odvahy, kresťanského presvedčenia a zmužilosti pre mládež doma i v zahraničí, ako to bolo a je s Helenou GONDOVOU, Františkom NOVAJOVSKÝM, Vinterom Matejom RONCOM, Emíliou KESEGOVOU, Jánou MIČIANOVOU a ďalšími!

A to je veru ďalší úspech cirkvi a kresťanstva v Československu!

Anton HLINKA,
Hlas Ameriky,
Mníchov.

W, 18.8.84.

- o -

Poľsko: Vyše 300.000 pútnikov sa zúčastnilo na sviatok Nanebovzatia Panny Márie liturgickej slávnosti z celého Poľska a z iných krajín pri mariánskej svätyni na Jasnej hore v Čenstochovej. Hlavným celebnatom slávnostnej svätej omši bol pomocný chicagský biskup poľského pôvodu mons. Alfréd Abramovič. Prítomný bol tiež tokijský arcibiskup ako aj biskupi z Rakúska, Francúzska a Mexika. V homílii poľský primas, kard. Jozef Glemp, objanil význam púte na Jasnú horu pre poľský národ a jeho ducha a poukázal tiež na bratské spojivo, ktoré táto púť vytvára na národnom a medzinárodnom poli. VR, 16.8.84-sl.

Poľsko: Pri príležitosti sviatku Nanebovzatia, do poľskej národnej svätyne na Jasnej hore prišlo od 9. do 15. augusta 1984 32 púti pešo z rôznych diecéz a miest krajin. Spolu okolo 145.000 osôb. Ďalšie desaťtisíce veriacich prišlo do Čenstochovej na dopravných prostriedkov. Na organizovaných pútiach pešo sa zúčastnilo vyše tisíc kňazov, do 1.400 seminarirov a 30 biskupov! V spomínaných dňoch vo svätyni na Jasnej hore bolo odslúžených 2.300 omší a rozdaných 450.000 svätych prijímaní. VR, 19.8.84-sl.

Samizdatova literatúra socialistických krajín povznáša duchovnú úroveň ľudí.

Národy v socialistických krajinách nasledujú prax Sovietskeho zväzu v boji za dostatok náboženskej literatúry. V Sovietskom zväze vládny predstaviteľia vyhlasujú, že sa tlačí dostatok náboženskej literatúry, ale pritom sa zamlčujú počty výtlačkov a kolko výtlačkov z kníh a časopisov sa dostane do rúk veriacich. Ďalej sa ničia publikácie, ktoré si mnohí len ľahko môžu zadovážiť.

Na základe nedostatku náboženskej literatúry vznikol "samizdat", t.j. tajná výroba náboženskej literatúry. V posledných rokoch vzrástol počet zatknutých a súdov v spojení s náboženskými samozdatmi. Prvý samizdat v ZSSR vyšiel v roku 1960 od baptistov, ktorí si začali sami tlačiť Biblie a iné náboženské knihy a časopisy. Za desať rokov kresťanská tlač vyrabila vyše 500 tisíc kníh, väčšinou Biblií.

Tajná polícia objavila tlačiarne v roku 1974 v Litovsku, v roku 1977 v Ivangorode pri Leningrade, v roku 1980 v Krasnodarskom kraji. Mnohí boli zatknutí. V roku 1981 polícia urobila prehliadku v Kochajevskom kláštore, pričom skonfiškovala náboženskú literatúru. V tom istom roku mal domovú prehliadku pravoslávny kňaz Peter Drinjuk. Skonfiškovali mu 200 výtlačkov "Pravidlá sv. Serafima zo Sarova", ako i 15 výtlačkov "Tajného vyznania". V apríli roku 1982 zatkli v Moskve skupinu pravoslávnych kresťanov, ktorí pomáhali vyrábať a rozširovať pravoslávnu náboženskú literatúru, najmä na Ukrajine, ale i na Sibíri. Jeden z kňazov bol odsúdený na 3,5 roka a iní dostali 3-4 roky väzenia.

"Sovietskaja Rossija" v článku o osude týchto kresťanov oznámila, že za dva roky vytlačili 61 500 kníh. Pri domových prehliadkách skonfiškovali mnoho liturgických a modlitebných kníh. "Komsomolskaja Pravda" z 3. júna 1983 kritizovala istého nemenovaného inžiniera, že používal elektronické prostriedky na samizdat, ktoré sa dostali do takmer každého kúta krajiny.

Tajná výroba náboženskej literatúry sa neobmedzuje len na kresťanov. V Taškente súdili 13 ľudí v septembri 1982 pre tajnú výrobu a šírenie muslimskej náboženskej literatúry..../ďalej silno rušené/

VR, 25.6.84-sl.

- o -

NSR: Hnutie "Pomoc trpiacim cirkvám- Kirche in Not" so sídlom v Königsteine v NSR, dalo v minulých dňoch do obehu už 4. portugalské vydanie tzv. Písma svätého pre mládež, ktoré týmto dosiahlo od roku 1979 celkový náklad viac ako 8 miliónov výtlačkov. Nové vydanie bolo vytlačené na žiadosť brazílskych biskupov, ktorí potrebujú viac ako 1 milión exemplárov. Kniha bude zaslaná i do Angoly, Mozambiku a do iných bývalých portugalských kolonií. VR, 21.6.84-č.

Francúzsko: Viac ako 1,5 milióna osôb dňa 24.6.1984 sa v Paríži zúčastnilo protestného sprievodu proti novému zákonom o úprave školstva. Zákon navrhuje jednotnú školu postupným zrušením súkromných škôl. Od rána do večera pochodovali v Paríži zástupy učiteľov, rodičov a žiakov z celého Francúzska, so všetkých súkromných škôl - a to nielen katolíckych, ktorých je viac ako 90 %, ale tiež protestantských, židovských a dokonca i z verejných škôl. Manifestácia bola pokojná, skoro vo sviatočnej nálade, za zvukov zboru z Verdiho "Nabucca". Poriadok zaistovalo asi 25 000 dobrovoľníkov z rady rodičov.

Cieľom manifestácie, ako uviedli francúzski biskupi v predchádzajúcim vyhlásení, bolo zaistiť katolíckym školám ich katolícky rád a právo rodičov zvoliť pre deti školu podľa vlastného presvedčenia.

SE, 20.6.84.

V "Slove do týždňa" sa otec Anton Hlinka, SDB, zočíta: pod významom púti na Levočskú horu.

K tradícii púti na toto miesto napsal v sobotu, 30.6.1984 západonemecký denník "Die Welt" o opatreniach režimu na z nemožnenie tohtočnej masovej púti na Levočskí mariánsku horu:

Na jednom letáku, ktorý sa dostal práve na Západ, udávajú sa podrobnosti úradných opatrení, ktoré by mali púť prekaziť. Tak obdržali vedúci základných škôl prísny rozkaz, aby v dňoch 7. a 8. júla 1984 usporiadali školské podujatia, ktorých sa žiaci budú mušiť poviene zúčastniť.

Mládežnícke a ženské zväzy ako aj vedúci polnohospodárskych družstiev a štátnym majetkov dostali úradný príkaz od strany, aby usporiadali zhromaždenia na miestnej a okresnej úrovni, na ktorých by bola účasť rovnako povinná!

Žalej sa v letákoch hovorí o zátarasoch na prístupových cestách do Levoče. Verejná osobná doprava k tomuto miestu má byť v dňoch mariánskej púte zrušená.

Správa v západonemeckom denníku "Die Welt" svetovú verejnosť neprekvapuje! Dnešný režim v Československu už viackrát hrubým spôsobom zasiahol do náboženskej slobody a z náboženskej aktivity slovenských katolíkov má osobitný strach. Bojí sa duchovného odkazu kresťanstva a ako to napísal citovaný nemecký denník, chce zabrániť, aby sa z Levoče nestala "slovenská Čenstochová".

Pripomeňme si, že sa v roku 1983 zúčastnilo púte na mariánsky vrch nad Levočou vyše 100.000 ľudí, z čoho bola tretina mladých.

Čo vábi slovenských katolíkov na toto pútne miesto?

O tom hovorí otec Anton :

2. jún - sviatok Navštívenia Panny Márie. Pri týchto slevách sa čosi ozve v myслиach a v srdci veriacich, najmä východného a stredného Slovenska, lebo sa im v predstavách vynorí mariánsky vrch nad Levočou s desaťtisícami pútnikov, plných viery, zbožnosti a odvahy pri príchode na milostivé miesto a plných útechy, dôvery v život a odhodlanosti ostatí verní pravde a veľkým mravným hodnotám pri odchode.

Veriaci, ktorí sa toho roku cdoberú na púť do Levoče, istotne prekročia prah kostola na mariánskej hore s veľkým zádesťučinením, lebo si uvedomia, že sa z rozhodnutia Petrovho námestníka v Ríme stal jedným z privilegovaných kostolov Cirkvi - b a z i l i k o u ! Zaradil sa tak medzi starobylé chrámy ako Wormský alebo spejelský dóm a slávne pútnicke kostoly, ako napr. v Lurde, vo Fatime, Mariazzelli, Čenstochovej - a povedzme to nahlas - v Šaštine.

V oficiálnom tlačovom ergáne posvätej kongregácie pre sviatosti a Boží kult "Noticie" sa uvádzaj dekrét spomenutej kongregácie z 26. januára 1984, obsahujúci vyhlásenie kostola na mariánskej hore pri Levoči, zasväteného tajomstvu Navštívenia Panny Márie, za menšiu baziliku - bazilika minor.

Svätá Stolica, počnúc 18. storočím, povýšila niektoré starobylé chrámy alebo významné pútnicke miesta na túto hodnosť, udeliac im osobitné privilégia. Kostol na mariánskej hore nezodpovedá súce všetkým požiadavkám, ktoré sa obyčajne kladú ako podmienka pre toto vyznačenie - ako starobylosť, umelecká hodnota a pod. - ale má čosi význačnejšie, čo nepochybne prevýši spomenuté historické a umelecké aspekty - a to je skutočnosť, že je jedným z veľkých a dnes azda z najväčších o h n í s k kresťanskej zbožnosti a vyznavačského ducha na Slovensku!

Tradícia púti na Levočskú horu siaha až po 12. storočie. Leányi vo svojej kronike píše o vyplienení starej Levoče Tatarmi a o vydobúvaní novej. Roku 1247 nemeckí kolonizátori spolu s domácim obyvateľstvom postavili na vrchu nad Levočou, zvanom vtedy Olivová hora, kaplnku, prestavanú v roku 1322 a o 150 rokov znova.

V máji 1766 sa z iniciatívy farára Martina Enberta začalo so stavbou nového prieskameňného kostola. Cisár Jozef II. ho však dal zatvoriť. No hneď po jeho smrti ho cirkevná vrchnosť na nátlak v eriaciach z celého stredo-východného Slovenska, ba i z Poľska, otvorila. Preniesli do neho vzácnu sochu Panny Márie zo 14. storočia z farského kostola. Odvtedy, až do roku 1950, bola mariánska hora metou nespočetných pútnikov.

Kedže kostol z 18. storočia mohol pojať iba malú časť pútnikov, rozhodli sa v roku 1906 Levočania a ctitelia Panny Márie levočskej z celého Slovenska postaviť na hore nový veľký kostol. Horliteľom a organizátorom zbierok bol levočský farár Kompaník. Stavba postupovala rýchle, bájstotne prirýchle, lebo v noci 16. októbra 1908 sa takmer hotová veža zrútila. Strhla sa sebou i múry kostola.

Veriaci sa nedali znechutiť a začali robiť nové zbierky. Stavbou poverili spolahlivú firmu a tá postavila úctyhodnú svätyňu Matky Božej. Posvätili ju 2. júla 1922 za prítomnosti veľkého množstva pútnikov z celého Slovenska. Celebrantom bol spišský biskup Ján Vojtaššák.

Na hlavnom oltári je už spomenutá socha Panny Márie zo 14. storočia. Popri nej sú umiestnené sochy sv. Anny a sv. Joachima. Socha Panny Márie má veľkú umeleckú hodnotu a svojim preduchovnelym výrazom už stáročia príťahuje zraky zbožných pútnikov. Je to jedna z najpozoruhodnejších pamiatok vrcholnej gotiky na Slovensku. Mária 148 cm.

Na sviatok Navštívenia - 2. júla 1900 - ju slávnostne korunovali. Drahocennú korunu zo 14-karátového zlata, vyzdobenú drahokamami, opálmi a perlami, darovali veriaci z Košíc. Vážila 550 gramov a Karl Huba, ktorý ju vyhotobil, odhadoval jej hodnotu na 2,450.000 vtedajších korún.

Roku 1934 ju zločinné ruky odcudzili. V tom období zmizli z mnohých chrámov a zámockých kaplniek vzácné obrazy a umelecké pamiatky, ktoré sa potom objavili v štátnom múzeu, odkiaľ sa viac nesmeli vrátiť na pôvodné miesto!

Terajšia koruna pochádza z roku 1700 a je tiež bohatá vyzdobená.

Toto roku sa teda pútnici budú po prvýkrát modliť v novej slovenskej bažíliku! No nie toto ich bude príťaňovať na mariánsku horu, lež stáročná viera otcov a túžba po Božej pomoci pre seba a celý národ a prímluvu presvátej Panny levočskej.

I keď sa Levoča stala v posledných rokoch najväčším pútnickým mestom na Slovensku, možno - ba treba - vždy zdôrazniť, že ide o pút, o vyznanie alebo hľadanie viery a nie o manifestáciu a ešte menej o demonštráciu proti niekomu alebo niečomu. Slovenskí katolíci v Levoči a pri iných príležitostiach zdôrazňujú, že sa ich viera a vykonávanie náboženských povinností nesmie stotožňovať s dajakým politickým prejavom a tento ich postoj je nielen výrazom občianskej zrelosti, ale aj dôkazom toho, že vedia vyhnúť zbytočnému konfliktom s nepriateľom, ktorý všade vetví politického odporu.

SE, 2.7.1984

"Slovo do týždňa" od otca Antona na tému

Čo zachráni Európu?

Dvadsiate storočie sa chýli ku koncu a s ním pravdepodobne aj jedna historická epocha európskej kultúry a civilizácie. K tomuto úsudku oprávňuje celý rad meniacich sa prvkov.

Všimnime si v krátkosti iba jeden - duchovný - ktorý tvorí podstatu, dušu toho, čo sa nazýva "európska kultúra": z verejného, ba i súkromného života prevažnej väčšiny krajín tohto kontinentu sa strácajú kus po kuse zbytky niekdajšej kresťanskej tradície. Každá generácia je na ňu chudobnejšia a ocitáme sa v dobe, v ktorej sa chce vyplniť vákuum po nej a vytvoriť čosi nové: kultúra bez kultu, mravnosť bez príkazov a zákazov, ideály bez duchovnej dimenzie, charakter bez vyšej motivácie, pôriadok bez zákona, ba dokonca i akési náboženstvo, ale bez obety a úcty k Bohu, aj kresťanstvo, ale bez Krista-Bohočloveka.

Zdá nasa, že stojíme na prahu dvoch civilizácií: tá ktorá vraj začína troskách starej, prináša prvé plody - rodinu bez poslušnosti voči rodičom, verejnú moc bez mravnej autority, ekonomiu bez etiky, tehnický pokrok bez zodpovednosti, umenie bez ohľadu na hodnoty, školy bez výchovného úsilia a pod.

Skončil sa cyklus veľkých spoločenských procesov: reformácia proti Cirkvi, osvietenstvo proti Kristovi, materializmu proti Bohu. Nová civilizácia - o kultúre sa tu dá sotva hovoriť - sa ešte neujała na celom európskom kontinente a vo všetkých životných rozmeroch. Duch však, ktorý z nej vylie, neveští nič dobré. Kultúra už nekultivuje a nezošľachtuje; pokrok prináša "výpredaj" skutočných hodnôt, veda kladie človeku ..., umeniu mu stavia pred oči zrkadlo, aby kontemploval nezmyselnosť svojho života a mládež stráca prirodzený inštinkt pre zdravé novoty - a to nie v existenčnej úzkosti, ktorá má v dejinách ľudstva sotva obdobu.

Ľudia tejto prechodnej supermodernej doby predstihnutého tretieho tisícročia robia dojem bytosťí bez ľažiska, akýchsi kozmonautov, stratených kdesi v temnom vesmírnom priestore, kde nieto ani mravnej ani nijakej inej gravitácie.

Prirodzene, že zoči-voči tomuto pochmúrnemu obrazu našej doby sa vďaka Bohu ešte stále početní ľudia obrej vôle znova a znova sputujú:

Dá sa táto naša Európa - spoľočná vlastť tolkých schopných národov - ešte zachrániť a priviesť k rozkvetu?
A ak je to možné, čo podniknúť?

Ľudia obrej-vôle toto svedomie-sveta si musia uvedomiť, že správnu odpoveď na danú otázku dá len teh, ktorí pozná skutočné príčiny čudného stavu, v ktorom sa nachádzame - obdoba s lekárskou praxou je dokončalá. Ani tu nie je možné stanoviť terapiu, ak sa neurčí presná diagnoza.

Kde má teda pôvod, hlbokú príčinu, chradnutie, ba dokonca relatívne rýchly zánik európskej kultúry? /Slovo kultúra sa tu berie v tom najhlbšom zmysle slova/.

Azda niekoho prekvapí, keď dáme definovať príčinu prorokovi spred asi 2.500 rokov. Aj on pozoroval rozklad kultúry a kultu svojho národa, predvídal jeho katastrofu a vysvetlil, prečo to všetko naň muselo doťahnúť. Bol to prorok J e r e m i á š.

"Dvoch ziel sa dopustil môj ľud - volal po uliciach Jeruzalema. Opustil mňa, svojho Boha, prameň živých vôd, aby si vykopal cisternu, v ktorej nemôže ..... Ako sa hanbí prichytený zlodej, tak sa

hanbí dom izraeliev, oni, ich králi a kniežatá, aj ich kňazi a proroci. K drevu hovoria: otcom si mi a kameňu, ty si ma zradil. Ku mne si obrátili šiju, nie tvár. Ak ich však stihne bieda, volajú: povstaňže a zachráň nás! Nuž, kdeže máš bohov, čo si si narobil? Nechže vstanú! Či ta zachránia v biede? Kolko máš .... toľko máš aj bohov, Júda". Potialto Jeremiáš.

Skučočne je to odpoveď na osudovú otázku o príčine smrtelnej krízy európskej kultúry, ale aj spoločenskej a osobnej biedy vo všetkých jej rozmeroch a formách? Má pravdu Jeremiáš a s ním veriaci tohto kontinentu?

Stále hrozivejšie narastajúca duchovná púšť - a kto to môže popierať? - má skutočný pôvod v tom, že obyvateelia Európy zanechali premen živej vody - Boha?

Netreba byť ani prorokom ani jasnovidcom, ale jednoducho mysliacim človekom, aby kto uhdadol, že kríza nášho kontinentu je k rízou u duchovnosti, nie materiálnom, ekonomickej, organizačnom alebo neviem akou. A duchovné krízy sám môžu riešiť iba na úrovni ducha! A duch žije tak z Boha, ako rastlina, zviera i človek z vody. Boha nemožno v ľudskej spoločnosti nahrať ničím iným, úplne tak ako nemožno na púšti nahrať vodu ničím iným - ani zlatom, ani drahokamami, ani olejom. Ak v spoločnosti chýba Boh - prameň živej vody - nech sa nik nečuduje, že sa krajiny a mestá, elegantné byty a záhrady, rodiny a srdcia ich príslušníkov premenili na púšť. Naštastie, Boh je vždy na ďsah ruky. On je prameňom živej vody, ktorá nikdy nemôže vyschnúť. Teda aj pre chradnúcu Európu jestvuje ešte záchrana: sú ňou Turíce Ducha.

V prvých historických Turíciach sa roziašlo dvanásť jednoduchých rybárov do sveta, a vedení Duchom pretvorili dekadentný svet národov rímskeho impéria. Neskôr ich učeníci skultivovali barbarské kmene za stiahovania národov... Iba nové Turíce ľudí odusevnených, t.j. plných Ducha a jeho darov, premôžu aj barbarstvo nového, najnebezpečnejšieho druhu v Európe na sklonku druhého tisícročia! SE, 11.6.84.

- 0 -

Vatikán: V pondelok dopoludnia, 11.6.1984, Ján Pavol II. prijal na súkromnej audiencii ministerského predsedu Juhoafrickej únie, pána Petra Viliama Bottu. Tlačová kancelária Svätej Stolice vydala o tejto návštavy prehlásenie, v ktorom píše, že Svätý Otec prijíma hlavy štátov a vlád najrôznejších režimov, čo ovšem neznačí úplné schválenie ich politiky. Vie sa, že juhoafrickí biskupi sa netaja svojimi výhradami proti tzv. apartheidu, ktorý odporuje kresťanskej zásade vzájomnej dôstojnosti všetkých ľudí.

V juhoafrickej politike možno pozorovať i kladný vývoj, ako dokazuje dohoda juhoafrickej únie s Mozambikom a Svazilandom, ako i styky s Angolou.

V inej audiencii Svätý Otec prijal asi 20 kňazov z nemeckej Rezenskej diecézy, ktorí prišli osláviť do Ríma 25 výročie svojej vysviacky. V príležitostnom príhovore im doporučil hlavne vernosť Kristovi a jeho učeniu, ako ich predkladá Cirkven.

V utorok, 12.6.1984, Ján Pavol II. zaháji svoju 6-dennú apoštolskú cestu po Švajčiarsku. Celkovo sa zastaví na 14 rôznych miestach a nalieta alebo prejazdí asi 2.350 km.

Sekretariát pre nekresťanov vydal s dátumom 10.6.84 dokument nazvaný "Postoj Cirkvi k vyznávačom iných náboženstiev". Cirkven - ako vyplýva z dokumentu - sa im snaží vychádzat v ústrety, lebo respektuje slobodu svedomia každého človeka.

VR, 11.6.84-č.

Zasväťme seba a rodiny Božskému Srđcu Ježišovmu
a Nepoškvrnenému Srđcu Panny Márie !

Rodina je základná buňka ľudskej spoločnosti. Preto ľudia, ktorí leží na srdci šťastie spoločnosti, usilujú sa podporovať a dvíhať rodinu, aby verne splňali veľké poslanie, ktoré dostali od Pána Boha. Robí to aj Cirkven. Celocirkevná biskupská synoda v roku 1980 rokovala o rodine. Na základe týchto rokovaní Svätý Otec Ján Pavol II. vydal dôležitý dokument, v ktorom katolícku rodinu opisuje ako domácu cirkev, ako cirkev v malom rozmere. Rodičia sú prvými hlásateľmi evanjelia svojím deťom a ich prvými učiteľmi viery. Svoje deti vychovávajú viac živým príkladom ako slovom. Aby si mohli svedomiť plniť toto svoje poslanie a svoju životnú úlohu, musia sami žiť opravdivým duchovným životom.

K tomu im účinne pomáha zasvätenie Božskému Srđcu a Nepoškvrnenému Srđcu Panny Márie.

Hnutie zasvätenia rodín Božskému srđcu vzniklo vo Francúzsku v roku 1882. Mladý jezuitský bohoslovec na ostrove Jersey, kde študoval, pracoval s rodinami a neskôr si napísal velkému homiliteľovi úcty k Božskému Srđcu, otcovi Ramierovi, aby oboznámil s týmto hnutím, ktoré z toho vzniklo, čitatelov Posla Božského Srđca. Hnutie zasväcania rodín Božskému Srđcu sa začalo všeobecne šíriť vo Francúzsku najmä v roku 1889, kedy ho Apoštola modlitby predložil ako odpoveď na manifestácie proti katolíckej Cirkvi, organizované slobodnými murármi z príležitosti stého výročia Francúzskej revolúcie. V tom roku sa vo Francúzsku zasvätilo vyše milión rodín Božskému Srđcu. Ich mená boli zapísané do "zlatej knihy", uloženej v bazilike Božského Srđca v Paray le Monial. Odvtedy si hnutie apoštola modlitby vzalo do svojho programu aj zasvätenie rodín Božskému Srđcu.

Rodina, ktorá si vykoná toto zasvätenie, zaviaže sa žiť podľa Božích zákonov. Dáva sa pod ochranu Božského Srđca a očakáva od Neho účinnú pomoc pre svoj kresťanský život. Záväzky zasvätej rodiny možno zhrnúť do nasledujúcich bodov :

- rodinní príslušníci sa usilujú svedomiť zachovávať Božie a cirkevné prikázania, pravidelne pristupovať k svätostiam, obetovať svoje modlitby a každodenné práce na úmysly Apoštola modlitby,
- manželia sa usilujú nažívať v láske a poskytovať deťom dobrú náboženskú výchovu,
- deti sa usilujú ctíť, milovať a poslúchať svojich rodičov,
- rodina si berie za vzor Nazaretskú rodinu a usiluje sa svietiť druhým dobrým príkladom,
- na prvé piatky mesiaca a pri domáčich slávnostiah, výročiach, meninách, národeninách atď. rodina si obnoví zasvätenie Božskému Srđcu pred obrazom alebo sochou.

Naša súčasná doba sa veľmi podobá koncu minulého storočia, keď vznikla prax zasvätenia rodín Božskému Srđcu. Aj dnes ohrozuje kresťanské rodiny n e v e r a, ktorú rozširuje nielen komunizmus v socialistických krajinách, ale aj d u c h s e k u l a r i z á c i e všade na svete. Kresťanské rodiny sú povolené, aby ako mnohé bašty chránili vieri v Boha proti mnohým útočníkom!

Zasvätenie sveta Nepoškvrnenému Srđcu Panny Márie žiadala sama Panna Mária vo Fatimskom posolstve, keď sa zjavila trom malým pastierikom Lucii, Hyacinte a Františkovi. Pri treťom zjavení Panna Mária ukázala deťom peklo a povedala :

"Videli ste peklo. Ta idú duše úbohých hriešnikov. Pre ich záchrannu Pán Boh chce rozšíriť úctu k môjmu nepoškvrnenému Srđcu po celom

svete. Ak urobíte čo vám poviem, zachránie sa mnché duše a nastane pokoj. Ale ak ľudia neprestanú urážať Boha, čoskoro budú postihnutí vojnou, hladom a prenasledovaním Cirkvi. Aby sa však tomu predišlo, príde žiadat zasvätenie Ruska môjmu Nepoškvrnenému Srdcu a vynahradzujúce sväte prijímania na prvé soboty. Ak sa splnia moje želania, Rusko sa obráti a nastane pokoj. Ak nie, Rusko rozšíri svoje bludy po celom svete v y v o l á v a n í m v o j e n a p r e n a s l e - d o v a n í m C i r k v i . Ľudia dobrej vôle podstúpia mučenictvo, Svätý Otec bude velia trpieť a rozličné národy budú zničené. Ale nako- niec zvíťazí moje Nepoškvrnené Srdce!"

25. marca 1984 Svätý Otec Ján Pavol II. v prítomnosti veľa tisíc rodín z celého sveta zasvätil spolu s biskupmi svet a zvlášť Rusko Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie. Urobil to v mene celej Cirkvi. Teraz je rád na nás, predovšetkým na rodinách, aby si osvojili to zasvätenie a usilovali sa podľa neho žiť.

Požiadavky zasvätenia sú :

- častá modlitba, najmä sväteho ruženca za polepšenie sveta,
- pokánie za svoje hriechy a za hriechy dnešného sveta,
- vynahradzujúce sväte prijímania,
- duchovné spojenie s Vykupiteľom v jeho posvátcovaní sveta a ľudského pokolenia.

Svätý Otec zakončil zasvätenie slovami, zamerané na tento cieľ :

"Pomáhaj nám silou Ducha Svätého premáhať každý hriech- jednotlivý, i hriech sveta. Hriech vo všetkých jeho prejavoch. Kiežby sa znova prejavila v dejinách sveta nekonečná záchranná sila vykúpenia, sila milosrdnej lásky. Kiežby zastavila zlo a pretvorila svedomie ľudí. Kiežby tvoje Nepoškvrnené Srdce bolo nádejou pre všetkých, Žijeme vo svete, ktorému hrozí nová svetová vojna, strašnejšia ako všetky predošlé a celkom istá záhuba, ak sa svet zavčasu nespamäta."

Svätý Otec už v mene Cirkvi splnil svoju úlohu. Teraz je rád na nás, jednotlivecoch a rodinách, aby sme zasvätili seba a tento náš svet Božskému Srdcu a Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie!

- o -

VR, 11.6.84-sl.

Podľa biskupa Gabriela Villeta, švajčiarski veriaci očakávajú Sv. Otca s vierou, nádejou a láskou. Na jeho pastoračnú návštenu sa pripravovali 6 mesiacov, predovšetkým duchovne: vo svojom zmysľlani, vo svojich srdciach a v modlitbách. Mons. Villet takto povzbudzoval svojich veriacich na prípravu tejto historickej udalosti miestnej cirkvi:

"Návšteva pápeža je návštevou Petrovou vo svojom nástupcovi, rímskom biskupovi. Je tiež návštevou samého Ježiša Krista, pastiera, ako jedinej hlavy Cirkvi, ktorý povedal Petrovi: "Pas moje ovečky, pas mojich báranok." Viera nám umožní vidieť v rímskom biskupovi Petrovho nástupcu, ktorý príde utvrdzovať vo viere bratov. Viera však vyžaduje osvietenie- hľa, dôvod návštevy. Znamená to vo Švajčiarsku nové uvedomenie si jednoty a príslušnosti k viere apoštолов, v spojení so všeobecnnou cirkvou. Je to príležitosť vidieť veci zo všeobecného zorného úhla. i poza naše problémy. Pápež môže takto lepšie spoznať naše ľažkosti i situáciu v sekularizovanom svete. Okrem toho návšteva Sv. Otca bude mať i ekumenický dosah, veľmi dôležitý v nádeji ďalšieho impulzu k ekumenickému dialógovi v pravde a láske. A napokon láska musí pomáhať pochopiť všetkých, uznáť dnes ako včera, že prehnanosti jednej strany podnecujú reakciu strany druhej. Nech vo viere návšteva Jána Pavla II. nie je ničím iným, ako udalostou v službe Ducha, ktorý oživuje Cirkvę. Preto je nevyhnutne potrebné, aby sa táto návšteva pripravila modlitbou, žeby Duch pôsobil v našich miestnych cirkvách a my aby sme boli schopní počúvať s vierou, nádejou a láskou."

VR, 11.6.84-sl.

V tomto duchu sa i my, veriaci v Československu, ,pripravujme na návštevu Svätého Otca v roku 1985!

K sviatku Božského Srdca

.... Gertrúda - svätá Benediktínska z Helfty, ktorá žila v rokoch 1251-1301, jedna z veľkých mystických duší stredoveku, považovaná za prvého teologa Božského Srdca.

Margita Mária Alacoque - svätá, Reholníčka od Navštívenia Panny Márie v Paray le Monial, ktorá žila v rokoch 1641-1690. Jej meno sa viaže na zavedenie verejnej úcty Božského Srdca a na rozdiel od predchádzajúcej, prevažuje v nej ton zadostučinenia, zmierenia a útechy.

V tejto líni zmierčej obety sa pohybuje aj život a posolstvo Jozefíny Menendéz, pôvodom z Madridu, sestry Conversi z Kongregácie Božského Srdca vo Francúzsku, kde zomiera vo veku 33 rokov, v roku 1923.

Po jej boku stojí i Helena Faustína Kowalská. I ona je jedna z najjednoduchších, aj ona zomiera v rovnakom veku v roku 1938 v Kongregácii Matky Božieho milosrdenstva, v krajinе nám najbližšej - v Poľsku. Od svojej rovnako omilostenej vrstvovníčky, spoluadeptky oltára, sa však odlišuje burováním a volaním po dôvere. V tomto smere má niečo z ducha Gertrúdiných z javení.

Všetky tieto posolstvá a zjavenia - či už kanonizované alebo doposiaľ preverované - píše Pius XII. vo svojej encyklike "O úcte Božského Srdca Pána" neprinášajú do katolíckeho učenia nič nové. Ich význam je v tom, že Pán, tým že ukázal svoje Srdce, chcel pozdvihnúť mysel' človeka k nazieraniu a úcte milosrdnej lásky Božej voči ľudskému pokoleniu. Výrazne - niekolkokrát za sebou - označil svoje Srdce ako najvhodnejší symbol, ktorý doviedol k poznaniu a oceneniu Jejho lásky a zároveň dal ako záruku zamilovania a milosti pre duchovné potreby ľudstva súčasného obdobia....

V neskorších obdobiach bolo mnoho snáh o zníženie diela Cirkvi, narušenia rodiny, pohrdanie autoritou, zlo osobné a spoločenské. A tu ako jediný prostriedok záchrany sa ponúka Božské Srdce Pána, so znakmi utrpenia uprostred plameňov. Doň treba ukladať všetky nádeje, treba Ho prosiť a odťať očakávať spasenie.

Slová, zaznievajúce z úst po sebe idúcich pápežov, od Pia IX., Leva XIII., Benedikta XV. až cez encykliky "Miserentissimus redemptor" Pia XI., už menovanú "O úcte Božského Srdca Pána" Pia XII., k poslednej encyklike "Dives in misericordia" Jána Pavla II.

Božské Srdce Ježišovo je nevyčerpateľná studnica, zdroj, prameň. Ten prvý je milosrdenstvo pre hrievníkov, aby došli k pokániu. Druhý je dobrota, ktorou sa ponáhľa na pomoc všetkým úbohým a núdznym, ako i tým, ktorí chcú dosiahnuť dokonalosť. Tretí je prameňom lásky a svetla, určený pre priateľov, ktorých chce úplne zaplaviť a dôverne im oznámiť všetky svoje túžby a získať si ich pre svoje ciele.

Božské Srdce je priepastná hlbka blaženosťi, do ktorej môže každá ľudská bieda vyryť svoje potreby. Božské Srdce je priepast' radosti, do ktorej možno striať všetkú tiešu a smútok. Je to priepast' hľadkej pokory, ktorá pchliť všetku našu pýchu. Je to priepast' milosrdenstva pre hrievníkov; priepast' lásky, v ktorej môžeme pochovať všetky naše slabosti a strach. - Tolko svätá Margaretá.

Láska - bola kedy pochopená? Dnes je úskalím pre nejedného kresťana, pretože sú predstavuje veľmi neluďsky: alebo ako niečo veľmi vznešené a blahosklonné, alebo ako trápenie....

Zranené Srdce nie je vysilené Srdce. Je to nepochopená láska, neopäťovaná láska.... Moje Srdce je lahodný nástroj k vzývaniu Najsvätejšej Trojice. Ono vynahradí každú našu slabosť ...
JEŽIŠU, TEBE DOVERUJEM !

Juhoslávska osada Medugorje.

v Hercegovine je známa na celo svete. Píše sa o nej v novinách, hovorí v rozhlase a v televízii - a to z jedného jednoduchého dôvodu: mladým chlapcom a dievčatám sa tu zjavuje Panna Mária.

Všetko začalo 24. júna 1981. Skupina mládeži sa zabáva na kopci nad osadou, keď odrazu pred sebou uzrú postavu Panny Márie. V strachu utekajú domov a príhodu rozprovedia svojim rodičom. Nikto im neschce uveriť.

Na druhý deň tito mladí ľudia pocitujú niečo zvláštne: lúžbu vrátiť sa na rovnaké miesto. Tento raz ich už ide viacej.

"Ja som Kráľovna mieru!" - tak sa im predstavila Matka Božia. Čo ale vidí tá skupinka mladých ľudí?

Panna Mária sa im zjavuje na niekolkých miestach: na onom kopci za dedinkou, v domoch a dokonca i v zákrustii kostola. Najprv vidí týchto šesť chlapcov a dievčat vo veku 11-19 rokov silné svetlo a v ňom na bielom obláčiku Pani. Jej ruky smerujú do neba, k Bohu a ústa pozdravujú: Pochválený buď Ježiš Kristus! Potom s nimi rozpráva-povzbudzuje ich a počúva ich otázky a prosby. Ďalej sa táto Panna s nimi modlí, spieva...

A o čom s nimi Panna Mária hovorí?

Najčastejšie o mieri. Uistuje ich, že svet dosiahne mier iba vtedy, ak nájde Boha. Mladých ľudí tiež vyzýva, aby oznamili celému svetu, že život spočíva v Bohu.

A akými prostriedkami môžeme my zachrániť tento ohrozený svet?

Modlitba a pôstom! Panna Mária povedala: "Ste slabí, pretože sa málo modlite. Začnite sa teda modliť!" Je zaujímavé, že nikdy nič neprikujuje, iba doporučuje.

Doporučuje aspoň raz mesačne svätú spoved. K pôstu doporučuje, že tým pravým pôstom je zriecknúť sa hricechu. Poukazuje na nebezpečenstvo alkoholu, cigaret a televíznych programov, po ktorých už nie sme schopní sa modliť. Zdôrazňuje, aby sme s vierou čítali Evanđeliu. V ňom nájdeme odpoveď na všetky otázky, ktoré v sebe máme.

I keď mostarský biskup je k zjaveniam veľmi zdržanlivý, uznáva, že v Medugorje sa mnoho zmenilo k lepšiemu: vzрастá počet konverzií, ľudia žijú hlbším náboženským životom, vzájomné vzťahy v dedine sa zlepšili, na uliciach už nepočuť žiadne nadávky, ako tomu bolo nedávna. Obmedzilo sa pozeraanie televízie v domoch.

"Podľa plodu poznáte strom" - to platí i o tom, čo sa v týchto mesiacoch v Medugorje deje. Čas bude pre overenie zjavenia tým najlepším pomocníkom!

- o -

VR, 9.6.84-č.

Spojené štáty: V New Yorku sa začala ekumenická kampania katolíkov a protestantov proti nemravnnej literatúre. Kardinál John Croll, arcibiskup z Filadelfie, akciu odporúčal všetkým americkým katolíkom. O téme uvažovali za tri dni zástupcovia 50 diecéz a z rôznych organizácií, ako napr. Kolumbovi rytieri. Kardinál slúbil, že problém predloží na národnej biskupskej konferencii, aby sa zorganizovali sily do boja proti nemravnosti. Medzi organizátorov kampane patrí aj presbyteriánsky pastor Jerry Kirk a jezuita Morton Hill, obaja známi bojovníci proti pornografii. Prvým krokom kampane bude tlak na Ministerstvo spravodlivosti, aby sa sprísnili fédérálne zákony proti necudnosti.

VR, 6.6.84-sl.

Otec Anton v relácií "náboženstvo a dnešok" hovorí na tému
Ján Pavol II. k výročiu narodenia Martina Lutera.

31. október 1983 prejde do dejín ekumenizmu ako významný dátum. Nesie ho totiž list pápeža Jána Pavla II., adresovaný kard. Willebransovi, prefektovi vatikánskeho Sekretariátu pre jednotu kresťanov, ktorý sa osobne zúčastní na 500-ročných oslavách narodenia Martina Lutera. Neide natol'ko o list ako taký, lež o jeho obsah. Lebo je to po prvýkrát, čo sa hlava katolíckej Cirkvi sine iret studio - uznajúc chyby jednej i druhej strany, vysloví o osobe toho, ktorým sa začala reformácia a súčasne aj delenie západnej cirkvi.

Prv, než by sme podrobili tento list krátkemu komentáru, predložíme vám ho v doslovnom znení:

"Na 10. november 1983 pripadá 500-sté výročie narodenia Dr. Martina Lutera z Eislebenu. Mnohí kresťania, predovšetkým evanjelicko-luteránskeho vyznania, sa pri tejto príležitosti rozpomínajú na onoho teologa, ktorý na prahu novoveku v podstatnej miere prispel k dalekosiahlym zmienám na cirkevnom a profánnom poli v západnom svete. Ešte i dnes sa pocítuje váha jeho historického vplyvu.

Katolícku cirkev upomína meno Martina Lutera už po celé stáročia na obdobie plné útrap, ale nadovšetko na začiatok veľkého cirkevného rozkolu. Päťsté výročie narodenia Martina Lutera musí byť preto pre nás príležitou považovať v duchu pravdy a kresťanskej lásky o historických udalostiach obdobia reformácie. Historické udalosti sa často dajú lepšie pochopiť a predstaviť iba po nadobudnutí časového odstupu.

Významné osobnosti a grémia luteránskej cirkvi sa vyslovili, že mienia osláviť spomienkový rok na Lutera v úprimnom ekumenickom duchu a postarať sa, aby sa Martin Luter dostal k slovu v prvom rade takým spôsobom, ktorý by podporoval jednotu kresťanov. Vítam tento zámer a spoznávam v ňom bratskú výzvu k spoločnému úsiliu o vytvorenie hlbšieho a dokonalejšieho obrazu historických udalostí, eko aj o kritické vysporiadanie sa s mnohorozmerným Luterovým dedičstvom.

Vskutku viedli vedecké snahy evanjelických a katolíckych bádatelia - ktorých názory sa medzičasom v značnej miere zhodujú - k diferencovanému obrazu Luterovej osobnosti, ako aj komplikovanej spletii historických udalostí zo spoločenského, politického a cirkevného hľadiska v prvej polovici 16. storočia. Presvedčivo vyšla pritom na javo Luterova hlboká nábožnosť a jeho blížiaca väšeň na riešenie otázok večnej spásy. Ozrejmila sa aj skutočnosť, že sa narušenie jednoty Cirkvi nedá pripisať výlučne ani nedostatku porozumenia zo strany pastierov katolíckej cirkvi ani nedostatku chápania skutočného katolicizmu zo strany Martina Lutera, akokoľvek tomu oba tieto faktory prispeli.

To čo sa stalo, má hlbšie korene. V spore o vzťah viery a tradície boli v hre základné otázky správneho výkľedu a osvojenia si kresťanskej viery. Znovunadobudnutie jednoty sa však nedá dosiahnuť iba na základe historického chápania udalostí a sporov. A tak sú vzhľadom na Lutera a v úsilí o obnovenie potrebné dve veci:

- Na prvom mieste je nutné pokračovať v presnom historickom výskume. Ide o to, aby sa prišlo prostredníctvom nepredpojatého, iba láskou k pravde riadeného výskumu, k vytvorenie skutočného obrazu reformátora, ako i celého obdobia reformácie a v nej pôsobiacich osobností. Ak sa objaví chyba, musí sa uznať - jedno na ktorej strane je. Keď polemika vedie k deformovanému obrazu, musí prísť k náprave - opäť nezávisle od toho, o ktorú stranu ide. Nesmieme sa pritom dať viesť sklonom robiť zo seba súdcov história, ale iba úmyslom spozať sku-

točný stav veci a stat sa tak schopnejšími vidieť pravdu. Iba týkalo postoj totálnej podstaty dať sa očistič pravdou, viedie k spoločnému pochopeniu toho čo bolo a k získaniu nových predpokladov k dialogu.

- Druhá vec ktorá je potrebná, ďala by sa takto vyjadriť: historické objasnenie udalostí a ich stále pôsobiacich následkov musí kráčať ruka v ruke s dialogom o viere nás všetkých, ktorí sa tu a teraz usilujeme o jednotu. Nachádzame pevný podkľad v tom, čo nás aj po rozluke podľa evanjelicko-luteránskych teologickejch spisov ešte stále spája. Je to slovo Písma, vyznanie viery a koncily starovekej cirkvi.

Dúfam, že Sekretariát pre jednotu cirkvi pod Vašim vedením, výžený pán kardinál, bude pokračovať v dialogu, započatom s úprimným odhodlaním v Nemecku už pred II. vatikánskym koncilom, a to v duchu vernosti udeľujúcej viere, zahrnujúcej ochotu kaňať sa a učiť na základe pozorného počúvania.

Skláňajúe sa s pokorou pred tajomstvom Božej Prozretelnosti a v úctivej ochote počúvať, čo nás Duch Boží dnes, pri spomienke na udalosti v dobe reformácie učí, usiluje sa Cirkev o rozšírenie hraníc lásky a kráčať k jednote všetkých, ktorí v krste dostali meno Ježiša Krista.

Sprevádzam prácu Vášho Sekretariátu, ako i všetky ekumenické úsilia o dosiahnutie jednoty všetkých kresťanov, svojimi osobitnými modlitbami a požehnaním".

Pápež Ján Pavol II.

Vo Vatikáne 31. októbra 1983.

- o -

Nazdávam sa, že ide o veľmi významný dokument. Budú sa k nemu vracať tak katolíci ako i dedičia Luterovej reformácie, a to tým viac, že ide o prvý dokument tohto druhu v dejinách. Od začiatku 16. storočia podnes sa ešte ani jeden pápež neodvážil takým spôsobom hovoriť o Martinovi Luterovi, o reformácii, ktorá ním začala a urobiť ešte raz všetko predmetom diskusie.

Je nad každú pochybnosť, že jedinou motiváciou tohto listu je láska k pravde v jej vecnej a historickej dimenzii. Láska k pravde! V tomto geste Jána Pavla II. spočíva význam dokumentu, s ktorým sme Vás oboznámili. Pápež Wojtyla vyslovil v ňom tú podmienku dialógu a tie predpoklady vedeckého a osobného rázu, ktoré jedine môžu привiesť k cielu, vytúženému úprimnými kresťanmi na jednej i druhej strane. Je priam dojímavé - a to i napriek vecnosti dokumentu - ako Ján Pavol II. kladne hodnotí na Martinovi Luterovi to, čo kladne hodnotiť treba bez toho, aby si osoboval právo či povinnosť súdiť, ktorá by mu na základe katolíckeho ponímania pápežského úradu ako Petrovho nástupcu prisľúchala. Úplne naopak. Pozýva všetkých úprimne a jednoznačne: sadníme si, študujme a bratsky si konfrontujme výsledky ku ktorým sme prišli. Kedže pravda môže byť len jedna, usilujme sa spolu o ňu a namiesto toho aby sme prispôsobovali pravdu našim tvrdeniam, prispôsobme naše učenie a seba samých pravde!

Dokument z 31. októbra 1983 bude navždy dôkazom úprimnosti a veľkosti Jána Pavla II., ale i výzvou pre dedičov luterovej reformácie.

SE, 11.11.1983.

- o -

Otec Karel v relácii "náboženstvo a dnešok" sa zamýšľa nad témuou
Dnešný postoj katolíckej cirkvi k Martinovi Luterovi!

V roku 1983 sa spomínaľo 500-sté výročie narodenia Martina Lutera, ktorý uzrel svetlo sveta 10. novembra 1483 v Eislebene, v dnešnom východnom Nemecku. Oslavy tohto jubilea sa konali všeobecne v znamení ekumenizmu za účasti všetkých kresťanských cirkví a v snahe o spoločný pohľad a ohodnotenie jeho reformačnej činnosti. Niekoľko príkladov :

- Pri slávnosti v západonemeckom Wurmse hovoril i predsedca západonemeckej biskupskej konferencie, kolínsky arcibiskup kard. Jozef Hefner, ktorý povedal, že Cirkel v dobe Luterovej potrebovala reformu. Tá, o ktorú sa usiloval Luter, sa nepodarila; jednako pre jeho veľkú polemičnosť a netrpezlivosť, jednako pre nedostatok pochopenia u vtedajšieho pápeža a biskupov.
- Predseda sekretariátu pre jednotu kresťanov, holandský kardinál Willebrans sa z poverenia pápeža zúčastnil na oslavách v Lipsku a pri tej príležitosti navštívil tiež Eisleben, Erfurt a Wittenberg - dôležité stánice Luterovho života.
- A nakoniec v liste, adresovanom práve kardinálovi Willebransovi, sa samotný Svätý Otec vyjadril k osobe a diele Martina Lutera. V tomto liste Ján Pavol II. zdôrazňuje potrebu objektívneho historického skúmania a objasnenia vtedajšej situácie, spolu s potrebou bratského dialógu s luteránskymi cirkvami.

Mnohí katolíci sa tomuto novému postoji divia, pretože poznajú predošlé jednoznačné odsúdenia Lutera ako heretika a schizmatika. Preto by som Vám chcel dnes ukázať, ako sa dnešný názor na Lutera vyvíjal :

Profesor Pápežskej univerzity St. Anzelmo v Ríme, benediktín páter Gerhard Bekes, ktorý sa touto otázkou zaoberal v L'Osservatore Romano z 11.11.1983, v úvode upozorňuje na vešteckú vetu dominikánskeho teologa Yves Congara z jeho spisu "Kresťan a dialog": "Všetky katolícke štúdie o protestantizme zostanú tak diho bez pozitívnych rezultátov, dokiel sa nepodniknú vážne kroky Lutera pochopiť a nie ho preklínat". Dnes možno povedať, že táto Congartova požiadavka bola splnená. Historici a teológovia sa zhodujú v tom, že Luter patrí ku kresťanskej a tým aj ku katolíckej tradícii.

Prvým katolíckym historikom, ktorý použil pri štúdiu Lutera a jeho diela novú metódu prístupu k prameňom, bol dominikán Heinrich Denifle, publikujúci na prelome 19. a 20. storočia a zaujímajúci sa predovšetkým o Luterov teologický vývoj. Vo svojom diele "Luther und Lutherturm in der Ersten Entwicklung Quellesche Dargestellt"- "Luter a luteranstvo v prvom rozvoji z prameňov osvetlené" z roku 1904 sice pochybuje o pravovernosti padlého mnícha, ale uznáva, že jeho teologia vyrástla z katolíckej pôdy.

V rokoch 1911-12 vyšlo trojzväzkové dielo jezuitu Hartmanna Cruisara "Martin Luthers Werke und Leben". - "Život a dielo M. Lutera", v ktorom sa snaha o historickej objektívnosti ďalej prehľbuje. Autor dochádza k záveru, že vlastným dôvodom Luterovej vzbury boli jeho vnútorné zmätky a nevyrovnanosti.

Už v týchto oboch práca sa priznávalo, že v Luterových časoch došlo v Cirkvi k rôznym úpadkovým zjavom a že teda reformácia bola potrebná. Jasne to vyjadril cirkevný historik Sebastian Mercker vo Würzburgu a dielo jeho žiaka Jozefa Lortza "Die Reformation in Deutschland" - "Reformácia v Nemecku" z rokov 1939-40 zmenilo potom názor na Lutera a reformáciu od základu.

Podľa Lortza - podobne ako aj podľa Huberte Jedina, ktorý napísal "Dejiny tridentského koncilu" - boli reformačné tendencie v Cirkvi živé už od 14. storočia a rovnakým smerom išiel aj Luter. Že na koniec jeho reforma viedla k oddeleniu a založeniu novej cirkvi, nebolo ani tak vinou Lutera ako výsledok rôznych historických vplyvov.

Aktuálnym dôvodom Luterovho protestu - podobne ako u Husa - bol, ako vieme, šarlatánsky obchod s tzv. odpustkami. Okrem toho reformátori znekludňovali aj iné negatívne, časovo podmienené javy, ako nedôstojné slávenie Eucharistie - ako čisto súkromné čítanie omše, prehánanie v úcte svätých a primitívna viera v zázraky. Podľa Lortzovej známej formulácie, Luter sa odvrátil od katolicizmu, ktorý už nebol katolícky.

Prečo potom upadol - podľa nášho ponímania - do omylu, vysvetluje Lortz jeho individualistickými predstavami o spravodlivosti. Na škodu cirkevnej tradície podčiarkol výlučne zaväzujúci charakter osobne prežitej viery, kdežto sprostredkujúcu úlohu všeobecnej Cirkvi považoval za zbytočnú.

A tu začína problém luteránskej teologie. Luterova teológia nie je originálna, Ervin Izerlne dokázal že naň silno pôsobila nominalistická teología neskorejho stredoveku, predstavovaná hlavne Oeghamom. Je potrebné ovšem rozlišovať medzi Luterom-teologom a filozofom: teologicicky bol proti nominalistickej špekulácii, filozoficky jej podliehal - čo viedlo k veľkým rozporom v jeho učení, predovšetkým v christologii a v učení o milosti a sviatostiach. Tak sa mu krst a Eucharistia nákoniec stávajú iba znakmi ospravedlnenia skrze vieru bez toho, aby samotné niečo znamenali alebo spôsobili.

Na rozpory v Luterovej teológii poukázal i prof. Karol Lehmann, dnes biskup z západonemeckom Mohuči. Luter nevytvoril žiadnu systematickú teologiu. Medzi jeho prvými dielami a tým čo napísal neskôr, sú mnohé fundamentalistické rozdiely. Karol Lehmann vidí príčinu v tom, že Luterove spisy boli celkove polemické, písané ad hoc, v nejakej konkrétnej situácii, ktorá žiadala inú odpoveď ako situácia iná - o niekoľko rokov neskôr. Tým sa vysvetľujú nielen určité tažkosti luterskej teologie, ale i možnosť nachádzať - hoci i demagogicky - v Luterovi všetko možné: príklad revolucionára bojujúceho za slobodu ľudu rovnako ako zapredáca Pánovho a pod. Nie sú vždy jednoznačne sympatické rôzne udalosti z jeho života a biskup Lehmann - rovnako ako Ján Pavol II. - upozorňuje na to, že je potrebné tieto veci bez zakrývania prediskutovať a vysvetliť, lebo ináč sa v nich skrýva nebezpečie pre ekumenické snahy, explozívne látky, ktoré sa objavia ihneď, akonáhle by vo vývoju ekumenického hnutia došlo k nejakej stagnácii alebo ku kríze.

Posledným významným dielom zaobrajúcim sa Luterom, je práca Ottu Hermanna Pescha z roku 1982 "Einführung zum Luther" - "Úvod k Luterovi". V tejto knihe vidí autor paralelu reforiem II. vatikánskeho koncilu s reformátorským úsilím Luterovým. Koncil hovorí o Cirkvi ako o Božom ľude, ktorý je povolený k stálej obnove: ecclesia semper reformanda. Každý veriaci má účasť na Kristovom knazstve. Jedinec má právo na rozhodovanie sa podľa svedomia, stredobodom viery je Kristov kríž. To všetko nachádza Pesch aj u Lutera a preto ho nazýva "svedkom viery", napriek jeho postoji k cirkevnej autorite a jeho nie celkom vypracovanej teológii.

Páter Békes v L'Osservatore Romano k tomu poznamenáva: "I keď ho nazveme svedkom viery, predsa je potrebné, aby katolícki a evanjelicí teologovia nadalej skúmali ako ho zaradiť do ekumenickej katolicity Cirkvi!" K tomu isto prispeje aj práca zmiešanej medzinárodnej komisie, ktorá o Luterovi a o jeho diele už od r. 1967 viedie dialog a vydala už rôzne dokumenty. Jedno je potrebné v každom prípade o Luterovi povedať: jeho svedectvo o oslobodzujúcej milosti Božej v neutrasitelinej viere vo Vykupiteľa, Pána Ježiša a Ewangeliu, sú platné i pre človeka dneška.

V rámci ekumenického vysielania "Kresťanskí milenci" sa vysielal si úvahu Petra Orlického na tému

Ekumenický odkaz Karola Rahnera, S.J.

v knihe, ktorú vydal v poslednom roku svojho života a ktorá určitým spôsobom dovršuje jeho dielo. Je zároveň ekumenickým odkazom nedoceňiteľného významu.

Názov knihy neponechá nikoho ľahostajným: "Spojenie církví - reálna možnosť". To je tón burcujúci, až provokujúci, vyčítavý i povzbudzujúci, hudba vzdialenej budúcnosti i triezva výzva prítomnosti.

Odvážna myšlienka nemá zostať obmedzená na dobu svojho pôvodcu. Preto pribral Rahner ku spoluprácii mladšieho teologa, osvedčeného ako v katolíckej církvi, tak v ekumenickom hnutí. Mníchovský profesor Heinrich Frees prebiera faktu, ktorú je rozhodnutý spolu s inými doniesť čo najbližšie k cielu. K tomu však potrebuje porozumenie a spoluúčasť zo strany evanjelíkov.

V ôsmych tézach sa vysvetluje a odôvodňuje tvrdenie o možnosti uskutočniť spojenie církví ešte v dnešných časoch. Pritom sa v hĺbke ozýva sprevádzajúci tón: možnosť je zároveň nutnosť.

Prvá téza kladie nepohnuteľné základy: podstatné pravdy kresťanstva sú záväzné pre všetky církvi, ktoré budú patriť -ako dielčie útvary- do budúcej jednej Církvi. Tieto pravdy sa nachádzajú vo sv. Písme, v apoštolskom vyznaní viery, ako i v Nicejskom a Konštantínopolskom.

V tomto sa potvrdzuje to, čo nemôže v žiadnej církvi naraziť na odpor, pokiaľ sa nechce zo spoločenstva kresťanov vylúčiť. Pravda viery je nám dana, nie je produktem našej tvorby, hoci by bola akokoľvek úprimná, horlivá a zbožná.

Od sveta neverj nás v tomto odlišuje poznanie, že nás dar viery neodcudzuje od nášho vlastného "ja", ale že v ňom nachádzame pravú podstatu svojho bytia. Písmo sväté ako prameň viery a života je pre evanjelikov základnou skutočnosťou, výpovedou, ktorá nepotrebuje a neznesie žiadne doplnenie.

V katolíckej Církvi je naproti tomu obvyklé a prirodzené, že k Písma sa zaraďuje i tradícia, ktorá pomáha preklenúť časový odstup od novozákoných čias k dnešku.

Vymenané vyznania ovšem nerovzádzajú zvest Písma, nič k nej nepridávajú, iba ju zhňujú a formulujú so snahou o čo najväčšiu presnosť. Patria teda k Písma a protestantizmus ich nemá dôvod odmietnuť.

Dokonca by bolo mysliteľné pribrať i dve ďalšie staré vierovyznanie - chalcedonské a Atanáziovo. Nemožno tiež prehliadať pôvodné určenie, ktoré vyznania mali: pri bohoslužbách nimi zbor odpovedal na počutú zvest Evanjelií. Táto zvest je záležitosťou celého zboru a toto vyznanie má byť nesené do sveta mimo múry chrámu. Nicejské a konštantínopolské vyznanie je okrem toho prijímané v pravoslávnej církvi ako výraz pravej viery. Vytvára sa tu teda nosná základňa ekumenických snáh, zacielených vedome ku konkrétnemu zjednoteniu. Odtiaľto tiež možno čerpať odvahu k novým formuláciám, ktoré by umožnili prekonať rozdiely a odkryť pôvodnú jednotu, danú Novým zákonom.

V každej církvi sú ovšem ďalšie vyznavačské formulácie a dogmy, ktoré nie sú ostatným kresťanom bezprostredne prijatelné. Realistický výhľad na spojenie církví nemôže túto skutočnosť prehliadať.

Návrh, ktorý podávajú teológovia Rahner a Frees, svedčí o veľkej múdrosti a obozretnosti, ale tiež o smeľej nádeji. Vo svätej druhej téze požadujú, aby žiadna veta viera vyznania, ktorá je pre jednu cirkev nepostrádatelná, nebola ostatnými neprijatá ako nepravdivá a neprípustná. Na druhej strane nesmie takáto veta inými cirkvami byť vnucovaná ako bezpodmienečný predpoklad pre spojenie. Touto tézou sa snažia o pokus dosiahnuť vyrovnanie medzi najrôznejšími tendenciami vývoja v jednotlivých cirkvách v čase od Nového zákona po dnešok.

O toto sa už dávno pokúšali evanjelické cirkvi medzi sebou, s väčším či menším zdarom. Princíp samotný je im však blízky, i keď im bude zniť celkom novo požiadavka zahrnut' do týchto snáh cirkev katolícku. Kedysi boli časy veľkého odcudzenia medzi cirkvami augšburského a helvétskeho vyznania, i keď vedomie spoločného dedičstva reformácie v hlšom podvedomí pretrvávalo.

Dnes sme vyzývaní zaoberať sa rozdielmi medzi katolicizmom a protestantizmom pri vedomí spoločného dedičstva Kristovho evanjelia. Ako mohli evanjelici oboch vyznania ľahšie vyzdvihnuť spoločné spojenie, keď si uvedomili ako je ohrozené ich reformačné dedičstvo, tak dnes v ohrození celého kresťanského dedičstva môže byť nájdená vôle i odvaha ku krokom, ktoré boli doneďdávna nemyslitelné.

Nakoniec Rámer usudzuje, že i v čase reformácie existovalo povedomie spoločnej veci. Spory - i prudké a vášnivé - sa odohrávali akoby vo vnútri rodiny. O čo lepšie je mať dôveru, že tiež v iných cirkvách vážne hľadajú zmysel evanjelia, hlboko veria v Krista a z celého srdca ho chcú nasledovať! Je jasné, že sa Rahner obracia nielen na cirkvi nekatolícke a chce u nich vzbudiť porozumenie pre dogmy, ktoré sú im často cudzie a nezrozumiteľné, ale ktoré predsa majú určité oprávnenie a cenný obsah. Rovnako jeho apel mieri do vlastných radov, kde je obava z úchylky podobne veľká a kde sa vyhľadávaním kacírov spôsobilo mnogé zbytočné odcudzenie medzi vyznavačmi jednej viery.

Ostatných šest téz sa pohybuje na línií základných dvoch. Jednotlivé cirkvi môžu i po zjednotení podržať svoje doterajšie štruktúry. Pápežský úrad bude uznaný ako garant jednoty Cirkvi; pápež uzná samobytnosť každej cirkvi. Všeobecne bude zavedený biskupský úrad, nemusí však byť prevzatý rímsky spôsob "volby" biskupa. Vo všetkých oblastiach bude pestovaná vzájomná výmena všetkého, čo jednotlivé cirkvi získali vo svojich dejinách a skúsenostach. Ordinovanie duchovných bude prevádzané tak, aby to mohla prijať i rímskokatolícka cirkev. Bude zavedené spoločenstvo kazateľne a oltára.

Iste bude zaujímavé sledovať ďalší postup diskuzií na základe týchto predložených a dobre premyslených téz. Husovo výročie je pre nás pohnútkou zamyslieť sa nad jedným aspektom nášej témy. Hoci nepochybujeme o potrebe a oprávnenosti Husovho vystúpenia a českej reformácie vobec, musíme tiež priпустiť, že to nebola od začiatku hneď tá forma cirkvi, ktorú teraz považujeme za správnu. U Husa sa nachádza mnoho prvkov stredovekej zbožnosti, napr. učenie o Pánovej večeri, vo viere v očistec, v uctievanií svätých. Nie často sa pripomína jeho úcta k Panne Márii. Verme o nej, že ona samotná je po Kristovi zvlášť osobne hodná najvyššej úcty. A že bez jej pomoci je nemožné, aby človek dosiahol odmenu.

V chápaní cirkvi a v princípe vlády Božieho slova nad všetkým, však začína prud reformácie jednoznačne a nezadržateľne. Pritom možno vidieť, že v Husovi nie je natolik boj starého s novým, ale i syntéza prvkov pre nás možno nesúrodých, nie však nutne si odporujúcich. Ak dojde k vytvoreniu jednej cirkvi kresťanskej, bude to vec mnohých kompromisov. Ale tiež oslobodzujúce poznanie, že čo si jedni cenia a pre druhých je cudzie, môže značiť vzájomné obhodenie a môže sa stať znakom plnosti, ku ktorej všetci smerujeme ale ktorú ešte nikto z nás nedosiahol!

Z ekumenického sveta

Z príležitosti zasadnutia komisie pre dialóg medzi katolíckou a pravoslávnou cirkvou na Kréte, vyzval Svätý Otec v pondelok, 4. júna 1984 veriacich k modlitbe za jednotu kresťanov.

Styky oboch cirkví boli dôvodná skoro nemysliteľné. Až pred 20 rokmi otvorilo historické stretnutie pápeža Pavla VI. s ekumenickým patriarchom Atenagorasom cestu k zblíženiu týchto dvoch, od roku 1.054 rozdelených cirkví.

Ján Pavol II. dojednal pri svojej návšteve Turecka v roku 1979 konkrétné formy teologického dialogu oboch cirkví, ktorý vychádza z toho, čo majú oba spoločné - totož sviatosti. O tieto jednala zvláštna, pre tento dialog ustanovená komisia už na svojich prvých dvoch zasadnutiach v roku 1980 na ostrove Patmos a v roku 1982 v Mnichove. Vedúci komisie sú prezident vatikánskeho Sekretariátu pre jednotu kard. Wilebrans a arcibiskup Stilianos za ekumenický patriarchát. Terajšieho zasadnutia na Kréte, ktoré sa koná pod heslom "Viera, sviatosti a jednota kresťanov" sa zúčastnilo 28 zástupcov oboch cirkví. Hlavná pozornosť, ako už formulovanie témy naznačuje, bola venovaná sviatostiam krstu, birmovania a Eucharistie.

V budúnosti plánuje komisia i diskusie o zásadných sporných otázkach, totož o primáte rímskeho pápeža a o uniatskej cirkvi, ktorá vznikla v 17. storočí tým, že sa niektorí pravoslávni biskupi na Ukrajine pripojili k Rímu.

Ako sa vyjadril zástupca ekumenického patriarchátu, v komisii je bratská a úprimná atmosféra, ktorá dovoluje i prejednanie tak zložitých otázok. Cieľom dialogu je znova vytvorenie plného spoločenstva medzi katolíkmi a pravoslávnymi, ktoré by umožnilo spoločné slávenie Eucharistie. Cesta k tomuto cielu - toto sú si členovia komisie vedomí - je ale ešte dlhá.

- o -

Viedenský arcibiskup kardinál Franz König navštívil v druhej polovici mája 1984 s delegáciou "Pro oriente" pravoslávnu cirkev v Grécku. Na programu cesty boli stretnutia s vedúcimi predstaviteľmi gréckeho pravoslávia, návštevy kláštorov a dve prednášky kardinála na univerzitách v Soluni a v Aténach. Vyvrcholením cesty bol pobyt v autonomej mnišskej republike na hore Athos.

Táto cesta bola sledovaná s veľkou pozornosťou, lebo grécka pravoslávna cirkev sa zatial k ekumenickým snahám stavala veľmi rezervované. Po svojom návrate do Viedne prehlásil kard. König zástupcom nemeckej katolíckej spravodajskej agentúry KNA, že cieľom cesty bolo predovšetkým zlepšenie osobných kontaktov medzi oboma cirkvami, ktoré doteraz trpeli nedostatkom vzájomného poznania sa a rôznymi nedorozumeniami.

Delegácia "Pro oriente" bola všade v Grécku srdečne prijatá, hlavne na hore Athos. Aby sa tieto nadviazané styky udržali a rozšírili, pozval kard. König arcibiskupa Serafima, ktorý je patriarchom gréckej cirkvi, do Viedne. Tak isto pozval patriarchu Germana, hlavu srbskej pravoslávnej cirkvi v Juhoslávii, s ktorým sa stretol na ceste do Grécka.

- o -

Asi 20.000 vojakov z 23 národov na pozvanie francúzskeho vojenského biskupa sa zúčastnilo v roku 1984 už 26. vojenskej púti do Lurd. Podľa slov biskupa mala byť táto púť nielen púťou náboženskou, ale tiež bratským stretnutím vojakov jednotlivých krajín. Okrem francúzskych vojakov bola druhá najväčšia skupina zúčastnených z NSR pod vedením biskupa Elmara Krédeľa a za účasti zástupcu ministra národnej obrany. I z Holandska, Veľkej Británie, USA a ďalších krajín prišli skupiny pod vedením svojich biskupov... nikto však z krajín východného bloku. Ich prítomnosť by bola veľmi dôležitá, lebo hlavnou tému púti bola spoločná modlitba za mier.

SE, 12.6.84

Z príležitosti 75. výročia založenia Pápežského biblického inštitútu, svätý Otec dnes prijal na audienciu 400 profesorov, poslucháčov a spolupracovníkov Inštitútu, ktorý založil Pius X., aby podporil štúdium svätého Písma a jeho správne chápanie.

Z prejavu svätého Otca .

Sv. Otec sa podakoval kard. Baumovi ^{za} privítacie slová. Pozdravil generálneho predstaveného Spoločnosti Ježišovej, pátra Kolvenbacha, profesorský zbor a poslucháčov, ktorí pochádzajú z celého sveta a sú naplnení túžbou po hlbšom poznani Božieho slova.

Zvláštnu vďaku vyslovil Spoločnosti Ježišovej za stálu velkorysú podporu a starostlivosť, aby Inštitút vždy lepšie zodpovedal potrebám času.

"Budte si vedomí toho" - povedal sv. Otec - "že Vaša práca má priest - a v skutočnosti aj prináša - bohaté ovocie. Máte zodpovednosť za celú Cirkву. Zvláštnu námahu vyžaduje od Vás poznanie jazyka Biblie a doby, okolností a sveta tak odlišného od nášho, v ktorom bola Biblia napísaná. Táto snaha je Vašou apoštolskou službou Cirkvi. Vyžaduje - podľa slov sv. Ignáca a Konštitúcie Spoločnosti Ježišovej - vnútornú námahu človeka, jeho rozumu a vôle. Venujte sa práci plne, s dobrou vôleou a vierou, prosbou a láskou k Bohu a Cirkvi. Hlboko si vážite sv. Písmo a tým tiež vydávate svedectvo o Ježišovi. Písmo jasne hovorí o vykúpení, ktoré vykonáva Boh skrze Ježiša Krista. Studujte tieto texty vedeckými metodami filológie, lingvistiky a historie. Vašou charakteristikou má byť vernosť svätým textom! V nich súlošte miesta, ktoré majú byť postupne lepšie vysvetlené. V týchto výskumoch je dnes potrebná opatrnosť a hlboká múdrost, lebo sväté Písmo je základom viery Cirkvi. Vaša vedecká práca vo svetle v iery je opravdivá služba Cirkvi, ktorá každým dňom jasnejšie vidí nutnosť hlbšieho pochopenia sv. Písma.

Duchovný život, katechéza a pastorácia sa stále vracia k svätému Písmu. A j ďalšie teologicke vedy, rovnako základné pre život Cirkvi, žiadajú dnes od Vás spoluprácu, ktorú nemôžete odoprieť. Hlavne dogmatická teológia a mravouka cítia potrebu metodologickeho prehĺbenie. téz biblických základov.

II. vatikánsky koncil hovorí podobne ako Otcovia, že sv. Písmo je dušou teologie. Vašou úlohou je nielen vysvetlovanie svätých textov, ale máte prispieť k objasneniu dogmatických a mravných otázok - spomenul som len dve naliehavé oblasti - aby sa stále lepšie ukázala jednota kresťanskej viery a morálky.

V dialógu s našimi odlúčenými bratmi a s ostatnými, Váš prínos má prvoradú dôležitosť v nájdení toho, čo nás všetkých spája so spoľočným Bohom-Otcom. Cirkva dnešných čias Vás vyzýva, aby ste prehlbovali Vašu práce v exegéze a napomáhali, aby sa poklady sv. Písma dostali v še t k y m n á r o d o m s v e t a ." VR, 17.5.1984-sl.

- 0 -

Méty : Vo veku 65 rokov zomrel vo francúzskom meste Méty jezuita, Aimé Duval, známy i u nás svojimi náboženskými šansonami. Páter Duval vystupoval predovšetkým v 50. a 60. rokoch. Výtažok z predaja jeho mnohých gramofonových náhrávok bol použitý na charitatívne účely.

SE, 17.5.1984.

- 0 -

ZSSR: Noviny sovietskych branívych síl "Krasnaja zvezda" vyslovili ustárostenie z náboženských prejavov medzi regrútmi základnej vojenskej služby. Noviny píšu, že znova a znova možno vidieť krížiky na hrudi nováčkov. Clánok vyzýva všetkých politických inštruktorov, aby zvýšili svoje úsilie v ateistickej práci medzi vojakmi.

VR, 9.6.84-sl.

Otec Karel hovorí na tému

Malá prechádzka po Vitterbu, ktoré navštívi Svätý Otec Ján Pavol II.

V dňoch 26. a 27. mája 1984 navštívi pápež Vitterbo. Tentoraz to nebude ďaleká cest, lebo toto mesto neleží ďaleko od Ríma. Bude to však návšteva miest historicky veľmi významná. O každom včeršom meste Talianska sa dá sice povedať, že je z historického či umeleckého hľadiska dôležité, ale o Vitterbu to platí dvojnásobne - a to zvlášť vzhľadom k dejinám pápežstva. V rokoch 1257-1281 bolo toto mesto dokonca pápežskou rezidenciou.

Ak prichádzame zo severu, po autostráde k Rímu, na pravej strane vidíme mesto, ktoré ešte dnes pôsobí veľmi majestátne. Vitterbo je hlavným mestom provincie rovnakého mena, ktoré sa rozprestiera medzi jazerami Bolsenanským a Bicko. Na sever od mesta sú mnohé termálne pramene, známe už za čias Etruskov a Rimánov. Dante o nich píše v 14. kapitole svojho "Pekla". Ešte dnes sú zachované mohutné mestské hradby so 7. branami. Pôvodne v nich bolo do dvesto pevnostných veží. Dnes ich stojí ešte dvanásť. Charakteristiku mesta tvoria mnohé, väčším umelecké fontány, mnohé starobylé paláce, ako palác Degli Alexandri alebo celý súbor na Piazza Pelegrino, je zachovalá vo svojej pôvodnej podobe. Je tu bývalý pápežský palác, dnes sídlo diecézneho biskupa.

Tento palác pamäta veľmi dramatické udalosti. Z 12. storočia pochádza dóm, ktorý ale neskôr bol niekol'kokrát prestavaný. V ňom sa nachádza hrob pápeža Alexandra IV., v kostole San Francesco je umiestnený pekný náhrobok pápeža Hadriána V. od sochára Arnolda di Campio. Iný významný kostol je Mária della Veritas, tiež z 12. storočia, vyzdobená freskami od Lorenza da Vitterbo, s výjavmi zo života Panny Márie.

Vitterbo bolo pôvodne rímskou kolóniou. Keď v 8. storočí Franský kráľ Pipin daroval pápežovi časť územia okolo Ríma, patrilo k tomu i Vitterbo. Zatiaľčo v 13. storočí bolo útočišťom pápežov, keď sa v Ríme necítili byť bezpeční, v nasledujúcom storočí bolo mesto jednoznačne proti Rímu. V roku 1435 bolo definitívne pripojené k cirkevnému štátu, ku ktorému patrilo až do jeho zániku.

Ako sme povedali, Vitterbo bolo často útočišťom pápežov, keď museli utekať pred vzbúrenými Rimanicmi. Po prvý raz sem utiekol pápež Eugen III. v roku 1147. Pápež Alexander IV. sem v roku 1257 prenesol celý pápežský dvor. Po ňom tu býval i Urban IV. a Klement IV. Tento umrel v roku 1268 a do Vitterba, pápežského paláca sa zišlo konkláve na volbu nového pápeža. Kardináli ale boli nejednotní, často z politických a rodinných dôvodov dokonca znepriateľení a nemohli sa dohodnúť. Keď už konkláve trvalo skoro dva roky, energicky zasiahli vitterbskí občania: v januári 1270 zaviedli najprv všetkých kardinálov v paláci. Vtedy ešte neplatil predpis o konkláve v tom zmysle, že ho všetci účastníci až do volby pápeža nesmú opustiť. Toto opatrenie však neprinieslo žaden výsledok. V máji siahlí teda občania k radiálnejšiemu prostriedku - a rozobrali na paláci strechu. Zároveň pohrozili kardinálom, že im nebudú dodávať potraviny, ak volbu ihneď neprevedú. Napriek tomu sa k tomuto najkrajnejšiemu zásahu neodhodlali a tak volba bola uskutočnená až po uplynutí ďalšieho roka: v septembri 1271 sa stal pápežom Gregor X., pôvodne arcidiakon v Lutychu, ktorý bol sice korunovaný v Ríme, ale už vo februári 1272 aj on odišiel do bezpečnejšieho Vitterba.

Gregor X. osudovo zasiahol i do našich dejín tým, že v boji o rakúske krajiny a tým o cisársku korunu sa rozhodol pre Rudolfa Habsburského a jeho odporu - Premysla Otakara II. - dal do kliatby. Po ňom vládol päť mesiacov Inocent V., ktorého nástupcom sa stal

Hadrián V. a po ňom bol zvolený Ján XXI.

Tento pápež zomrel vo Vitterbe za tragickej okolnosti. Ako vedec, ktorý sa svojho vedeckého bádania nechcel vziať ani ako pápež, dal si pristavať k zadnej strane pápežského paláca komnatu, v ktorej by mohol nerušene pracovať. Táto prístavba sa čoskoro po dokončení zrútila a pochovala ho vo svojich troskách. To bolo v roku 1277.

Taktiež ďalší pápež, Mikuláš III., zomrel blízo Vitterba, na svojom letnom sídle. Pri volbe nástupcu sa občanom Vitterba zasa raz zazadalo, že kardináli nie sú dosť rýchli. Za vedenia hlavy mesta preto vnikli do konkláve a odviedli dvoch kardinálov, v ktorých videli hlavnú prekážku dohody. Za toto boli ale prísne potrestaní: práve ich zásluhou zvolený pápež Martin IV. odišiel z Vitterba do Ríma a vyniesol za tento prečin nad mestom kliadbu, ktorá nebola odvolaná počas celého jeho pontifikátu.

Toto bola malá historická prechádzka po Vitterbu. SE, 25.5.1984.

- o -

Haiti : Páter Jean Mária Olivier, misionár z kongregácie Oblátov Panny Márie, ktorí nie je lekárom, dostal od haitského ministerstva zdravotníctva poverenie, aby riadil kampaň proti malomocenstvu. Páter Olivier mal prirodzené schopnosti pre liečenie tropických chorôb a už v priebehu svojho pôsobenia v Laose sa zaoberal štúdiom malomocenstva. V kraji Kona, v diecéze Port of Prince úspešne viedol krížiacku výpravu proti malomocenstvu medzi domorodcami, naučil ich ako mu možno predchádzať a liečiť. Nebola to ľahká úloha, ale otec Olivier neustal, dokial nepresvedčil domorodcov o účinnosti svojich opatrení. Na sever od haitského mesta vybudoval nemocnicu v jednom z najväčších ohniskových oblastí malomocenstva. V súčasnosti tam lieči 580 pacientov, postihnutým Hansenovou chorobou. VR, 25.5.

Vatikánsky rozhlas vysiela každodenne svätú omšu pre Európu prenosom z rozhlasovej kaplnky po latinsky. Jednotlivé liturgické čítania sú striedavo v rôznych európskych jazykoch. Možete ju počúvať : na strednej vlnie v pásme 196 metrov , a na krátkych vlnach 49, 41, 31 a 25 metrov.

Ďalej upozorňujeme na večerný prenos modlitby ruzencov, ktorý začína každý deň o 20,40 hod.

Vatikán: od 12. do 22. júna uskutoční Svätý Otec svoju 22. zahraničnú cestu do Švajčiarska. Program je - ako u všetkých pápežových ciest - veľmi bohatý. Špecifickým znakom tejto cesty je j. ekumenický charakter, ktoré podčiarkla vo svojich komentároch i evanjelická cirkev.

Bonn : Za najväčšie vnútropolitické nebezpečenstvo pre ZSSR označila Tatiana Goričevová stále viac sa šíriacu snahu v ZSSR o skutočne kresťanský život. Pri návštive nemeckej sekcie organizácie Christian Solidarity International, vyhlásila táto bývalá docentka marxizmu-leninizmu v Leningrade, ktorá bola pre svoje kresťanské presvedčenie donútená k emigrácii, že v ZSSR už stájisice mladých ľudí našli cestu ku vieri. Cirkev je dnes u nás jediným miestom, kde možno nájsť krásu, pravdu a načerpať duševnú energiu - povedala Tatiana Goričevová. Problémom ovšem ostáva kresťanská výuka, pretože chýba literatúra a Cirkvi je zakázaná akákolvek evanjelizácia. Preto sa v Moskve a v Leningrade vytvorili tajné semináre pre mládež, v ktorých sa spoločne študuje Biblia a iná kresťanská literatúra. Režim sa ovšem snaží tieto semináre rozbitiť. V Moskve boli prakticky všetci vedúci odsúdení na dlhodobé väzenie. Tiež v Leningrade prebehla vlna zatýkania a rozsudkov, ktoré mali za následok väzenie alebo vypovedanie - ako v prípade Tatjany Goričevovej. Paní Goričevová žije teraz v Paríži....

SE, 30.5.1984.

Preklad najdôležitejších čestí posolstva Jána Pavla II.

k 18. svetovému dňu masových oznamovacích prostriedkov
- o ich službe pri stretnutí viery s kultúrou.

Naša doba je natoľko podmienená bezprostrednosťou a rýchlosťou informácií, že sa nám zdá, akoby sa celý svet scvrkol. Neštastie v Afrike alebo v niektornej europskej bani, správy o povstaní alebo výsledok športového zápasu na druhom kontinente nám prichádzajú súčesne odohratím sa udalosti. Rozdiel je iba na ciferníku našich hodín, ktorý ukazuje miestny čas. Podobne je to aj s televíziou, ktorou sa nám podávajú správy poprepletané priamymi zábermi, v plných farbách, pomocou prenosu družíc.

Vplyv oznamovacích prostriedkov na utváranie dnešného človeka sa dnes už nedá odmysliť z celkového vzdelávacieho, civilizačného a kultúrneho procesu. Zodpovední činitelia sa skôr zamýšľajú, v akom smere pôsobia na moderný svet.

Sväty Otec Ján Pavol II. urobil práve túto súvahu v tohtočnom posolstve k 18. svetovému dňu masových oznamovacích prostriedkov, ktorý pripadá na nedelu, 3. júna 1984. Toto posolstvo podávame v doslovnom preklade, lebo si to vyžaduje vážnosť témy a spôsobu, ako Sväty Otec rozvádza svoje posolstvo o masových oznamovacích prostriedkov ako nástroji stretnutia viery s kultúrou. Niektoré menej dôležité odseky posolstva uvádzame skrátene:

Téma pre tento 18. deň masových oznamovacích prostriedkov je veľkého významu, pretože ich pokladáme za nástroj stretnutia viery s kultúrou. Kultúra, viera a oznamovacie prostriedky - to sú tri skutočnosti, medzi ktorými sa vytvárajú vzťahy, od ktorých závisí prítomnosť a budúcnosť našej civilizácie - konštatoval Sväty Otec. Ich poslaním je dať tejto civilizácii možnosť prejaviť sa na čím širšej báze a v svojom všeobecnom rozsahu.

Kultúra - ako som mal možnosť už vyjadriť sa v UNESCO - je osobitný spôsob žiť a jestvovať po ľudsky. Kultúra vytvára medzi osobami každého spoločenstva ustálené zväzky, ktoré dávajú ľudskej existencii medziludské a sociálne črty. Kultúry vytvára človek pre seba a sa v nej vyjadruje a v nej nachádza svoje vyrovnanie.

Viera je zasa stretnutie človeka s Bohom, ktorý uskutočňuje v priebehu dejín svoj plán spásy. Človek odpovedá na tento plán vierou a prijíma ho ako svoj, usmerňujúc svoj život na jeho posolstvo. Viera je Božím darom, ktorému má zodpovedať rozhodnutie človeka. Ak je kultúra ľudským spôsobom, ktorým sa človek dostáva ku svojej vlastnej existencií, tak vo viere sa mu otvára poznanie vyššieho bytia, na ktorého obraz a podobu bol stvorený.

Každému musí byť zrejmý hlboký vzťah, ktorý jestvuje medzi týmito dvoma skúsenosťami. Možno preto rozumieť, prečo chcel II. vatikánsky koncil podčiarknúť mimoriadny podnet a pomoc, ktoré dáva tajomstvo kresťanskej viery človeku, aby mohol s väčšou horlivosťou splňať svoj záväzok pri budovaní ľudskejšieho sveta, ktorý by zodpovedal svojmu celistvému poslaniu.

Treba k tomu ešte dodať, že kultúra má v sebe tendenciu prejaviť sa - a to nielen u človeka a nielen v jeho prostredí, o ktorom vyhlasuje, že patrí pod jeho vládu, ako skôr v ľudskom prostredí medzi ostatnými ľuďmi. Kultúra má v skutočnosti vzťah k iným - k spoločnosti - v ktorej má ľudská existencia svoje miesto.

Ak je takáto kultúra prežiarená vierou, vtedy vyjadruje plné spoločenstvo človeka s Bohom v Kristovi. V súvise so zjavenými pravdami Božími, ľahšie preniká k základom ľudských práv, ktoré zvelaďujú spoločné dobro. Poslaním tak viery ako aj kultúry je, aby sa stretli

a vzájomne na seba pôsobili práve v oblasti vyučovania poslancov. Činnosť a pôsobnosť takého stretnutia závisia v nemalej miere od schopnosti prostriedkov, pomocou ktorých sa uplatňuje takéto stretnutie. Tlač, film, divadlo, rozhlas, televízia vo svojom vývoji, ktoré tieto prostriedky zaznamenali v priebehu dejín, neboli vždy na výške v tých okolnostiach, v akých sa stretli.

Zdá sa, že zvlášť kultúru našej doby ovládajú a formujú najnovšie oznamovacie prostriedky, akým je rozhlas a hľavne televízia až natol'ko, že občas má človek dojem, ako by sa uplatňovali už ako konečné završenie a nielen ako jednoduché prostriedky - ako na to poukazuje zložitá organizácia a celková štruktúra, ktorú si tieto prostriedky vyžadujú.

Pri pohľade na moderné masové prostriedky nesmieme však zabúdať, že tu ide v skutočnosti len o prostriedky, ktoré už práve preto nám majú niečo sprostredkováť. Rozhodujúci je však ~~o b s a h t o - h o~~, čo majú sprostredkováť. A to až natol'ko, že sa hodnotí podľa obsahu aj sama ~~k v e l i t a~~ oznamovacieho prostriedku. Pri obsahu sa teda hľadí na ~~c i t z o d p o v e d n o s t i i n f o r - m á t o r a~~ a tak isto aj na ~~k r i t i c k ý p o s t o j i n - f o r m o v a n é h o~~.

Tu Ján Pavol II. spomína negatívne stránky oznamovacích prostriedkov, keď poukázal aj na svetlé stránky, aby sme sa nedali znechutiť, keď uvážime, aký majú veľký potenciál. Uvedmujeme si, akým známenitým nástrojom ~~e v a n j e l i z á c i e~~ sa môžu stať, lebo môžu preniknúť skoro bez zábran do najvzdialenejších končín sveta.

Tí, čo používajú oznamovacie prostriedky pre evanjelizačné ciele, prinášajú svoj podiel pri vytváraní nového kultúrneho tkaniva pre človeka, ktorý si je vedomý svojho vzťahu k Bohu. Títo ľudia si majú byť vedomí aj svojho významného poslania. Nech si len zachovajú svoju odbornú kompetenciu a zodpovednosť rozširovať evanjeliové posolstvo v c e l i s t v o s t i a č i s t o t e , nemiešajúc do hromady Božie pravdy s ľudskými mienkami!

Masové prostriedky, či už sa zaoberajú aktuálnymi informáciami alebo pojednávajú o čisto kultúrnych veciach alebo sa ich používa na umelecké vyjadrenie alebo i pre zábavu, odzrkadľujú vždy istý pohľad na človeka. Posudzujú sa preto podľa toho, či vyjadrujú ~~s p r a - v o d l i v o z v u ú p l n o s t i~~ tento pohľad na človeka.

V závere posolstva sa Svätý Otec obracia na jednotlivých pracovníkov v masových oznamovacích prostriedkoch a na ich kategórie v tomto odbore a vyzýva ich, aby ich vlastné posolstvo slúžilo ~~f o r m o - v a n i u l e p š i e h o č l o v e k a v s ú l a d e s pláni jeho S t v o r i t e l a .~~

VR, 3.6.1984-sl.

- o -

Brazília: Miestna biskupská konferencia sa vyjadrila v prospech nového svetového poriadku podávania informácií. Svoje stanovisko vysvetlila v dokumente, vydanom ku Svetovému dni komunikatívnych prostriedkov. Biskupi si stážaju predovšetkým na kontrolu a prekrucovanie informácií zo strany džžiteľov politickej a hospodárskej moci, lebo tým sa ľudu zabranuje vyslovovať svoje ozajstné tužby na národnej a medzinárodnej úrovni.

Cirkev v Brazílii spravuje 125 vysielačiek, 23 diecéznych deníkov, desať iných nediecéznych denníkov, 35 časopisov, 200 mesačných vestníkov a 14 nakladateľstiev.

VR, 7.6.84-č.

Ján Pavol II. v stredu, 6. júna 1984 :

Hlavné myšlienky audienčného prejavu .

Sväty otec potom pokračoval v rozoberení ~~storočkenného~~ textu Velpiesne za účelom lepšieho objasnenia a pochopenia sviatočného znaku manželstva.

Povedal, že pravdu o láske, ktorú predkladá Velpieseň, nemožno oddeliť o reči o tele. Približiac sa k sebe, manželia odhalia tajomstvo ľudskej osoby. Láska, ktorá ich spája, je duchovnej, ale zároveň aj zmyselnej prirodzenosti. Na základe tejto lásky, muž a žena majú spoločne vytvoriť ten znak vzájomného darovania sa, ktorý spečatí celý ich život.

Podľa Velpiesne manželia sa majú cítiť byť povolení prekonáť hranice telesnej žiadostivosti v hľadaní celkovej, úplnej krásy, čistoty, pozbavenej každej škvarky. Je to hľadanie dokonalosti, ktorá pozostáva v dokonalej ľudskej kráse: v kráse duše a tela.

Takej vnútornej potrebe, takej dynamike lásky sa nepriamo javí skoro nemožné privlastniť si alebo zmocniť sa druhej osoby. V skutočnosti osoba presahuje všetky medze privlastenia, zmocnenia sa, ktoré sa vynárajú z reči o tele. Ak ženich alebo nevesta sa znova zamyslia nad touto rečou, plnej pravde o ľudskej osobe a láske, dospejú k hlbšiemu presvedčeniu, že šírka, dosah ich spolupatričnosti tvorí tem vzájomný dar, v ktorom sa láska javí silnejšia ako smrť, t.j. presahuje všetky hranice reči o tele.

Sväty Otec dalej povedal, že neskôršie - teda o niekoľko storočí - po napísaní Velpiesne, sv. Pavol apoštola vyhlasuje nový aspekt pravdy o láske, keď v 1. liste Korintanom píše : "Láska je trpezlivá, láska je dobrotná. Nezávidí, nechváli sa, nevypína sa, nie je dotieravá, nie je sebecká, nerozčuluje sa a nemyslí na utrpené зло. Neteší sa z neprávosti, ale sa raduje z pravdy. Všetko vie zniest, všetko verí, všetko dúfa, všetko pretrpí. Láska nikdy nezanikne."

Zdá sa, že táto láska vychádza z inej dimenzie ľudskej osoby a volá, pozýva k inému spoločenstvu. Táto láska bola nazvaná gréckym výrazom "agapé", čo znamená "hody lásky". Agapé viedie k zavрšeniu telesnej túžby, ktorú však zároveň aj očistuje.

Týmto Sväty Otec zakončil úvahu o Velpiesne s úmyslom prehŕbiť reč o tele. Zaiste, že texty Velpiesne majú tu celkom zvláštny význam.

- o -

VR, 6.6.84-sl.

Washington : Od. 1. do 3. júna 1984 bolo na katolíckej univerzite vo Washingtone stretnutie 250 reholných sestier, ktoré reprezentovali 150 tisíc amerických reholníčok. Arcibiskup zo San Francisca John Quinn na stretnutí prehlásil, že väčšina reholníčok v Spojených štátach je veľmi oddaná Cirkvi a sleduje úpravy Cirkvi ohľadom reholného života. Arcibiskup súhlasil, že rôznosť v spôsobe života a práci sestier je nevyhnutná, pretože musia prispôsobiť štýl svojho života apoštolátu ktorý konejú a podľa pravidiel svojej rehole. Ale aj popri rôznosti spôsobu života a apoštolátu môžu sledovať tie isté všeobecné úpravy Cirkvi o reholnom živote. Mons. Quinn sa vyslovil, že aj napriek problémom ktoré majú reholníci aj v Spojených štátach, on je optimista a je presvedčený, že dobro zvíťazí. Na stretnutí bol aj arcibiskup z Venezuely, Rozário Castillio Bara, kanonista. Zdôraznil, že Cirkev rešpektuje charizmatickú originalitu a nezávislosť každej rehole. Pridal však, že ozajstná nezávislosť reholných spoločností nie je absolútna nezávislosť, pretože reholné zasvätenie je verejné svedectvo v mene Cirkvi a v Cirkvi.

VR, 6.6.84-sl.

Prvá etapa pastorálnej cesty Jána Pavla II. vo Švajciarsku .

Tradične bývajú zobrazovaní všetci traja, ako stoja vedľa seba a držia svoje odťaté hlavy v ruke. Je to pripomienka ich mučenickej smrti. Sú to svätí Felix, Regula a Exuperancius. Prví dva boli brat a sestra, tretí bol ich sluha.

Katolíci v Zúrichu- prvá zastávka Jána Pavla II. na jeho ceste po Švajciarsku v dňoch 12.-17. júna 1984 - zvláštnym spôsobom uctievajú týchto troch mučeníkov, ktorí boli v ich meste statí za prenasledovania kresťanov, ktoré rozpútal rímsky cisár Decius v rokoch 249-251 po Kr. Prvou obetou tohto prenasledovania v Ríme bol pápež sv. Fabián.

Začiatky mesta Zúrichu siahajú do roku 15 pred Kr., keď bolo založené rímske sídlisko Turicum. K veľkému rozšíreniu kresťanov v tomto kraji došlo v 9. storočí. Po veľkom rozkvete dochádza v 16. storočí k náboženským bojom a rozštrepenu. Ulrych Zwingli zaviedol v tomto meste protestantskú reformu. Kázal v tunajšej goticko-románskej katedrále Grossmünsteru od roku 1519 do roku 1531. 12. apríla 1525, v stredu sväteho týždňa, bola na území Zúrichu slúžená posledná svätá omša. Až za tri storočia, 10. septembra 1807, po vydaní tolerančného ediktu, bolo možné slúžiť svätú omšu. Zúrich predtým patril k diecéze Košice. Teraz pripadá do diecézy Chur a žije v ňom viac ako polovica zo 700 tisíc katolíkov tejto diecézy.

Ján Pavol II. priletí 12. júna 1984 na medzinárodné zúrišské letisko, kde bude uvítaný štátными i cirkevnými osobnosťami. Ihneď po privítaní odletí do Lugana.

VR, 31.5.1984-č.

Z komentárov švajciarskych novinárov o apoštolskej návšteve Jána Pavla II. viďno, že prítomnosť pápeža určila na nich hlboký dojem. Vyjadrili to rôznym spôsobom. Napr. Neue Zürcher Nachrichten podčiarkli, že žiadna osobnosť nerazhýbalá Švajciarsko vnútorne a navonok tak, ako pápež Ján Pavol II.

Dôležitý Švajciarský francúzsky denník Journal d'Geneve napísal o návšteve pápeža:
Jeho preslovky boli poznáčené pevnosťou, ale aj jasnosťou, keď pripomenoval Švajciarom, aby voči utečencom sledovali svoju humanitnú úlohu a aby dokázali svoju moralitu vo vedení svojich podujatí na poli svetovej ekonomie.

O stretnutí pápeža s reprezentantmi švajciarskych protestantských cirkvi piše iný list:
Bol to prvý priamy dialóg medzi švajciarskimi protestantmi a Svätou Stolicou, ktorý nezostane bez zajtrajška. Bol zasiate semeno, ktoré prinesie svoju úrodu v čase, určenom Božou múdrostou!

Noviny vyzdvihujú, že možno najdôležitejšia časť pápežovej cesty boli eucharistické celebriace a poznamenáva o nich:
Sväty Otec sa všade javil katolíkom a našim reformovaným bratom ako "obor viery", oživcovaný hlbokou láskou ku Kristovi. Keď je zahĺbený do modlitby alebo apoštolskej práce, máme dojem, že pre Jána Pavla II. už nejestvuje čas.

Iný denník končí svoj článok titulovaný "Cesta pastiera, brata a hlavy štátu" nasledovne:
Už možno povedať, že súvaha je pozitívna, aj keď táto cesta nespôsobí hrmotné prehlásenia. Predsa dala možnosť veriacim, odlúčeným bratom a politikom priblížiť sa k rímskemu biskupovi.

VR, 20.6.84-sl.

Na okraj cesty Jána Pavla II. do Švajčiarska uvádzame poznámku

Brat Klaus.

"Iba v Bohu je stály pokoj, lebo Boh je pokoj a pokoj nemôže byť zničený" - tieto slová znejú storočiami. Napísal ich v decembri 1482 sv. Nikolaus z Flue, ktorého pozostatky sú uctievané vo farskom kostole v Sachsen. Tam tiež príde Ján Pavol II. v priebehu svojej pastoračnej cesty vo Švajčiarsku, ktorú začne v utorok, 12. júna 1984.

Čo to bolo za človeka, že ho všetci obyvatelia Švajčiarska považujú za otca ľavici a osobnosť, schopnú zmieriť zlepšiť kantony a ktorého švajčiarskí katolíci uctievajú ako hlavného patrona krájiny a pre väčšinu ľudí je "milým bratom Klausom" ?

Narodil sa v roku 1417 v dedinke Fuely, ktorá je prikrčená pod horami nad mesteckom Sachsen. Oženil sa a mal 5 synov 5 dcér. Pre svoje schopnosti bol zvolený za starosta Sachsen a za kantonálneho sudsaka ako i za poslanca federálneho zhromaždenia. V priebehu rôznych vojenských akcií bol dôstojníkom. Keď dosiahol 50 rokov, ozval sa Boží hlas tak silno, že opustil vojenskú i občiansku kariéru, opustil i prácu na svojom hospodárstve, ktorá ho veľmi uspokojovala a so súhlasom manželky a detí odišiel do pustovne v Rankse, do divokej rokliny nedaleko Fluely. Tam v sile mimoriadnej milosti rozvinul ojedinelé povolenie: venoval sa mystickej kontemplácií utrpenia Pána a podľa tradície žil tam 20 rokov až do svojej smrti bez toho, aby niečo jedel - okrem prijatia Pánovho Tela.

V tomto ústraní, vzdialený zhonu a hlučnosti sveta, obracal svoju myseľ i srdce k úchvatnému rozhovoru s Bohom. To ho napĺňalo takým pokojom, že mal moc i nad ľudskými srdcami, ktoré dokázal privádzať k pravému pokoju a zmierovať. Duchovná sila tohto svätého pustovníka sa stala požehnaním pre všetkých, ktorí u neho hľadali rádu alebo pomoc.

Pred troma rokmi oslavovalo Švajčiarsko 500. výročie Stanskej dohody, ku ktorej došlo 22. decembra 1481 a na ktorej mal leví podiel práve svätý Nikolaus z Flue tým, že uprostred búrlivých politických sporov bolo možné dôjsť k jednote v helvetskej konfederácii.

Pán povolal tohto svojho verného služobníka k sebe 21. marca 1487. Jeho úcta po stáročia neustupovala, skôr rásťla. Jeho pozostatky sú uchované v striebornom reliktiari v barokovom kostole v Sachsen, ktorý je zasvätený svätemu Psoudulovi, prvemu biskupovi zo Sionu, ktorý žil v 6. storočí. Pápež Klement IX. dovolil Švajčiarom v roku 1669 uctievať ho ako blahoslaveného. 5. mája 1947 Pius XIII. ho svätorečil a vyhlásil za hlavného švajčiarského patrona.

Pri jeho hrobe bude Ján Pavol II. vyprosovať pre Švajčiarov tú lásku k trpiacemu Kristovi a k Panne Márii, akú mal milý brat Klaus.

- o -

VR, 10.6.84-č.

Salvador: Päť bývalých členov národnej gardy, ktorí v decembri 1980 závraždili štyri reholné misiónárky zo Spojených štátov, bolo odsúdených na 30 rokov. V Salvadore je podľa zákona 30-ročné väzenie najvyšší trest.

Nový prezident Chozé Duarte slúbil, že krajinu očistí od praviciarskych extrémistov a posúril aj súdny proces proti spomenutým piatym vrahom.

VR, 20.6.84-sl.

Rakúsko: Československé úrady chystajú súdny proces proti trom katalíckym mladíkom, pretože rozdávali náboženskú literatúru. Správu prinesla španielska informačná služba EFE, citujúc cirkevné pramene z Viedne. Branislav Borovský, Tomáš Konc a Alojz Gabaj boli zatknutí 12.12.1983, keď ilegálne prekročili hranicu ČSSR, aby v Poľsku rozdávali náboženskú literatúru. Pred procesom, ktorý sa začne pravdepodobne koncom júna 1984, boli vyslúchaní asi 30. priatelia obžalovaných...

VR, 15.6.84-sl.

Ekumenické snahy Svätého Otca Jána Pavla II. vo Švajčiarsku.

O Švajčiarsku môžeme povedať, že je krajinou, kde ekumenické hnutie má už dlhšiu tradíciu - a to tak u katolíkov, ako aj u veriacich iných kresťanských spoločenstiev. V skutočnosti vo Švajčiarsku 46 % obyvateľov sú katolíci a 44 % protestanti. Preto aj počas svojej apoštolskej návštevy v tejto krajine pápež Ján Pavol II. kládzie väčší dôraz na dôležitosť a potrebu kresťanskej jednoty.

Program tretieho dňa svojej apoštolskej cesty začal Svätý Otec v ekumenickom stredisku, kde sa stretol s pracovnou jednotkou kresťanských cirkví vo Švajčiarsku, v ktorej spolupracuje rímskokatolícka cirkev, reformované cirkvi, združenie baptistických farností, armáda spásy a združenie luteránskych cirkví. Ako vidno z počtu týchto cirkevných spoločenstiev, spolupráca v Ekumenickom stredisku si zaiste vyžaduje veľké vzájomné porozumenie, rešpekt a neraz i trpezlivosť. Stredisko vybudovali spoločne v roku 1976 katolíci a protestanti a pracovná ekumenická jednotka bola založená niekoľko rokov predtým, v roku 1971.

V príhovore k účastníkom stretnutia Ján Pavol II. sa obrátil najprv na pracovný tím a hovoril o prostriedku na prekonanie rozdielov a prekážok, ktoré jestvujú medzi kresťanmi už niekoľko storocí. Týmto prostriedkom je sila Božej lásky, ktorá jediná môže zmeniť protikladu medzi Kristovými učeníkmi na šľachetné duchovné preteky, urobiač z kresťanov poslov svojho mena, aby svet uveril.

V tomto duchu Ján Pavol II. povzbudil všetkých k väčšiemu úsiliu o spoločnú pastoráciu, zvlášť pokial' ide o zmiešané manželstvá osôb rôznych vyznanií. Okrem toho Svätý Otec poukázal aj na potrebu spolupráce pri riešení sociálno-politickej problémov, pri zachovávaní mieru vo svete a v uskutočňovaní ľudských práv.

Zaiste, že základom týchto spoločných podujatí je ustavičná a vrúcna modlitba. Do úsilia vydávať spoločné svedectvo o Evanjeliu sa má zapojiť každé kresťanské spoločenstvo. Ako učeníci jedného Pána máme povinnosť, vyplývajúcu zo svätého Písma, apoštolského vyznania viery a zo spoločnej tradície, odpovedať na túto výzvu svedomia, ak sa nechceme zatažiť ďalšími vinami.

Svätý Otec ešte pripomenal, že základná jednota, ktorú sme dostali od Božieho Ducha v krste, viedie k jednej a viditeľnej Božej Cirkvi, ktorá má byť naozaj všeobecnej, aby svet uveril v evanjelium a sa späsil.

Po preslove Svätého Otca a predstaviteľov niektorých kresťanských spoločenstiev, nasledovalo stretnutie modlitby, ktoré pozostávalo z čítaní Starého a Nového zákona, z úkonu kajúcnosti, modlitby "Otče náš" v rôznych rečiach a zo záverečného spevu. Bol to úvod a príprava na druhé ekumenické stretnutie s členmi rady federácie Švajčiarských evanjelických spoločenstiev.

V tento tredí deň svojej cesty Svätý Otec nadvázoval na ekumenické hnutia z prvého dňa. Pri jednom z týchto stretnutí sa odzrkadluje niečo zo situácie, ktorá jestvuje - i keď sťažená politickými pomerami na Slovensku medzi katolíkmi a evanjelikmi. Toto ekumenické stretnutie štvrtkového predpoludnia 14.6.1984, sa započalo spoločnou modlitbou, ktorá zo svojej podstaty viedie človeka od starosti o seba a o vlastné problémy, teda v okruhu sebeckých záujmov, k Bohu, v ktorom sme schopní spoznať v druhom človeku brata.

Ján Pavol II. mál vari toto na myсли, keď povedal zástupcom Švajčiarskej federácie evanjelikov tieto slová:

"Keď sa spoločne modlíme Otče náš, sme zajedno v Pánovi, lebo to, že môžeme osloviť Boha ako Otca, je možné len za pomoci Ducha Božieho. On premieňa naše city, v city synovské a že Duch Boží nám dovoluje vovať sa bratmi a sestrami."

V tomto bratskom duchu sa Ján Pavol II. podakoval predsedovi federácie za pozvanie ešte z pred troch rokov, ktoré však pre atentát nevládal uskutočniť. Teraz má však možnosť vyjadriť im svoje myšlienky o tých základných otázkach, ktoré dobre pochopené, môžu viest k lepšiemu porozumeniu a práci za zjednotenie katolíkov a evanjelikov. "V krste Duch Boží nám dal základnú jednotu, ktorá smeruje svojou povahou k cirkvi Božej - jednej a viditeľnej - aby sa stala naozaj všeobecnou a platnou, pre celý svet, aby sa svet obrátil k Evanjeliu a tým sa spasil na slávu Božiu. Treba nám preto ďakovať Pánovi za to, čo vykonal Pán bratskými rozhovormi a ekumenickou činnosťou vo svete, aj pričinením Vašej krajiny."

Ján Pavol II. tu spomenul dve osobnosti švajčiarskeho života, ktoré stáli pri kolíske reformácie. Prvou je Zwingli, ktorého 500. výročie narodenia si v roku 1984 pripomínajú vo Švajčiarsku a v iných častiach sveta. Druhou je Kalvin, ktorý sa narodil práve pred 465. rokmi. "Dejinný vplyv svedectva sa nachádza nielen v ich teologickom myšlení a v chápaní cirkevnej štruktúry, ale aj v kultúrnej, sociálnej a politickej oblasti. Myšlienkové dedičstvo a uprednostnenie ako i volba istých etických hodnôt im vlastných sa pôsobením týchto mužov uplatňuje mocne a dynamicky aj ďalej v rozličných častiach kresťanského sveta. Hoci sa nedá odmysliť skutočnosť, že ich reformačné dielo ostáva ešte konfrontačnou výzvou medzi nami, predsa nemožno popierať, že viaceré teologické a duchovné prvky nás spájajú. To, že my posudzujeme niektoré zložité skutočnosti ako aj niektoré naše dôležité a základné vieroučné otázky odlišne, nesmie nás rozdeľovať natrvalo. Len samé spomienky udalostí v minulosti nesmú obmedzovať slobodu našich dnešných snáh, ktoré majú smerovať k náprave škód, zavinených inými udalosťami. V ekumenickom napredovaní je najdôležitejšia očista pamäti, ktorá si vyžaduje úprimné uznanie chýb a omylov na oboch stranách, ktorých sme sa dopustili na škodu jeden druhého, napriek úmyslu umožniť Cirkvi ostat' vernou vôlei Pánovej. Vari príde raz deň, a poviem že je už blízko, keď katolíci spolu s veriacimi reformnými spoločenstiev budú viedieť spoločne napísat dejiny tohto nevyrovnaného a zložitého obdobia s objektívnosťou, ktorú vie dosiahnuť len kresťanská láska. Ide tu o to, aby každý kresťan vedel účinne pracovať na hlbokej a trvácej premeni srca a aby sa každé spoločenstvo usilovalo prehíbiť svoju verenosť. Som presvedčený, že v tomto je nevyhnutný základ pre každý - tak osobny ako aj spoločenský - záväzok."

Keď dosiahneme takýto stupeň, bude nás potom nabádať túžba podielat sa na Tele a Krvi Pána, bez čoho nemôžeme mať život večný. Zmysel dialogu, na ktorý sme sa dali a túžbou po ňom, ktorú ste vyjadrili aj Vy, aj my - obrátil sa Ján Pavol II. priamo na predsedu Rady združení švajčiarskych evanjelikov - sa nachádza práve v tejto skutočnosti. Na tento dialog sme sa dali na národnej rovine medzi federáciou a katolíckou Cirkvou vo Švajčiarsku, ako aj v medzinárodnom meradle medzi Svetovou reformnou alianciou a Sekretariátom pre zjednotenie kresťanov a tak isto aj v komisii Viera a konštítúcia ekumenického poriadného zboru cirkvi.

Eucharistia je pre katolícku Cirkvę činným vyznaním viery. K zavŕšeniu súhlasu je zasa predpokladom spoločného slávenia Eucharistie, ak to má byť opravdivé a verné slávenie. Tu neslobodno dať falošné znamenie. Náš dialog musí zavŕšíť opravdivé slávenie Eucharistie. Nebolo by na osoh privriet oči pred utrpením z rozdelenia, ak by sme nemali odvahu priniesť i liek na toto utrpenie a tak uláhčili bôlu z rozdelenia."

V závere svojho prejavu Ján Pavol II. nástojčivo žiadal, aby sa už ne strácal čas a sa neoddalovalo opravdivými prácami za zjednotenie, keď doslova povedal :

"Netratme už čas, lebo dnes aj v tejto krajine, v ktorej ste Vy spolu s inými kresťanmi svedkami blahožvesti spásy, sa nachádzajú mužovia a ženy, pre ktorých je Boh ničím, pre ktorých Kristus nič neznamená! Ten Kristus, ktorý je najväčším pokladom, aký dal Boh svetu. Z toho vyplýva naliehavosť novej evanjelizácie."

Nato Svätý Otec poukázal ešte na iné problémy, ktoré doliehajú na moderného človeka v dnešnom svete, ako hrozba vojny, hľadu nezamestnanosti a porušania základných práv človeka. Na druhej strane sú tu aj pozitívne svetlá ľudskosti a ekumenické hnutie nie je z nich na jmenšie, za čo treba chváliť Boha a vzdávať mu vďak!

Po tomto príhovore Svätého Otca, vedúci ekumenického hnutia v zastúpení švajčiarskeho episkopátu zakončil stretnutie a podakoval sa všetkým prítomným za ich prejavy lásky a pohostinstva.

Potom nasledovalo stretnutie Jána Pavla II. s federálnou radou na čele s jej predsedom. Z paláca rady po príhovoroch a pozdravoch sa Svätý Otec odobral na bernskú nunciatúru, odkiaľ po občerstvení a krátkom odpočinku odletel vrtuľníkom do dedinky Fluely, rodiske patrona Švajčiarska, sv. Mikuláša. Tu, pred domom národného patriota, na veľkej lúke, bolo pripravené prostredie pre slávnostnú liturgiu. Svätá omša bola po nemecky za sprievodu spevu v tej istej reči. V homílii sa Ján Pavol II. zaoberal tématikou zodpovednosti za mier, ktorý je vecou každého veriaceho človeka.

Z Fluely sa Ján Pavol II. odobral ešte do farského kostola V Sachsen, kde sú pozostatky sv. Mikuláša. Odšiel v štvrtok večer odletel vrtuľníkom do benediktínskeho opátstva v Einziedeln, kde prenocene. Piatok bude v tomto opátstve celý deň, kde putujú mnogi Slováci, bývajúci teraz vo Švajčiarsku. O 8 hod. ráno bude recitovať Laudy spolu s komunitou benediktínskych reholníkov v kostole opátstva. Potom navštívi obraz Panny Márie v kaplnke milosti, stretnie sa so švajčiarskou biskupsou konferenciou, potom bude stretnutie s predstaviteľmi švajčiarskych kňazov. Popoludní sa stretnie s predstaviteľmi pastoračnej rady. O 15 hod. bude celebrowať svätú omšu v bazilike opátstva. Večer sa stretnie s predstaviteľmi charitatívnych a misionárskych organizácií a so švajčiarskou mládežou.

- o -

VR, 14.6.84-sl.

"Srdečný pozdrav a príslušné: zostaňte verní viere svojich otcov!" boli slová Svätého Otca v Luzerne dňa 15.6.1984 a boli ohniskom stretnutia dnešného dňa našich krajanov vo Švajčiarsku, ale i pre nás vo vlasti. Tieto slová, povedané Svätým Otcom po slovensky odzneli doobeda pri stretnutí s cudzími robotníkmi vo Švajčiarsku. Stretnutie začalo asi o 10,30 hod. v parku v Luzerne. O cudzích robotníkoch a utečencov sa vo Švajčiarsku stará asi 200 kňazov a reholníkov.

Ján Pavol II. sa v príhovore k nim sústredil na tri najdôležitejšie veci:

Pristaňovalci sú zvláštnym obrazom Božieho ľudu, putujúceho do nebeskej vlasti. Treba ich začleniť do tunajšieho života na základe vzájomných kultúrnych a ľudských stykoch. A konečne viera a náboženstvo nemá byť pre nich iba útechou, útekom pred konkrétnymi problémami, ale úsilím o spravodlivejší a ľudskejší svet.

Svätý Otec k nim hovoril a modlil sa v rôznych rečiach, napr. i po slovensky a chorvátsky. Na poludňajšom Anjel Pána sa rozozvúčali všetky zvony v Luzerne.

Po obede v miestnom seminári následovala asi o 15,30 hod. svätá omša na priestranstve pred asi 100 tisíc ľuďmi....

VR, 15.6.1984-č.

- o -

Oslava sviatka Tela a Krvi Pánevej, Božieho Tela.

Dnešnú liturgickú oslavu 21. júna 1984, zahájil Ján Pavol II. sväťou omšou pred svojim biskupským sídlom na námestí pred bazilikou sv. Jána na Lateráne. Po nej viedol procesiu s Najsvätejšou Sviatosťou ulicami Ríma až na Esquiline, do baziliky Sancta Maria Maggiore, ktorú ukončil požehnaním z lode tejto mariánskej svätyne.

Svoju homíliu začal slovami :

Cirkev svätá, oslavuj Hospodina! Táto výzva, zaznieva júca z dnešného liturgického čítania, odpovedá skoro ako vzdialená ozvena výzve, s ktorou sa žalmista obracal na Jeruzalem: Jeruzalem, oslavuj Hospodina, chvál Sion svojho Boha. On upevňuje závory v tvojich bránach, požehnal svojim synom v tebe.

Cirkev sa rozrastala a šírila z Jeruzalema a v najsvätejšej híbke svojho srdca stále nosí túto výzvu chváliť a velebiť živého Boha. A dnes chce na túto výzvu odpovedať zvláštnym spôsobom: na dnešný deň, t.j. na Štvrtok po nedeli Najsvätejšej Trojice, je sviatok Božieho Tela, čiže slávnosť Najsvätejšeho Tela a Krvi Pánevej. Cirkev vrastala zo starozákonného Jeruzalema ako dobre usporiadane telo v jednote, prameniacej z Eucharistie. Je to jeden chlieb, a preto my - i keď je nás mnoho - tvoríme jedno telo, pretože všetci máme účasť na tom jednom Chlebe. Chlieb ktorý lámeme, či to nie je účasť na Tele Kristovom? Kalich požehnania, ktorým žehnáme, či to nie je účasť na Krvi Kristovej?

Dnes chceme chváliť Boha zvláštnym spôsobom: chceme verejne a slávnostne velebiť tento Chlieb a tento Kalich, skrze ktorých máme účasť na Kristovom Tele a Krvi. Všetko čo teraz robíme - táto svätá obeta ktorú slávime a táto eucharistická procesia, ktorá zanedlho prejde ulicami Ríma od Lateránskej baziliky k bazilike Panne Márie Veľkej na Esquilline - to všetko bude mať len jeden-jediný účel: zvelebovať tento Chlieb a Kalich, z ktorých má Cirkev účasť na Tele a Krvi Ježiša Krista.

Jeruzalem, oslavuj Hospodina! Ježiš Kristus hovorí: Kto je moje Telo a pije moju Krv, ostáva vo mne a ja v ňom. Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, tak i ten kto je mňa, bude žiť zo mňa. Taký je i život Cirkvi. Prebieha v eucharistickej skrytosti a v ústraní. Dokazuje to lampa, ktorá horí vo dne v noci pred Svätostánkom. Tento život prebieha tiež v skrytosti ľudských duší, vo svätostánku ľudského vnútra. Cirkev bezprestania slávi Eucharistiu a zahrňuje tou najväčšou úctou toto tajomstvo, ktoré Kristus ustanovil vo svojom Tele a Krvi.

Toto tajomstvo je vnútorným životom ľudských duší. Cirkev tak robí so všetkou posvätnou ohľaduplnosťou a šetrnosťou, ktorú táto sviatosť zasluhuje.

Je však deň, kedy Cirkev chce o tomto veľkom tajomstve hovoriť celému svetu, ohlasovať ho na cestách, uliciach a na námestiacach. Chce chváliť spevom svojho Boha, toho obdivuhodného Boha, ktorý sa stal Telom a Krviou, pokrmom a nápojom ľudským dušiam.

Chlieb ktorý ja vám dám, je moje Telo, dané za život sveta. Je teda potrebné, aby to svet vedel. Treba, aby svet v tento deň slávnostne prijal eucharistické posolstvo, posolstvo Tela a Krvi Kristovej. Prajeme si preto niest v slávnostnom sprievode tento Chlieb skrze ktorý my - a je nás mnoho - tvoríme jedno telo.

Chceme kráčať, hlásať, spevom velebiť a vyznávať: Hľa, Kristus, Eucharistia, poslaný od Otca. Hľa, Kristus, ktorý žije z Otca. Hľa, my v Kristovi, my ktorí jeme jeho Telo a pijeme jeho Krv. My, ktorí žijeme z Noho, t.j. z Krista-Eucharistie. Z Krista, Syna večného Boha.

Kto je moje Telo a pije moju Krv, má život večný. A On, Kristus, ho vzkriesí v posledný deň. Tomuto svetu, ktorý sa pominie, tomuto mestu ktoré tiež pominie, hoci sa volá "večné mesto", chceme hľať večný život, ktorý je skrze Krista v Bohu. Večný život, ktorého začiatkom a evanjeličským znakom je Kristovo zmrtvychvstanie. Večný život, ktorý prijímame ako Eucharistiu, ako sviatost večného života.

Jeruzalem, svätá Cirkva, oslavuj svojho Boha! Amen.

- o -

Ešte pred začiatkom svätej omše Ján Pavol II. pozdravil jedného vzácneho hosta týmito slovami:

Dnes je tu medzi nami Jeho svätość Ignáč Zacc I. Ivas, antiochijský patriarcha sýrskej cirkvi a spolu s ním Jeho blaženosť Indický Katholicos Baziliou Paulose II. Ich návšteva rímskej Cirkvi prispeje k prehĺbeniu a upevneniu púť vzájomného spoločenstva, ktoré už existujú a k ďalšiemu postupu k úplnej jednote.

Prosme spoločnou vrúcnou modlitbou Pána, aby urýchlił príchod toho dňa, keď budeme môcť spoločne sláviť jeho Eucharistiu!

- o -

Vo štvrtok dopoludnia, 21.6.1984, Ján Pavol II. prijal na oficiálnej audiencii sýrsko-pravoslávneho antiochijského patriarchu Mar Ignáca Zacc I. Ivasa. Svätý Otec v príhovore zdôraznil ctihoné tradície tejto cirkvi ako i nechrozené svedectvo, ktorú vydáva o Kristovom kríži a zmrtvychvstani.

Patriarcha bol v Ríme už predtým ako delegovaný pozorovateľ na II. vatikánskom koncile a sprevádzal tiež svojho predchodcu Ignáca Jakuba III. za jeho návštevy Pavla VI. v roku 1971.

Svätý Otec zhodnotil i význam tejto jeho návštevy, ktorej hlavným cieľom je nadviazať bratské styky medzi oboma cirkvami a urýchliť ich plné spoločenstvo. Ján Pavol II. tiež vyslovil prianie, aby styky medzi veriacimi oboch cirkví boli častejšie a aby sa stále lepšie spoznávali!

Patriarcha vo svojej odpovedi pripomenul predošlé pekné zväzky a tiež ako je potrebné ďalej vydávať spoločné kresťanské svedectvo na obranu proti materializmu, ktorý človeka odcudzuje.

Patriarchova návšteva vo Vatikáne skončí v sobotu, 23.6.1984.

- o -

Francúzsko: Dominikáni v tejto krajine pripravujú nové francúzske vydanie "Teologickej Sumy" sv. Tomáša Akvinského. Má vyjsť v 4. zväzkoch, z ktorých každý bude mať asi 750 strán. Prvý zväzok bude v predaji už v júni 1984. Vydanie bude opatrené poznámkami, úvodom a tzv. tomistickým slovníkom, ktoré sú dielom asi 18. dominikánskych odborníkov. Prekladateľom je páter Roget.

Talianosko: Pravoslávna komunita v severotalianskej Modene bude mať vlastný kostol. Táto komunita sa skladá z Grékov, Slovanov, Libanoncov a Talianov. Prvá svätá omša sa bude konať 1. 7. 1984. Kostol je upravený z bývalej kaplnky, ktorá je majetkom mesta. Slávnostnému otvorienu bude predsedáť pravoslávny biskup Rodzionok, vikár ruského exarchátu pre západnú Európu.

Indonézia: Miestna cirkev oslávi v 1984. roku 450. výročie svojho založenia a trvania. V rámci osláv prebehne v prvej polovici júla v hlavnom meste Djakarte celonárodné stretnutie laikov, na ktorý každá diecéza vyšle 9 zástupcov rôzneho veku, mužov a ženy. Úlohou stretnutia je dodať laikom dôveru v ich dôležitej práci a presvedčiť ich o ich závažnej zodpovednosti v Cirkvi.

VR, 21.6.1984-č.

Spravodajstvo zo všeobecnej generálnej audiencie Sväteho Otca na tému
Láska medzi manželmi,

ktorá bola aj túto stredu, 27.6.1984 stredobodom pozornosti Sväteho Otca. Snažiac sa vysvetliť, ako sviatostný znak manželstva sa zakladá na reči o tele - inými slovami: na manželskom obcovaní - Ján Pavol II. v predchádzajúcich audienčných preslovoch v krátkosti komentoval starozákonú knihu, nazvanú *Velpieseň*, ktorá rozpráva o ženichovi a neveste, ktorí medziiným prehlasujú, že láska je silnejšia ako smrť.

Dnes Svätý Otec sústredil pozornosť na prípad Tobiáša a istej devy, menom Sáry. Prípad je opísaný v starozákonnej knihe Tobiášovej: Sára sa vydala za sedem mužov, ktorí však zomreli prv, ako by boli mali s ňou manželský styk. V spomínamej knihe je napísané, že ich zahubil zlý duch a preto aj Tobiáš sa obával podobnej smrti. Tako Tobiášova láska hneď od prvej chvíle manželského zväzku so Sárou bola postavená pred skúšku života a smrti.

Slová "láska je silnejšia ako smrť", vyslovené ženichom a nevestou vo *Velpiesni*, nadobúdajú tu charakter opravdivej skúšky, v ústrety ktorej idú bez váhania Tobiáš a Sára. Avšak v tejto skúške života a smrti zvíťazí život, pretože počas skúšky - v prvú noc - láska, podporovaná modlitbou, sa ukázala byť silnejšia ako smrť. Vo svojej modlitbe Tobiáš a Sára prosia Pána Boha, aby im preukázal milosrdensť a doprial im dožiť sa staroby.

Na základe textov spomínamej knihy sa môže pripustiť - povedal ďalej Svätý Otec - že oni mali pred očami perspektívnu v y t r v a t na spoločnej ceste životom až do smrti. Perspektívnu, ktorá sa pred nimi otvorila už v prvú svadobnú alebo manželskú noc. Zároveň však Tobiáš a Sára očami viery videli svätość tohto ich povolania, v ktorom prostredníctvom telesného spojenia museli odpovedať na volanie samého Boha.

Ich manželská zmluva je v skutočnosti obrazom tej zmluvy, ktorá má svoj pôvod vo večnej láske.!

 Generálna audiencia mala aj túto stredu medzinárodný charakter. Medzi prítomnými bola aj skupina mladých Slovincov z Bledu a Brčnice, ktorí prišli do Ríma spolu s ich farárom. Ján Pavol II. sa im prihovoril týmito slovami :

"Nech návšteva hrobu sv. Petra upevní Vašu vieru a oživí Váš mladý ideál."

V pozdrave pútnikom z Poľska Svätý Otec spomenul prvé výročie synovej druhej púte v rodnej krajine a prosil všetkých poľských patronov, aby jeho spolurodáci dosiahli toho morálneho víťazstva, o ktorom hovoril počas spomínamej minuloročnej návštevy.

Mladí, chorí a novomanželia majú na generálnych audienciach vyhľadené osobitné miesta. Mladý Ján Pavol II. povedal tieto slová: "Najmilší! Pre mnohých z vás sa už skončil školský rok a záčali sa prázdniny, ktoré sú príležitosťou k novým priateľstvám a k poznaniu nových miest. Nasledujte ideály Ježiša Krista, ktorý chce byť pre všetkých dôvodom opravdivej radosti, ktorá sa nerodí len z hmotných vecí. Využite volný čas aj na upevnenie priateľstva s Ľánon vo svätostiach a v modlitbe!"

V príhovore chorým Svätý Otec pripomenuл bližiaci sa sviatok Božského Srdca a sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla so želaním, aby tieto dni boli pre nich príležitosťou na upevnenie lásky k Bohu a k Cirkvi. Aby obetovali svoje bolesti a utrpenia Pánu Bohu, aby sa takto chorý stal stredobodom pozornosti kresťanských rodín a sociálnych organizácií, zvýrazniac hodnotu ľudského utrpenia v rešpektovaní dôstojnosti chorej osoby.....

S Á R A , Tobiášova nevesta .

Už sedemrát to zažila: rodičia jej priviedli pekného mládenca za ženicha, ale prv, ako mohli byť svoji, ženich zomrel po jej boku. Keby nebola bývala jediným dieraťom v rodine a tak aj dedičkou pekného majetku, veru by sa tak veľmi neboli ukazovali u nich uchádzači o jej ruku. Prichádzali zdaleka znova a znova... piaty, šiesty, siedmy; každý z nich dúfal, že nejako odolá zlému osudu, ale zakaždým musel Sárin otec Raguel na druhý deň dať vykopat čerstvý hrob v záhrade. Od hrôzy a strachu mu obeleli vlasy. Aj matka chodila po dome ako mátoha s červenými zaslzenými očami. Sama Sára sa obávala vyjsť na ulicu. Zo všetkých strán jej prichádzalo k ušiam potutelné šuškanie; cítila, ako ľudia ukazovali na ňu s posmechom. Aj slúžky jej otca si zlomyselne šepkali medzi sebou, až jej to raz jedna vyhodila na oči: "Čo nemáš rozum, že zabíjaš muža? Už si ich mala sedem. Nech už viac nevidíme z teba ani syna ani dcéry na tomto svete, ktorá si zahubila svojím manželov. Či aj mňa chceš azda zabíť, ako si zabila sedem svojich mužov?"

Táto výčitka, že zabíja mužov, ju hlboko ranila a v hneve udrela drzú slúžku po ústach. Ale tá sa nedala a ju prekliala.

Po tejto kliatbe, na jhoršej kliatbe, aká mohla byť vyriecknutá nad izraelskou dcérou, nechali Sáru osamote v jej zúfalstve. To ju tak veľmi znechutilo, že pomýšľala na samovraždu. Už stála pri okne svojej hornej izbičky, aby si zmárnila život, keď sa jej náhle zmocnila myšlienka na otca: "Som jediná dcéra svojho otca. Ak si vezmem život, spôsobím mu veľkú hanbu a ohromná bolest ho iste priviedie do hrobu". Po prvý raz odhliadla od svojho utrpenia a spokojne sa zamyslela nad sebou. Od otca, ktorého prikazovalo ctiť prikázanie, dané na hore Sínai, našla cestu k Bohu.

"K tebe, Pane, obraciám svoju tvár a svoje oči", začala sa modliť k Bohu. Len jedno si želala, aby ju Pán vzal z tohto sveta, lebo pred ním sa neodvažuje ani pomyslieť, žeby si mohla siahnuť na život. "Prikáž, aby som bola vzatá zo zeme a nemusela počúvať tepenia. Na čo mi je taký život?"

Po modlitbe sa jej utíšilo srdce. Už vedela jasne rozlišovať; nie neprávom povedal o nej anjel, že bola nielen krásna, ale i mýdra; vyznala Bohu v modlitbe :

"Podľa tvojej bázne som si zamýšľala vziať muža, a nie podľa chlippnosti. A teraz alebo ja som ich nebola hodná alebo azda oni neboli, hodní mňa alebo si ma azda vyhradil inému mužovi. Lebo tvoje ustanovenia nepodliehajú ľudskej moci". Taktôž sa celkom oddala do Božej moci; dôverovala v Boha a ponechala celkom na neho aj to, čo jej mieni dať a aj to, ako jej to dá. "Ak nechceš, aby som umrela, potom milostivo zhliadni na mňa a zmiluj sa nádo mnou".

Sára sa utiekala k nepochopiteľnému Bohu a vydala sa mu celkom na milosť alebo nemilosť. Z jej modlitby prišlo vyriešenie jej životnej situácie, ako sa to často stáva aj v našom živote.

- o -

V tej istej dobe aj starý Tobiáš prosil Pána Boha, aby ho vzal z tohto života, lebo ho až privelmi tlačila chudoba a slepota; a čo ho ešte viac bolelo, boli neustále výčitky jeho manželky, ktorá sa vyšmievala z jeho nábožnosti a z jeho almužien a hovorievala mu: "Aj tak ti to nič nepomôže!"

Tobiáš, unavený životom, sa modlil: "Pane, ty si spravodlivý a spravodlivé sú aj všetky tvoje ustanovenia... A teraz, Pane, urob so mnou podľa svojej vôle a rozkáž, aby bol v pokoji prijatý môj duch, veď viac

mi osoží zomriť, akonostat' nažive".

Dvaja sa utiekali k Bohu vo svojom zúfalstve! starec a mladá dievka. Obaja našli v modlitbe východisko, pretože Boh podivuhodným spôsobom zasiahol do ich života.

"Vyslyšané boli modlitby obidvoch pred velebnosťou najvyššieho Boha... a poslaný boj anjel Pána, svätý Rafael, aby obidvom pomohol... Stalo sa to takto :

Starý Tobiáš sa rozpamätal, že ešte kedysi vo svojej mladosti požičal istému Gabelovi v médskom meste Ráges desať talentov striebra. Jeho dlhopis mal pri sebe. Poslal teda svojho syna, mladého Tobiáša, k džnikovi s prosbou, aby si vyrovnal dlh. K mladému Tobiášovi sa na cestu z Ninive do Rágesu pridal nepoznaný anjel Rafael a bezpečne ho sprevádzal. Cestou sa zastavili u Tobiášovho príbuzného Raguela a u jeho dcéry Sáry. Rafael poradil mladému Tobiášovi, aby požiadal o ruku Sáry. Tobiáš mu povedal: "Počúvam o nej, že sa už vydala za sedem mužov, ale všetci pomreli. Bojím sa, aby sa aj mne niečo také neprihodilo". Anjel Rafael mu však poradil: "Zlý duch má prevahu iba nad tými, čo tak vstupujú do manželstva, že odstraňujú Boha od seba a od svojej myšle a tak sa oddávajú svojej náruživosti ako kôň a mulica, čo nemajú rozum. Ale keď si ju ty vezmeš a vojdeš k nej do príbytku, za tri dni zachovaj zdržanlivosť s ňou a oddaj sa celkom modlitbe".

Starý Raguel ustrnul od hrôzy, keď počul, že sa Tobiáš vážne uchádza o ruku jeho dcéry. Až keď ho uistil neznámy sprievodca Tobiášov, že pre tohto mladíka je určená jeho dcéra Sára za manželku, položil na oboch svoje ruky a požehnal ich. Sára sa rozplakala, keď ju matka už po ôsmykrát viedla do svadobnej spálne. Matka ju však potešila: "Dcéra moja, maj veselú mysel'. Pán nebá nech ti dopráje radosť za súženia, ktoré si pretrpela".

Keď boli sami, mladý Tobiáš povedal svojej neveste: "Sára, vstaň a modlime sa k Bohu dnes i zajtra i pozajtre; lebo cez tieto tri noci sa spojíme s Bohom. Keď pominie tretia noc, potom budeme aj my vo svojom manželstve, lebo sme dietkami svätých a naše manželstvo nemôže byť také ako pohanov, ktorí nepoznajú Boha". Obidvaja sa vrúcne modlili k Bohu. Tobiáš povedal: "Pane, Bože našich otcov... ty vieš, že nie z chlupnosti si beriem svoju sestru za manželku, ale iba z lásky k potomkom, aby požehnávali tvoje meno na veky vekov." A Sára sa modlila: "Zmiluj sa nad nami, Pane, aký sme sa obidvaja v zdraví dožili staroby".

Keď sa ráno ozval kohút, starý Raguel si zavolal sluhov a rozkázal im, aby v záhrade vykopali čerstvý hrob, lebo si mysel, že aj s mladým Tobiášom sa stane to isté ako s prvšími siedmimi mužmi. Keď však slúžka vstúpila do spálne, našla mladý páár v dobrom zdraví. Zvestovala radostnú zvest Raguelovi a jeho manželke. Tí sa tešili a ďakovali Bohu: "Dobrorečíme ti, Pane, Bože Izraelov, že sa nestalo tak, ako sme sa nazdávali". Pristrojili veľkú hostinu, na ktorú pozvali aj susedov a priateľov. A potom Tobiáš odišiel so svojím sprievodcom do Ráges a vyhľadal Gabela, ktorý mu vrátil svoj dlh. Potom sa sasa spoločne vrátili do Raguelovho domu. Tobiáš si vzal svoju mladú manželku Sáru aj s jej bohatým venom a vrátil sa v dobrom zdraví k svojmu starúckemu otcovi. Jeho nárek a zúfalstvo sa premenilo na velkú radosť. Potom bolo vyjavené Tobiášovi a jeho synovi, aký zmysel malo všetko utrpenie, ktoré prežili. Tobiášov neznámy sprievodca, anjel Rafael, povedal všetkým :

"Ako je dobre skryť 'kráľovo tajomstvo', tak je čestné zjaviť a oslavovať Božie skutky... Zjavím vám teda, čo je pravda... Keď si sa so

čízmi medievoval a počas všetkých mŕtvych, lebo si pripomínil ich smrť a za dňa si skrýval mŕtvych vo svojom dome, aby si ich mohol v noci pochovať, ja som prinášal pred Pána tvoje modlitby. A keďže si bol Bohu milý, bolo potrebné, aby si sa v skúške osvedčil. A teraz ma poslal Pán, aby som ťa uzdravil a od zlého ducha oslobodil aj Sáru, manželku tvojho syna. Lebo ja som anjel Rafael, jeden zo siedmich anjelov, ktorí stojíme pred Pánom".

- o -

Toto "kráľovo tajomstvo", ktoré Rafael zvestoval udivenej rodine Tobiášovej, tajomstvo o "kráľovskej ceste kríza", platí aj pre nás práve takisto, ako platilo pre Tobiáša a Sáru.

- o -

Posol BSJ č. 1/84

Rím : V pondelok ráno, 2.7.1984, pricestovala do Ríma delegácia československej vlády na stretnutie s delegáciou Svätej Stolice za účelom riešenia problémov, týkajúcich sa katolíckej cirkvi v Česko-slovensku.

Československý delegáciu, ktorú viedie vedúci sekretariátu predsedníctva vlády ČSSR Ing. Vladimír Janků, privítal na rímskom letisku apoštolský nuncius so zvláštnym poslaním, arcibiskup Luigi Poggi a otec Ján Bukovský z rady pre verejné záležitosti Cirkvi.

Rozhovory, ktoré budú prebiehať v týchto dňoch v Ríme, nadvážajú na predchádzajúce rozhovory, ktoré sa konali od 29.2. do 3.3.1984 v Prahe.

VR, 2.7.84-sl.

Bonn-Vatikán : Podľa správy nemeckej katolíckej tlačovej služby KNA z 1.7.1984, pražský arcibiskup kard. František Tomášek slávil pri dobrej zdraví 30. júna t.r. 85-te narodeniny. Ani slovkom nenaznačil, že by mal v úmysle vziať sa svojho úradu, čo by režim prijal s veľkým zadostučinením. Kardinál sa neopak chystá na jeseň 1984 navštíviť Svätého Otca Jána Pavla II., aby ho osobne pozval na návštěvu Českoslovinska!

K písomnému pozvaniu, ktoré pápež už dostal v januári t.r., režim zaujal oficiálne stanovisko až prednedávnom, keď toto pozvanie vzbudilo pozornosť svetovej verejnosti. Predchádzala mu rozsiahla podpisová akcia medzi českými a slovenskými veriacimi, ktorí sa modlili za to, aby Svätý Otec na budúci rok pri príležitosti 1100. výročia smrti sv. Metoda, mohol návštíviť ich vlast a zasvätiť ju Panne Márii.

Životné jubileum kard. Tomáška spomenul vo svojom poludňajšom príhovore desaťtisícom pútnikov na svätopeterskom námestí aj pápež Ján Pavol II. "Denne myslím s priazňou na tohto pastiera, ktorý si zaslúži účtu"-povedal doslova. Označil ho ako vzor neochvejnej vernosti Kristovi, ktorý vydáva denne svedectvo pred zrakom svojich veriacich a celej Cirkvi.

Miláno : Príslušníci talianskej teroristickej organizácie "Revolutionárí komunistických výborov" odovzdali v paláci milánskeho kard. Martiniho ako znak svojej lútosti tri tašky so samopalmi, ručnými granátmi a puškami. Toto gesto vopred písomne označil vodca organizácie Balducci, ktorý sa momentálne zodpovedá pred súdom.

Balducci píše, že si vybrali Martiniho preto, lebo Cirkev ukázala mimoriadnu citlivosť pri obnovení dialogu s mládežou, prerušenom v minulom roku, ako aj pre život v Miláne. SE, 3. a 4.7.84

Otec Štefan Senčík, S.J.

Komentár k liturgickým textom sviatku Nanebovstúpenia Pána .

Sv. Lukáš nám zanechal dve vzácne diela: evanjelium a Skutky apoštolské. V evanjeliu opísal istému Teofilovi, čo Ježiš začal učiť a robiť a v Skutkoch apoštolských zachytil počiatky dejín Kristovej Cirkvi, ktoré nebudú mať konca, lebo Ježiš a jeho dielo je nesmrtelné.

Táto nesmrtelnosť sa prejavuje nielen v ustavičnom Ježišovom vplyve na svet, ale predovšetkým v jeho prítomnosti a v sile, s ktorou je spojený so svojim dielom.

O všetkých ľuďoch - aj o tých najväčších a najslávnejších - musíme povedať, že boli, kým Ježiš je ten, ktorý je. Skutky apoštolské svedčia o tom, že Ježiš žije ďalej vo svojej Cirkvi alebo že Cirkva je pokračovateľkou jeho diela. Svätý Lukáš tak v evanjeliu ako aj v Skutkoch apoštolských spomína presné miesto, na ktorom sa odohrala udalosť Ježišovho nanebovstúpenia. Bola to Olivová hora.

Podľa jeho opisu prešlo 40 dní od vzkriesenia po nanebovstúpenie. Všetky ostatné spisy Nového zákona predpokladajú, že nanebovstúpenie sa odohralo hneď po zmŕtvychvstaní, čo sa vidí prirodzenejšie podľa povahy udalosti. To bola aj viera Cirkvi v prvých troch storočiach. Nanebovstúpenie bolo úzko spojené s obradmi vzkriesenia. Až v 4. storočí sa začal sláviť zvláštny sviatok Nanebovstúpenia - a to na 40. deň po Veľkej noci.

Ježišov návrat k Otcovi v jeho ľudskom, ale oslávenom tele, je vyvrcholením a súčasne aj zavŕšením jeho vykupiteľského diela na zemi. Ako Boží Syn, druhá božská osoba Najsvätejšej Trojice, sa stal človekom, žil a umrel na zemi, aby sme my, ľudia, mohli žiť spolu s Bohom naveky. Svojou smrťou na kríži zmieril hriešne ľudstvo s nebeským Otcom-Stvoriteľom. Svojou ľudskou smrťou nám nadobudol účasť na Božom živote. Jeho telesné zmŕtvychvstanie je božskou zárukou, že raz aj my - smrtelníci - budeme vzkriesení. A jeho nanebovstúpenie je akoby predohrou nášho vstúpenia do večného Božieho kráľovstva.

Sviatok Nanebovstúpenia nám živo pripomína Ježišove slová apoštolom pri poslednej večeri: "V dome môjho Otca je veľa príbytkov. Keby to nebola tak, bol by som vám to povedal. Lebo idem vám pripraviť miesto. A keď odídem a pripravím vám miesto, vrátim sa a vezmem si vás k sebe, aby ste aj vy tam boli, kde som ja."

Aká útecha, aký prameň radosti pre veriacich ľudí je sviatok Nanebovstúpenia Pána! Prirodzenou túžbou každej ľudskej bytosti je žiť ďalej. Smrť je popretím všetkého čo máme a čo milujeme. Aj my kresťania vieme, že čaká na nás smrť, lebo každému človeku je určené raz umrieť. Ale je obrovský rozdiel v postoji smrti medzi veriacim a neveriacim človekom.

Pre neveriaceho človeka smrť je naozaj koniec všetkého. Moderní ateisti sa musia uspokojiť iba s tým, že po ich smrti možno budε ďalej žiť dielo, ktorému venovali svoje sily, dokial boli živí. Je to však slabá útecha, lebo nemajú nikoho, kto by im mohol zaručiť trválosť tohto diela. A aký význam bude mať to dielo pre nich samých, keď ich už viac nebude?

Pre veriaceho človeka telesná smrť nie je koniec života, ako sa modlí Cirkva v prefácii za mŕtvych: "Tým, čo veria v Teba, Bože, život sa neodníma, iba mení. A keď skončíme život v smrtelnom tele, máme pripravený večný príbytok v nebesiach."

Toto je nielen naša túžba. To je skutočnosť, ktorú nám zaručuje vzkriesený a nanebovstúpený Kristus!

Je veľmi zaujímavá poznámka sv. Lukáša, ktorú zaznačil v evanželiu o opise nanebovstúpení Pána, ale ktorú nespomína v Skutkoch apoštolských. O apoštoloch hovorí: "S veľkou radošou sa vrátili do Jeruzalema." Teda aj napriek Ježišovmu odchodu alebo azda práve preto učenici boli celkom istí, že Ježiš neodšiel od nich, ale že ostáva s nimi navždy. Museli im znieť v ušiach alebo aspon v srdciach Ježišove slová: "Hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta!"

Podľa sv. Matúša toto boli Ježišove posledné slová na tejto zemi. Učenici nikdy na ne nezabudli. A nezabúda na ne ani dnes Ježišova Cirkev, po dlhých dvetisíc rokov odvtedy, čo boli vypovedané. Áno, Cirkev a my - jej údy - sú presvedčení, že Ježiš ostáva s nami stále, hoci ho nevidíme svojimi telesnými očami. Môžeme ho však začuť očami viery. Tej viery, o ktorej Ježiš povedal Tomášovi, že mali lúdí blaženými.

VR, 2.6.1984-sl.

- o -

Dňa 2. júna 1984, bol Svätý Otec na úradnej návštave u prezidenta talianskej republiky Sandra Pertiniho v sprievode 20 cirkevných a civilných zamestnancov Svätej Stolice.

Zástupcovia talianskej vlády prišli na hranice vatikánskeho štátu a pápež so svojim sprievodom im prišiel v ústrety. Na námestí Pia XII. oproti bazilike sv. Petra, bola nastúpená čestná vojenská jednotka s hudbou na privítanie a so zástavami.

Po benátske námestie, Piazza Venecia, boli úradné autá sprevádzané čestnou strážou motocyklistov a odial ich až po prezidentský palác na Quirináli sprevádzala prezidentská stráž na koňoch.

Popri všetkých hodnostároch talianskej vlády, čakali na príchod pápeža aj zástupcovia diplomatického zboru. Pri výstupe z auta pápeža privítal prezident republiky a viedol ho pozdĺž nastúpenej čestnej stráže. Boli zahrané hymny: pápežská, štátna a zároveň na vežičke paláca zaviala vedľa talianskej zástavy aj pápežská.

Po návštive v kaplnke sv. Pavla nasledovali úradné stretnutia rôznych hodnostárov. Nakoniec prezident republiky mal preslov k pápežovi a Svätý Otec povedal svoj príhovor a odovzdal dar prezidentovi. Pred odchodom pápeža so sprievodom boli ešte raz zahrané hymny. Na námestí Pia XII., pred vstupom do vatikánskeho štátu, vojenská hudba doprevádzala pápežov odchod z úradnej návštavy u prezidenta talianskej republiky.

Žurnalisti hovoria, že Ján Pavol II. a prezident Pertini sú dve najpopulárnejšie osobnosti v Taliansku. Doteraz sa títo dvaja hodnostári stretli 7 x. Toto však bola prvá úradná návštava pápeža Jána Pavla II., rímskeho biskupa a primasa Talianska u prezidenta talianskej republiky.

Vatikán: Svätý Otec dnes prijal delegáciu americkej Spoločnosti pre boj proti rakovine. V príhovore povedal, že pozná ich ciele a oceňuje ich úsilie. Boj o zmiernenie fyzickej bolesti a utrpenia si zasluhuje pochvalu a spoluprácu ľudí dobrej vôle. Pre kresťanov má toto úsilie zvláštny význam, lebo nám pripomína slová evanjelia, aby sme boli milosrdní, ako je milosrdný nás Otec nebeský. Táto bolestná forma utrpenia pokúša človeka, aby sa vzdal nádeje. Nádeje na vyzdrenie, nádeje na možnosť návratu k normálnemu, šťastnému a produkčnému životu. Svätý Otec povedal, že úsilie v boji proti rakovine po celom svete dáva veľké nádeje tisícom mužov, žien a detí, ktorým ponúka prísľub **krajšej budúcnosti.**

Nakoniec Svätý Otec prial delegátom úspech a Božie dary pokoja a radosti.

VR, 2.6.1984-sl.

Kázeň na 7. veľkonočnú nedelu pre našich mnichovských krajánov
v kostole sv. Štefana, na text evanjelia podľa Jéna 17. 2.

Večný život!

Dve krátke slová, naznačujúce skutočnosť nezmernej hĺbky. Vieme sice čo je život, poznáme ho z bezprostrednej skúsenosti, ale čo vieme o možnostiach, formách a stupňoch života a čo o živote večnom? Ľudský rozum poznáva večný život iba nepriamo - usudzovaním. Iba raz, v jednom-jedном prípade v historii ľuďstva prišla jedna skupina privilegovaných ľudí do priameho, bezprostredného styku s týmto druhom života: boli to apoštoli a učenici, ktorí sa po zmrtvyvstaní Ježiša s ním stýkali. V určitom zmysle možno povedať, že bezprostredne vnímali - pozerajúc na neho, počávajúc ho a dotýkajúc sa ho - onen druh života - večný život.

Vnímali ho, ale ostával im napriek všetkému nepochopiteľný a nevysvetliteľný. Keď apoštoli neskôr rozprávali o ňom, nevedeli ho opísat, ale sa obmedzovali iba na tvrdenie, že vstal, že žije. A súčasne s týmto tvrdením opakovali a zdôrazňovali, že onen nevyspytateľný, vyšší spôsob života bude aj ich blaženým údelom, lebo tejto život Ježiša je obrazom a zárukou toho, čo očakáva všetkých, ktorí majú vierou účasť na jeho živote.

Dnešná statť evanjelia je častou dlhej reči, do ktorej Ján zahrnul množstvo Ježišových kázni a výrokov, opatriac ich vysvetlujúcimi poznámkami a uzávermi, aby poslucháči a čitatelia čím dôkladnejšie pochopili, kto Ježiš v skutočnosti bol a čo učil.

O živote duchovnom a či večnom sá vyjadruje spôsobom, ktorý napína veriacich údivom, veľkou nádejou a vďačnou láskou. Ježiš sa v reči pri poslednej večeri javí ako ten, ktorý má moc dať život večný a súčasne ako ten, ktorý prosí svojho Otca, aby tí ktorých mu zveril, prišli tam kde je On, aby mali účasť na jeho živote a sláve.

Milovať nejakého človeka znamená vytvoriť pre neho priestor budúnosti. Kto teda miluje, ten neobmedzuje svoju lásku na určitý čas. V tejto súvislosti znie veľmi pozoruhodne, že si mladomanželia služujú lásku ež kým ich smrť nerozdelí. Ľudia nie sú schopní bezhreničnej lásky. Toho je schopná iba bytosť, ktorá dokáže milovať bez akéhokoľvek obmedzenia. Lebo pre ňu nejestvujú hranice smrti.

Vo svetle Ježišových slov, na pozadí toho čo sme povedali o večnom živote z hľadiska čisto ľudského, človek akosi spontánne spozoruje, že jeho pozemský život je iba krátkou, i keď osudovo dôležitou epizodou a svoje životné úlohy a spoločenské postavenie bude pokladať za čosi provizorne, za čosi také ako zmluvné zamestnanie, ktoré sa dá každú chvíľu odvolať.

Veriaci sa útrpne usmeje, keď spozoruje, ako si ten alebo onen zakladá na svojom postavení alebo majetku, prípadne dome. Ide o nebezpečný sebaklam: lebo aj vlastný dom je iba provizórium, aj život vlastníka domu je skôr podobný prenájmu ako trvalému príbytku, nech by bol aj zo žuly, lebo nikto nevie, kedy mu zaklopí na dvere a začuje hlas: došiel si, tvoja cesta sa skončila, uvolní miesto inému, do domu ktorý si pokladal za svoj sa nastahuje niekto iný! A história sebaklamu sa zopakuje odznova! Ináč to nemôže ani byť. Lebo prirodzeným a definitívnym životným prostredím človeka nie je loď jeho domova, lež život tam, kde loď zakotví - život ducha, život večný.

Naštastie, povie skúsený, múdry človek. Ved boľo by to skutočne čosi šťastné, keby sme mali žiť tu vždy, na tomto svete, kde sa striedajú zriedkavé slnečné dni s nocou a dužcom, zimou a hlbou, s rukou a úzkostí, n spravodlivosti a tyranstvu, surcovstiu, výkroci, zločinu.

egoizmu a pýchy?

Ked' raz naša ľad zakotví tam, kam sa už od rokov alebo desaťročí plaví, spoznáme celú naivnosť a biedu, klamlivosť a nízkosť všetkých predstáv a nádejí dosiahnuť už tu, po čom srdce akosi neurčíte, ale predsa veľmi reálne túži. Radosť a krásu, dokonalosť a zadostučinenie, hodnoty a poklady - to všetko je napriek, alebo presnejšie práve vďaka obmedzenosti pre človeka znakom, že musí, že skutočne jestvuje ešte jedna iná životná fáza - život definitívny, kde všetko to čo človek na zemi hľadal ale nenašiel, jestvuje vo vrcholnej, nekonečnej, nesmiernej miere. A to - pravda bez pochybností, sloboda bez rizika, láska bez osídel, radosť bez trpkých následkov, krásu bez vrások, úsmev bez úskoku, nežnosť bez tieňov, vernosť bez bolesti atď. A všetko bez miery, v nekonečnej extáze, v ktorej mizne čas, hranica, možnosť presýtenosti, obava z ohrozenosti a nepokoj z dočasnosti.

A to že je bájka, výplod fantázie?

Bol by život človeka vôbec mysliteľný, keby nebolo viac-menej vedomé prijatého presvedčenia, že môže a že raz dosiahne nekonečnú blaženosť, ak sa bude zo všetkých síl angažovať?

Toto všetko by sme nehladali, keby to nebolo pravdivé. Ale ak je to pravdivé, ak nám srdce - ale i rozum - hovorí, že je to tak, tak potom prečo ideme iba za tým, čo je iba znak a nie za tým, čo na onen znak upozorňuje? Prečo ideme za kvapkou, keď môžeme mať more? Prečo sa opájame zrkadlovým obrazom, keď môžeme mať vec samú? Nie je to pochabosť bez mena a miery?

Všetko čo len môže ľudského tvora potešiť, pozdvihnuť, oblažiť, naplniť pokojom, šťastím, priviesť do extázy - to všetko je pre neho stálym upozorňovaním, aby hľadal vysšie.

Zakončime: ak dostaneme v tej alebo onej forme znak, že naša životná púť sa končí a že sa nám treba odobrať tam, kam sme boli určení od samého začiatku nášho jestvovania, nestratme odsahu a pokladajme to za oznamenie oslobodenia zo služby, využenia, výhnanstva, za signál, že nastupujeme cestu domov, do otcovského domu - do toho lepšieho, večného života, ktorého zárodky nosíme v sebe, na ktorom už teraz máme účasť skrze Ježiša Krista.

Hej, musíme zaplatiť cestovný lístok a cena zaň je strašná, lebo nespôčiva v peniazoch alebo v službách, ale v obetovaní našej osobnosti - nášho tela a sveta. Je to azda cena privysoká? Sotva! Kto chce všetko, musí dať všetko!

Ako záruku vstupu do otcovského domu mu vtlačia do rúk kríž. Je to kľúč od brány. Len čo otvoríme a objavíme sa na druhej strane obávaného temného tunelu smrti, ocitneme sa v jase večného života a začujeme slovo Otca. To najdrahšie a najdrahocennejšie: Dobre, sluha verný, vojdi do radosti svojho Pána!

Raj a jeho radosti sú vždy, v každom jednotlivom prípade Božím dňom. Boh otvára človeku svoj dom, lebo mu je synom. Čo sa však od syna požaduje je aspoň to, aby sa úprimne a vytrvale snažil o život v pravde, spravodlivosti a láske a kráčal tak po ceste, ktorou je Kristus!

- o -

SE, 4.6.1984.

NDR: Brat Roger Schutz z reholnej komunity v Taizé bol v Drážďanoch s ďasi 8 tisíc chlapcami a dievčatami najprv v katolíckej katedrále a potom vo velkom protestantskom kostole. Okrem mladých ľudí, ktorí prišli z celej krajiny, boli prítomní i niekoľkí katolícki a luteránski biskupi. Mládež, ktorá sa niekoľko hodín modlila, vymočila brata Rogera, ktorý hovoril klavne o ďalšom v Božiu lásku, ktorú je pre nás všetkých abyste zasvätili ďivoi druhým, pravidlo až do vynovenia.

Komentár k liturgickým textom na slávnosť zoslania Ducha Svätého.

Podľa Lukášovho evanjelia Ježiš po svojom zmŕtvychvstaní ostal na zemi ešte 40 dní, počas ktorých sa viackrát zjavil svojim učeníkom. Pred svojim nanebovstúpením im povedal: "Keď zostúpi na vás Duch Svätý, dostanete silu a budete mi svedkami v Jeruzaleme a v celom Júdsku, i v Samárii a až po kraj sveta". Na Turíčnu nedelu toto prislúbenie sa stalo skutočnosťou.

Turíčna nedela bola jeden z troch najväčších židovských sviatkov. Slávila sa na 50-ty deň po Veľkej noci, obyčajne začiatkom júna, kedy v Palestíne bývajú najlepšie cestovné podmienky. Na tento svätek prichádzali Židia povinne z okruhu 30 km od Jeruzalema. Keďže to bol veľký svätek a zakazovalo sa pracovať, pútnici prichádzali do Jeruzalema aj z dalekých krajín. Turíce mali pre Židov historický a hospodársky význam.

Pripomírali im historickú udalosť prijatia Zákona, ktorý Bohu daril židovskému ľudu prostredníctvom Mojžiša na vrchu Sinai. Turíce boli však aj sviatkom vďakyzdenia za požehnanie polnej úrody. Na Veľkú noc obetovali Bohu prvé klíčky jačmeňa a na Turíce prvý jačmenný chlieb na znak vďačnosti za požehnanú úrodu.

V Jeruzaleme nikdy nebývalo takto pútnikov, ako cez tento svätek. Bola to najlepšia príležitosť na prvé verejné vystúpenie apoštolov a na oboznámenie sveta s Ježišovou blahovestou.

Turíce sa priliehavo volajú "narodeniny Cirkvi". Z evanjelia sv. Jána vieme, že apoštoli prijali Ducha Svätého, keď sa im oslávený Kristus po prvý raz zjavil. Vtedy im povedal: "Ako mňa poslal Otec, tak aj ja posielam vás. Prijmите Ducha Svätého. Ktorým odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im, ktorým zadržíte, zadržia sa im."

Na turíčny deň prítomnosť a sila Ducha Svätého sa ukázali verejne, veľkým zástupom ľudu, ktoré zaplnovali jeruzalemské ulice. Keďže medzi nimi boli mnohí Židia aj z iných dalekých krajín, kázanie apoštolov o vzkriesení Ježišovi našlo dobrú pôdu na rozšírenie. Zástupy strplili od úžasu, keď vo svojich vlastných jazykoch počuli ohlasovať veľké Božie skutky.

Petrova kázeň na turičnú nedelu, ako ju podáva sv. Lukáš v Skutkoch apoštolských, je jedna z najzaujímavejších stránok Nového zákona, lebo nám zachovala spôsob prvej kresťanskej kázne. V prvotnej Cirkvi boli štyri spôsoby kázania Božieho slova:

- kerygma. Toto grécke slovo znamená hlásanie posla. Je to jednoduché a jasné konštatovanie faktov, skutočností kresťanského posolstva, o ktorých podľa mienky prvých kazateľov nie je nijakých pochybností a ktoré nepotrebuju nijakých dôkazov,
- didaché, t.j. učenie, objasňujúce zmysel ohlasovaných skutočností,
- paraclesis, čiže exhortácia, povzbudenie, zdôrazňujúce povinnosti poslucháčov, aby svoj život dali do súhlasu a súladu s ohlasovanými skutočnosťami,
- homília pojednávala o akomkoľvek predmete alebo životnej pravde vo svetle kresťanského posolstva.

Každá dobre pripravená kázeň obsahuje prvky všetkých spôsobov kázania Božieho slova prvotnej Cirkvi. Vyhlasuje skutočnosť kresťanského posolstva, vysvetluje jej význam a povzbudzuje veriacich, aby dali do súlada svoje životy s ohlasovanou skutočnosťou.

Petrova kázeň na Turíce je typický príklad hlásania kresťanského posolstva. Peter poukázal, že Ježišov život na zemi je splnením starozákonných proroctiev. Zdôrazňovanie proroctva v kázni prvotnej Cirkvi

obsahovalo veľkú pravdu, ktorú aj my - moderní kresťania - musíme znova a znova objavovať, že história, dejiny ľudstva nie sú náhodné sú majú význam. Veriť v možnosť proroctva znamená veriť, že Boh spravuje a riadi tento svet podľa svojich plánov.

Druhým prvkom hlásania Božieho slova je skutočnosť, že Ježiš je prislúbený Mesiáš a že jeho príchodom začala sa nová éra, začal sa nový vek. Prvotná Cirkev mala veľmi vyvinutý zmysel, že Ježiš je pánom svedových dejín, že jeho príchodom večnosť prenikla do času a premenila svet.

Kázanie prvotnej Cirkvi sa opieralo o pozemský život Ježiša. Zdôrazňovalo narodenie Ježiša z Dávidovho rodu, jeho vyučovanie, zázraky a jeho smrť na kríži. Smrť však nebola posledným slovom jeho života. Po nej prišlo v z k r i e s e n i e a n a n e b o v s t ú p e n i e. Završením viery apoštolov bolo presvedčenie, že Ježiš sa ešte raz vráti na túto zem vo svojej sláve, aby n a v e k y upevnil svoje kráľovstvo. Verili v druhý príchod Krista, v pravdu, že on je spasiteľom sveta.

Kto verí v Neho, ten dostane Ducha Svätého, ale kto neverí, na toho čakajú strašné veci! Kresťanské posolstvo obsahuje prislúbenie a hrozbu. Od jednotlivcov závisí, či ho prijmu alebo zavrhnu, či bude pre nich spásou alebo zatratením.

Už takmer dvetisíc rokov nás delí od prvých kresťanských Turíč a od hrdinských apoštolov, pre ktorých hlásanie Kristovho posolstva bolé životnou úlohou. Posolstvo spásy sa prenášalo z pokolenia na pokolenie v dobe pokoja, častejšie však v dlhodobých prenasledovaniach, ktoré nikdy nechýbali v Kristovej Cirkvi. Cirkev ich však všetky prežila, lebo Kristus a Duch Svätý bol s ňou, lebo jej veriaci si viac cenili večný život než časné hodnoty, lebo im viac záležalo na dosiahnutí večného života než osobnom pohodlí a dočasných výhod!

Aj naša generácia potrebuje Ducha prvých hlásateľov evanjelia, ducha opravdivých hrdinov! Bol to Duch Svätý, ktorý ich urobil hrdinami. Toho istého Ducha Svätého sme aj my prijali pri sväтом krste a pri sviatosti birmovania. On aj nás môže premeniť v opravdivých apoštolov, ak sa rozhodne poddáme jeho činnosti!

VR, 9.6.84-sl.

- o -

Švajčiarsko má 6.470.000 obyvateľov, z ktorých je 3.136.000 katalíkov. V šiestich diecézach im slúži 16 biskupov, 2.506 diecéznych kníazov a 1.612 reholných kníazov. Reholných bratov je 368 a sestier 10.086. Kandidátov na kníazstvo vo veľkých seminároch je 218.

Svätý Otec, ktorý navštívi Švajčiarsko v dňoch 12.17.6.84, má v pláne navštíviť všetky hlavné katolícke strediská. Bude cestovať lietadlom helikoptérou, vlakom, autom a precestuje asi 2.200 km. Preslovy k poslucháčom bude mať podľa potreby po nemecky, francúzsky alebo po taliansky.

Ked' predstavitelia švajčiarskeho Spoločenstva práce kresťanských cirkví rokovali o prípravách na stretnutie so Sväтыm Otcom, prehlásili, že pastoračná návšteva Jána Pavla II. bude mať pre Švajčiarsko veľkú dôležitosť. Spoločenstvo práce kresťanských cirkví bolo založené v roku 1971 a združuje baptistov, armádu spásy, zjednotené luteránske cirkvi, katolícku biskupskú konferenciu a federáciu protestantských cirkví. Podľa pravidiel spoločenstvo chce vydávať svedectvo o jednote kresťanských cirkví, založených na Ježišovi Kristovi a spolupracovať na uskutočnení úplnej jednoty, napomáhajúc spoluprácu medzi kresťanmi.

VR, 9.6.84-sl.

Otec Anton

Kázeň na sviatok Najsvätejšej Trojice
pri bohoslužbách našich mníchovských krajanov v kostole sv. Štefana.

Komentoval v nej 16. verš 3. kapitoly evanjelia podľa Jána: Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život.

To najpotešiteľnejšie, čo človek vôbec môže počuť, je uistenie, že je milovaný. A čím väčší je ten ktorý ho v tom uistuje, tým väčšmi sa stupňuje pocit šťastia. Vrchol by sa mal dosiahnuť, keď mu to povie Boh sám.

Dnešné evanjelium prináša také uistenie, vyjadrené spôsobom a pre-svedčivosťou, ktorá nemá páru v celom sv. Písme Starého a Nového zákona. Tri aspekty si na ňom, v rámci dnešnej úvahy, všimneme, nenechajúc bokom celý rad otázok, ktoré by tento výrok mohol vyvoláť u veriaceho: Božie osvedčenie lásky, jeho odôvodnenie a reakcia človeka.

Boh tak miloval svet! Svet? Nie človeka?

Svet u Jána znamená skutočnosť vzdialenú od Boha a jemu nepriateľskú. Predsa však aj naň sa má vzťahovať spásu. Spása, nie súd. Ale v tejto súvislosti ide predovšetkým o svet človeka. Človeka treba spasť, lebo len on je schopný večného života. Pre neho Boh podnikol čosi ľudsky neuveriteľné. Boh tak miloval človeka, Boh tak miluje človeka!

Dajme sa - nakol'ko sme to len schopní - preniknúť týmto potešiteľným tajomstvom! Ide o láske dokonalej, dobrotivej, krásnej, vznesenej, mocnej bytosti, toho, ktorý stvoril tento svet a vesmír so všetkým, čo nás v ňom fascinuje. Veď predsa človek nemiluje veci okolo seba kvôli nim samým, lež kvôli odblesku nekonečnej dokonalosti Božej na nich. On je to, ktorého Mojžiš v mimoriadnom zjavení takto charakterizoval: Pán je milostivý a láskavý Boh, zhovievavý, veľmi milosrdný a verný.

Celá Biblia - už i v Starom zákone - je plná svedectiev o láske Boha - Stvoriteľa k človeku, ku každému človeku, i keď na prvom mieste k svojmu vyvolenému národu. A čím väčšmi jeho ľud dozrieval, presvedčivejších dôkazov lásky sa mu dostával. Ázda najdojemnejší zo všetkých je ten, ktorý Boh vložil do úst prorokovi Izaiášovi. Už takmer 26 storočí posilňuje a potešuje ľudské srdce pod mnohorakými existenciálnymi tlakmi, najmä však v bolestiach a neistote:
 Či zabudne žena na svoje nemluvňa? Či nemá zlútovanie nad plodom svojho lona? No i keby ona zabudla, ja nezabudnem na teba. Hľa, do dlaní som si ťa vryl.

Sotva existuje intímnejšie a užšie spojenie medzi dvoma bytostami, ako medzi matkou a dieťaťom. Najprv má fyzickú povahu: matka a dieťa tvoria tamер jednu a tú istú bytosť. Deväť mesiacov žije a rastie v nej plod lásky. Nemyslím, že by niekto iný vedel precítiť a vypovedať, čo sa odohráva v duši ženy, keď sa dozvie že bude matkou, čo sa deje v jej tele s celým jej organizmom, ktorý sa už zapojil do takmer zázračnej činnosti na vytváranie inej bytosťi, čo sa odohráva v jej srdci - v tom veľkom srdciobrej matky - čo v jej predstavách, myšlienkách, snoch, skrátka v celej jej bytosťi.

Keď plod dozrie, narodí sa a príde okamih prvého stretnutia matky so svojím dieťaťom. Čo je to za nepredstaviteľná udalosť v živote jednej ženy! Hej, skončí sa spojenie fyzické - prestrihnú pupočnú šnúru, pomocou ktorej sa plod vyživoval - ale psychická, duchovná - tá ostáva. Ňou bude matka i nadalej vyžívovať svoje dieťa. Ako keby žila v dvoch rozličných bytostiach. Sotva je schopná v noci precítiť zo spánku a necítiť potrebu ísiť a pozrieť sa na svoje dieťa,

ktoré od nej vo všetkom závisí. To je matka. Pridajme: dobrá matka! Akú ju Boh plánoval.

Na takúto matku sa vzťahuje argument o láske Božej, vloženej do úst Izaiášovi. Boh sa ním obracia na ľudského tvora a hovorí: ako by bolo možné, žeby matka opustila dieťa - a to napriek všetkej naviazanosti srdca a inštinktu? Vedz, že ja to neurobím, lebo moja láska má ešte hlbšie korene.

Toto je argument Starého zákona. Aké polohy a akú veľkosť Božia láska môže nadobudnúť, sa mal človek dozvedieť až vo chvíli, keď sa Boh sám zjavil svetu ako Kristus: Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal život večný.

Najvýraznejší komentár tohto výroku nachádzame u sv. Pavla: Zjavila sa dobrotnosť a ľudomilnosť nášho Spasiteľa-Boha. Preto je možné Jánov výrok aj takto čítať: Boh tak miloval človeka, že dal - vydal /tak by sa to malo preložiť, tak je to v gréckej pôvodine a tak sa to prekladá do iných rečí/ svojho Syna ako obetu, vydal ho napospas ľudskej bezmocnosti, biede, chudobe, nepochopeniu, nevraživosti, nenávisti, ba dokonca ukrútnému mučeniu a hnebnej smrti.

To je teda ten najpresvedčivejší dôkaz pre človeka o láske Božej. Taký presvedčivý, aby človek nikdy nezapochyboval o nej!

Napriek všetkému predsa jestvuje aj tu určitá možnosť nedozvumenia, skôr v podvedomí ako v plne povedomom myšlení. Spočíva v akejsi spontánnej domienke, že Ježiš po zmrtvychvstaní odišiel do neba, prípadne že bol odvolaný a že teraz žije a králuje vo svojom kráľovstve a že sa raz - ešte raz sa vráti na túto zem. Inými slovami: Ježiš je dnešnému človeku daleký v zmysle časovom a priestorovom. Naše sviatky nie sú ničím iným, ako spomienkou na niektoré epizódy z jeho života, aby nevymizly z pamäti. K prítomnosti - k tejto našej ľudskej prítomnosti - nemá však už žiadnen vzťah. A čo sa nás týka - nášho správania sa v zmysle jeho príkazu a či príkazov - hovoríme sice o zodpovednosti, ale až kdesi v neurčitej budúcnosti, keď sa vráti On súdiť živých i mŕtvych.

Takýto Syn Boží nevzbudzuje veľa sympatií, nech by hneď bol býval Vykupiteľom sveta. Skôr by sa objavil v roli dobrodincu, ktorý zavázuje človeka k vďačnosti po prijatí darov, k vďačnosti zo strechu, lebo bázne. To by nebolo hodné človeka a ešte menej toho, kto je nekonečnou láskou a ktorý ju človeku aj preukázal a preukazuje! História Ježiša z Nazaretu by potom začínala: bol raz jeden... To by nezodpovedalo Božiemu plánu s jeho Synom a s jeho vykupiteľským dielom.

Odvtedy, čo Boh prišiel na túto zem, ju už nikdy viac neopustil. I naďalej ostáva medzi ľuďmi, vydaný - ešte stále, až do konca sveta - ľudskej bezmocnosti, biede a chudobe, nepochopeniu, nevraživosti. Ako volákuedy na brehoch Jordána a v Jeruzaleme, je ešte stále Bohom medzi nami, Bohom uprostred nás - ale Bohom skrytým, ktorého treba objaviť, ktorého treba zoznámiť s inými, iným sprostredkovávať. Boh, vydaný napospas ľudskej vôle a zvôle - a predsa vždy a vo všetkom a vo všetkých prípadoch B O H ! Človek ktorý Ho prijíma, prijíma v slove, v sviatosti, v príkaze lásky k blížnemu, vytvára priateľstvo, nevýslovne intenzívne spoločenstvo, ktoré presahuje všetko ľudské poznanie a cítenie.

Úryvok z kázne otca Antona Hlinku, SDB,
ktorú mal na 13. cezročnú nedelu 1.7. 1984
v kostole sv. Štefana pre našich mníchovských krajánov.

Dnešná časť evanjelia začína slovami takej neslýchanej odvahy, akú nevyrieckol nijaky človek pred Ježišom ani poňom, dokonca ani tí, ktorých ľudia priam zbožstili - ako Budha, alebo vyhlásili za najväčších spomedzi prorokov - ako Mohamed, alebo Konfúcius.

Vedľa predsa Ježiš si tu robí nárok na ľudskú lásku bez konkurencie. Rodičia ho vraj majú milovať viac ako vlastné deti a deti viac ako vlastných rodičov. Protirečenie, ktoré vyvolal u jedných a oddanosť u druhých je teda plne na mieste. Pre toho, kto neverí že ide o bohočloveka, je tento výrok to najšialenejšie, čo kedy vyšlo z ľudských úst a Ježišovi nepriatelia sa zodpovedne k tomu i správali. Kto však uveril, že sa Ježišovi v ľudskom tele zjavil Boh sám, uvedomí si, že Ježiš vlastne nemohol hovoriť ináč.

Buddha, Mohamed a iní učili správne, že treba Boha poslúchať a uctiť si ho, dôverovať mu a kľaňať sa mu. Ježiš to však právom vztahuje na seba: Kto miluje otca alebo matku, syna alebo dcéru viac ako mňa, nie je ma hodný!

On teda nie je jednoduchým sprostredkovateľom Božieho slova, On je Bohom samým. Jemu patrí - ako to neskôr v duchu vyjavil Jánovi - čest a sláva a dobrorečenie. Prirodzene, tiež súčasťou neznámerajú popudzovanie detí proti rodičom alebo naopak a nie sú vodou na mlyn rozvratným živlom v školách alebo v literatúre pochybnej hodnoty. A ešte menej sa tu cezpraviedlňuje neposlušnosť a neúcta. To vysvitá z celého Evanjelia.

Čo Ježiš týmto výraznými, paradoxnými, proročkým štýlom vyjadrenými slovami chcel povedať, pochopíme až v súvislosti s celým Evanjeliom. Dnešná časť tvorí záver druhej - z piatich veľkých - reči, do ktorej evanjelista Matúš zhŕnul Ježišove ponaučenia apoštolom pre ich misionársku činnosť. Preto sa táto druhá reč, nachádzajúca sa v 10. kapitole, nazýva i apoštolskou, hoci väčšina požiadaviek ktoré obsahuje, platí pre všetkých Ježišových nasledovníkov.

Prvá sa týka absolútneho primátu Ježišovej osoby ako Bohočloveka. Jemu má človek dať prednosť, kedykoľvek sa dostane do konfliktu lásky k nemu s láskou dokonca i k tým, ku ktorým ho viažu najužšie cítové zväzky. Ježiš dobre predvídal to, čo mala už prvá generácia křesťanov denno-denne zistovať: napäťie medzi manželmi, medzi rodičmi a deťmi, deťmi a rodičmi - kvôli viere. Preto jasne prehlásil, komu majú dať prednosť, koho lásku treba obetovať a ktorej sa neslobodno zrieknúť za nijakých okolností.

Dejiny prvotnej - ale i súčasnej - Cirkvi ukezujú viac ako dostačne skutočnosť, že kresťania vždy jednoznačne pochopili dosah Ježišových slov. Na ilustráciu príklad z 2. a z 20. storočia:

Denník mučenice sv. Perpetu, ktorý si viedla až po poslednú chvíľu, takto končí:

Prišiel ku mne otec s mojím dieťaťom. Privinul ma k sebe a povedal: Obetuj z lásky k svojmu dieťaťu a zriekni sa Krista. Na to sa obrátil ku mne prokurátor Hilarion a povedal mi: Maj zlútovanie so svojím otcom a so svojím dieťaťom. Obetuj božskému cisárovi!

Ja som mu však odpovedala: Nie!

A Perpetua podstúpila mučeníčku smrť.

Príklad z 20. storočia vyberám z knihy "Svedectvo", v ktorej sa nachádzajú odpovede 71 respondentov na 20 otázok, týkajúcich sa náboženského života:

Rodičia spozorovali na mne zmenu. Napríklad našli ma modliť sa vo svojej izbe. Vyčítali mi, že som sektárka. Hľadala som Božiu cestu. Zistila som, že ak chcem vo viedere rást, musím odísť z domu. Bolo to ľahké! Nastal boj, ktorý trval pol roka. Rodičia chodili za mnou do školy a udali ma riaditelke, že sa stretnavam s veriacimi a ako nedospelá som odišla z domu. Celkom to pravda však nebola. Bývala som na internáte a domov som chodila raz mesačne. Pravdu mali, že nie som dospelá. Nepochopili, prečo som to urobila. Neustále som uvažovala o správnosti svojho odchodu.

Odvtedy prešli tri roky. Ja som cítila, že ak sa chcem dostat bližšie k Ježišovi, tak to musím urobiť. Doma by som bola duchovne zaostala. Teraz svedčím rodicom lásku: chodím domov, už sa nehádame, mám ich radšej. Veď už prešli odvtedy tri roky.

Matka teraz pristupuje k sviatostiam. Je to s ňou oveľa lepšie a otec sa tiež trocha polepší. Ja myslím, že to spôsobilo moje vydržanie pri Pánovi a samozrejme, modlitby. Ale v škole som vtedy z toho mala strašne zle: Chceli ma vyhodiť.

Sv. Perpetua dievča odkialsi zo Slovenska vzali Ježišovu výzvu doslova. Prirodzene, že táto výzva má širší význam: vzťahuje sa nie len na lásku v pravom zmysle slova, ale i na to čo predpokladá - viera, mravnosť, čestný život, úsilie o stále väčšiu dokonalosť atď. To znamená, že láske k Ježišovi treba dať prednosť pred láskou k snúbencovi alebo k snúbenici, ktorí rozhodne odmietajú vieru, pred priateľmi, zálubami, sklonmi, zábavami, ktoré nás môžu odcudziť Bohu.

Ba viac ešte! Keď veriaci spozná, že životné prostredie, zamestnanie, spoločenské a politické postavenie atď. sú v rozpore s jeho vernosťou k Bohu a nútia ho stále k novým kompromisom, musia dať prednosť Bohu! V opačnom prípade bude pre neho platiť Ježišovo slovo: nie je ma hoden!

Veru, nasledovanie Krista zavše prináša - a v niektorých prípadoch denne prináša - so sebou kríž. Ježiš to vedel. A vedel i to, že On prvý na ňom odvisne. Preto má právo požadovať i od iných obetu. A tým, ktorí nie sú ochotní prijať kríž, vziať na seba zriekanie sa osôb a vecí ktoré sú v rozpore s láskou k Bohu, prehlasuje to isté: nie je ma hoden!

Proti takejto požiadavke sa často ozýva námietka: A čo moja seba-realizácia, moja životná cesta, moje najvlástnejšie záujmy? Boh nemôže predsa odo mňa žiadať, aby som nerozvíjal svoje schopnosti, nepostupoval v spoločnosti, neuplatňoval sa v práci, neprehľboval svoje vzdelanie a pod.

Ježiš má na to lapidárnu odpoveď: realizuješ sa, získavaš svoj život, ak sa zaprieš, ak ho stratíš! Pozri sa na mňa: stratil, obetoval som svoj život, aby som ho neveky získal. Neprišiel som ľudí zbaviť toho najcennejšieho - ich života - ale aby mali život. A aby ho mali v hojnosti.

Ale námietky proti krížu prichádzajú len od tých, ktorí nemilujú skutočne alebo nie sú ochotní milovať opravdivým spôsobom! Lebo každá láska predpokladá kríž a živí sa ním.

Mala pravdu istá mladá matka - ktorej chceli odobrať zdravý plod, lebo znamenal riziko pre ňu - keď rozhodne vyhlásila: byť matkou, to znamená ochotu položiť život za svoje dieťa!

A majú pravdu všetci tí, ktorí mladomuželom ako symbol lásky darúvajú kríž, rodinný kríž!

SE, 2.7.1984.

V rámci relácie "náboženstvo a človek" sa bude otec Anton zameriavať na situáciu cirkvi v Československu.

Príležitosť k tejto aktuálite zavádá významný, i v zahraničí a najmä v Európe pozornosť vzbudzujúci dátum 85-tich narodenín pražského arcibiskupa, českého prímasa, Františka kardinála Tomáška.

Tieto tituly ešte i dnes medzinárodne čosi zavážia. No čo v republike a v zahraničí ešte väčšmi zaváži, je osobná autorita tohto muža a predstaviteľa inštitúcie, ktorá je už 36 rokov terčom ničivých útokov zo strany štátu, majúceho všetku - ozaj všetku - moc, nemajúceho však nijakých škrupúľ používať ju výlučne v prospech cirkvi nepriateľskej ideologie.

Čo všade na svete na kardinálovi Tomáškovi udivuje, je iste jeho mimoriadna vitalita, no neporovnatelne viac jeho akoby rokmi narastajúca neohrozenosť, riadená rovnováhou človeka, ktorý vie, že nie abstraktné princípy sami rozhodnú o úspechu akcie, ale i schopnosť prispôsobiť sa - presnejšie - úsilie bráť pri aplikovaní principov do ohľadu danú, často nemeniteľnú situáciu.

Z tohto hľadiska je Tomášek veľkým darom Prozretelnosti v Prahe, českých krajinách, ale i Slovensku. Katolícka cirkev sa v Československu nachádza v železnom objatí štátu, pokladajúceho biskupov a kňazov za svojich a k tomu ešte nie najväčších a zodpovedných úradníkov, ktorých môže kedykoľvek odvolať alebo i preložiť, prípadne degradovať a v niektorých prípadoch povýsiť - ak sú ochotní ústupkom voči štátu, prirodene na škodu inštitúcie, ktorú predstavujú.

Na riadenie cirkvi štát ustanovil svojich, spravidla k ateizmu a nezriedka k agresívnemu ateizmu sa hlásiacich ľudí-straníkov a zavše i tajných policajtov. Že tento niekol'kokrát umocnený reakčný jozefinizmus stojí v ostrej protive so zákonom rozluky Cirkvi od štátu, dokazuje, akú záväznosť majú zákony.

Od najvyšších štátnych cirkevných predstaviteľov závisí napospol všetko: prijímanie do seminára nových bohoslovcov, ich predstavených, zameranie teologického štúdia, kňazskej výchovy a keby bolo možné i duchovného vedenia a potom i menovanie kandidátov na biskupské stolce. Netreba osobitne pripomínať, že zásada, ktorou sa tito zvláštni cirkevní predstaviteľia - pripomína júcich vlkov, osobujúcich si právo a povinnosť strážiť ovce - správajú, znie: čím horšie, tým lepšie! A táto zásada platí aj pri udelení smerníc - momochodom veľmi, až absurdne podrobnych - pre kňazov v dušpastierskej činnosti, pre biskupov a ich kúriu, pre relaxiu posledného zbytku náboženskej tlače.

Je zaujímavé - zaujímavé pre človeka, majúceho zmysel pre tragikomediu - pred čím tito štátni predstaviteľia najväčšmi varujú duchovných:

- na prvom mieste je to kontakt s mládežou,
- ďalej prehlbovanie náboženského života v skupinách veriacich, ktorí by si to osobitne žiadali,
- rozširovanie tlače, čo i len strojom alebo rukou písanej na prehľbenie náboženského vzdelania, cítenia a správania.

Jeden z najcharakteristickejších aspektov vztahu komunistického režimu k veriacemu obyvateľstvu predstavuje rodina. Rodičia sú rukojemníkmi štátu kvôli deťom alebo naopak, deti sú rukojemníkmi kvôli rodičom. Konkrétnie:

ak dieta pochádza z náboženskej rodiny, má ľahkosť v celom živote a naopak, ak sa dieta prejaví nábožensky - napríklad pristúpi k prijímaniu alebo birmowke - majú rodičia ľahkosť, a to vo všetkých životných situáciach a na všetkých úrovniach.

Týmto typom zastrašovania štát dosiahol nesmierne veľa. V mestách, ale i na dedinách a najmä na nich sa vyvinul určitý druh prestrachu: rodičie - i nábožensky zainteresovaní rodičie-neprihlásia deti na vyučovanie náboženstva, prestanú chodiť do kostola alebo sa s tým skrývajú, len aby vraj neuškodili svojím detom. Vrhajú sa teda sami do rúk štátu ako rukojemníci kvôli svojím detom!

Iným mimoriadne dôležitým aspektom kontroly štátu nad katolíckou cirkevou bolo a ešte stále je Zdrúženie duchovných za mier. Ovládanie a manipulovanie Cirkvi zvonka by istotne nebolo ľaké nabezpečné a škodlivé, keby ju úzky prostredníctvom tejto piatej kolóny nekontrolovali, neovládali a neoslabovali z vnútra.

Tento spôsob boja proti Cirkvi zaviedol už koncom 20. rokov Stálin v Sovietskom zväze. Odvtedy sa komunistická strana usiluje vo všetkých ňou ovládaných krajinách o likvidáciu Cirkvi prostredníctvom cirkevných predstaviteľov samych. Stát sa postará, aby sa jemu oddaní kňazi dostali na popredné miesta v cirkevnej organizácii a kontrolovali všetky páky už bez tak oslabeného organizmu, ako zbytok tlače, charity, sociálnych inštitúcií, ale i semináre, biskupské kúrie a pod.

Ničivému tlaku je však vystavená nielen Cirkv a inštitúcia, jej orgány a predstaviteľia, ale aj jej jednotlivé aktívne údy - a to na všetkých sociálnych úrovniach. Prostriedky, ktoré sa pritom používajú, pripomína jú iba vo výnimcoch 50-te roky. Všetko sa robí v bielych rukavičkách! Psychický tlak vo všetkých jeho formách a intenzitách, zasahujúcich základné ľudské sklony a potreby, dosahuje na jednej strane završujúce odcudzenie sa mäs Cirkvi - aspoň navonok - a na druhej strane pevné zomknutie sa menšíny, na všetko odhodených veriacich okolo verných duchovných, vo vlastných príbytkov, prípadne v menších spoločenstvach.

Takýmto spôsobom sa fronty vyhranili: na jednej strane sa uskutočňuje i vnútorné odcudzovanie sa Cirkvi, kým na druhej strane sa vzmáha cirkvehardinská! Jejajestvovanie a rast je očividným dôkazom porážky nielen teórie, ale aj praxe komunizmu, a to tým viac, že sa skutočne vzmáha a že skutočne rastie! Časť svojej činnosti však musela preniesť do podzemia, do katakomb. Stát má z toho iba zbytočné nepríjemnosti. Keby bol liberálnejší, scházeli by sa krestania na rozhovory a modlitby, k štúdiu teologie alebo k čítaniu sv. Písma v kostole alebo na fare. Ak sa skrývajú alebo to robia kdesi nenápadne, tak iba preto, že chcú vyhnúť postihom štátu.

A táto katakombálna činnosť sa v poslednom čase veľmi rozrástla. Po celej krajine sa tvoria krúžky variacích - najmä mladých - vyvíjajúcich najrozličnejší druh činností: diskutujú o prečítaných knihách, študujú, modlia sa, odbavujú bohoslužby, zostavujú letáky, brožúrky, ba i knihy, píšu, tlačia, balia i roznášajú. V celej krajine povstáva nový druh kresťanského seba-vedomia, ktorý si získava sympatie širokej verejnosti, ba i čosi viac: nových prorozelcov!

Krestania - títo novodobí krestania - tvoria sice v štáte iba menšinu, najmä v českých krajinách, ale menšinu, ktorá je mimoriadne dôležitá, ktorá je jadrom a semenom nových vyznavačov. Ludová cirkev na Slovensku a v Čechách sa obohacuje očistale nové hrdinské príklady veriacich, ktorí sú schopní a ochotní bez fanatizmu a vypínania sa, jednoducho na základe vernosti spoznanej pravdy, vsadiť všetko na jednu kartu a vziať na seba všetky dôsledky charakterného kresťanského správania sa.

Mená ako Mičianová a Lizna, Romf a Konvalc?, Coufal a Gono, Javoršký a Bárta, Gondová a Novajovský - a pomaly desiatky a stovky iných sa stávajú symbolmi súčasného kresťanského života a príkladmi, ktoré pritahujú stále väčší počet frustrovaných ľudí, cítiacich, že sa tragicky klamali, prípadne že klamali aj iných. SE, 3. a 5.7.84

- o -

Paríž : 24. júna 1984 zažilo hlavné mesto Francúzska najväčšiu demonštráciu vo svojej historii. Stála komisia pre katolícke školstvo vyzvala občanov, aby svojou prítomnosťou dali najevo nesúhlas s plánmi vlády, ktorá si nárokuje právo kontrolovať súkromné školy a obmedzovať ich.

Podľa údsjov polície sa na demonštrácii zúčastnilo 850.000 ľudí, podľa usporiadateľov dosiahol počet 1,5 milióna. Predseda francúzskej biskupskej konferencie Jean Villet, parížsky arcibiskup Jean Maria Lustiger a touluský arcibiskup Jean Honoré odovzdali ráno o 7,45 hod. pozdravné posolstvo biskupskej konferencie členom stálej komisie pre katolícke školstvo Paolovi Gibertovi a Pierrovi Danielovi.

K demonštrácii, ktorá sa začala už v ranných hodinách, sa pripojili aj významní politici: Simone Veilová - kandidátka konzervatívnej strany do európskeho parlamentu, toulouský mestanosta Bodeau, Michael Debree a parížsky mestanosta Jack Schirack.

Nový školský zákon, o ktorom má senát rozhodnúť v polovici júla 1984, ktorý predstavuje zásahy štátu do súkromných škôl, väčšina z nich je katolícka vyvolal obavy a nespokojnosť širokých mas francúzskych občanov, predovšetkým rodičov. Títo chcú aj naďalej sami rozhodovať o výchove svojich detí. Toto prirodzené právo rodičov zdôraznil aj pápež Ján Pavol II. v rozhovore s francúzskym ministerským predsedom Moreauom, ktorý v minulých dňoch navštívil Taliansko.

Talianisko: V kaplnke milánskeho väzenia San Vittore pokrstil nedávno kard. Martini dvojčatá 31-ročnej Júlie Boreliovej, teroristky, odsúdenej na doživotie. Krst si želal otec detí, tak isto uväznený terorista.

Vatikán: Pápež Ján Pavol II. označil 22. júna vo svojom príhovore účastníkom medzinárodnej konferencie o alkoholizme tento fenomén za jednu z najhorších pliag modernej spoločnosti. Účinky alkoholizmu sa neprejavujú iba v živote jednotlivcov, ale i v rodinnom spolunažívaní, v celej spoločnosti.

Ján Pavol II. prirovnal nebezpečenstvo alkoholu k drogám. Úspešná liečba alkoholikov predpokladá - podľa neho - užšiu spoluprácu a účinné preventívne opatrenia v oblasti medicíny, psychológie, socioologie a náboženstva.

Bonn : Hans Urs von Balthazar, ktorého kard. Henry de Lubac označil za najučenejšieho muža na svete v súčasnosti, sa pri príležitosti prepožičania ceny Pavla VI. na tlačovej konferencii rozhodne vyslovil za celibát. Kňaz - podľa neho - pri omši reprezentu Krista samého, ktorého absolútnu oddanosť Cirkvi symbolizuje kňazský celibát. K postaveniu žien v Cirkvi sa švajčiarský teológ vyslovil v tom zmysle, že môžu dosiahnuť viac ako kňazstvo, lebo Cirkve sama vo svojom vzťahu ku Kristovi predstavuje akoby ženu. Hnutia, ktoré sa v Cirkvi vyvíjajú zdola, pokladá za zaujímavéjšie ako sú tie, ktoré nariaduje cirkevná vrchnosť. K otázke ekumenizmu poznamenal, že úsilie o zblíženie je takmer iniciatívou výlučne katolíckej Cirkvi. Protestantské cirkvi - odhliadnúc od jednotlivých osôb - doteraz nečali dostatočnú odpoveď na ochotu katolíckej cirkvi "stavať mosty". SE, 3. a 4.7.84.

- o -

Niekoľko slov na zamyslenie.

Traja návštevníci zo Spojených štátov sedeli s o mňou vonku pri stole v jednej rímskej reštaurácii a rozprávali sme sa po slovensky. Prechodili teda dva mladíci, ktorí stavili sa pri nás. Jeden z nich nás oslovil lámanou angličtinou, vraj nemajú peniaze na večeru. Ticho sme sedeli a pozerali na nich. V krátkom momente návštevníčka z Ameriky po anglicky povedala, že sme turisti a potrebujeme každú líru, teda odpoveď bola "nie". Chvílu sa po taliansky radili a pobrali sa ďalej.

Aký je to život, takto sa ponižovať, chodiť po uliciach a žobrat. Nie preto že boli hladní. Veď v Ríme je viacero kuchýň, kde dávajú nádzny zadarmo najest. Chlapci potrebovali dennú dávku drog - a to je pre nich naliehavéjšie ako jedlo. Za tú dávku sú narkotici ochotní žobrať, kradnúť a žiaľbohu, niekedy aj zavraždiť. Nič im nie je sväté, len aby dostali peniaze na drogy.

Dnes skoro niet krajiny, kde by neboli problémy s drogami. Sprvu mali najväčší problém Spojené štáty. Tam si viac ľudí mohlo dovoliť kupovať predražené omamné prostriedky. Z vietnamskej vojny si tisíce vojakov prinieslo návyk a obchod s narkotikami sa znášobil.

Dnes majú aj iné národy vážne problémy s drogami, aj národy tretieho sveta. Táto pliaga preniká aj cez železnú oponu. Medzinárodný trh s opiatmi je v rukách zločinných organizácií. Medzinárodne letecké, lodné a iné diaľkové dopravné prostriedky sú najviac používané na prevoz.

Obchod je natol'ko výnosný, že väčšie zločinecké organizácie majú svoje vlastné rýchle člny a lietadlá. Najsilnejšie medzinárodné kriminálne organizácie sa medzi sebou bijú o prvenstvo v tomto obchode. Niekedy si zločinné bandy podelia územie, kde ktorá z nich môže kupovať a predávať. Kým dodržiavajú dohodu, obchod ide hladko.

Skoro denne čítame v novinách o smrti mladých, ktorých zabili drogy, keď si dali príliš silnú dávku alebo použili nehygienickú ihlu. Na začiaku sa nedospelé obete heroínu dostali na titulné stránky novín aj s fotografiami. Kedysi to bola senzácia. Teraz sa spomínajú len pári riadkami v dajakom kútiku novín. Len štatistiky by ešte vedeli zastaviť vandrujúce oko čitateľa, najmä ak by to boli štatistiky o totálnom počte obetí drog na celom svete.

Tieto obete nenašli duchovné hodnoty ľudského života!

- o -

Československo: Agentúra Franspress reportuje, že na pútiach v Levoči a na Velehrade bolo minulú sobotu a nedel'u 7.-8.7.1984 okolo 150 tisíc veriacich. V mariánskej svätyni v Levoči, v neogotickom kostole, ktorý bol nedávno povýšený na hodnosť menšej baziliky-baziliky minor - uctievajú sochu Panny Márie z 15. storočia. Levoča má 11 tisíc obyvateľov, bola založená v r. 1245 a uhorský kráľ Štefan V. ju v r. 1271 povýšil na mestu. Pokračujúc v starej tradícii, veriaci - najmä mladí - prišli zo všetkých končín Slovenska. V sobotu veľa z nich prenocovalo pod holým nebom okolo ohňov. V nedel'u bola sv. omša vonku. Spovedalo asi 20 knázov. Veriaci čakali v dlhých radoch, aby sa mohli vyspovedať.

V tom istom čase, asi 200 km na západ, sa konala druhá púť na Velehrade, kde podľa tradície, ktorú potvrdzujú aj vykopávky, bolo sídlo arcibiskupa sv. Metoda a jeho brata sv. Cyrila, patronov slovenských národov. Desattisíce veriacich sa modlilo aj za to, aby sa mohla uskutočniť návšteva pápeža na oslavách 1100 výročia smrti sv. Metoda, ktoré padá na rok 1985.

VR, 11.7.84-sl.

- o -

V "Slove do týždňa" otec Anton Hlinka uvádza

Rezhovor s redaktorom Jánom Smrečanom

o výročnom stretnutí slovenských katolíckych intelektuálov.

- Pán Smrečan, vrátili ste sa z výročného stretnutia ~~ale luďských~~ katolíckych intelektuálov akéhosi novodobého "učeného továryšstva" v zahraničí. Aká bola téma vášho sympozia?

Medziludské vzťahy.

- Prečo ste volili takú všeobecnú tému?

Účastníci - a pravdaže aj organizátori predovšetkým sa zhodli v náhlade, že táto téma je nadmieru aktuálna a palčivá.

- Z akého dôvodu?

Azda nikdy v histórii ľudstva a v histórii práve medziludských vzťahov nebola táto otázka tak palčivá. Technický pokrok, ktorý ulahčuje komunikáciu medzi ľuďmi, vlastne nedosiahlo to, čo mali na mysli jeho organizátori a jeho pôvodcovia. Vzdialenosť medzi ľuďmi, kontakt medzi ľuďmi sa komplikuje a ľudia navzájom sa ocitajú skôr v izolácii, ako bližšie k sebe.

- Chceli ste povedať na tomto sympóziu, že jestvuje akýsi príčinno-dôsledkový vzťah medzi technickým pokrokom a skomplikovaním medziludských vzťahov?

To nemožno povedať, lebo technické prostriedky, ktoré ulahčujú komunikáciu alebo majú ulahčovať komunikáciu medzi ľuďmi, sú sami osebe neutrálne. Ide o to, čo ľudia samotní z toho urobia. Vyzerá to tak, že ľudia sú do značnej miery akosi "omámení" týmito prostriedkami: z prostriedka sa stáva cieľ, resp. konkrétnie ľudia, ktorí sú tak pritiahaní televíziou sú tak fascinovaní týmto výdobytkom modernej techniky, že zostávajú akosi v úžase, v zadumaní, v koncentrácií pozorovať obrazovku a prerušujú alebo zoslabujú svoje kontakty s okolím, predovšetkým so svojimi najbližšími.

- Ako sa to javí napr. na úrovni rodiny alebo manželstva alebo spoločenských vzťahov vo všeobecnosti?

Všeobecne sa uznávalo, že táto ťažkosť nespočíva tak v prostriedkoch technických a technologických, ale predovšetkým v človekovi. Tu bolo ťažisko hlavných úvah a meditácie. Človek musí zvládnúť tie-to pokušenia techniky a človek musí nájsť sám cestu do stredu svojho "ja", k pokoju vnútra, k určitému dištančovaniu, k určitému odstupu od všetkého toho, čo mu ponúka moderná technika.

- A na čom ste sa dohodli? Ja sa nazdávam, že aby človek mohol zvlánuť túto situáciu, nestačí, aby sa človek vrátil kam si do vnútra svojej osobnosti. Nazdávam sa, že človek nájde svoje ťažisko len vtedy, ak vezme do úvahy vertikálny rozmer. A z tohto hľadiska, myslím, nejestvuje priamy príčinno-dôsledkový vzťah medzi technickým pokrokom a skomplikovaním medziludských vzťahov na rozličných úrovniach, ale jestvuje iba nepriamy vzťah. Myslím, že o tom bola reč na sympóziu, že totiž tú príčinu - tú priamu príčinu, bezprostrednú príčinu - treba hľadať v človeku samotnom. Ale aby mohol človek nájsť cestu k sebe, nazdávam sa, že nestačie tie dva rozmery toho čisto svetského ponimania života?

To mali na mysli aj organizátori tohto sympózia, keď od problémov alebo od poznatkov - najmodernejších poznatkov - hlbinej empirickej psychológie...

- Kto tam prednášal z hľadiska hlbinej psychológie?

Profesor Pelixta zo Saabruückenu.

- A prof. Šatura tam neboli?

~~Prof. Šatura išiel o mnoho hlbšie na túto tému a všíma si prede~~
 všetkým vzťahu medzi mužom a ženou.

- Môžete predstaviť bližšie týchto dvoch pánov?

Prof. Pelixta je profesor sociálnej pedagogiky na katolíckom inštitúte v Saarbrücken a prof. Vladimír Šatura je profesor empirickej psychológie na Innsbruckej univerzite. Obidvaja sú známi a majú medzinárodnú prestíž s veľkým počtom publikácií v tomto obore.

- Čoho sa práve dotkol prof. Šatura?

Prof. Šatura sa dotkol problematiky lásky a položil si otázku, prečo stroskotáva vzťah medzi ľuďmi, prečo stroskotáva láska medzi ľuďmi, čo bolo i titulom jeho prednášky.

- Z akého hľadiska sa dotkol tejto ústrednej témy?

Z hľadiska empirickej psychológie. Prof. Šatura veľmi trievzo zanalyzoval, prečo dochádza k odčudzeniu medzi mužom a ženou a dosiel ku veľmi zaujímavým uzáverom. Ľudia si často myslia, že príčinou krízy napr. manželskej je polävenie v oblasti erotickej alebo sexuálnej alebo v oblasti porozumenia, kdežto mnoho razy tieto komponenty sa navzájom doplnujú alebo navzájom sa do takej miery prelínajú, že potom partneri hladajú príčinu rozkolu, krízy medzi nimi alebo terapiu, liečenie ich vzťahu na jednom úseku, zatiaľčo niektorú komponentu zdôrazňujú, inú zase zanedbávajú a zabúdajú na celkový vzťah všetkých komponentov vzťahu medzi mužom a ženou.

- Ako počúvam, mnoho sa tam hovorilo o psychológiu a fyziológiu, ale človek nie je fyziológia a psychológia. Človek má aj duchovný, vertikálny rozmer. Hodnotil niekto aj tento aspekt?

Áno, v tomto smere sme mali dve vynikajúce prednášky od prof. Ďuricu z Pádovskej univerzity a od prof. Sándora z Ríma, ktorý mal vynikajúcu analýzu vzťahu medzi Kristom a ľuďmi, s ktorými sa stretal.

- Totiž vzťahu o medziludských vzťahoch vo svetle evanjelia?

Áno, vo svetle Evanjelia. I táto oblasť bola veľmi prenikavým spôsobom analyzovaná a zastúpená.

- Podľa toho, ako ja poznám prof. Sándora - alebo ako je na Slovensku známy pod básnickým menom Gorazda Zvonického - je to i básnik, ktorý má veľkú intuiciu a veľmi vtipný človek.

Bol som prekvapený, že tento básnik, u ktorého sme zvyknutí počúvať v oblasti pocitov a poézie, predniesol tak presný, trievzy postrech a zaviedol nás veľmi plasticky do sociálneho prostredia, v ktorom Kristus žil a rozanalizoval vzťahy, ako sa tvorili medzi Kristom a okolím, počnúc od jeho najbližších, až po to najširšie prostredie, po to, ktoré bolo až nepriateľské a ktoré spracoval jednak svojím osobným šarmom, jednak aplikujúc metody sociálneho vzťahu skoro na základe najnovších výskumov hlbinej psychologie.

- Istotne toto sympózium znamená prínos do diskusie slovenských katolíckych intelektuálov v zahraničí. Dúfan, že nezostane z toho iba čosi čo raz odznelo a nikdy viac sa nevráti do mysle ľudí. Výjdu voláke aktá?

Výjdu aktá - a to najbližšie číslo revue "ECHO", ktorú vydávajú kanadskí slovenskí jezuiti, vydajú materiály z tohto stretnutia.

Chcel by som ešte poukázať na referát Dr. Bernadiča, ktorý je lekárom, psychologom a neurologom vo Svajčiarsku a ktorý predniesol vynikajúcu analýzu vzťahu medzi generáciami, aplikujúc tieto poznatky a pokúšajúc sa nájsť východisko z genéračného problému, zo závozu, v ktorom väzí vzťah medzi staršou a mladšou generáciou. SE, 18.6.84.

V relácií "Náboženstvo a dnešok" otec Anton Hlinka hovorí na tému
Pastierský list z roku 1949.

"Tento pastierský list nech sa prečíta vo všetkých farských kostoloch a kaplnkách, pri verejných bohoslužbách, 26. júna 1949. Dôstojujú pánne nech sa nedajú odstrašiť od čítania tohto listu nijakými hrozbami. V tejto ľažkej a rozhodujúcej dobe sú viazaní vo svedomí oboznámiť veriacich so skutočným stavom vecí. Úmyselné a vedomé opomenutie týchto povinností by sa stíhalo cirkevnými trestami".

To bol dodatok pastierského listu sprad 35 rokov. Poslednýkrát sa českí a slovenskí biskupi štátom nekontrolovaným spôsobom obrátili na klérus a ľud. Bola to doba stále stupňujúcej kampane všetkých oznamovacích prostriedkov proti katolíckej Cirkvi a všetkých jej inštitúcií a predstaviteľov. Keďže bolo treba vyhnúť pohoršeniu jednoduchých, ktorí azda už začali pochybovať o schopnosti alebo ochote biskupov dohodnúť sa so štátom, siahli biskupi za týmto, osebe normálnym prostriedkom komunikácie medzi pastiermi a veriacimi, normálnym však v normálnych časoch, t.j. za demokratického zriadenia, kedy sa rešpektuje sloboda myšlenia a slova.

Klérus - až na niektoré výnimky: kňazi, ktorí naivne alebo úprimne dúfali, že komunizmus skutočne prinesie dávno čakané riešenie sociálnych otázok - bol ochotný vziať na seba riziko a čítať v kostole pastierský list. Ale nie všetci ho potom skutočne čítali - lebo sa im nedostal do rúk! Alebo sa ho polícia násilne zmocnila, keď ho už v rukách mali alebo chceli vystúpiť na kezateľnicu a čítať ho.

Jedenásť dní medzi vydaním listu a jeho čítaním totiž polícia na prísný rozkaz strany usilovala všetkými, naozaj všetkými prostriedkami zhabať ho. A keďže sa pastiersky list podľa starého zvyku neposielal poštou, lež prostredníctvom kurierov, vydarila sa operácia len sчасти - a veriaci sa dozvedeli, aký "demokratický" je najdemokratickejší zo všetkých režimov.

Hoci by bolo veľmi zaujímavé prečítať pastiersky list v plnom znení, musíme od toho upustiť, lebo by to zabralo asi 30 minút. Predstavíme v krátkosti jeho hlavné témy: biskupi najprv vysvetlili, že sa stále - i keď bezúspešne - usilujú o uznanie práv veriacich na skutočnú náboženskú slobodu a nie iba o prevádzkanie náboženských úkonov. A tá spočíva v rešpektovaní jej hierarchickej štruktúry /pépež, biskupi, kňazstvo, veriaci ľud/ a v rešpektovaní jej spoločenského zriadenia, zahrnujúceho spolky, školy, charitné organizácie, tlač, pestovanie náboženského cítenia a vzdelávania.

Toto všetko štát počas 16 mesiacov po februárovom prevzatí moci Cirkvi odoprel a navyše rozpútal tvrdý bol proti kléru a vodcom katolíckeho laického hnutia, s cieľom jeho úplnej likvidácie. Súčasne s touto akciou rozvinul činnosť, ktorej cieľ spočíval vo vnutornom rozklade Cirkvi, dosadiac stranícke kádre do redakcie zbytku katolíckej tlače, ba i do seminárov a vtedy ešte jestvujúcich kláštorov.

S veľkým pohoršením sa potom v liste pranieruje prerušenie zasadania biskupov v Dolnom Smokovci, kde polícia namontovala odpočívacie zariadenie a znemožnenie reškovania biskupov v Prahe. Štát vraj postupoval nelojalne. Jednak sa pokúšal vyslediť vopred, čo biskupi zamýšľali a jednak im kládol podmienky dohody, ktoré znamenali rozchod so svedomím a cirkevným zákonníkom. Nepomáhal ani vyhlásenie lojalnosti voči štátu a ochota slúžiť všetkými silami svojmu ľudu. Štát chcel od nich čosi iné: podporu v jeho úsilí plne sa etablovať, ba dokonca politicky sa angažovať.

~~Ked sa biskupi proti tomu rozhodne postavili, začal štát so získaváním pochybných kňazov pre spoluprácu a hrubým narúšaním práv biskupov prostredníctvom tzv. znečinenca na biskupokontrade.~~

Veľký priestor listu zaobráva vtedy veľmi aktuálny problém tzv. katholickej akcie, určitého druhu trojského koňa na ovládanie Cirkvi vnútra. Biskupi pochopili tento úskok a pápež exkomunikoval všetkých vodcov tejto protikatolíckej - vraj katolíckej - akcie.

Vláde si pri zakladaní tejto akcie počínala veľmi šikovne: zvolala schôdzku bez vedomia biskupov. Zúčastnení kňazi a laici podpisali prezenčnú listinu, netušiac, že tie podpisy sa použijú ako dôkaz, že všetci delegáti jednomyselne stoja za onou katolíckou akciou. Tým istým - alebo podobným - spôsobom si získali ešte ďalšie podpisy od kňazov a prominentných laikov.

Biskupi denuncovali tento postup a Rím - ako sme spomenuli - odpovedal exkomunikáciou. Pochopiteľne, že reakcia štátu, ktorý sa cítil demaskovaný, bola tvrdá. Ale biskupi sa nedali zastrašiť. V úsilií o vyjasnenie pozícii, presne definovali požiadavky Cirkvi so žiadostou, aby sa rokovalo o nich a nie o nezáväzných a ľahko zneužiteľných formulách.

Pre ich dôležitosť ich odcitujeme doslova:

1. Kresťanský svetonázor sa bude i vo verejnom živote a výchove rešpektovať a uznávať - a to slovom i skutkom.

2. Vláda uzná duchovnú právomoc rímskeho pápeža ako najvyššej hlavy Cirkvi vo veciach náboženských a cirkevných, podla platných cirkevných predpisov a prehlási, že výkon tejto duchovnej moci sa nedotýka štátnej suverenity, ale že je samozrejmým dôsledkom uznávaných základných ľudských práv, predovšetkým náboženskej slobody.

3. Pred začiatkom rokovania sa odvolajú všetky opatrenia na obmedzenie a ohrozovanie náboženskej slobody katolíkov Československej republiky, hľavne náboženskej slobody vo výchove mládeže:

Okrem toho :

- a/ ihneď sa prestane vydávať Vestník katolíckeho duchovenstva a povoli sa vydávanie všetkých úradných ordinariátnych vestníkov,
- b/ odvolá sa výnos MŠVÚ z 23. mája 1949 o uprásdenení cirkevných úradov a prebent, ako i výnos Ministerstva vnútra z 9. mája 1949 o obmedzení slobody zhromažďovania a vytvárania spolkov, i výnos pre krajské a okresné veliteľstvá zboru národnej bezpečnosti o postupe voči katolíckej cirkvi,
- c/ zruší sa všetky zákazy, týkajúce sa exercícií a všetkých náboženských úkonov.

Posledné odstavce majú povahu skoro melancholickú. Biskupi sa obracajú na veriacich s nevyslovenou prosbou, aby sa snažili pochopiť ich postoj a obozretnosť. Ináč by si vraj zaslúžili výčitku, že nie sú pastiermi ale nájomníkmi, ktorým neide o stádo. Cítiac, že je to už azda poslednýkrát, čo sa slobodne obracajú na veriacich, prosia o modlitby a vyzývajú všetkých, aby si uvedomili, že v prípade nemožnosti dohody so štátom, nádišia hodina skúšky. A citujú slová z 1. listu apoštola Petra:

"Drahí moji, nečudujte sa, že sa nachádzate v ohni skúšky. Nie je to nič čudné. Radujte sa, že máte účasť na Kristovom utrpení, aby ste sa raz mohli rádovať a plesať, keď sa raz zjaví vo svojej sláve."

List končí slovami :

"Zostanite verní svojim biskupom, ktorí s vami trpia a nedajte sa otriasť ani vtedy, keby k vám nemohol preniknúť ich hlas. Cirkus je neznáme len a trpieť pre Krista je najväčšou slávou. Nedajte sa priviesť do zmätku falosnými prorokmi, chráňte sa dravých vlkov aj v ovčom rúchu. Nedajte sa vyprovokovať k neuváženým činom. Budte ostrážiti a modlite sa!"

Biskupi správne tušili, že tento veľký a dôležitý pastierský list

O prázdninách a dovolenkách .

Ľudia čo si myslia, že každý volný čas je premárený - lebo vedia z neho urobiť iba premárený čas - nepochopia, čo chceme povedať. Jednako zostáva pravdou, že prázdniny - či sú krátke alebo dlhé - sú nenahraditeľným dobrodením pre tých, ktorí majú dosť rozvahy, aby nezamieňali odpočinok so záhal'kou a ktorí sa podľa rady apoštola Pavla usilujú využiť prítomnú chvíľu. Styrimi slovami možno dosť dobre vyjadriť, čím má byť rozumne, účinne a po kresťansky využitý volný čas: oddychom, zábavou, rozvojom a prekonaním.

Volný čas má byť najprv o d d y c h o m. Teda nevrhnime sa na prázdniny s neviazanosťou hladného žrúta, ktorému podajú poriadnu a chutnú porciu, ale naozaj si odpočiňme, oddýchnieme. Po celý rok sme museli vstávať skoro ráno a neskoro chodiť spáť. Nás mozog sa unavoval rovnako ako naše sily a nervy. Neúprosný zhon moderného života nás donútil žiť v neustálom zhone a nenechal nám chvíle na sústreďenie. Nedoprial nám dostatočne sa vyspať, pohodlne sa najest a spokojne si sednúť. To platí aj o žiakoch, ktorí vplyvom rádia a televízie stále zaostávajú so svojimi úlohami a povinnosťami a následkom toho chodia spáť v neskorých hodinách. A ešte viac to platí o rodičoch, ktorí potom keď deti išli spáť, majú ešte mnogo vecí dokončiť a všetko pripraviť na zajtrajšok. Víkend, prázdniny alebo platená dovolenka zásadne by mali všetkým umožniť žiť spoločnejším rytmom a poskytnúť uvplnenie napäťom nervom. V skutočnosti sme si však zvykli urobiť z každého volného času a dňa preteky s časom v atmosfére zhonu.

Ako odolať pokušeniu, ktoré v sebe skrýva rachot a lomoz motorov, ak nemáme priam ocelovú vŕbu? Ako sa postaviť na odpor túžbe celkom vyčerpať preťažený program ciest, exkurzií, hlučných zábav?

Je potrebná mimoriadna energia, aby sme sa donútili sednúť si a uvažovať, ako nám to radí podobenstvo v evanjelii o mužovi, ktorý chce postaviť vežu.

Potom je to z á b a v a . Zabávať sa, to znamená zmeniť svoje návyky. Po celé mesiace sme kráčali svojou cestou, boli sme v napäti, vážny, zaujatí mnohými vecami. Už sa nevieme smiať tým dobrým, čistým a bezstarostným smiechom. Študenti myslia na začiatok školského roku alebo na prijímaciu skúšku alebo na strašne nudné povinnosti prázdnin alebo v práci. Ako zamestnanci potrebujeme hovoriť o továrnach alebo úrade. Ženy v domácnosti a mamičky sa zhovárajú o zvyšovaní cien alebo o detoch, že sú im všetky nohavice krátke a že stále sú s nimi starosti.

Ako zostať optimistom uprostred tolkých starostí? Ako sa uvoľniť? Ako predísť posedenie pri stole po jedle, aby sa každý mohol vyrozprávať, vyjadriť svoje názory a tak udržiavať dobrú náladu ostatných?

Kresťan, ktorý sa nevie smiať alebo iných rozosmiať dobrým, čistým smiechom, ten toho moc nepochopil z evanjelia a z ozajstnej svätosti. Isteže, na zemi nie je raj, no už tu na zemi sa v dobrej nálade dokýva. V dobrej nálade, ktorá ulahčuje námahu. Smutný je jedine hriech. Učitelia duchovného života sa o tom vyjadrujú veľmi kategoricky. Melancholia je najväčšou prekážkou na ceste k Bohu a k dokonalosti!

Potom nasleduje r o z v o j o s o b n o s t i , širší rozhľad. Cestovanie, ak sa prevádzza nenútene a so skutočne otvorenými očami, je veľkým obchadením. Úzky okruh malého, každodenného života sa uvoľní. Ideme poznávať nové obzory a iné krajinu, objaviť iné spôsoby myslenia a iné civilizácie, zdokonalovať sa v poznatkoch o svojom rodnom kraji a národe, svojho rodného jazyka, osvojiť si cudzie reči, iné spôsoby vyjedrovania sa. Koľko vecí sa môžeme naučiť - a pritom bez velkej námahy - počas troch alebo štyroch týždňov, ak vieme pozorovať, porovnavať, hodnotiť veci bez zaujatosti a jednostrannosti.

Koľko predsudkov prekonáme pri styku s inými ešte žijúcimi ľuďmi alebo inými národomi. A koľko ozajstnej a plnej radosti môže poskyt-
núť napríklad prečítanie si niekoľko stránok z dejín alebo z romá-
nu priamo na mieste, kde sa tie udalosti odohrávali alebo kde bol
román napísaný, alebo keď študujeme niektorý jazyk alebo nejakú
príručku priamo na mieste.

Volný čas má byť aj určitým prekonaním seba. Volné chvíle neslobodno prežívať iba naslepo, len tak. Kto chce násť čo by rád spoznal, musí vedieť po čom túži a čo chce nájsť v tomto období odpočinku. Treba mať odvahu obmedziť sa, mať dosť praktického zmyslu a načrtiť si rozumný a únosný program. A je potrebná odhodlanosť vykonať to, na čo sme sa rozhodli. Treba myslieť na to, že ide o čas oddychu a zábavy. Ale toto všetko je zlučiteľné s rozumovým, ľudským a duchovným obohatením.

Neslobodno zabúdať na duchovnú stráňku Bohu treba dať to miesto, na ktoré má právo a mať dosť vynaliezavej lásky, aby sme mu dali dostatočný priestor. Cez prázdniny môžeme mať po-kušenie skracovať dobu modlitby, zanedbávať náboženské vzdelanie a tak sa nerozumne okrádať o bohatý život a jasný pohľad na vieru a život Cirkvi. Keď budeme mať lepšiu príležitosť využiť pre Boha a pre svoj duchovný pokrok ten čas, ktorý nám Boh poskytuje?

Vedomá a dobrovoľná lenivosť je previnením, hriechom. Môže byť dokonca ťažkým hriechom, pretože je pôvodným spreneverením sa Božím darom. Lenivosť však nesmie zameňať s ozajstným, zaslúženým oddychom, ktorý je prepoptrebný pre vyravnany život. Oprávnený odpočinok, ktorý je v zhode s Božou vôleou, je upravený predpismi a zákonmi, ktoré máme poznáť a zachovávať.

Je samozrejmé, že odpočívať máme nielen my sami, ale máme organizovať prácu a odpočinok tak, aby aj iní, aby všetci čo sú od nás závislí, mohli tiež používať zaslúžený odpočinok. Odpočívať neznamená nudit sa, leňošiť, marniť čas. Preto sa máme naučiť rozumne odpočívať a odpočinok organizovať, aby si zachoval charakter odpočinku pre celú rodinu, nielen pre nás. V ňom máme obnoviť svoj styk s Bohom, s farským spoločenstvom. A nábožensky sa tiež vzdelat.

Oddychovať, rekreatovať sa, je umenie, ktorému treba venovať veľkú starostlivosť. Treba porozmyšľať o najlepších prostriedkoch uvolnenia, zábavy a vnútorného obohatenia sa - pokroku. Ak sme na to odhodlaní, z volného času vytažíme neoceniteľné telesné a mravné dobrodenie. Najväčším nebezpečenstvom sú pasivita, uspokojenie sa s ľahkomyselnosťou, často so škodlivou zábavou, ako i zákon najmenšieho úsilia.

Dabajme na to, aby sme kréštansky dôstojne sotrvávili nedele a sviatky. Ak nám niektoré zamestnanie alebo trávenie volného času-dovolenky - poskytuje možnosť obohatenia sa duchovne, kráčajme po tejto ceste a usilujme sa vybrať si nielen to čo je dostupné, ale čo je lepšie a užitočnejšie!

- o -

Ján Pavol II. prijal 5.7.1984 9 biskupov so Srí Lanka, ktorí konajú svoju kanonickú návštevu "ad limina". Na začiatku svojho príhovoru pripomenul, ako veľmi pred troma storočiami prispel k evanjelizácií tohto ostrova ctihodný Jozef Vaas, na ktorého svätorečenie tamojší boží ľud netrpezlivo čaká. Biskupom sa podčakoval za neobyčajnú vitalitu tamojšej cirkvi, za ich prácu v rodinách, za apoštolské úsilie ich kniažov, reholníkov, bohoslovcov, katechistov a angažovaných laikov. Chváli ich pastierské snahy o trvalý pokoj v krajinе, založený na spravodlivosti pre všetkých. "Celá Cirkev je s vami, keď sa snažíte o jednotu vo svojom ľude..." - povedal sv. Otec.

VR, 5.7.84-č.

~~Vás vitanie súčasťou slovenských bohoslovov z Ríma. Vás vitanie je počúvaním Vatikánskeho rozhlasu. Témou dnešného stretnutia sú~~

Prázdiny

O ich potrebe nikto nepochybuje. Veď aj sv. Ján Zlatoústy hovorí: Tí čo sa učia, nech netrávia všetok svoj čas iba učením, lebo tak sa nič nenaucia - odhliadnúc od dosiahnutých výsledkov v získaní vzdelania, ktoré do značnej miery objektívne odrážajú naše známky a vysvedčenia.

Položme si otázku: Čo som získal? A prečo som vlastne celý rok chodil do školy?

Svätý Bernard z Clairvaux uvádzá päť pohnútok pre získanie vzdelania nasledovne:

sú ľudia, ktorí vyhľadávajú poznatky iba pre vedomosť samu. To je plytká zvedavosť. Iní hľadajú vzdelanie len preto, aby sa sami stali známymi. To je hanebná marnosť, ktorej neušla ostrá satirikova poznámka, ktorý o takomto poznaní hovorí: pre teba vedieť, ak druhí o tebe nevedia že ty viesť, neznamená vôbec nič. Sú tiež takí, ktorí sa oddávajú vede, aby z nej niečo vyťažili, napr. bohatstvo alebo pocpty. Ich pohnútka je v podstate mrzká. Ale sú aj takí, čo získavajú poznatky k mŕtvemu povzneseniu iných. To je láska. A iní, aby sa sami mŕtvne povzniešli. To je múdrost.

Začínajú sa prázdniny! Čas, ktorý treba využiť k zotaveniu a odpočinku, ale aj k mŕvnemu povzneseniu: prehľbeniu lásky k Bohu a k blížnym a k získavaniu praktickej múdrosti.

Ako návod nám môžu dobre poslužiť slová východného cirkevného Štota zo 4. storočia - sv. Bazila - z jeho príhovoru k mládeži, v ktorom zdôrazňuje potrebu a povinnosť získavania užitočných informácií, ktoré nám svet poskytuje. Hovorí najprv o knihách:

Tak ako mnohé živočíchy nachádzajú záľubu v kvetoch pre ich krásu, vôňu či farbu, včely napriek tomu v nich nachádzajú med. Tak aj tí, ktorí čítajú knihy profénneho charakteru, nehladajú v nich iba potešenie, môžu v nich odhaliť aj užitočné veci pre dušu.

Pri čítaní kníh napodobňujme presne včely: preto lietahú na všetky kvety. Z kvetov, z ktorých môžu, zoberú čo sa dá a potom, keď z nich vysali tolko nektáru kolko potrebujú pre svoje práce, kvet zanechajú. Aj my preto, ak chceme byť múdrymi, zanechajme knihy po tom, čo sme si z nich vybrali všetko, čo sa zhoduje s pravdou. Tak ako keď trháme ruže z ružového kra, dávame pozor na trne aby sme sa nepopichali, tak aj pri čítaní svetských kníh, pri výbere užitočného, musíme zároveň dávať pozor na to, čo je škodlivé.

V podobnom zmysle sa sv. Bazil vyjadruje aj o ostatných zábavách: o počúvaní rečníkov, o tanci, divadle a hostinách. Dnes by sme poviedali: o sledovaní rádia, TV, filmoch, o divadelných predstaveniach a diskotékach.

Ak majú prázdniny priniesť pre nás osvieženie a úžitok, je potrebné si uvedomiť, že nie všetko čo je lákavé, príťažlivé, je aj pre mňa vhodné. Žijeme v prostredí, ktoré mnohé závažné veci, najmä v otázke mrvnosti, berie príliš na ľahkú mieru. Bolo by veľmi zlé, keby prázdniny zničili to, čo sme celý rok pracne budovali.

Je potrebné - životne potrebné - i cez prázdniny siahnúť k základu:
- za žiadnych okolností nevyniechať každodenňú modlitbu,
- nevyniechať nedelňu svätú omšu,
- pribalovať do batožiny Písma sväté alebo inú vhodnú knihu a
- každý deň venovať chvíľu času rozjímaniu.

Potom môžeme počítať s Božou pomocou pri prekonávaní všetkého toho, na čom by sme sa mohli potknúť. Potom môžeme očakávať, že prázdniny budú pre nás skutočným prínosom!

VR, 26.6.84-sl.

Otec Anton v relácii "Náboženstvo a dnešok" hovorí na tému

List mladých slovenských katolíkov veriacim na Západe,

ktorý zaslali pred štyrmi rokmi.

"Drahí priatelia a bratia!

Často sa diskutuje o situácii cirkvi v našej vlasti. Veď ide o vec pre kresťana životne dôležitú. Preto Vám aj my chceme napísť, v čom my vidíme problémy a v čom nádeje cirkvi u nás. Nechceme obžalúvať, ani staňovať sa, ale porozumieť. Chceme spolu s Vami hľadať príčiny našich ľažkostí, ich korene mimo nás i v nás, aby sme spoznali, čo možno očakávať a čo nie a našli cesty k riešeniu. Spolu s Vami sa chceme posilniť spoločnými nádejami a zjednotiť naše úsilia, aby tak naša jednota v Kristovi bola úplná."

Takto sa začína 7 stranový list mladých slovenských katolíkov bratom vo viere, ktorý v skrátenej forme publikovala Nemecká katolícka tlačová služba KNA a ktorý vyvolal živý ohlas nielen u katolíkov, ale aj u evanjelíkov v nemecky hovoriacich krajinách. V nasledujúcich riadkoch Vám prečítame niekoľko statí, vynechajúc daktoré odstavce menšieho významu.

Najprv poznámky všeobecného rázu :

Adresátov listu nemožno zistiť ani z oslovenia, ani z textového rozboru. Určený je dozaista tak pre kresťanov na Slovensku a v Čechách, ako i pre veriacich na Západe. List je rozdelený na tri časti: nesloboda - problémy koreniace v nás - nádeje.

Po odstavcoch, vysvetlujúcich rozdielnosť situácií veriacich na Slovensku a v Čechách, vypočítavajú autori dôvody tlaku na slovenských katolíkov. Každé ich dožadovanie sa väčšej slobody označuje sa za politický klerikalizmus alebo dokonca za oživovanie tzv. klér-rofašizmu - akokoľvek nezmyselne to zneje. O náboženskej slobode vo všeobecnosti sa vyjadrujú takto :

"Vzťahy medzi Cirkvou a štátom sú pre pochopenie našej situácie klúčové. Žiaľ, tak doliehajú na každého z nás, že začať niečim iným je nemysliteľné. Uvedomme si: žijeme v štáte, ktorý pripúšťa iba jedinú pravdu svoju. Čokoľvek iné je nielenže nepravdivé, nevedecké, ale dokonca už svojou existenciou protištátne. Náš režim si kladie likvidáciu náboženstva do svojho programu. Pritom má Cirkev plne pod kontrolou. Aká tu môže byť náboženská sloboda? Veď to si protirečí.

Kto by sa však chcel riadiť len povrchným pozorovaním, ľahko sa môže oklamáť. Skutočne: na oko je u nás pokoj, na uliciach sa nedeje nič zvláštneho, kostoly sú otvorené, Cirkev nie je zakázaná, naopak, štát ju platí. Nečudo, že mnohí jednoduchí komunisti - a nielen oni - sú úprimne presvedčení, že po tejto stránke je u nás všetko v poriadku. A predsa nie je tažké spoznať ciele cirkevnej politiky nášho režimu. Sú to :

1. vykoreníť náboženstvo ako prežitok kapitalizmu a ideového nepriateľa,
2. udržiavať zdanie náboženskej slobody,
3. využiť zatial jestvujúce cirkvi vo svoj prospech, napríklad na presadzovanie politiky strany medzi veriacimi.

Režim prísne rozlišuje medzi Cirkvou a jednoduchými veriacimi. Jednotlivci, ktorí sa nejak ozvlášť v Cirkvi neangažujú, sú i b s d i s k r i m i n o v a n í. Postoj k Cirkvi ako organizácii je však podstatne tvrdší. Režim je rozhodnutý Cirkev zničiť - a to potichu, v zákulisí, bez toho, žeby sa pritom spomínať jeho meno. Nepotrebuje krvavé a okázalé metody. Tie tak či tak nie sú účinné. Má dôkladne premyslený plán a má aj dosť prostriedkov.

Skutočne, má prístup k najcitlivejším miestam v Cirkvi. Znemožňuje jej pôsobiť a omladzovať sa a vyvolať vnútorný rozklad.

Sme teda odpísaní?

Nuž, ak budeme mať zmýšľanie sveta, ak prijmete štátom predkladanú hierarchiu hodnôt, ak budeme využívať len tie možnosti, ktoré nám ponúka štát, ak sa necháme oklamáť jeho dvojtvárnou politikou - tak likvidácia náboženstva bude u nás otázkou krátkeho času."

List, uverejnený pred štyrmi rokmi, je bohužiaľ stále aktuálny, ako to dosvedčujú vypočúvania mladých ľudí, napr. proces proti troma mladíkom, obžalovaných z pašovania náboženskej literatúry.

"Na rozdiel od väčšiny socialistických krajín - vrátane ZSSR - v Československu nie je uskutočnená odloha Cirkvi od štátu. Napriek tomu, že to je v rozporu so zásadou, ktorú stanovil sám Lenin. Zistilo sa totiž, že štát môže takto ľahšie Cirkev ovládať, sputnať ju a umlčať. Československé zákony umožňujú štátnym orgánom zasahovať do tých najvnútornejších záležitostí Cirkvi: do liturgických textov, do farských rozpočtov, do poriadku bohoslužieb, do výberu kandidátov na knazstvo. Knazi sú sice platení štátom, ale na všetko si musia pýtať povolenie od štátneho okresného cirkevného tajomníka. Ten má nad nim väčšiu moc než biskup. Môže s nimi manipulovať podľa lubovôle, napr. bez odôvodnenia ich preklaňať alebo vobec odobrať im štátny súhlas, t.j. zakázať im pôsobiť. V inom štátu polovicá diecéz je bez biskupa a aj tým ktorých máme, štátne úrady všeobecne stážajú výkon funkcie. Zdá sa, že vobec prveradou úlohou cirkevných tajomníkov je strpčovať knazom život a výčerpávať ich energiu veďlajšími záležitosťami."

Cirkevná politika nášho štátu vychádza zo zastaralých materialistických predstáv o Cirkvi a náboženstve. Podľa nich Cirkev je organizácia v službách vykristovateľov a náboženstvo je cit, podnecovaný kultom, spojený s nekritickou, protivedeckou vierou. Preto Cirkev nesmie hovoriť do verejných vecí. Preto štát jej nedovolí vydávať iné knihy ako spevníky a liturgické texty, no i to len výnimco, po veľkých prietahoch a v symbolických nákladoch. Preto náboženstvo je povolené len v kostole a preto sa toleruje len u jednoduchých ľudí.

Náš štát sice všade deklaruje náboženskú slobodu, ale rozumie tým skôr slobodu byť bez náboženstva, čiže oslobodenia od náboženstva. Na kresťanstvo sa hľadí ako na trárstvo, v najlepšom prípade ako na súčasť folkloru či kultúrnu pamiatku. V minulosti azda i mohlo zohráť pozitívnu úlohu - až do minulého storočia. Temer všetky významné osobnosti nášho národa boli knazmi - no v dnešnej spoločnosti, v čase vedeko-technickej revolúcie, nemá miesta, patrí do múzea. Preto sice možno opravovať staré kostoly - ale nie budovať nové. Preto sa tak drasticky obmedzuje i znemožňuje vyučovanie náboženstva - hoci oficiálne je povolené. Preto i knazi majú najviac nepríjemnosti za prácu s mládežou. Preto rehole nešmú prijímať nových členov. Preto na bohoslovskú fakultu možno prieť ročne iba okolo 30 chlapcov, hoci záujem i potreba sú podstatne väčšie. A o tom, kto tam smie študovať, sa rozhoduje na Ministerstve kultúry! Slovom, strana odsúdila Cirkev na vymretie!

Podľa učebníc ateizmu náboženstvo ako prežitok triedne antagonistickej spoločnosti by malo v socializme postupne zanikať a úlohou komunistov je tento zánik urýchlovať ateistickou propagandou. Je jej plno v knihkupectvách, v novinách, v škole - aj v škôlkach - v rozhlasu, v televízii. Súavidla však neide o nič iné, ako o demagógiu, lži, zosniešňovanie alebo v lepšom prípade o obyčajnú nevedomosť. Lenže veriaci nemajú nijakú možnosť brániť sa. Nemajú ako odpovedať, pretože nemajú prístup k hromadným oznamovacím prostriedkom.

Vychádzajú sice "Katolícke noviny", štát ich však drží plne pod ~~kontrolou~~. Napr. prvú ~~nene~~^{ned}ednú zmienku o návštive Svätého Otca v susednom Poľsku uverejnili až týdeň po skončení. Zato pre štátovníké články je vždy miesta dosť. " SE, 25.5.1984

Pokračovanie :

"Zákony nášho štátu sú nespravodlivé voči Cirkvi. Náboženskú slobodu redukujú na čiastočnú slobodu kultu. No v skutočnosti sa neraz nezachováva ani to minimum, ktoré aj s ohľadom na svetovú verejnú mienku zaistujú. Napríklad veriacim v školstve a v združenictve sa robia mimoriadne veľké ťažkosti. Najmä v menších mestách prenasledovatelia Cirkvi za porušovanie zákonov v náboženskej slobode nie sú trestaní, ale naopak, chválení a odmeňovaní".

Tak to bolo pred štyrmi rokmi, pred desiatimi, dvadsiatimi i tridsiatimi. Ak príde k dajakému uvoľneniu, tak iba z vnútra alebo zo zahraničnopolitických dôvodov. V liste sa potom pokračuje :

"Veriaci sú zosmiešňovaní, zastrašňovaní, diskriminovaní všade: v škole, na pracovisku, i vo verejnomyživote. Mnohí sú šikanovaní alebo vydieraní všemocnou políciou. Pritom treba zdôrazniť: celé toto utláčanie sa deje na pokraji zákona, využíva našu neznalosť svojich práv a neschopnosť ozvat sa. Je založené na nás jmoderných psychologických metodách, takže je aj účinné. Nezazlievame našim neveriacim spoluobčanom, že cheú šíriť svoj svetonázor. Nemôžeme však súhlašiť s tým, že pritom nerešpektujú naše práva, čím zrádzajú zásady, ktoré sami hlásajú; že zneužívajú svoju moc, že zaobchádzajú s nami ako s menejcenými ľudmi. Nevadí im, že miesto pokroku v skutočnosti podporujú celkový duchovný, kultúrny a mravný úpadok nášho národa! Vyhlasujú, že plní vôle lúdu, schovávajú sa za lúd, no zatial ešte stále väčšina obyvateľov Slovenska je veriacia.

Keby štátu išlo aspoň o výchovu presvedčených marxistov. Avšak totalitný režim potrebuje ľudí bez presvedčenia! Takých, čo hovoria a robia to, čo sa od nich žiada! "

Druhá časť listu má podtitulok "Problémy, koreniace v nás". To je určitý druh spytovania svedomia. Jeho pisatelia si uvedomujú, že zlý príklad jedného kresťana vrhá tieň na celú Cirkву a je pohoršením pre mnohých.

"Bolo by však pomýlené, keby sme všetky problémy zvalovali len na komunistov. Cirkva - to sme my všetci. Je ako svieca na svietniku, ako mesto vystavené na návrší. Aj najmenšie zakolísanie jedného kresťana vrhá tieň doďaleka - je pohoršením pre mnohých. My kresťania sme si vedomí, že nemalú vinu na našom prenasledovaní máme aj my sami: naša ľudská hriešnosť a nedôslednosť. Ved aj tí najzanietenejší prenasledovatelia vyšli z kresťanských rodín. Iniciátormi protináboženského boja sú najčastejšie ľudia s negatívnou náboženskou skúsenosťou. Napríklad ľudia, ktorí sa stretli so zlými alebo po-kryteckými kresťanmi - a preto už nič iné nechcú vidieť.

Ako sme im to predstavili Krista?

Viac ako teória marxizmu-leninizmu, ich do boja proti náboženstvu ženie osobná zaujatosť a nenávist! Presvedčení marxisti sú omnoho čestnejší a na prenasledovaní sa spravidla nepodeliajú. Iní zasa, naopak, sa pamätajú z mladosti na nepriateľstvo medzi katalíkmi a evanjelíkmi - a tak zo sympatie k jedným, šikanujú druhých. "

Potom nasleduje trpké doznanie, ktoré má povahu tvrdej sebkritiky.:

"No najhoršie je to, že oporami protináboženského boja sú s l a - b í a ľa h o s t a j n í kresťania. Zo strachu, aby si nezastavili postup v zamestnaní alebo aby sa ich deti dostali na strednú školu, snažia sa vyvrátiť dojem, že sú veriaci. A takr obia, čo sa od nich žiada, ba ešte viac: vedú ateistické krúžky, udávajú, špehujú. Šikovnejší si na svoje počinanie našli aj spravedlnenie z Písma: "Dajte cisárovi, čo je cisárovo" - zabúdajúc na druhú polovicu tohto výroku."

"Akô strašne sa kľamú! Vraj nie je dôležité, čo hovorím a čo robiám - hlavne že verím. Nejednú katolícki rodičia zakazujú svojim deťom chodiť do kostola. Na Slovensku 51-70 % dospelých - podľa rôznych prieskumov - verí v Boha, no rozsah protináboženského boja je taký veľký, že celkom určite je do neho zapojených - prechodne alebo dlhodobé, dobrovolne alebo pod nátlakom - i mnoho veriacich."

Ďalším bodom trpkej sebkritiky je konštatovanie, vzťahujúce sa nepochybne na tú vrstvu obyvateľstva, ktorá je ideologickej nejzraničenejšia: nedoukovia, ľudia s polovičným vzdelaním, ktorí chcú svoje nedostatky kryť kariérou. U tohto typu ludí mala úspech režimná propaganda, že veriaci sú primitívni a zaostali:

"Niet nič ľahšieho ako povedať im, aby to nerobili. Neodsudzujme ich! Sú nútenej bojovať sami proti sebe! Radšej im ukážme príklad živej víery... P o m ô ž m e i m z b a v i t s a s t r a c h u ! My kresťania sa totiž často miesto povzbudzovania strašíme a strach má veľké oči. Vymýšľame si nové nebezpečenstvá, aby sme sami pred sebou ospravedlili svoju pasivitu a vlažnosť, alebo - nedajbožesvoju zradu. O prenasledovaní hovoríme príliš mnoho, o svojej viere, o svojej nádeji v Ježiša Krista málo."

Pod tlakom režimu a vďaka zmeneným životným podmienkám mnoho ľudí opustilo Cirkvene. No ľudia nielen odchádzajú, ale aj prichádzajú. Žiaľ, nie všetci z nich majú správne predstavy o kresťanstve. Nie všetci z nich hľadajú Krista."

Autor listu a bezpochyby nielen oni, si veľmi dobre uvedomujú relatívnu nezmeniteľnosť svojej situácie a z toho vyplývajúcu nutnosť spolupracovať s režimom, ktorý sice nie je legitímný, ale vládne a bude vládnut. Nekompromisnosť a totálne ignorovanie by bolo to najľahšie a najjednoduchšie, ale to by asi nezodpovedalo požiadavkám sociálnej etiky, t.j. záväzkov každého veriaceho voči iným, voči organizovanej spoločnosti, národu a štátu. Preto vyhľasujú, že sú si vedomí týchto svojich povinností a že ich neberú na seba z prospechárskych dôvodov ako masa odchovancov materialistickejho svetonázoru, ale ako imperatív svedomia. Kde si však akosi nevedia rady, je spolupráca s režimom, ktorý ide priamo proti Cirkvi a ich svedomiu:

"No najpálčivejšia je spolupráca so štátom v cirkevných záležitostiach. Tu jestvujú protichodné názory v samom vedení našej Cirkvi. Niektorí sa domnievajú, že sa so štátom dá dohodnúť, že jednotlivé prehmaty neznamenajú prenasledovanie. Iní si nerobia ilúzie a štátu nedôverujú. No nechcú mu dať zámenku na tvrdšie zákroky. Ďalší sa domnievajú, že legálne formy štát čoskoro potlačí - a preto treba budovať nové, od štátu nezávislé!"

Z uvedeného cítiť dosť veľkú bezradnosť veriacich v posudzovaní vlastného stavu. Kejto neistote pristupuje ďalšia, majúca pôvod v nedostatku filozofického a teologického vzdelania kňazov, ale najmä l a i k o v . Má to za následok neschopnosť vyporiadať sa so všetkými poučkami marxistického svetonázoru. A napokon poukazujú pisatelia listu na ďalšiu slabinu:

"Omnoho nebezpečnejší než teoretický, je praktický materializmus. Dennodenne ohrozuje každého z nás, je ním presiaknutá celá naša spoločnosť. On je v skutočnosti pánujúcou ideologiou. Štát mu nebráni, naopak, ním podpláca svojich občanov! To je tá bezduchá hobia za životným štandardom podľa západných vzorov, nevšimavá k potrebám druhého! Vyvyšovanie úspechu, konzumný spôsob života mať sa dobre, nič si neodriekat. Ke nemu sa pojí aj ničím nehatená sexuálna revolúcia."

Nebezpečenstvo praktického materializmu sa však stáva najzhubnejším vtedy, keď svetonázorová trhlina prechádza c e z r o d i - n u , t.j. v m i e s a n y c h m a n ž e l s t v á c h , v ktorých jeden partner sa správa buď následkom svojho ateizmu alebo chladnosti vo viere ako materialista a vplyva takto na výchovu detí.

SE, 8.6.84.

- 0 -

Keňa: Tak ako v niektorých iných afrických krajinách, parlament v Keňi navrhol, aby náboženské skupiny prebrali školy! Anglikánsky arcibiskup Mánaze z Curia sa rozhodne postavil proti návrhu. Povedal, že náboženské skupiny netajú ani peniaze ani ľudí, aby mohli viest školy. Nechcú sa vrátiť nazad do misionárskych čias!

Návrh v parlamente, či by zle vedené školy nemali prebrať cirkvi bol predložený, keď jeden člen parlamentu obvinil ministerstvo školstva, že zlyhalo v úsilí zastaviť úpadok morálnej úrovne v školách.

VR, 9.6.84-sl.

Vatikán: 30.5.1984 po skončení generálnej audiencie, prijal Svätý Otec na krátky rozhovor 70 ročného indického jogína Svamiho Sačidanandu, ktorý žije vo Virginii. Jogín ukázal Jánovi Pavlovi II. album o činnosti svojich prívržencov v Amerike a v Talianku, ako aj plány veľkého "ekumenického domu modlitby", ktorý sa má postaviť vo Virginii.

Sačidananda pokladá Svätého Otca za mimoriadne hodnotného partnera pri rozhovore, lebo sa vraj na svojich cestách nikdy neobracia iba na katolíkov, ale aj na veriacich iných náboženstiev.

SE, 20.6.84.

Portugalsko: Reholníčka Fernanda Vieira Furcado z kongregácie misionárok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, bola v Angole unesená spolu s ďalšími osobami. K únosu došlo 31. mája 1984 v misijnnej stanici Ebo.

VR, 21.6-84-č.

- 0 -

Vysielania Vatikánskeho rozhlasu

denne : po česky o 19,30 hod.
po slovensky o 19,45 hod.
na KV 6190, 7250 a 9645 kHz,
t.j. na 49, 41 a 31 metrov
a na SV 1530 kHz, t.j. 196 metrov.

Večerné vysielanie je vždy opakovane na budúci deň ráno
po česky o 5,15 hod.
po slovensky o 5,30 hod.
na KV 6185 a 9645 kHz
t.j. na 49 a 31 metrov
a na SV 1530 kHz, t.j. 196 metrov.

- 0 -

Otec Anton "Slovo do týždňa" venuje

Profilu argentínskeho biskupa slovenského mena - Nováka.

II. vatikánsky koncil bol najväčšou cirkevnou novotou 20. storočia nielen preto, že vôbec k nemu prišlo, ale predovšetkým preto, že prišlo k obnove Cirkvi z mnohých stránok. Vydané boli dokumenty o ekuumenizme, o Cirkvi a iné, v ktorých sa nachádzajú pozoruhodné momenty. Kto si ich preštuduje zistí, že znamenajú návrat k prvopočiatkom, k jednoduchším výrazom v liturgii, pripomínajúcim štruktúru Cirkvi a liturgiu prvých storočí. Novota je teda obnova toho, čo tu bolo. Čo tu bolo na počiatku.

Toto mi akosi asociáciou prišlo na um, keď sa mi dostala do rúk životopisná črta od šéfredaktora Frankfurter Algemeine Zeitung, Johanna Georga Weiszäckera. Vyberám z nej niekoľko zaujímavých údajov a postrehov.

Sídli v malom meste, ktoré viac robí dojem predmetstia Buenos Aires, ako samostatného mesta. Nebýva v paláci, ale v dome, ktorý sice pôsobí dobrým dojmom, ale takých domov je v Buenos habadej. Keď som vstúpil do vnútra, privítal ma čiernovlasý muž okolo štyridsiatky. Iba neskôr som sa dozvedel, že je to generálny vikár biskupa Nováka. Pôvodom Španiel, ale napriek dlhému pobytu v Argentine, zretelne cíti europana. Privedie hosta na prízemí do izby, predloží mu flašu piva a pohár a dodá mu odvahy aby čakal, lebo biskup je už na ceste a čoskoro príde. Potom sa zvrte a vráti sa k svojej práci.

Dvere do domu sú otvorené a návštevník pozoruje, ako ľudia prichádzajú a odchádzajú. Takmer všetci sa pýtajú na sestričku - a ešte častejšie na knaza. Mladá žena s indiánskymi ľartami s dvomi deťmi, ktoré drží za ruku, vyloží geneárlnému vikárovi svoje starosti - a dôstene radu. Mladý muž, povedal sotva niekoľko slov - a pozrie sa plný očakávania na knaza. Je už osem hodín. Osem hodín večer a v dome je ešte rušno. Čoskoro bude deväť - a po biskupovi Jurajovi Novákovi ani chýru, ani slychu.

No naraz je tu. Vysoký, v čiernom obleku a hovorí po nemecky. Narodil sa v Argentine v roku 1928 ako syn nemeckých rodičov od Volgy, ktorí - ako tisícky iných Nemcov - zanechali Rusko, svoju druhú domovinu na konci minulého storočia a vystahovali sa do Južnej Ameriky, kde našli tretiu vlast.

Sovieti, ktorí nestrácajú zo zreteľa vystahovalcov z Ruska vraj až do siedmej generácie, ho pozvali ako biskupa, ktorý má povest ľavičiara, na mierovú konferenciu do Moskvy. Novák však zaviedol propagandistickú "pečienku" a odpovedal veľmi slušne a presvedčivo, že veru nemôže na konferenciu ísť, lebo nehovorí ani slovo po rusky: Či to sovietskym stačilo alebo ich musel zo seba striať - to sa nevie. Tak či onak, aj sám Novák vie, prečo majú o neho taký záujem: ujíma sa všetkých, ktorých sa iní boja a pomáha aj takým, ktorí majú povest marxistov.

A to vojenskému režimu stačilo, aby ho upodozrieval zo spojenectva s komunistami.

Koncom 70. a začiatkom 80. rokov sa biskup Novák všetkými možnými prostriedkami snažil prísť na pomoc väzňom a tým, ktorí bez stopy zmizli - fenomén, ktorý bol vtedy v krajinе veľmi častý. Keď tento aspekt jeho činnosti príde do reči, stáva sa biskup úsečným. Možno ani sám nevie, aký druh teroristov prenasledovali vojenskou chuntou nakomandovaní teroristi. Kto to môže vedieť? Ale povinnosť kresťana a biskupa je p o m á h ať !

Generáli nemali biskupa Nováka vo veľkej láske, ale sa neopovážili uškodiť mu. Ináč to bolo s jeho knazmi. Biskup im dal možnosť slobodne sa rozhodnúť, či sa chcú spolu s ním angažovať alebo prejsť do

do inej diecézy. A keďže sa rozhodli pre neho, museli si niečo vyprieť: bezohľadné domové prehliadky, ujmu na zdraví - ale na život nesiahli nikomu.

Hlavnou starostou biskupa je pomocnú džazným! Na tento účel zorganizoval čosi také ako ofenzívnu: písal továrnikom a politikom, obracal sa na úrady a vplyvné osoby, ale čoskoro zbadal, že je to všetko zbytočné. Pomoc vo veľkom štýle nebola možná. Preto začal zriadať pomocných odborových charít. Veriacich farnosti vyzýval ku všeestrannej svojpomoci najchudobnejším spomedzi seba - a to nielen ako jednorazové gesto, lež ako nový spôsob života kresťanského spoločenstva. Pôsobivý príklad dával on sám!

U neho a v jeho dome nieto ani stopy po nádhore a prepychu. V jeho pracovni a v celom dome je len nábytku, kolko práve treba. Ku kňazom sa správa skôr otecovsky ako veliteľsky. Dvere jeho domu sú vždy otvorené a každý má prístup k biskupovi, ktorého srdce sa podobá jeho otvorenému domu.

Ale obdivovaný biskup má aj nepriateľov. Pre autoritatívne vládnucich politikov je pridemokraticky, pre lavičiarov je prizhovievavý, pre konzervatívnych priopokrový a pre svojho bezprostredného predstaveného, kardinála Aranburu, arcibiskupa z Buenos Aires, je zavše problémom, nad ktorým si láme hlavu.

Komu vyhovuje sú však najmä tí, ktorí u neho, v jeho dome, u jeho farárov a skromných sociálnych ustanovizniach nachádzajú pomoc, útopenie a radu. Biskup Novak novým typom biskupa. Novým v tom zmysle, ako to chápe II. vatikánsky koncil: biskup v zmysle pravokrestanskom, ktorý bol podľa vzoru apoštolov a ich Majstra otcom, bratom, učiteľom, pastierom, prorokom - a keď treba, i výkupnou cenou!

- o -
SE, máj 1984.

Slovenskí jezuiti v Kanade vydali knihu, ktorá má názov
Medzi Indiánmi.

Príbehy z indiánskeho života a prostredia patrili donedávna k najobľúbenejšiemu čítaniu mládeže, ba i starších. Hoci v posledných desaťročiach sa ľahko kultúrneho záujmu mládež veľmi zmenilo, predsa indiánske príbehy - plné napäťa a pútavého hrdinstva - nestatili svoje čaro. Ide tu o skutočné udalosti, opísané ľahkým, románovým štýlom. Ako hrdinovia vystupujú v nich Indiáni a misionári, ktorí prišli medzi nich pracovať niečo vyše sto rokov po objavení Nového sveta. Títo misionári posielali svojim predstaveným do Francúzka a do Ríma listy a správy o svojej činnosti. Takto sa stali prvými dejepiscami Nového sveta. Ich relácie sú prvým a najbohatším prameňom poznania života Indiánov, ich zvykov, vojen, náboženskej viery, ba aj ich reči, ktorú misionári študovali zo slovníkov a gramatík iba z počutia. Moderní dejepisci uznávajú, že v celej kanadskej historii niesť stránky, ktorá by žiarila takým jasným plameňom hrdinstva a oddanosti, ako je história jezuitských misionárov.

Preto slovenskí jezuiti nepokladajú za nečasové vydáť v slovenčine tri epizody z indiánskeho prostredia, ktoré spojili do jednej knihy s názvom "Medzi Indiánmi". Ide tu o tri samostatné príbehy, ktoré sa opierajú o historické osoby a udalosti. Spája ich miesto dejá, okolie rieky sv. Vavrinec a väčších kanadských jazier. Majú i viacerých spoločných hrdinov, hlavne hurónskych a irokézskych indiánov - a jezuitských misionárov. Kniha "Medzi Indiánmi" je spestreňaná mnohými peknými ilustráciami, ktoré pomáhajú čitateľovi zahĺbiť sa do dej. Kniha má veľkú výchovnú hodnotu hlavne pre mládež!

VR, máj 1984.
- o -

Otec Anton v relácii "Slovo do týždňa" hovorí na tému
Biskup Proláno z Ekvádoru - prototyp novej cirkevnej hierarchie.

Z Ekvádoru, kde už takmer 30 rokov pracoval a ešte stále pracuje slovenský salezián páter Ján Šutka, sa mi dostala do rúk správa o jeho priateľovi-biskupovi Leonidasovi Prolánovi. Osobnosť tohto pastiera je akýmsi posolstvom a z tohto hľadiska sa hodí do nášho rozhlasového denníka ako "Slovo do týždňa".

Je prototypom novodobej latinsko-americkej cirkevnej hierarchie. Aj on sa vraj voľakedy správal ako vysoký cirkevný hodnostár. No po rokoch prišlo u neho ku konverzii, ku skutočnému obráteniu sa k ľudu, ktorému bol predtým pastierom a učiteľom, ktorému sa potom stal otcom a vodcom! Ľudu, z ktorého pochádzajú Indiánovia, tvoriačich asi 60 % veriacich biskupstva.

V takomto chápání dušpastierskej činnosti a prístupu k ľudu sú si biskup Proláno a páter Šutka veľmi príbuzní, keď Šutka šiel ešte ďalej: založil na obrovskom území konfederáciu Šuarov a vybudoval pre nich inštitúcie na udržanie a zvelaždenie ich kultúry.

Už i z fotografie možno vyčítať blízkosť biskupa Prolána k svojmu ľudu. Stojí uprostred Indiánov, na pleciach má prehodený plášť, ktorý nosia Indiáni. Uprene pozera na jedného z nich, ktorý čosi hovorí. Ide vraj o typické správanie sa biskupa, ktorý slúži omšu, vysluhuje sviatosti uprostred svojich veriacich, ale potom si zasadne medzi nich, počúva ich, zaujíma sa o ich problémy, dáva si vysvetliť v čom spočívajú ich ľažnosti, sadne si k ich skromnému stolu, zaobeduje a zavečeria si s nimi. Biskup Proláno vie veľmi dobre, že zmena jeho života a záujem o indiánsku kultúru stoja v súlade so smäenicami pápeža Jána Pavla II., ktorý v marci 1983 v Guatemale pred Indiánmi povedal: "Vaše domorodé kultúry sú pokladom národom a účinný prostriedok na šírenie viery. Sú vaším osobitným spôsobom, ako sa bližiť k Bohu, k ľuďom a k svetu. Zaslúžia preto najvyššiu úctu, sympatiu, podporu."

Nebolo to vždy tak. Úctu k Indiánom, koniec ich diskriminácie a začiatok úplného zravnoprávnenia v ich vlastnej krajine ktorej sú prabývatelia, možno poklaadať za ovocie priekopníckej práce niektorých odvážnych misionárov, medzi nimi aj pátra Šutku. Takto sa vytvorila klíma, v ktorej prišlo k objavu toho, čo sa vo všeobecnosti nazýva teologiou oslobodenia. Ale tu nejde natolko o teologiu - o vede a či teóriu - ale o životný postoj biskupa, ktorý našiel svoje miesto uprostred tých, za ktorých je zodpovedný pred Bohom, Cirkvou a národom.

Dôkazom tohto je i skutočnosť, že vidieť Cirkev ako inštitúciu stojacu nad ideologiemi, politickými stranami, lebo Kristus prináša radostnú zvest spásy v šeštym! On je hlasom oslobodenia pre utláčaných. Lebo viera nie je katalogom pravd, pojmov a definícií, lež pôsť a ním, každodenným a n g až o v a n í m s a , neúnavným bojom proti zlobe, lži, nespravodlivosti, nenávisti - a to vždy a všade, kdekolvek sa tieto neresti objavia!

Nečudo, že Prolána, jedného z biskupov, ktorí sa pred rokmi zúčastnili na onom povestnom stretnutí v Mendeline, upozorzovali z politického extrémizmu. Nič nie je vzdialenejšie tomuto pokojnému a vyrovnaniu mužovi, ako revolúcia. Predsa však ho režim nespustil z oka! A to, čo malo prieť, príšlo:

V roku 1976 sa v jeho sídelnom meste Rio Bambas zišlo 17 biskupov z rozličných latinskoamerických štátov. Policia vtrhla do zasadacej siene - a všetkých zatkla. Odvezla ich do hlavného mesta Quita a po niekoľkých dňoch prepustila. Postihnutí a všetci ostatní si uvedomili, že konečne objavili novú cestu, ktorou sa má ubierať Cirkev v ich

50.

Biskup Proláno po rokoch zvolal: Bendito Jeáre! Nech je požehnaná oná hodina, v ktorej nás zajali a falošne obžalovali. Darovacia nám príležitosť vyznať pred celým svetom vieru v Ježíša Krista!

Dvadsať rokov prešlo od zvolania II. vatikánskeho koncilu. Medzi novotami ktoré priniesol - alebo presnejšie, ktorých príchod urýchli - bolo aj nové ponímanie autority Cirkvi. Ostáva sice i naďalej autoritou, lebo to patrí k podstate Cirkvi, ale nositelia autority - pápež, biskupi a kňazi - si začali dôkladnejšie uvedomovať, že ich autorita má povahu služby, nezištnej služby pravde, spravodlivosti, úcty k človeku atď.

- o -

Neviem, ktorá myšlienka sa Vám zapáčila z jeho slova do týždňa. Mňa zaujal najmä fakt, že kňazi sú dnes v Latinskej Amerike v prvých radoch boja za pravdu a spravodlivosť - v tejto tak dlho zabúdanej časti sveta. A keďže pravdy sa boja radikálne sprava i zľava, sú často obetou jedných i druhých.

SE, 4.6.84.

- o -

San Salvador : Arcibiskup hlavného mesta rovnakého mena, mons. Rívero Damas, včera v obvyklej nedelnej homílii viedla a prezidenta Duarta o nejakom viditeľnom znaku dobrej vôle, ktorou by dokázali, že sa naozaj bude prevádztať to, čo sa slubovalo vo volebnej kampani. Mezi iným žiadal o zrušenie stavu -stanného práva - ktoré v tejto krajine platí už od roku 1980.

Columbia : Latinskoamerická pastoračná rada už ukončuje prípravu príručky o pastorácii medzi mládežou, ktorá sa opiera o doteraz získané skúsenosti. Táto pastorácia má byť zameraná hľavne na budovanie novej, ľudskejšej a spravodlivejšej spoločnosti.

Rím : Hnutie "Humanita Nuova", fokolári, usporiadalo v minulých dňoch v Večnom meste študijné sympozium na tému "Práca a hospodárstvo v dnešnom svete". Zúčastnilo sa ho viac ako 3500 osôb zo všetkých svetadielov. Zjazd slávnostne zahájila Klára Lubichová, zakladatelka hnutia Fokolárov a v prejave vyhlásila medzi iným, že najväčšou posilou pre chudobných a utláčaných je Evanjelium. VR, 4.6.84-č.

- o -

Svätý Otec začne 12. júna 1984 svoju pastoračnú návštenu Švajčiarska. Rok 1984 vstúpi do dejín katolíckej cirkvi tejto malej krajiny, ktorá sa zvlášť usiluje o jednotu a pokoj v rozdielnosti jazykov a kultúr, tradícií a presvedčení, ako "Rok pápežovej návštavy".

Švajčiarskí biskupi spolu so svojimi kňazmi a veriacimi sa na návštenu Jána Pavla II. pripravujú už dlhší čas s veľkou vážnosťou a dôslednosťou. Biskup churskej diecézy mons. Wonderach v pastierskom liste už pred Veľkou nocou svojim veriacim napísal, že návšteva sv. Otca, ktorá poskytuje veľkú čest a radosť, si vyžaduje predovšetkým potrebu duchovnej prípravy! Ak pápežova návštava má prinesť to ovocie, ktoré od nej vrúcne toľký čas očakávame, je potrebná duchovná príprava. Prvá a najdôležitejšia vec je modlitba. Preto vás všetkých vyzývam k intenzívnej modlitbe, aby sme obsiahli dary Ducha Svätého pre nášho pápeža a pre našu Cirkву. Obraciám túto výzvu predovšetkým, ako aj dospelým a chorým. Zodpovední za naše farnosti a reholné spoločenstvá nech dobre uvážia, ako môžu zahrnúť do bohoslužieb úmysel návštavy sv. Otca. K modlitbe sa pripája i úvaha. Pouvažujme, v čom spočíva dôležitosť pápežovej návštavy pre cirkev v našej krajine, ktorá nebude nejakou folkloristicou udalosťou, ani nie štátnej návštavou..... VR, 4.6.84-sl.

Tam, kde končí asfalt, kam nedochádza pitná voda a kde srdce bije iba stiesnené, tam začína činnosť

Hnutia "Fé y allegria - Viera a radosť" v Ekvádore.

Vzniklo v roku 1955 v hlavnom venezuelskom meste Caracasu, ale teraz má hlavné sídlo v Ekvádore. Jeho cieľom je všeobecné povznesenie človeka, zvyšovanie hmotnej a duchovnej úrovne, hlavne tých najchudobnejších a vydedených.

Zásadou, z ktorej hnutie vychádza, je *v i e r a a d ô v e r a v č l o v e k a*, v jeho mnoho ukrytých a často vyhasínajúcich možností a schopnosti. Prvý dôraz sa kladie na vzdelanie, apon základné a potom na vieru, hlavne v Krista-Osloboditeľa. Hnutie riadi páter Mijo Caílsada zo Spoločnosti Ježišovej, pôvodom z Madridu, ktorý o sebe hovorí, že je potomkom slávneho Pero Migna, ktorý sprevádzal Columbusa pri jeho prvej výskumnej ceste a bol kapitánom lode Migna.

Do Spoločnosti Ježišovej vstúpil už ako dospelý muž. Predtým bol osobným vedúcim jednej továrne. Nasemu reportérovi povedal, že Hnutie *fé y allegria* sa už rozšírilo v mnohých latinskoamerických krajinách a podnet k tomu vyšiel od jezuitov. Je určené hlavne pre ľudové vrstvy, ktoré chce kultúrne povznieť. Tým sa potom zmení spôsob života na celonárodnej úrovni a medzi ľuďmi sa rozhosiť bratstvo a spolužitie. Preto hnutie už 30 rokov otvára školy na najzapadnejších miestach, kde ich vlády nechcú vydržiavať a súčasne sa stará i o iné potreby obyvateľov, hlavne o zásobovanie pitnou vodou a základné lekárske ošetrenie. Školy tohto hnutia navštěvuje už teraz asi 30 tisíc chlapcov a dievčat.

Užitočnosť jeho činnosti si začínajú uvedomovať i vládny predstaviteľia tým, že poskytujú stále väčšie finančné podpory. Sú aj rôzne súkromné a verejné organizácie, ktoré sa dobrovoľne zaväzujú k určitej mesačnej finančnej pomoci na podporu týchto škôl.

Pokiaľ ide o dosahnuté výsledky, páter Calsada priem prekypuje nadšením a nádejami do budúcnosti. Hovorí: "nám osobne stačí vidieť na tvárách chlapcov a dievčat úsmev a vzbudzovať v nich nádej, že i oni budú raz ozajstnejšími a lepšími ľuďmi!" VR, 6.6.84-č.

- o -

A teraz z Ekvádoru do Južnej Kórei:

Mimoriadny rozkvet katolíckej Cirkvi v Južnej Kórei vzbudil záujem ázijských biskupov... a žiadali si vysvetlenie tohto jedinečného úkazu, ktorý nemá obdobu v Ázii... Seulský arcibiskup Angelo Kim vysvetluje:

Každá farnosť má priemerne ročne 250 konverzií na katolícku vieru. Budhizmus, ktorý je náboženstvom väčšiny, nie je v Kórei veľkou prekážkou, protože je to niečo ako spoločenský bontón a nie ako v iných ázijských krajinách, náboženské presvedčenie. U mnohých Kórejcov nemá hlboké korene a tým sa ľahko stávajú kresťanmi, keď sa naozaj stretnú s Kristom a keď spoznajú Evanjelium. Minulý rok /1983/ sme mali 150 tisíc konvertitov. Kórejské hromadné oznamovacie prostriedky nám skôr pomáhajú rozširovať Kristovo posolstvo. Viere nepriateľské programy alebo zosniešňujúce sú bielou vranou- a väčšinom importované. Najväčšiu zásluhu na konverzii majú však samotní veriaci, ktorí rozširujú evanjelium medzi svojimi susedmi a známymi. V Kórei žije asi 40 tisíc protestantských pastorov, z ktorých každý má spoločenstvo veriacich asi o 50-100 rodin. Južná Kórea nie je posiate budhistickými chrámami, ako iné ázijské krajinu, lebo pred 500 rokmi budhisti stratili svoje výsadné postavenie ako jediné štátne náboženstvo a už nikdy potom nedosiahli túto nadvládu. Väčšina ich chrámovuje hlboko v pralesoch....

VR, 6.6.84-č.

Premonštráti, Eucharistia, Praha = svätý Norbert.

Každý kto sa snaží byť cirkevným predstaveným, snaží sa o vznešený úrad. Taký predstavený musí byť bezúhonny, striedmy, ušľachtily, schopný učiť, nie neznášanlivý, nie mamonársky. To isté platí o diakonoch: musia to byť dôstojní, nie dychtivý špinavého zisku. Nech uchovávajú tajomné pravdy v čistom svedomí. Tí ktorí chcú zhromažďovať bohatstvo, upadajú do pokusenia. Koreňom všetkého zla je láska k peniazom a už mnoho tých ktorí sa po nich zháňali, zablúdili vo viere. Boží muž, pred tým utekaj! Usiluj sa o spravodlivosť, zbožnosť, vieru, lásku, trpežnosť, miernosť. Dobre bojuj za vieru. Zmocni sa večného života. Pre toto si zložil pred mnohými svedkami slávnostné vyznanie...

Pred kláštorom v Ziegburgu, s hlavou v dlaniach, sedí mládenec. V týchto dňoch bol vysvätený za knaza. Je december 1115. Mládenec sa volá Norbert a je z urodzenej rodiny de Genes. Vysvätený bol v Kolíne, v arcibiskupstve, v ktorého službách bol jeho otec a kde i on bol vychovaný.

Kto je to knaz - pred Bohom a pred ľuďmi? Som to čo mám byť? Čo sa odo mňa očakáva?

Hľadanie identity je moderný pojem, ale starý ako Cirkev. Je potrebné, aby knaz bol čistého srdca, nesmierne obetavý, schopný kázať, schopný porozumieť. Musí to byť človek nadmieru rozjímavý a zároveň pokorný. Druh po boku každého, kto sa usiluje o dobro. Hlavne, aby bol neochvejným odporcom akéhokoľvek hriechu - tolko sv. Gregor Veľký.

"Neochvejny odporca akéhokoľvek hriechu!" Norbert videl bohatých statkárov, priekupníkov, videl ctižiadostivých politikov, urážajúcich lžiprорokov, videl rozmarne hostiny. Poznal nepriepustné, ľažké pozlátené závesy, ktorými sa zastierała noc hriechu. Poznal svoje prostredie. I on bol jedným z nich - hladeným, naškrobeným panáčikom z císařskeho dvora. Už od malička sa pohyboval iba v týchto vybraných kruhoch a už od malička bol obetou svojej doby a svojho pôvodu. Šo bol jediný jeho hriech - samozrejmost, priemernosť.

Naštastie, Norbert sa nedal celkom uspat a zaslepiť. Vo chvíli, keď sa vyhrotil rozpor medzi Henrichom V. a Cirkvou, opúšta dvor. A vtedy akoby zasiahnutý bleskom vidí veci ináč - a predovšetkým ináč seba samého. Vidí, čo predtým nevidel: nebezpečenstvo hriechu a svoju otupenosť. Vtedy sa z neho stal kajúčnik a prísny askéta.

Uchýlil sa do kláštora. A potom knazstvo. Uprostred pokorenia a síz lútosti sa nad pozdvihol dar Kristovho vyvolenia - poslania, dar lásky, dar dôvery. Všetko je také čisté, plné, bezhraničné, všetko tak vonia Kristom - vonia chlebom, vínom, Jeho prítomnosťou, Jeho prebývaním v Eucharistii.

Kto je to? Svedok a zástupca Kristov. Rybár duší. Knaz - to je pokračovanie vtelenia večného Slova do času, do doby, do mojej doby. Knaz - to je piate evanjelium, svedectvo tých, ktorí sú s Kristom, v Kristovi. Alter Christus. Moc sprítomnenia, premenie kusu chleba, ale i seba, mojich rúk, nôh, srdca. Biela Hostia, alter Christus. Nie, to nie je miesto, úrad, hodiny pri oltári, to nie je rúcho, to nie je politika, ani zaistenie, ani katasta duše. To je biela Hostia, holá Hostia, čakajúca na tvoj deň, na tvoj život. To je prítomnosť.

Ako je politika Kristova?

Coho sa bojíš? Snáď toho, že keď nepôjdeš s dohou, prídeš o oltár, o bezcennosť, o zástupy duší, ktoré sa poklonkuju monštrancie i bez

Hostie? Že ti nezostane viac ako kňazské srdce, než kňazský pohľad, kňazské ruky niekde v úzkej uličke, na prašnej ceste, uprostred polí? Že ti nezostane viac ako bohatstvo bielej Hostie, holej Hostie? Hrstka verných, ktorí nepočutelne, iba svojou existenciou očistuje prúd vod, zaplnených hriechom, zvykom, únavou? Alter Christus.

Norbert je smutný: z toho čo vidí okolo seba, z toho čo mu kladie na srdce Písma, i z vlastného vnútra. Ako má dať všetko do hromady? Zo všetkých tých zatúlaných ovci vidí len tú jedinú - kňazov. Ako soliť, keď som je zbavená svojej slanej príchute? Kňaz - kto je to?

To nie sú nekonečné obzory pôsobnosti, nekonečná škála možností, tisíce duší. Čomu sa musí kňaz oddať, v čom sa musí "stráviť"?

Podľa pápeža Gregora VII. kňaz je ten, kto ako Kristus prebyva vo veciach svojho Otca. Áno, odtiaľ snáď výjde i on-Norbert. A túto svoje silnú túžbu, bolest i zanietenie novokuaza prenesie najprv medzi svojich - medzi kňazíkov rodného Porýnska. Preto pracuje na jprv na sebe - aby to svet na ňom videl.

Medzi nami, a evanjeliom, ktorý sa svetu snažíme hlásať, je rozdiel, skreslenie, grímasa. Pôjdeš Norbert, ale neviesť, že sa ti to nepodarí! Narazíš na púta pohodlia, na odpór, na slepotu. Nie všetci boli zasiahnutí tvojím bleskom...

Našiel si i nepriateľov - doma a inde. Ale pre čistotu a túžbu po ozajstnosti tia nič nezlomí, nič nezakalí. Bude ta dlhá cesta, na ktorej budeš zlavovať i hábierat, hľadať i nachádzať, až ta na sklonku života povolajú na arcibiskupský stolec do Magdeburgu, kde konečne budeš mať volnú ruku pre akúkolvek iniciatívu. Vtedy každé tvoje úsilie bude už v rozkvete za cenu malých, nepatrnych krôčikov pokorení, radostí i sklamení.

Áno, Norbert, i ty budeš tou neistou existenciou, i ty sa nebudete môcť nikde nadiť uchytia iba preto, aby si obhájil svoj ideál kňazstva. Si ako Kristus, ktorý všade kde prechádzal, šíril dobro. Budeš svojím životom hlásať ideál Kristovho služobníka a učeníka.

To že je kňaz? - budú sa nad tebou pozastavovať a krútiť hlavou. Svätý Otec, som kňazom? Ale i vtedy, keď poputuješ za pápežom, aby ti dal uistenie, nezláviš ani na minútu zo svojho svedectva Krista. Toto je zákon ohňa: kde chodí, tam zažíha, preto nemôže nebyť ohňom!

I ty, Norbert, budeš realizovať svoj ideál, svoje povolenie, svoje kňazstvo, hľadanie. Ako každý iný človek, ako každý iný kňaz. Pretože Kristus je stále pred tebou a stále nový, pozýva ťa, aby si sa mu priopodobnil. A keď ťa konečne zavedie do ústrania, kde budeš nôćť zorganizovať, čo si roky nosil vo svojej duši, premeniš iba evanjelium cest v evanjelium Večeradla bezúhonného, chudobného, spoločného života kňazov, oddávajúcich sa rozjímeriu, chvále Boha a potrebám Pánovej vinice.

Netušíš, že budeš zakladateľom a svätým. Netušíš, že na posledný odpočinok prekročíš hranice Germánie a uložia do jedného zo svojich kláštorov českéj metropole - na Strahove. Dnes máš v srdci iba smútok, horúcu túžbu, čistotu a Krista.

Si mladý, svet máš pri nohách. Vieš, že jedného dňa, keď horlitešia pre kňazskú svätoť budú poukazovať na nehodných služobníkov Pánových až do tej miery, že vyhlásia i Krista v ich rukách za poškvrneného a zvedú ich do pohoršenia, nedôvery a pochybností, budeš to ty, ktorý v mene tej istej čistoty sa Krista zastaneš a láskou zaodeješ tie nehodné ruky, o ktorých neskoršie Pán povedal

72.

svätej Kataríne :

Ukázal som ti, drahé dieťa, záblesk ich vznešenosťi a povedal niečo o dôstojnosti, ktorá sa im dostala, pretože som si ich vyvolil za svojich služobníkov. Preto chcem, aby sa im vzdávala zodpovedajúca úcta. Nie kvôli ním, ale kvôli mne. Vieš, že keď mi nejaký otrhaný človek doručí vzácny poklad, prepotrebny zdroj tvojho života, z lásky k pokladu a tomu kto ti ho posielal, nebudeš pohrdať ani poslom. Isto, zamrzí ťa to, ale zároveň sa budeš snažiť aspoň nejako ho očistiť a postarať sa mu o oblečenie. A toto je jedinou vašou povinnosťou - povinnosťou lásky voči tým sluhom, nezriadeným, špinavým a zaodeným do nerestí. Komu odkázal Pán kľúč do raja? Slávnemu Petrovi a všetkým ostatným, ktorí boli a budú do skončenia sveta. A žiaden ich hriech túto autoritu, ktorú dostali, nezmenší. A rovnako tak ani neumenší úplnosť a velebnosť krvi a všetkých ostatných sviatostí!

Kto je to kňaz? Pane, kto som, čo odo mňa očakávaš - ty, svet?

Norbert doposiaľ prebýva v opojení daru, ktorý ho natol'ko prevyšuje i strháva. Bude sa každý deň pýtať, krok za krokom kráčať k plnosti Kristovho kňazstva, k plnosti seba samého.

A tam, možno až na sklonku noci, nájde siet plnú rýb: Áno, Pane, áno, na Tvoje slovo sme spustili siete! VR, 2.6.1984-č.

- o -

Nové katolícke strediská v NDR :

Berlínsky kardinál Joachim Meissner vysvätil nový kostol Pannej Márie Kráľovnej mieru vo východnom Berlíne, vo štvrti Biedorf-Nord. "Tento nový kostol" - vyhlásil kardinál počas svätenia - "je znakom, že nás Boh i v dnešných časoch miluje".

V Karl-Marx-Stadte je to kostol v novovystavanej štvrti na juhu mesta, zasvätený sv. Františkovi s veľkou farskou sálou pre dvesto ľudí.

V Ilmenau je nový farský kostol sv. Jozefa. Stavba sa podobá veľkému stanu a je symbolom putujúceho Božieho ľudu.

. Veľké moderné sídlisko vo Schwerine - Grossé Dreesch, obdržalo kostol sv. Ondreja. Na dvere fary, vedľa kostola, pán farár napísal: "Nebojte sa zazvoníť, ste srdečne vítaní!" Je to pozdrav novým pristávajúcim-katolíkom tejto diaspory. VR, 9.6.84-č.

- o -

Michael Libowitz tvrdí, že láska nie je nič iné, ako obyčajná chemická reakcia.

Čo si o tejto teórii myslí sir John C. Eccles /1903-/, nositeľ Nobelovej ceny za lekárstvo /v r. 1963/ : "Rozum a telo sú iba nástrojmi mysle a ducha. Myslenie ovláda onen computer - mozog - a programuje ho. Duch vliadne nad rozumom. Nie je možné vedecky ho skumáť. Nie je hmotný, je bez energie, ale však nenu myslíme, rozumieme a cítíme.

Podľa mňa je mysel vlastne výsledok nadprirodzeného tvorenia, ako sa v náboženskom jazyku volá duša.

Libowitz je materialista. Chce toho mnoho povedať o mozgových mechanizmoch bez toho, aby niečo vedel alebo pochopil".

VR, 9.6.1984-č.

- o -

Ján XXIII. :

Návod na vnútornú výrovnosť.

3. jún je zapísaný v srdciach mnohých kresťanov ako deň úmrtia pápeža Jána. Pripomeňme si jeho postavu radami ~~vnútornej výrovnosti~~. Dobrý pápež Ján bol hlboko presvedčený o pominutelnosti tohto sveta a svojho výsadného postavenia v čele Cirkvi. Pre svoj všedný deň si vytyčil tieto predsevzatia :

Iba dnes sa budem namáhať prežívať tento deň bez toho, aby som sa snažil odrazu rozriešiť problém svojho života.

Iba dnes vynaložím čo najväčšiu starostlivosť o svoje chovanie. Budem ušľachtily vo svojom konaní, nikoho nebudem kritizovať, ba nebudem sa snažiť iných opravovať a polepšovať iba seba.

Iba dnes budem šťastný v istote, že som bol stvorený pre šťastie. Nielen pre to na druhom svete, ale už na tomto.

Iba dnes sa budem prispôsobovať okolnostiam bez toho aby som túžil po tom, aby sa okolnosti prispôsobovali mojim prianiám.

Iba dnes budem venovať desať minút dobrému čítaniu. Ako je strava potrebná pre život, tak je dobré čítanie potrebné pre život duše.

Iba dnes urobím dobrý skutek - a nebudem o tom nikomu rozprávať.

Iba dnes urobím niečo, na čo nemám žiadnu chut'. Ak sa budem cítiť dotknutý, budem sa snažiť, aby to nikto nespozoroval.

Urobím si program iba na dnešok. Asi ho celkom nesplním, ale napriek tomu si ho stanovím. Budem sa vystríhať dvoch krajností: zhodu a nerozhodnosti.

Iba v priebehu dneška budem silno veriť, že sa o mňa stará dobrotivá Božia Prozretelnosť, ako keby nebola na svete nikto iný - i keby okolnosti dokazovali pravý opak.

Iba dnes nebudem mať žiadnen strach. Celkom zvlášt nebudem mať strach tešíť sa zo všetkého čo je krásne a veriť v dobro. Je mi dané, aby som v priebehu 12 hodín robil dobro. Myšlienka, že to musím po celý život presadzovať, mohla by ma priviesť k malomyseľnosti.

- o - VR, 3.6.84-č.

Spojené štáty: Po prvý raz v dejinách katolíckej Cirkvi v tejto krajine bol nedávno stály diakon menovaný kancelárom celej diecézy. Stal sa ním pán Mayo v diecéze Salt Lake City, kde katolíci doposiaľ tvoria iba asi 6 % obyvateľstva - väčšinou mormonského. Nový kancelár je ženatý a má tri deti, z ktorých jeden syn je kňazom.

Spojené štáty: Páter Alojz Schwarz, pôsobiaci ako misiónár v Južnej Kórei, bol navrhnutý za kandidáta Nobelovej ceny mieru a taktiež na prezidentskú medailu v Spojených štátach.

V odôvodnení sa píše, že je žijúcim príkladom bratstva medzi národmi. V Južnej Kórei, kde pôsobí od roku 1957, páter Schwarz založil útulky a domovy pre siroty, ošetrovne s bezplatnou lekárskou pomocou a stredisko pre opuštené osoby bez domova. Taktiež založil kongregáciu reholníc, ktorá má t.č. 150 sestier. VR, 1.6.84-č.

- o -

V každý prvú sobotu v mesiaci vatikánsky rozhlas vysiela z nádvoria sv. Damasa vo Vatikáne modlitbu svätého rúzence po latinsky so začiatkom o 20,30 hod. na KV 6250 a 9645 kHz a na SV 1530 kHz. Pred modlitvou sa svätý Otec !

- o -

Slová na zamyslenie .

Máloktoré slovo má tak hlboký význam ako slovo "srdeč". Je to slovo s pradávnym významom, ktorý trvá. Také srdce má však iba či- vek, lebo ako svojmu vyvolenému stvoreniu Boh dal také srdce len človeku.

Ked' chceme povedať, že dačo úprimne myslíme, dáme ruku na srdce a povieme, že Boh vidí naše srdce, že hovoríme pravdu. Zo srdca milujeme alebo nenávidíme. Zo srdca ľutujeme; úprimne odpúšťame, keď zo srdca odpustíme. Milá osoba je naše "srdiečko". Hovoríme, že dieťa má čisté srdce. Boha máme milovať z celého srdca. Na kríži prebođnuté Srdce Ježišovo ku nám volá: hľa, tak Boh miloval svet, že svojho jednorodeného Syna obetoval za nás.

Híbku lásky Ježišovho Srdca nikdy nepochopíme, lebo je to láska Boha. V litániach o Najsvätejšom Srdci Ježišovom máme vypočítané niektoré kvality Božského Srdca. V súkromnom uvažovaní nájdeme ešte stovky chvál pre Ježišovo Srdce, keď si uvedomíme, že to Srdce trpeľ pre našu zlobu, že bolo aj mojím pričinením potupou nasýtené. Ježišovo srdce platilo za mnohé nedovolené príjernosti - aj za moje!

Ale to Srdce je aj uzmierenie za naše hriechy a ono nám zaručuje vzkriesenie. Úvaha o Ježišovom Srdci nás naplní nádejou, ktorá dáva pokoj našej duši.

Na sviatok Božského Srdca prichodilo do Trnavy tisíce pútnikov z veľkých vzdialenosťí.

Či dnes Slovensko nepotrebuje viac ako kedykoľvek predtým prosbu, ktorá sa tak mohutne ozývala ulicami Trnavy, keď boli procesie dovonelené:

BOŽSKÉ SRDCE BUDЬ S NAMI, KRÁLUJ, PANUJ NAD NAMI.

NECH SA V NAŠEJ RODINE, ŽIVOT VIERY ROZVINIE !

— o —
VR, 27.6.84-sl.

Rím : V najbližších dňoch bude Pápežské arménske kolégium sláviť sôtočnicu svojho založenia. 5. júla 1984 bude slávnostná eucharistická celebrácia, na ktorú bol pozvaný arménsky patriarcha Ján Peter XVIII. Kasparian z Cilicie. 7. júla navštíví kolégium Svätý Otec Ján Pavol II.

Arménska cirkev žije v úzkom styku s Rímom. Kandidáti na knazstvo tu dostávajú svoje formovanie, potom sa vracajú medzi svoj lud, aby ho udržovali vo vieri svojich predkov. Arménsky lud v minulosti veľa trpel za svoju vieru a zomrelo za ňu veľa mučeníkov- knazov i laikov. Patriarcha Kasparian napomína veriacich vo svojom pastierskom liste, aby sa verne pridržiaval svojich kresťanských tradícií. Knazom a reholníkom odporúča, aby svietili ľudu životným príkladom. Seminaristom kladie na srdce prehľbovanie duchovného života a dôkladnú prípravu na knazský stav.

Pri svojej návšteve arménskeho kolégia Svätý Otec odovzdá patriarchovi Kasparianovi posvätné pallium, odznak sídelného arcibiskupa, ktorému je zverené vedenie arménskej katolíckej cirkvi.

Rím: 9. generálna kapitula Steylských misijných sestier, ktorá je t.č. zídená v Ríme, zvolila 27.6.84 ako svoju novú generálnu predstavenú sestru Anne Mariu Reisch na 6 rokov. Sestra Anne Mária pochádza z Nemecka, má 49 rokov. Ako misiónárka účinkovala niekoľko rokov na Filipínach a doteraz bola provinciálnou predstavenou v materskom dome v Steyli. Steylské misijné sestry sú medzinárodná misijná kongregácia, ktorá bola založená r. 1889 P. bl. Arnoldom Janssenom. Všetkých sestier na celom svete je asi 4000, ktoré plnia svoje misijné poslanie sv. Cirkvi v 26 krajinách. 9. gen. kapitula pracuje na plánoch budúcich úloh kongregácie a na prestavbe svojich konštitúcií.

— o —

VR, 27.6.84-sl.

V relácii "náboženstvo a ľuďom" otec Karel nás oboznámi s prednáškou kard. Jozefa Ratzingera
O potrebe kresťanstva pre modernú demokraciu.

Z iniciatívy nášho krajaná, člena Pápežskej kultúrnej rady a predsedu Českej kresťanskej akadémie, prof. Mikuláša Lobkovitza, dlhorocného rektora mnichovskej a t.č. rektora eistádskej univerzity, konal sa v Mnichove kongres o kresťanstve a demokracii, ktorého sa zúčastnili mnohí teologovia, filozofi a polýtologovia.

Uvedený referát mal bývalý mnichovský arcibiskup, teraz rímsky kuriálny kardinál Jozef Ratzinger a myšlienky ktoré v ňom prednesol sú - myslím - natol'ko dôležité, že s nimi chcem oboznámiť i vás.

Kard. Ratzinger v úvode vysvetluje, ako pri svojich prechádzkach po Ríme nachádza na muroch domoch najrôznejšie náписy, ktorých je Rím - rovnako ako iné mestá na Západe - plný. Väčšinou sú to náписy s politickým obsahom a často v službách sovietskej propagandy alebo diverzie. Tieto čmáraniny, samozrejme, netreba preceňovať, ale nemôžno ich iba tak ako čmáraniny prehliadať.

Zatiaľ čo sa po vojne o demokracii hovorilo s pátosom a úctou, dnes sa v určitých kruhoch rozširuje určitá nespokojnosť s demokraciou, lebo údajne nesplnila všetky do nej vkladané očakávania. Za takéto kritikou sa často skrýva i pokrytectvo.

Tak napr. kritika nedemokratického konania v krajinách tretieho sveta umíkne, keď sa tam dostane k moci komunistický režim. Marxisti ovládané krajinu sa nekritizujú, lebo - ako sa zdá - dosiahli podľa mienky niektorých ľavicových intelektuálov také štadium poriadku, ktorý nie je dovolené rušiť.

Tým horlivejšie sa štátom, ktoré sú medzi diktatúrom a demokraciou, doporučuje marxistická "oslabodzovacia" ideológia, ktorú si ale pre svoju vlastnú krajinu nikto nepraje. Skutočná, t.j. pluralistická demokracia nie je nikdy úplne zaistená natol'ko, aby zjednotila všetkých občanov k jednomyselnému súhlasu spoločne so štátom. Ani tam, kde je demokracia na vysokej úrovni, nevedie automaticky k presvedčeniu, že je tou najlepšou štátnou formou. Nielen hospodárske, ale i duchovné otrasy ju môžu kedykolvek ohrozit.

Ernest Wolfgang de Küferle? vyslovil v tejto súvislosti tézu, že dnešný slobodný a sekularizovaný štát nie je už *societas perfecta*, t.j. sebestačná spoločnosť, lebo je odkázaný i na iné hodnoty, ktoré sám nemôže vytvoriť.

Skôr ako sa venuje otázke, aké sú to sily, ktoré demokratický štát "nesú", zaoberá sa kardinál rozborom najdôležitejších faktorov, ktoré dnes demokraciu ohrozujú a konštatuje: predovšetkým je to neschopnosť zmieriť sa s nedokonalosťou všetkého ľudského. Vyžadovanie absolútneho dobra v dejinách je nepriateľom toho dobrého, čo v nich je. Spelber hovorí o blúznivosti, vyvieračúcej zo zhnusenia nad súčasnou skutočnosťou. Toto zhnusenie dnes na mnohých miestach narastá a s ním vzrastá i záľuba v anarchii z presvedčenia, že niekde predsa ten dokončí svet byť musí.

Dnes už nikto neholduje viere v pokrok, ako ho poznalo osvietenectvo, ale viera v akýsi nenáboženský mesianizmus hlboko prenikla do všeobecného povedomia. Medzi ateistami i kresťanmi je pod rôznymi heslami rozširovaná myšlienka, že doterajšie dejiny boli iba dejinami bez slobody, ale že teraz je konečné možné a potrebné vybudovať spoločnosť dokončiu a spravodlivú.

Domnievam sa, že si musíme zasa jasne uvedomiť, že ani rozum ani viera možnosť takéhoto perfektného sveta neslubujú, lebo taký svet

neexistuje. Zahrévanie si s takýto možnosťou a jej skoré očakávanie znamená väzne ohrozenie našej spoločnosti, pretože nutne viedie k anarchistickému poblúzneniu. Na zachovanie pluralistickej demokracie, t.j. na udržanie ľudský možného maxima spravodlivosti, je veľmi potrebné nájsť odvahu k poznaniu nedokonalostí všetkých ľudských zariadení.

Iba tie politické programy, ktoré takúto odvahu vyžadujú, sú morálne a nemorálny je napäk práve ten pokrytecký moralizmus, ktorý sa chce údajne uspokojiť s tým, čo je úplne dokonale.

Kardinál Ratzinger sa potom vracia k téze, že demokratický štát je *societas imperfecta*, č.že spoločnosť nesebestačná a hľadá odpoveď na otázku, ktoré to sú sily, ktoré tento štát nutne ku svojej existencii potrebuje.

Sám nachádza mimo kresťanstvo iba dve možnosti:

- návrat do predkresťanstva, v akýsi obnovený aristotelizmus
- a islam alebo iné mimokresťanské náboženstvá.

Na tieto tri teoretické alternatívy potom odpovedá zistením, že rekonštrukcia niečoho už zaniknutého - svetový názor z retorty, akým by bolo oživenie gréckej filozofie - nemá nádej na úspech, pretože mu chýba životnosť dejinnej reality.

Islam sa sice dnes stal ideológiou mnohých nekresťanských štátov, ale pretože je svojim založením a zameralím protidemokratický, nemôže byť základňou a oporou našej demokracie.

Ostáva teda skutočnosť, že naša demokracia vznikla spojením gréckeho a kresťanského odkazu a preto iba v tejto základnej syntéze môže prežiť. Ak to nepochopíme a nebudem demokraciu orientovať na kresťanstvo a kresťanstvo na slobodný demokratický štát, potom demokraciu určite stratíme!

Ako sa ale môže kresťanstvo - bez toho aby sa spolitizovalo - stať touto pozitívnu silou?

Odpovedá: Kresťanstvo nestavia - napriek svojim rôznym úchytkám - svoj mesianizmus do politiky! Napäk, od začiatku trvalo na tom, aby politika ostala vo sfére racionality a etosu. Kresťanstvo učí znášať nedokonalosti a umožňuje to. Ináč povedané, Nový zákon pozná politický etos, ale nepozná politickú teologiu. Práve v tomto odlišení prebieha deliaca hranica, ktorú samotný Ježiš - a po ňom Listy apoštолов - dôrazne položili medzi kresťanstvo a politické blúzne.

Kresťanská viera prebúdza svedomie a základá etos. Kresťanská viera dáva praktickému rozumu obsah a smer. Vlastné nebezpečenstvo dnešných časov je v d e s t a b i l i z á c i i e t o s u , ktoré spočíva v tom, že nechápeme rozumnosť morálneho a redukujeme preto rozum iba na to, čo je štatisticky vypočítateľné.

Pokus stabilizovať a oslobodiť človeka zvonka, z kvantitatívneho a praktikovaného, musí sklamáť, lebo značí podriadenie duchovná materiálnemu.

Kardinál svoje uvažovanie končí zistením: rozum, ktorý sa obmedzí sám na seba, nezostane rozumný, tak isto ako štát, ktorý slubuje byť bez chyby, nutne sa stáva tyranom! Postavenie štátu na kresťanský základ je prepotrebné práve vtedy, ak chce byť a zostať štátom pluralistickým, štátom demokratickým!

SE, 29.6.84.

Otec Tomáš Špidlík

Cirkev - priestor Ducha Svätého.

Stretol som krajanku v San Francisku. Doviedol ju jej muž, ktorý sa stážoval, že chodí do pentekostálneho hnutia, že sa tu nelúbí, že to považuje za prehnané atď.

Žena sa ovšem obhajovala: je katolíčkou, vieri nikdy zaprieť nechce, do ich skupiny chodí občas i katolícky knaz. Teda čo vlastne proti mne máte?

Aby som rozpor trochu zaretušoval, opýtal som sa: Mňa omnoho viac zaujíma, čo pozitívneho máte Vy z toho, že navštenujete skupinu?

Odpovedala mi jednoducho: Myslím, že mnoho. Až tu som pochopila, čo je Cirkev. Vždy som si myslala, že je to spolok, podobný iným. Ale Cirkev je niečo úplne iné. Je to život z Ducha Svätého! Myslím, že ste nám to dostatočne nezdôrazňovali ani v kostole pri kázňach!

Možno má pravdu. O Cirkvi sa kedysi hovorilo dosť jednostranne. Ale v posledných desaťročiach sa stalo "tajomstvo Cirkvi" čím ďalej tým viac predmetom teologickej štúdií. Prispeli k tomu tiež vonkajšie okolnosti - hlavne ekumenické hnutie a zásadný postoj II. vatikánskeho konciliu.

Tieto nové okolnosti prispeli k tomu, že sa u kresťanov vyvinula nová cirkevná mentalita: silnejšie vedomie, že kresťan patrí k Cirkvi a že spolu s ostatnými Cirkev tvorí. Táto nová situácia dala nové podnete teologom - katolíckym, pravoslávnym i protestantským. Hľadajú, povedali by sme, "nový klúč", ktorý by lepšie otvoril lepší prístup k tajomstvu, nový pohľad, z ktorého by bolo lepšie vidieť situáciu.

Dokonca sa hovorí o niekolkých "klúčoch" a diskutuje sa o tom, ktorý z nich je vhodnejší. Dá sa povedať, že hlavné z nich sú dva:

- kristologicko-sviatostný

- pneumatologický.

To ovšem chce vysvetlenie. Medzi stúpencov prvého smeru - kristologického - môžeme počítať známych teologov Schillenbeck, Congart, Rahner, von Balthazar a iných. Ak máme ich mienku previesť na spoľočného menovateľa, môžeme povedať asi takto:

Cirkev je pokračovanie a predĺženie Krista v dejinách. K tomuto slúži všetko čo tu vidíme: knazstvo, sviatosti, štruktúra. To všetko má zmysel, aby Kristus ostával i po svojom nanebovstúpení stále s nami.

Cirkev si predstavujeme ako živý telesný organizmus. Je ľudský, ale ľudské slúži na to, aby tu bol medzi nami Boh. Preto všetko to, čo sa v Cirkvi robí, má za cieľ, aby telo Kristovo v dejinách rástlo a silnelo a má dôjsť až do plnosti, do dospelosti na konci vekov.

Toto kristologické ponímanie Cirkvi je správne a všeobecne medzi katolíkmi prijaté. Napriek tomu sa však niektorým teológom zdá byť statické a sociologické. Tvrdia, že sa tu málo prejavuje dynamika cirkevného vývoja, málo vystupuje do popredia činnosť Ducha Svätého, ktorý je akoby "dušou" Cirkvi.

Preto sa radi stavajú na iné základné hľadisko - pneumatologické. Klúč pochopenia tajomstva Cirkvi je Duch Svätý. K tomuto smeru patria teologovia Tillich, Müller, Moltman, Atanasief a iní.

Je samozrejmé, že medzi oboma smermi nemôže byť zásadný rozdiel. Všetci vieme, že Cirkev je dielom ako Krista, tak i Ducha Svätého. Nie je teda možná ekleziológia bez kristologie a pneumatologie. Pretože však je toto druhé hľadisko novšie, odkrýva nám obzory,

staré súme nieskôdny stratili z očí. I II. vatikánsky koncil zdôraznil úzky vzťah medzi Cirkvou a Duchom Svätým. Cirkva sa takto javí ako stále Turice: zosielanie Ducha Svätého, postupné a stále, ktoré pozvolna dorastá do plnosti.

Duch Svätý zostupuje na kňazov a biskupov, pôsobí vo sviatostiach, dáva vieri veriacim a silu, aby mohli zachovávať Božie prikázania. V tomto zmysle vysvetluje i Poľský pravoslávny teológ Jerzy Klinger slová sv. Jána o Kristovej smrti: nakloniac hlavu, odovzdal ducha. Obvykle to prekladáme "vypustil ducha"- zomrel. Grécke "paredoken" sa však dá skutočne preložiť v zmysle "odovzdanie". V tom prípade sa bude písat Ducha s veľkým písmenom.

Po Ježišovej smrti nasleduje períoda činnosti Ducha Svätého. Teda už na Kalvárii sú prvé Turíce. Točo odovzdanie Ducha je ešte jasnejšie u Jána v 20. hlove, kde sa zmrtvychvstalý Ježiš zjevuje učeníkom: Pokoj vám. Ako má posielal Otec, posielam i ja vás. Keď to povedal, dýchol na nich a povedal im: prijmite Ducha Svätého. Komu hriechy odpustíte budú mu odpustené a komu ich zadržíte, budú zadržané.

Toto zoslanie Ducha Svätého sa prejavuje ako zjavenie Božej moci v Jeruzaleme v deň Turíc. Pavol Evdokinov píše, že v ten deň Cirkev skrytá od večnosti v Bohu, založená v raji, zobrazená v izraelskom lúde, zostupuje z neba v ohnivých jazykoch a vstupuje do dejín. Ježišovo dielo je dokončené, začína dielo Ducha Svätého.

V tejto súvislosti používa uvedený teológ divný výraz: "ežiša nazýva "predchodom Ducha Svätého". Je to neobvyklý výraz, preto ho vysvetluje: neide tu o nejakú novú ekonómiu spásy, ktorá by začínaťa Duchom Svätým. Duch je z jedno s Ježišom a dovršuje Kristovo dielo. Je to kontinuita, živý rast a pokračovanie. Činnosť Svätého Ducha označujeme jediným slovom: posvätenie. Duch je svätý a to čo zostúpi, stáva sa účastným svätoſti. Najvýraznejšie sa to prejavuje pri posvätení eucharistického Chleba. Okolo Eucharistie sa Cirkev zhromažďuje a v nej vidí základ svojej činnosti: pretvárať svet tajomne a viditeľne.

Môže sa teda povedať, že Cirkev pokračuje v dejinách v tom, čo sa odohralo na hore Tábor. Václav Hrinewičz, Poľský profesor na katolickej univerzite v Lubline píše: Duch Svätý nielenže premenil historické telo Kristova, ktoré sa zaskvelo slávou na hore Tábor. Zázrak Turíč je v istom zmysle rozšírenia tajomstva premenenia Pána na celé Kristovo telo, ktorým je Cirkev.

Cirkev obdržala Ducha Svätého pre seba, aby uskutočnila Boží plán v historii sveta. Teda Cirkev je - podľa Evdokimovho výrazu - priestor Ducha Svätého, v ktorom sa uskutočňuje Božie kráľovstvo a druhý príchod Kristov! VR. 1.6.1984-č.

Vatikán: Na stredu 6. júna 1984 pripadá 30. výročie zahájenia Eurovízie. Vatikánsky rozhlas patrí medzi jeho spoluzakladateľov. Bola založená v roku 1954 a dnes má už 140 aktívnych alebo pridružených členov zo 78 krajín. Námetom prvého programu bola bazi- lika sv. Petra a vatikánsky palác. VR, 6.6.84-č.

Washington: Podľa úradnej Štatistiky sa v Spojených štátoch počet katolíkov za jeden rok zvýšil o 304 tisíc ľudí. Teraz je v USA vyše 52 miliónov katolíkov, teda 22,3 %. Najväčšie arcibiskupstvo je Los Angeles, ktoré má 2,373.000 katolíkov, potom nasleduje Chicago s 2,368.000 katolíkmi.

San Salvador: Päť salvadorských vojakov, ktorí boli obvinení, že v roku 1980 zavraždili štyri americké reholné sestry, bolo súdom prehlásených za vinných. Výrok trestu bude prečítaný 8.6.1984. Všetky štyri sestry pracovali na sociálnom poli medzi salvador-ským ľudom.

Medzinárodná cena Pavla VI. švajčiarskemu teológovi

Hans Urs von Baltazarovi

bola udelená vo Vatikáne za prítomnosti Sväteho Otca, ktorú po prvý raz udelil ústav v Brescii, pomenovaný po pápežovi Montinim. Jozef Camaddini, predseda tohto ústavu pripomeral, že táto cena sa bude udeľovať každé 2-3 roky osobnostiam, ktoré sa svojimi dielami a vedeckým výskumom mimoriadnym spôsobom pričinili o rozkvet teologickej vedy.

V motivácii prvej ceny, udelenej teológovi Baltazarovi, sa hovorí: Prof. Hans Urs von Baltazar je osobnosť, ktorá vedela integrovať teologický výskum na pozadí hlbokeho poznania našej doby s nevšednou hĺbkou originalitou. Týmto spôsobom sa mimoriadne zaslúžil o povznesenie teologickej myšlienky v prostredí západnej a európskej tradície.

Hans Urs von Baltazar sa narodil 12. augusta 1905 v Luzerne. Po stredoškolských štúdiach vstúpil k jezuitom. Študoval v Mnichove, vo Viedni, v Berlíne a nakoniac v Zürichu, zaoberajúc sa zvlášt germanistikou a filozofiou. V roku 1936 bol vysvätený za kňaza. V nasledujúcich rokoch spolupracoval v časopise "Stimmen der Zeit" a venoval sa teologickejmu výskumu a publikovaniu. Je spoluautorom teologickej časopisu "Communio" a členom teologickej komisie hneď od jeho ustanovenia. Univerzity v Edinburgu, Münsteri a vo Friburgu ho poctili doktorátmi honoris causa. Vydał 75 hodnotných diel, napísal 370 vedeckých príspevkov do odborných časopisov a posteral sa o 85 prekladov cirkevných Otcov.

VR, 26.6.84-sl.

- o -

Budapešť : Podľa najnovšieho čísla rakúskeho časopisu "Umenie a Cirkev", ktoré je celé venované Maďarsku, v 70. rokoch značne stúpol v Budapešti počet dospelých, ktorí sa výslovne označujú za nábožných ľudí. K tomuto záveru prišiel prof. dr. Tamás Nyiri z katolícko-teologickej akadémie v Budapešti, ktorý v spomínanom časopise uverejnil článok pod názvom "Byť kresťanom v Maďarsku". Zaoberal sa v ňom obširne spoločenskou, náboženskou a cirkevnou situáciou maďarských katolíkov.

V roku 1972 sa v rade tretina dospelých budapeštanov pokladala za náboženskú. V roku 1978 to bolo už 44,3 %. Nyiri hovorí v tejto situácii o tendenčnej zmene, ktorá je aktuálna predovšetkým medzi intelektuálmi. V príspevku uvádzajúce presné štatistické údaje o živote cirkvi v Maďarsku:

asi 2/3 obyvateľstva sú katolíci; 60,6 % detí dajú rodičia katolícky pokrstiť; omšu navštevuje 12-14 % veriacich - pritom najmenej, 5 %, v Budapešti. Draasticky poklesol počet kňazov a seminaristov. To však neplatí pre gréckokatolícku cirkev.

Rím : Podľa kard. Štefana Kima zo Soulu pápežova návšteva začiatkom mája 1984 prekročila očakávania nielen korejských katolíkov. Kardinál sa vyslovil, že dúfa v ďalší vývoj nie takých zlých vzťahov medzi Cirkvou a štátom. Korejský ľud vďačne prijal pápežovú výzvu za zjednotenie rozdelených častí krajiny, hoci politické, racionalne a ľudské zjednotenie je t.č. nemysliteľné - podľa kardinála. Poukázal na dôležitosť módly na tento úmysel. Návštevu Jána Pavla II. označil kardinál Kim za milosť a požehnanie pre krajinu. Mnoho ľudí sa počas návštevy a po nej obrátilo na kresťanskú vieru. Budhisti sa vyjadrili, že Svätý Otec je naozaj dobrým pastierom. Taktiež protestanti si opravili často skreslenú predstavu o pápežovi.

Sarajevo : Nakol'ko v Juhoslávii v poslednom desaťročí citelne poklesol počet semináristov, misijné centrum v Sarajeve má úmysel pozvať študentov z tretieho sveta. Ako prví majú začať študovať teologiu v Sarajeve traja Kórejci. Ďalší majú prísť z afričských štátov. SE, 20.6.84.

- o -

Otec Anton Hlinka v "Slove do týždňa" hovorí na tému
Kriminálny prípad, ktorý sa nikdy nestal.

Tak by bolo možné charakterizovať tzv. "objav" britského spisovateľa Davida Jelopa v knihe "V mene Božom - smrt ~~33~~ dňového pápeža". Jelop píše, že Jána Pavla I. dali otráviť obskúrne kuriálne osobnosti, ktoré sa báli o svoje úrady a že v celej pošmúrnej udalosti malia prsty aj tajomná lôža P - 2.

Celá vec priponíma horory, a lá Sherlock Holmes, má však takú istú historickú hodnotu, ako oni. Jednoducho preto, lebo protirečí objektívnym danostiam, ktoré sa dajú aj dnes overiť.

Prvá a najdôležitejšia protireč Jelopovmu tvrdeniu, že pápež Lucanai bol zdravý ako buk. Vatikánska kronika, potvrdená i dlhoročným znalcom Vatikánu Beny Leyom, ktorý osobne pozná i mnohých kardinálov a ktorý o Vatikáne napísal šest archívne podložených kníh, obsahuje záznam o výroku Jána Pavla I. na audiencii chorých: "Viete vy vobec, že pápež bol už 8 x v nemocnici a že ho už 4 x operovali?"

A vo Vatikáne sa doteraz rozpráva, že pápež ktorý si svojim úsmievom podmanil svet, bol chorý na srdce. Podľa Benyho Leya, Jánovi Pavlovi I. v poslednom týždni života tak napuchli nohy, že nemohol nosiť svoje topánky. Aj toto bol dôvod, prečo sa telefonicky spojil so svojim niekdajším osobným lekárom v Benátkach a dohodol sa s ním na termíne prehliadky.

Nesprávne je Jelopove tvrdenie, že zodpovední vatikánski činiteľia nedovolili pitvu. Je však overiteľná skutočnosť, že kardinál-štátny sekretár prenechal túto vec kardinálskemu kolégiu, ktorého väčšina hlasovala proti.

Podľa Benyho Leya Ján Pavol I. veľmi pravdepodobne zomrel na mozgovú porážku, azda následkom veľkého rozčúlenia. Cez deň sa totiž rokovalo o kandidátovi na benátsky patriarchálny stolec, teda o nástupcovi Luccanyho, pričom sa pápež dostal do ostrej protivy s kardinálom Villotom. To Jelopovi stačilo, aby Villota spolu s arcibiskupom Marcinkusom obvinil z vraždy.

A čo sa týka arcibiskupa Marcinkusa, tzv. "vatikánskeho ministra financií", možno Jelopovi dať za pravdu, že sa netešil veľkým sympatiám pápeža. Nie však z osobných, lež - povedzme to tak - z úradných dôvodov. Marcinkus totiž urobil niektoré transakcie, ktoré Luccani ešte ako benátsky patriarcha spolu s benátskymi biskupmi neschvaloval a kvôli ktorým sa prišiel do Vatikánu i stažovať. Arcibiskup Marcinkus vtedy chladne zamietol jeho dôvody.

Toto okrídliло Jelopovu fantáziu do takej miery, že sa mu Marcinkus objavil ako fantom vatikánskej mafie, manipulujúc financiami a politikou Vatikánu. Nepochybne pikantná historka - ale iba historka. Z historiou to nemá nič spoločné. Takto vznikajú myty.

Niekto na základe určitých náznakov zosnuje fantastický príbeh a nezodpovedne ho pustí do verejnosti. Čím väčší horror, čím pekantnejšia zápletka - tým väčší záujem verejnosti a tým lepší zárobok. Kniha ide na dračku. "Peniaze nesmrdia". Možno neskôr autor vyhlási: to bola iba moja fantázia. Jestvujú však vždy ľudia, ktorým je každý argument proti pápežovi veľmi vítaný. Už aj preto, že ním môžu ospravedlniť nejeden svoj postoj - i mravnnej povahy!

Iným takým mytom je bohatstvo Vatikánu. A to sa nedá popierať, že všetci tí čo vo Vatikáne pracujú - nevynímajúc ani kardinálov - sú v porovnaní so svojimi kolegami mimo Vatikánu alebo v civilnej službe bedármí, to nikto nevie a to nikoho nezaujíma. Ten, kto pozná skutočný stav vecí, by nám dal istotne za pravdu, keď obmeníme slovenské príslovie "je chudobný ako kostolná myš" na: "je chudobný ako vatikánska myš".

Anton Hlinka
Cirkev v Albánsku

Poslednú májovú nedele ~~českí~~ biskupi už roky zasväčujú spomienky na prenasledovaných kréštanov. V roku 1983 stalo v strede bode pozornosti Československo, v roku 1984 Albánsko.

Ide o krajinu, v ktorej komunistickí vládcovia sa všetkými prostriedkami usilovali a usilujú nielen o radikálnu izoláciu od západných krajín, ale aj od vlastnej histórie. Albánsko, niekdajšu rímsku provinciu Ilíriu, spomína už apoštol Pavol v liste Rimanom, hl. 15., verš 19, a v stredoveku zohrali ilírski a či albánski krestania určitú rolu pri pokreštančovaní Slovanov. Počas dlhej tureckej nadvlády sa asi 70 % obyvateľstva pridalo k islamu, ostatok sú krestania.

V roku 1967 vyhlásil komunistický diktátor Enver Hodža Albánsko za prvý ateistický štát sveta. Po deviatich rokoch sa to stalo ústavným zákonom - článok 37: Štát neuznáva nijaké náboženstvo a podporuje a vyvíja ateistickú propagandu, aby občanov zakorenil vo vedeckom ateistickom svetonázore. V článku 55 sa zakazuje zakladanie spoločenstiev a spolkov s fašistickým, národnodemokratickým, protisocialistickým a náboženským programom.

Tieto zákony neostali v Albánsku mŕtvou literou. Hneď od roku 1967 sa uvádzali do praxe bezohľadným terorom. V máji toho istého roku sa zavrelo 2 169 kultových budov. Väčšinu z nich premenili na maštale, sklady, tanečné sály, mládežnícke strediská, kiná a športové haly. Medzi nimi bolo aj 268 katolíckych kostolov.

Už 27 rokov je táto krajina bez biskupa a podľa všetkého žije v nej iba 14 katolíckych kňazov, z toho 12 v pracovných taboroch.

Štát postupuje v boji proti náboženstvu s takou radikálnosťou, že odsúdil na smrť pátra Stefana Kurtiho kvôli krstu novonarodeného dieťaťa istej väzeňky. Posledný biskup umrel v roku 1979 pod ranami mučiteľov.

V krajinie turistovi nič nepripomína Boha a náboženstvo. Ani kostoly ani sviatky ani kultové symboly. Ak u niekoho nájdu sväté Písma, odsúdia ho do väzenia na 3 - 7 rokov. Krížik na krku sa pokladá za zločin. Obyvatelia krajinu sú vystavení bubbovej palbe ateistickej propagandy - a to počnúc škôlkou. Zostruje sa v školách a vrchol dosahuje v mládežníckych organizáciach. Ale ani dospelých neušetrí. Veľejný a súkromný život sa odohráva pod ostražitým okom strany a polície. Zdá sa, že ich hlavnou starostou je, aby sa nikde ani leň nespomenuло meno Božie.

Napriek krutým opatreniam proti kňazom a veriacim - mnohých likvidovali bez procesov, iných väznili dlhé roky - museli v roku 1973 oficiálne stranícke noviny priznať, že náboženský život ešte jestvuje a že sa dokonca i slávia sviatky svätých. Kedže Cirkev žije v hlbokých katakombách, nepodarilo sa pravdepodobne ani špicľom tajnej polície odhaliť o h n i s k á k r e s t á n s k é h o d u c h a . Veriaci sa musia dôkladne skrývať, aby nikto nevytušil ich miesto a spôsob stretávania sa. Jedinými znakmi viery niektorých ľudí - aj mladých - sú kríže, vyrýté alebo vytetované na dlani alebo na prsteň pod prstom.

Správy o náboženskej situácii v Albánsku vyvolali u veriacich na Západe hlbokú spoluúčasť a motivovali ich k m o d l i t b e . z a p r e n a s l e d o v a n ý c h . Posledná májová nedela pripomerala nemeckým katolíkom neodkriepitelnú skutočnosť: nejestvuje ani jedna-jedná komunistická krajina, v ktorej by sa vláda, občanmi nezvolená a volbami neodvolaťelná, všetkými prostriedkami neušľovala o likvidáciu každého druhu náboženstva a každej myšlienky na

Boha. A to i v krajinách, kde veriaci tvorili 70, 80, 90, bež i viac percent obyvateľstva!

Je azda toto dôvod, prečo komunistické krajiny nezývajú sami seba "najdemokratickejšími štátmi sveta" alebo jednoducho "ludovými demokraciami", t.j. "ludovými ľudovládami"? W, 2.6.1984.

- o -

Vatikán - Praha :

Na tlačovej konferencii vo Vatikáne 27. mája 1984 tlmočník Svätej Stolice, páter Panciroli na otázku novinárov, či Svätý Otec príjme pozvanie českých a slovenských biskupov na návštevu ich krajiny odpovedal, že Ján Pavol II. napísal pred nedávnom pražskému arcibiskupovi kardinálovi Tomáškovi list, v ktorom sa vyslovil, že si váži pozvanie a vyjadruje zaň vdak. O ďalších podrobnostiach listu sa Panciroli nezmienil.

Podľa správy nemeckej katolíckej tlačovej služby KNA a rakúskej katolíckej tlačovej služby Kathpress z 28. mája 1984, koluje po Československu leták, ktorý obsahuje bližšie informácie o pápežovom liste. Svätý Otec v rád prijal pozvanie a ak to okolnosti dovolia, bude v roku 1985 s objektívom viesť slávnosti pri príležitosti 1100 výročia smrti slovenského apoštola sv. Metoda.

Podľa letáku, ktorého autormi sú pravdepodobne česki katolícki laici, Ján Pavol II. ďakoval v liste nielen kardinálovi Tomáškovi, ale aj tisícom veriacich, ktorí ho pozvali s vojimi podpismi.

V správe KNA a Kathpressu sa píše, že hárky so 17.000 podpismi prišli pred nejakým časom do Vatikánu neoficiálou cestou.

Belehrad: Chorvátske stranícke noviny "Vjesnik" uverejnili článok, v ktorom sa odsudzuje cesta 160 žiakov a študentov do Ríma a požaduje sa ich vylúčenie zo školy. Mladí ľudia sa v apríli 1984 zúčastnili na Svetovom stretnutí mládeže pri príležitosti zakončenia Jubilejného roka vykúpenia. Podľa "Vjesnika" väčšine z nich učitelia zakázali vystúpiť do Ríma a mnohí rodičia použili preto falóšné ospravedlnenia neprítomnosti na vyučovanie. Stranícke noviny žiadajú, aby toto ulievanie sa bolo rigorozne potrestané podľa školských predpisov. Púti do Ríma pripisujú dôkonca politické motívy: úsilie vyvolať konflikt a tak vyskúšať, ako ďaleko možno zájsť.

Voči deťom je to krajne nečestné, lebo do Ríma mohli cestovať aj inokedy, a to bez následkov, píše sa doslova vo "Vjesniku". O tom, že sa v Ríme konalo Svetové stretnutie mládeže, sa noviny nezmienili.

Najvyšší súd v Sarajeve odsúdil 22-ročného študenta teológie Ivana Turudiča po druhýkrát na dva roky väzenia za provokáciu, ku ktorej podľa všetkého dalo podnet vedenie väznice v Zenici, kde si odpykáva štvorročný trest. Istý väzeň nakreslil na múry hákové kríže a potom povedal, že ho na to naviedol Turudič. Tento výpoved energicky poprel. Vo väzení sa nachádza od apríla 1980. Pri prvom procese ho obžalovali z napísania nacistickej bánskej. Našli u neho tiež literatúru o zomreлом kardinálovi Stepinacovi, ktorého juhoslovanské úrady označujú za zrádcu krajiny. Počas vezenia sa vedenie všetkými prostriedkami usilovalo odradiť Turudiča od úmyslu stať sa kňazom! Keďže sa zdráhal, často ho trestali samoväzbou a najťažšími prácmi, v dôsledku čoho ochorel na plúca.

Turudičov obhájca podal odvolanie na Najvyšší súd v Belehrade. Jeho rozhodnutie zatiaľ nie je známe.

SE, 30.5.84.

- o -

Otec Karel

Niekteré zaujímavé, ale menej známe pútnicke miesta.

Približuje sa sviatok Tela a Krvi Pána, ľudovo Božieho Tela, ktorý je vhodnou príležitostou, aby som vás oboznámil s niekoľkými pútnickymi miestami, kde sa podľa dávnej tradície uctievajú relikvia presvätej Krvi Pána Ježiša.

Je samozrejmé, že nemožno preskúmať prevosť týchto ostatkov, ale nie je nemožné a je dokonca iba prirodzené, že sa tých niekolko Ježišových priateľov, ktorí vytrvali pod krížom, snažili ako vzácnú pamiatku uschovať všetko, čo bolo pokropené jeho krvou, včítane zeme a kameňov pod krížom.

Omnoho dôležitejšia ako to, či tá alebo oná relikvia je pravá, je odpoveď na otázku, či nás je jeho uctievanie privádza bližšie k Pánovi a jeho učeniu. A táto odpoveď je v týchto prípadoch kladná, lebo úcta presvätej Krvi Pána Ježiša je predovšetkým úcta k jeho spásenosnej smrti a uvedomenie si našich vín, ktorými sme k tejto smrti prispeli.

Pozrime sa dnes do troch slávnych pútnickych miest s touto tradíciou: do Brugge v Belgicku, do Fécamp vo Francúzsku a do Weingarten v západnom Nemecku.

Dejiny svätej Krvi v Bruggách sú spojené s postavou Dietricha, flanderského báróna, ktorý za svoju pomoc kráľovi Fulkovi Jeruzalemskému dostal do daru relikviu Krvi Pána Ježiša, ktorá údajne bola v Jeruzaleme starostlivo uschovávaná. Samotný jeruzalemský patriarcha v slávnostnom obrade naplnil malú ampulku, ktorá potom bola zapečatená, vsunutá do kryštálovej trubičky a na oboch koncoch uzavretá zlatými rozetami, na ktorých bol pripojená retiazka na zavesenie. Baron Dietrich priniesol relikviu do Brugge a postavil pre ňu nový malý kostol, nad ktorým neskôr vznikol dnešný veľký pútnický kostol, v ktorej je schránka so svätou Krvou umiestnená v krásnom relikviári.

Na pamiatku slávneho sprievodu, ktorý vtedy vyšiel bárónovi Dietrichovi naproti, dodnes sa každoročne koná v Brugg veľký procesia, ktorá túto udalosť prekvapí a pripomína. Procesia je známa po celej západnej Európe a každý rok na sviatok Nanebovstúpenia Pána sa k tomuto najkrajšiemu dňu Brugg - ako sa slávlosť označuje - schádzajú desaťtisícky pútnikov a turistov.

Na procesii je znázornená celá história spásy od pádu prarodičov až po Ježišovu smrť na kríži. Každý cech si považuje za čest, že jeho príslušníci môžu niektorý z týchto biblických príbehov - ktorých je celkovo 27 - zobraziť. Potom nasleduje historická časť, predstavujúca v 17tich skupinách návrat barona Dietricha z Jeruzalema. Vyvrcholením procesie je relikviár presvätej Krvi na ozdobenom voze, sprevádzaný predstaviteľmi mesta.

Celá slávlosť si zachovala - napriek tomu že je i prvoradou turistickou atrakciou - svoj výslovne náboženský charakter. Relikvia je okrem toho vystavená na uctievanie každý piatok a okrem toho 14 dní v mesiaci máji každodenne.

Najväčšie francúzske pútnicke miesto, zasvätené presvätej Krvi, je na pobreží Kanálu, pri Fécamp. Podľa legendy zachytil Jozef z Arimatie kvapku Kristovej Krvi a starostlivo ju uschoval. Ale už v 1. storočí po Kristovi sa táto relikvia dostala do Fécamp. Vďaka nej sa fécampske opatstvo stalo duchovným a potom i hospodárskym centrom Normandie. Nával pútnikov si už v 11. storočí vyžiadal stavbu veľkolepého kostola Najsvätejšej Trojice, ktorý patrí k najslávnejším dielam normandskej gotiky a je nazývaný "kňažna Najsvätejšej Krvi".

V kostole je vo zvláštnom tabornáku umiestnený relikviár. Veľká francúzska revolúcia sice púte na nejaký čas zrusila, tradičia však bola čoskoro obnovená a trvá doteraz, i keď pôvodné benediktínske opátstvo už dávno neexistuje.

To, čo značia Bruggy pre Belgicko, značí pre Západné Nemecko Weingarten vo Švábsku, teda na juhozápade, nedaleko Bodamského jazera. Krv, ktorá je tu ako relikvia uctievaná, pochádza podľa legendy z rany z boku Kristovho. Zachytil ju samotný rímsky veliteľ Longinus, ktorý sa pod dojmom Kristovej smrti stal kresťanom.

Nádobka s Kristovou Kravou sa neskôršie stratila, až bola podľa sna slepeca Adalberta nájdená v Mantove. Pápež Lev a cisár Henrich boli pri nájdení relikvie s každý z nej dostal časť. Cisár znova z nej čiastočku venoval grofovi Balduinovi, ktorého dcéra sa vydala za vojvodeľa Velfa zo Švábska, ktorý založil kláštor vo Weingarten. Takto sa vzácna relikvia dostala sem.

Pôdobne ako v Brugg, koná sa i tu na Nanebovstúpenie Pána procesia, ktorej zvláštnosťou ale je, že je to procesia na koňoch, ku ktorej sa deň predtým každý rok zíde až dvatisíc jazdcov z celého širokého okolia.

Po ráňajšej svätej omši začína procesia už o 6,15 hod. Pred portálom kostola podá farár relikviu pátrovi, ktorý v červenom pluviále sedí tiež na ozdobenom koňovi. Účastníci procesie sú oblečení do historickej uniformy alebo v čiernom obleku s cylindrom na hlave. Všetky kone sú ovenčené kvetmi a ináč ozdobené a celú procesiu sprevádzajú 60 kapiel.

Aj do Weingarten sa, prirodzene, schádzajú pútnici z celého, hľavne ale juhozápadného Nemecka a medzi nimi i každý rok predsedu zemskej vlády bádenska-würtenberska, kde Weingarten patrí.

SE, 15.6.84.

Londýn : V rámci niekolikodňovej návštevy vo Veľkej Británii, mal riaditeľ pražského cirkevného úradu, Ing. Vladimír Jankú, v londýnskom King's College prečnášku na tému "Vzťahy medzi štátom a Cirkvou v ČSSR".

Cirkev v Československu musí mať v spoločnosti zákonne zaistenú pozíciu" - povedal Jankú. "Túto pozíciu však ohrozujú zvonka tí, ktorí chcú Cirkev použiť ako nástroj proti Československému štátu". Jankú sa ďalej vyslovil, že protiklady medzi marxizmom a kresťanstvom nemôžu odstrániť. Ale to vraj nemusí nutne viest k napätiu.

Na otázku, či zákon v komunistických krajinách priveličmi nezvýhodňuje v ideologickej politike komunizmus, Jankú neodpovedal! Namesto toho sa vyslovil, že Národné zhromaždenie ČSSR v súlade s uzávermi Madriidskej konferencie sa v budúcnosti bude radiť s cirkevnými predstaviteľmi pri návrhoch všetkých dôležitých zákonov.

Tvrdenie, že v ČSSR jestuje cenzúra náboženskej literatúry, Jankú odmietol. V posledných troch rokoch sa vraj objavilo na trhu sto!!! titulov náboženských kníh. Okrem toho sa vraj vyjednáva o vytlačení sv. Písma v českej reči. Aj keď rozhlas a TV nevysielať bohoslužby - povedal ďalej Jankú - predstaviteľa cirkvi majú možnosť v nich prehovoriť. Ľud ČSSR a Cirkev sú vraj jednomyselne za úplné atomové odzbrojenie alebo aspoň za zachovanie súčasného stavu.

Vladimíra Jankú pozval do Veľkej Británie československý vyslanec v Londýne. Streltol sa okrem iných s anglikánskym arcibiskupom z Canterbury dr. Ramsay, so zástupcami výboru britskej cirkevnej rady pre vzťahy medzi Východom a Západom a predstaviteľmi britskej vetvy katolíckeho mierového hnutia Pax Christi.... Streltol sa aj so zakladateľom Ústavu pre výskum náboženstva v komunistických krajinách, Keaston College, dr. Bordom.....

SE, 19.6.84.

Čo hovorí nové cirkevné právo o laikoch?

... Nový cirkevný zákonník má pôvod a základ v Písme svätom. Je tiež bohatý na pojmy, pretože nezdôrazňuje jasnosťne a viditeľne iba právnu stránku Cirkvi, ale chápe ju vo vzťahu k Bohu Otovi, Stvarteliovi a Pánovi dejín, vo vzťahu k mystériu jedného a trajjediného Boha.

V tomto ponímaní Cirkvi dostáva nový význam a novú dôležitosť tiež postavenie laikov v Cirkvi. Laici nie sú īha nedospelými a pasívnymi členmi Cirkvi, ale zodpovednými údmi jedného Kristovho tela, ktorého úlohou je zanášať kvas evanjelia do všetkých kútov a záhybov každodenného života a tak zasväčovať svet Bohu.

Na tomto historicko-teologickom pozadí treba sa pozrieť na kánony, zákony, ktoré hovoria v druhej knihe Kódexu kanonického práva o laikov. Predošlý zákonník cirkevného práva z roku 1917 obsahoval 43 kánonov, ktoré sa týkali laikov, avšak skoro všetky - presne 41 kánonov - t.j. prakticky všetky až na prvé dva rozprávali o náboženských združeniach, ako sú napr. bratstva alebo tretie rády. Prvý z úvodných kánonov, kánon 682 stanovil, že laici majú právo prijímať od knazov dobrá a prostriedky potrebné k spásie a ďalší kánon zakazoval laikom nosiť knazské a rádové rúcho.

Nový Kódex z roku 1983 hovorí o laikoch v druhej knihe s názvom "O Božom ľude". Kniha je rozdelená na tri časti. Prvá časť hovorí o veriacich všeobecne, potom zvlášť o laikoch a klerikoch. Druhá časť obsahuje právne ustanovenia, súvisiace s hierarchickou štruktúrou Cirkvi. Tretia časť je venovaná reholným rádom, kongregáciám a sekulárnym inštitútom. Nás zaujímajú predovšetkým prvé dve kapitoly alebo prvé dva tituly - ako ich nazýva Kódex - ktoré pojednávajú o právach a povinnostiach všetkých veriacich bez rozdielu a potom o právach a povinnostiach vlastných laikom.

Základný význam má úvodný kánon 204, ktorý definuje kto sú veriaci a akú úlohu majú na poslaní Cirkvi. Text kánonu znieje: "Veriaci sú tí, ktorí boli privítenci krstom ku Kristovi, stali sa Božím ľudom a takto majú účasť svojim vlastným spôsobom na knazskom, učiteľskom a kráľovskom úrade Kristovom. Sú povolení vyskutočňovať podľa svojho stavu poslanie, ktoré zveril Boh Cirkvi vo svete." V tomto kánone je stanovená zásadná rovnosť všetkých veriacich na základe krstu, ako i rozdielnosť, vyplývajúca z príslušnosti k rôznym stavom a funkciám - ako to vyplýva z hierarchického rozčlenenia Cirkvi. Doložme, že sa tu stretávame v dlhých dejinách Cirkvi a jeho zákonodárstva s niečim úplne novým. Cirkevné právo vypočítava a po prvý raz vymedzuje práva a povinnosti, spoločne všetkým veriacim, bez rozdielu na to, ku ktorému stavu patria: či sú knazi, reholníci alebo laici. A všimnime si, že tu zveruje Cirkvi veľkú zodpovednosť laikom: majú účasť na poslaní a apoštoláte Cirkvi nielen z poverenia hierarchie, ale z príslušnosti k Cirkvi.

Sestnásť kánonov vymedzuje práva a povinnosti všetkých veriacich kresťanov, bez rozdielu stavu. Ďalšie kánony, 224 až 231, vymedzujú práva a povinnosti vlastné laikom. Tu má základný význam kánon 225, ktorý hovorí všeobecne o zodpovednosti a apoštoláte laikov. Latinský text je z grumatického hľadiska dosť zložitý, avšak v podstate hovorí asi toto: "Laici majú krstom a birmovkou právo a povinnosť staráť sa - jednotlivo alebo spoločne v združeniach - aby evanjelium bolo poznané a prijaté všade a všetkými ľuďmi. Táto povinnosť zavázuje katolíckych laikov omnoho viac v tých situáciach, kde ľudia nemôžu počúvať evanjelium a spozať Krista - iba ich prostredníctvom!" Zdá sa, že sa v tejto poslednej vete Kódex obracia predovšetkým na katolíkov v kra-

jinách, kde sa sloboda Cirkvi obmedzuje a kde knazi nemôžu vykonávať v úplnej slobode pastoračnú činnosť.

Druhý paragraf toho istého zákona pokračuje: "Sú viazaní tiež povinnosťou - každý podľa svojho vlastného povolenia - predchňúť a napĺňovať duchom evanjelia usporiadanie časných vecí a vydávať tak svedectvo Kristovi".

Osem kánonov, 224 až 231, sá zaoberať právami a povinnosťami laikov. K týmto zákonom-kánonom však musíme pripojiť ešte iné mnohé smernice, ktoré hovoria o právach a povinnostach laikov v určitých konkrétnych situáciach.

Pokiaľ ide o práva, je dôležitý kánon 227, v ktorom sa žiada, aby katolícki veriaci malí v štáte priznané rovnaké slobody ako ostatní občania. Tento kánon sa díva na laikov ako na členov štátneho zväzku. Ostatné kánony stanovujú práva laikov vo vzťahu k spoločenstvám. Laici majú otvorenú cestu k štúdiu na teologických fakultách a môžu vyučovať teologické disciplíny- kánon 229. Môžu im byť zverené natrvalo alebo dočasne určité liturgické služby, ako úrad lektora napríklad. Ak to vyžaduje situácia, môžu laici tiež kázať, krstít a podávať sväté prijímanie. Tí ktorí majú na to predpoklady, môžu sa stať členmi rôznych cirkevných orgánov a grémií vo farnostiach a v diecézach. Ak je potrebné, majú sa laici vypočuť, keď ide o menovanie nového biskupa alebo nového farára./kánon 377.../.

Čo hovorí nové cirkevné právo o povinnostach katolíckych laikov?

Povedali, že základná povinnosť laikov je predchňúť duchom evanjelia prostredie v ktorom žijú a pracujú. Zvláštnu zmienku si však zasluhuje kánon 226, ktorý zdôrazňuje dôležitosť kresťanského výchovného výcviku detí. Tento kánon pripomína a ukladá rodičom povinnosť vychovávať deti v kresťanskom duchu podľa učenia Cirkvi. Nestačí dať detom život a postarať sa o ich vzdelanie a zamestnanie. Rodičia majú povinnosť starat sa predovšetkým o náboženskú výchovu detí.

V novom cirkevnom zákonníku sa katolíckym laikom zveruje veľká zodpovednosť. Pred koncilm sa obrazne hovorilo, že laici sú mostom medzi Cirkvou a svetom. Nové cirkevné právo ide ešte o krok ďalej: laici nie sú iba mostom, spojivom medzi Cirkvou a svetom, ale znakom ... Cirkvi vo svete, vo svete práce, politiky, vedy, literatúry. Jedným slovom, všetkej ľudskej činnosti. Majú do nich vnášať ducha evanjelia a vydávať tak svedectvo o Kristovi.

S poluodpovednosťou. Toto slovo vyjadruje krátko a obsažne, ako sa nové cirkevné právo díva na katolíckeho laika. Krstom a birmovkou je laikom zverená spoluodpovednosť s knazmi a reholníkmi a v harmonii s celou cirkevnou hierarchiou, za osud Cirkvi vo svete, predovšetkým v prostrediacich, kde žijú a pracujú.

VR, 25.6.84-č.

- o -

Vatikán: Dnes, v pondelok doobeda, sa konalo v apoštolskom paláci konzistorium, ktoré zvolal Ján Pavol II. za účelom schválenia návrhu svätořecenia blahoslaveného Miguela Febrésa Cordeira, reholníka z kongregácie bratov kresťanských škôl, pôvodom z Ekvádoru. Pri tajnom hlasovaní prítomných kardinálov bol návrh prijatý a Svätý Otec tiež stanovil dátum kanonizácie, ktorá sa uskutoční 21.10.84.

Bl. Miguel Cordeira sa narodil v roku 1894. Do kongregácie vstúpil ako 14-ročný a viac ako 35 rokov pôsobil v hlavnom meste Ekvádora, v Quite. Umrel v Španielsku roku 1977. Za blahoslaveného ho vyhlásil Pavol VI. 30. októbra 1977.

VR, 25.6.84-č.

- o -

Čvaka na tému

Sú dnešní ľudia skutočnými nevercami?

O modernom človekovi sa dnes dosť často hovorí, že je neveriacim, že odmieta Boha. Boh ktorého už nechce a o ktorom sa - bohužiaľ - nazdáva že je naším Bohom, je veľmi často iba karikatúrou. Je to trágické nedorozumenie.

Neraz sme sa zle vyjadrovali alebo aj zle žili. Jedným slovom, nevykonali sme všetko, aby nás ľudia pochopili. Hovorili sme v kostoloch, v sakristiách a v spolkových miestnostiach často nezrozumielou rečou a nemali sme dosť tlmočníkov, ktorí by boli preložili do živej reči večné Slovo, ktoré sa obracia na každého človeka. Ježiš Kristus prišiel k nám, ale mnohí ho nespoznali, pretože sme príliš často predstavovali Boha vzdialeného od ľudí a od ich života, od toho života, s ktorým sa On prišiel stretnúť a vziať ho na seba, pretože sme hlásali našu lásku cudzou rečou.

A zatiaľ Duch Svätý účinkuje v srdci človeka a v srdci ľudstva. Sústavne pripravuje v každom človekovi príchod Spasiteľa. Je prítomný v hlbokých túžbach dnešných ľudí, rás, národov. A hoci oni vo svojej hrdosti a pýche nateraz zavrhujú falošných bohov alebo aj svojho Boha - ako vzbúrený mladík, ktorý zavrhuje svojho otca - treba mať rozhľad, trpežlivosť a vieru, aby sa vedeli pochopiť, že ide o krízu dospievania.

Táto kríza sa rozrieší, keď budeme vedieť milovať a niesť sudsudovať, keď sa budeme vedieť priblížiť k ľuďom s dôverou a úprimnosťou láske. Je pravda, že ľudia dnes sa utiekajú k akémusi prirodzenému náboženstvu, k náboženstvu spravodlivosti, pokoja a šťastia. Ale zrovna tak je pravda, že ľudia prechovávajú v sebe hlad po nekonečne, pretože vyšli z Božích rúk. Sú nenásytní; vedia že sú veľkí a chcú byť ešte väčšími; chcú aby svet dosiahol veľké úspechy, ktoré však nikdy nevyplnia ich túžby.

Veľmi rýchlo zistia, že tieto túžby nepochádzajú od nich, že sami ich nemôžu naplniť. Nevedomky očakávajú hladajú silu, lásku, hladajú Niekohto. Keď im budeme vedieť zjaviť Ježiša Krista, jedného dňa Ho objavia, ale nie v zavŕšení svojho ľudského úspechu, lež priamo v jeho centre: vo vnútornom, druhom svete.

Kresťanstvo totiž dnes už nemôže byť karikatúrou, ale musí byť svetlom, ktoré osvetluje všetky ľudské cesty. Musí byť životom, ktorý oživuje každý život. Musí dať zmysel celým dejinám: vesmíru, ľudstvu, ale aj každej čiastke hmoty a každému prejavu a okamihu existencie.

Hoci sa zdá, že moderní ľudia sa vzdáľujú od Boha, nie sú od Neho ďaleko. Naopak: nikdy neboli tak blízko od pravého Boha! Viera ich očakáva v hĺbke ich nevery. Závisí vo veľkej mieri aj od nás, či sa dnešní moderní ľudia väčšimi priblížia k pravému Bohu a k Jeho Synovi Ježišovi Kristovi!

VR, 26.6.84-sl.

Latinská Amerika: V Brazílii založili trapisti svoj prvý kláštor v tejto krajine. Zásvätili ho Panne Márii, našej Paní Nového sveta.

Tiež kontemplatívny rád sestier klarisiek otvoril nový kláštor na území Ekvádoru, nedaleko hlavného mesta Quita. Je to prvý kláštor klarisiek v Ekvádore, ale už 57. v celej Latinskej Amerike. V súčasnosti majú 47 kláštorov v Mexiku, 2 v Bolívii, 2 v Chile, 2 v Dominikánskej republike a po jednom v Brazílii, Peru a Uruguay.

VR, 25.6.84-č.

Dalšie správy :

Washington : Kanadský premiér Pierre Elliot Trudeau, ktorý sa 30.6. 84 dobrovoľne vzdá svojej dlhej politickej kariéry, bol vo Washingtone vyznamenaný cenou Alberta Einsteina za mier na rok 1984.

Jeho zásluha je v tom, že ako hlava štátu v posledných rokoch obetoval veľa času a energie v úsilí o medzinárodný mier. Vyznamenanie je spojené s peňažnou odmenou v sume 50 000 dolárov, ktoré dostane spolu s vyznamenaním v novembri 1984 vo Washingtone.

Zaire : V hlavnom meste Zaire- Kinshase - bola publikovaná kniha s titulom "Tropicke kostoly" s úvodom kard. Malulu. Kniha prináša plány a fotografie 200 kostolov, ktoré boli vyštavené v rôznych končinách Zairu rehoľným bratom Pavlom Zeceterom? z kongregácie misiónarov Nepoškvrneného Srdca Panny Márie za 25 rokov jeho pobytu v Zaire.

Kardinál v úvode podčiarkuje záslužnú prácu brata Pavla, za ktorú ho možno opravdivo nazvať "architektom cirkvi v Zaire". Uplatnil Bohom mu dané talenty a v tropickej Afrike vytvoril dôstojný a elegantný štýl, ktorý je v súlade s potrebami Cirkvi v prostredí.

Japonsko : V roku 1985 príde na knižný trh úplné vydanie Biblie v japonskej reči. Bude to výsledok 15 ročnej práce katolíckych, protestantských a anglikánskych odborníkov, ktorí začali prácu v roku 1970 po dohode Japonskej biblickej spoločnosti a miestnej katolíckej biskupskej konferencie.

Rumunsko : Diecéza Jasiv oslavuje 27.6.84 sté výročie svojho založenia. Na toto výročie sa celá diecéza duchovne pripravuje už od začiatku mája 1983. Ostatné rumunské diecézy sa pripojili k tejto duchovnej príprave začiatkom júna. Vyvrcholením týchto osláv bude kňazské svätenie 24 nových kandidátov, ktoré im udeli biskup z Alba Júlia, mons. Antal Jakab. Diecézu Jasiv v Moldavsku zriadil pápež Lev XIII. v roku 1884. Svoj najväčší rozmach zažila v rokoch 1925-1944. Nasledujúce obdobie, po smrti biskupa Mihaja Robu, patrí k najťažším, takže Svätá Stolica musela odložiť menovanie nového biskupa až do zlepšenia situácie.

Vo februári 1978 mohol nakoniec Pavol VI. vymenovať mons. Petra Gergely ordinárom ad nullum sanctes sedis v Jasiv, ktorý sa sústavne snažil o povznesenie diecézy a znovuvybudovanie seminára, ktorý bol zničený zemetrasením. Tento nový seminár bude posvätený práve z príležitosti stého výročia založenia diecézy, ktorá má teraz 220.000 katolíkov v 104 farnostiah.

Švajčiarsko : Medzinárodná organizácia práce so sídlom v Ženeve vyzvala dnes ráno poľské úrady, aby prepustili na slobodu uväznených odborárov a zahájili vyšetrovanie o robotníkov, ktorí boli zavraždení v priebehu mimoriadného stavu a nakoniec aby obnovili odborárske práva v krajinе. Zvláštna vyšetrovacia komisia, ktorá bola ustanovená v rámci uvedenej organizácie, po celoročnom preverovaní jednotlivých prípadoch požiadala Poľskú vládu, aby zahájila rozhovory s robotníkmi včítane 10 miliónov členov rozpustených nezávislých odborov Solidarosť.

Poľsko : Vo Varšave vyšlo 1. číslo nového katolíckeho týždenníka "Katolícky prehľad", ktorý je vlastne pokračovateľom starodávneho časopisu toho istého názvu, založeného v r. 1863 a zaniknutého v prvom roku vojny 1939. Vychádza v náklade 25 000 ex. Podľa hlásenia tlačových agentúr už v prvom čísle sú poznatelné zásahy cenzúry!

Mníchov-Bonn: Rakúsku katolícku tlačovú službu, i-
ska tlačová katolícka služba a Nemecká katolícka tlačová služba KNA,
ako aj iné tlačové agentúry a mnohé noviny v západných krajirach,
uverejnili po tieto dni správy o púti do Levoče, ktorá sa konala
v sobotu a v nedelju 7.-8. júla 1984.

Predchádzal jej celý rad opatrení stranických orgánov, aby sa zabránila účasť čo najväčšieho počtu veriacich. Riaditelia škôl vo východoslovenskom kraji museli usporiadajť rozličné podujatia pre žiakov. Účasť na nich bola povinná. Aj členovia SZM, ROH, Slovenského zväzu žien a iných organizácií sa mali povinne zúčastniť na členských schôdzach, ktoré sa konali 7. a 8. júla. Od účasti na púti mali odradiť aj rozličné kultúrne programy, diskotéky a vystúpenia populárnych spevákov a orchestrov.

Napriek tomu do Levoče prišlo podľa francúzskej tlačovej agentúry 120.000, podľa iných správ 140 až 150 tisíc pútnikov, väčšinou mladých. Mnohí z nich prišli pešo až zo vzdialenosťi 40 km v malých skupinách, so zástavami a krížmi. Jednotlivé skupiny sa v Levoči spojili v jediný sprievod, ktorý sa uberal na Mariánsku horu. Vrcholným bodom púti boli - ako po iné reky - slávnostné bohoslužby v nedelju o 10,00 hod. Hlavný celebrant, spišský ordinár Štefan Garaj, v rámci nich prečítal dekrét Svätej Stolice o vyhlásení pútnického kostola na Mariánskej hore za menšiu baziliku, ako aj pozdravné posolstvo Svätého Otca. Podrobnosti o priebehu púte v sobotu a v nedelju a o obsahu kázne mons. Garaja nie sú zatiaľ známe.

Západné tlačové agentúry uvádzajú aj niektoré opatrenia verejných orgánov na zamedzenie prístupu do Levoče. Napr. obchádzka cez Spišskú Novú Ves, vypadnutie niektorých vlakových spojov, redukovaný počet vozňov, ako aj zákaz postaviť na Mariánskej hore stany a založiť ohne. Spovedajúcich knazov kontroloval cirkevný tajomník. Tí, ktorí nemali pri sebe povolenie, nesmeli ďalej spovedať.

Mníchov: Pri príležitosti 88. zjazdu nemeckých katolíkov, ktorý sa od 4. do 8. júla 1984 konal v Mnichove, uverejnili mládežnícka organizácia Spoločnosťi sudetonemeckých katolíkov list, v ktorom sa solidarizuje s mladými katolíkmi v ČSSR. Slubuje im spomienku a modlitbu, lebo ich s pásma príslušnosť k tej istej cirkvi a preto, že Nemecko a Československo sú sousiediace krajinu. V liste pozývajú mladých československých veriacich na budúci zjazd nemeckých katolíkov, ktorý sa bude konáť o dva roky v Aachene.

Zväz Nemeckej katolíckej mládeže BDKJ sa obrátil protestným listom na vyslanca ČSSR v Bonne, Dr. Dušana Spáčila, v ktorom ostro odsudzuje brutálny postup proti mladým veriacim v súvislosti s podpisovou akciou na pozvanie Svätého Otca do Československa.

Členovia generálneho zhromaždenia BDKJ požadujú okamžité zastavenie takýchto praktík, kárne opatrenia proti všetkým ktorí sú za ne zodpovední a rešpektovanie ľudských práv. Ten istý list poslalo BDKJ aj ministru zahraničných vecí Genscherovi so žiadostou, aby vláda NSR protestovala u vlády ČSSR proti porušovaniu ľudských práv!

Vatikán-Managua: Vatikánsky denník L'Osservatore Romano z 11.7.84 odsúdil vykázanie desiatich zahraničných misionárov z Nikaraguy pre účasť na manifestácii solidárnosti v prospech knaza Amada Penu, obvineného z kontrarevolučnej činnosti. Ministerstvo vnútra ich obžalovalo z miešania sa do vnútorných záležitostí krajiny a označilo za vláde nepriateľské živly. L'Osservatore Romano podotýka, že protestný pochod, ktorý viedol managujský arcibiskup O'Bando Bravo, bol oficiálne vopred ohľásený a neobsahoval nijaké politické motívy. Okrem toho prebenol bez akýchkoľvek incidentov. Vykázanie desiatich

Užitočnosť tejto druhu od uchopenia moci sandinistami.

O päť dní neskôr vymenovala nikaragujský chunta ďalšieho v perádi tretieho knaza, za člena vlády. Ide o jezuitu Fernanda Čardenala, brata ministra kultúry Ernesta Cardenal, tak isto katolíckeho knaza. Tretím duchovným vo vláde je minister zahraničných vecí Miguel Descoto.

Viedeň : Katolícka cirkev by mala byť zastúpená v medzinárodnej komisií pre kontrolu volieb v Nicarie. Toto želanie vyjadril člen najvyššej volebnej rady Dr. Leonel Artezo kardinálovi Casarolimu pri svojej návšteve v Ríme. Úlohou tohto trojčlenného grémia je zabezpečiť správny postup volieb a postarať sa, aby sa pri nich respektovala vôle ludu. Zároveň so začiatkom volebného boja 8. augusta sa začne medzi obyvateľstvom prevádzka tzv. výchovná kampania, organizovaná volebnou radou. Má za cieľ informovať ľud o jeho občianskych právach, o účasti na reprezentačnej demokracii ako aj o úlohách a funkciách jednotlivých strán. Podľa odhadov vlády počet voličov 4. novembra 1984 dosiahne 1,6 milióna.

Ho-či-minovo mesto : Podľa Ngujena wan bina, arcibiskupa z Ho-či-minovho mesta, sa asi 200 z asi 2000 vietnamských knazov nachádza vo väzení. Napriek varovaniam, aby verejne nedávali nájavo nesúhlas s vládou, opäťovne vyhlasovali, že nemôžu akceptovať komunistický režim - povedal Wan bin zahraničným novinárom.

Podľa mienky arcibiskupa nemožno súce hovoriť o prenasledovaní katolíkov vo Vietname ako takom, jestvuje však celý rad problémov medzi štátom a cirkvou, ktoré sa musia postupne riešiť.

Paríž : "Bez pomoci Boha a najsvätejšej Panny by som nebol býval prezil. Modlitba a meditácia, ale predovšetkým modlitba ruzenečka, boli mojom jedinou obranou" - vyslovil sa kubánsky básnik Chorde Arancho. Pred nedávnom bol prepustený na slobodu po odpykaní 20-ročného väzenia a vykázaný do cudziny. Arancho novinárom v Paríži vyličil hrôzy väzenia, predovšetkým morálne ničenie osobnosti. Často vraj pomýšľal na samovraždu, lebo bol presvedčený, že vo väzení zomrie. "Čo ma zachránilo, bola viera v Boha a príhovor Matky Božej" - povedal doslova. Arancha odsúdili 8.5.1964 na 20 rokov väzenia za údajné protištátne akcie.

Vatikán : Vatikánsku hvezdáreň pre jasnosť rímskej nočnej oblohy preložia do Arizonu. Toto rozhodnutie oznámil jej riaditeľ, americký jezuitský páter Cown. Pozorovanie hviezd sa kvôli prílišnému osvetleniu mesta stáva čoraz ťažším a tak najstaršia hvezdáreň sveta opustí rímsku pôdu.

Mníchov : Obrovský úspech zaznamenala v Mníchove svetová premiéra computerového oratória "Reč na hore" v rámci zjazdu nemeckých katalíkov. Do cirkusu Crone, kde sa predstavenie konalo, musela polícia usmerňovať nával predovšetkým mladých ľudí. Asi tisíc sa nedostalo dnu. Oratórium má byť čoskoro uvedené v Rakúsku, v lineckom dome.

Budapešť : Podľa všetkého sa ešte tohto roku založí v Maďarsku nový katolícky ženský reholný rád na opateru starých a chorých, ako aj telesne postihnutých detí. Správu potvrdil pred nedávnom generálny vikár ostrihomskej arcidiecézy, mons. Ferenc Bady. Aj kard. Lékay hovoril v apríli o ochote štátu vyjst v ústrety založeniu rádu, zakázaného od roku 1950. Otvorené sú ešte organizačné otázky. Podľa vikára Badyho má byť do rádu prijatých t.r. asi sto žien. V nasledujúcich 15-tich rokoch by počet reholníčok mohol vzrásť na 800.

Budapešť : Od 12. do 20.7.84 sa v Budapešti koná 2. medzinárodné stretnutie luteránskej mládeže. Jeho témou je: "V Kristovi, budúcnosti teraz". Zúčastní sa ho asi 240 mladých kresťanov. Program pozostáva z prác, pobožnosti, prednášok a diskusíi. SE, 17.a 18.7.84.

Indiáni : Matka Tereza z Kalkuty , nositeľka Noblovej ceny mieru za rok 1979, obdržala ďalšie vyznamenanie, a to Damien-Duttonovu cenu za pomoc malomocným, ktoré udeľuje severo-americké mesto Long Island. Spoločnosť Damien-Dutton podporuje výskum liekov proti malomocenstvu, dáva potrebné fondy na lekársku pomoc osobám postihnutým malomocenstvom... Matka Tereza prevezme túto cenu, ktorá bola ustanovená v roku 1953, pri svojej budúcej návštive v Spojených štátach.

Spojené štáty: Arcidiecéza New Orleans zahájila TV vysielanie na svojej novej TV sieti. Tým sa naplní 20 rokov sledovaný plán miestneho arcibiskupa mons. Hennena. Výchovné a náboženské programy sú vysielané v rôznych jazykoch, lebo v arcidiecéze žijú mnohé jazykové menšiny. Programy tejto TV siete môžu vidieť i katolíci v príahlých diecézach Louisiane a Mississippisu. VR, 19.7.84-c.

Československo : Viac ako 150.000 veriacich sa zúčastnilo koncom minulého týždňa na pútiach v ČSSR, podľa správy tlačovej kancelárie KIPA. Z nich najpočetnejšia bola v nedel'u púť v Levoči, na ktorej sa zúčastnilo aj napriek rôznym policajným prekážkam asi 120.000 ľudí. Viac ako 20 knazov spovedalo pútnikov, ktorí stáli k službám po celý deň. V ten istý deň sa na tisíce pútnikov zišlo aj na Velehrad osláviť 1100. výročie smrti sv. Metoda, apoštola Slovanov.

Podľa posledného prieskumu v ČSSR viac ako 51% obyvateľov sa hlási ku katolíckej viere.

Mníchov : Podľa správy Kathpress z príležitosti Katholikentagu v Mníchove, mládežnícka organizácia spoločenstva Ackermann vyjadrila svoje spolučítene s katolíckou mládežou v Československu listom, uverejneným 5.7.1984 v Mníchove. V liste, adresovanom priateľom v Československu sa píše nasledovné:
U vás viera protirečí politickému systému. U nás mnohých mladých odvádzá od Boha presýtenosť, bezmyšlienkovitosť a strach pred budúcnosťou. Naša spolupatričnosť a spolučítene s vami pramení aj z toho, že naše národy prežili dejinný spor a že sme susedia v Europe.

Ingenbohl:67 delegátok medzinárodnej kongregácie milosrdných sestier sv. Kríža zasadalo v materinskom dome v Ingenbohle od 3.7. V pondelok zvolili na ďalšie obdobie za generálpu predstavenú 48-ročnú sestru Gertrúdu Furger a jej 6 poradkýn, ktoré sú nasledovné: sestra Klára-Františka Beeze zo Švajčiarska sa stala generálnou vikárkou, sestra Helena Leitner z Rakúska, sestra Debora-Mária Uckert zo Švajčiarska, ďalej sestra Paula Krivánková z ČSSR, sestra Regína Linz z Nemecka a sestra Lídia Boito, talianská misionárka v Brazílii. Za generálnu ekonómu zvolili Melániu Irmer zo Švajčiarska. Generálna kapitula ďalej pracuje na revidovaní konštitúcii, ktoré boli predložené na skúšku a na vyhotovení návrhov, ktoré dostali od sestier zo všetkých provincií. Po spracovaní, návrhy budú odoslané na kongregáciu ... ktoré majú usmerňovať a napomáhať život sestier v modernom svete, v rôznych okolnostiach a v práci pre ľudí. Celebroujúci biskup pri sv. omší im pripomenal, že majú byť svetlom sveta svojim životom modlitby a práce. Podľa slov Jána Pavla II. majú žiť v stálom spojení s Bohom.

Mexiko : V rámci príprav na II. svetový kongres kresťanskej filozofie, ktorý bude v r. 1986 v Mexiku, na Pápežskje katolíckej univerzite v Rio de Janeiro od 23. do 29.7. sa uskutoční 15. medzinárodné filozofické kolokvium na tému "dialog medzi súčasnou fyziou a kresťanskou filozofiou".... VR, 19.7.84-sl.

Vatikán: Kongregácia pre svätořecenie zriadila zvláštnej deňom 2. júla 1984 školu formácie postulátorov a ich spolupracovníkov, ktorí pripravujú dokumentačný materiál pre beatifikáciu a svätořecenie. Vyučujúcich bude menovať prefekt kongregácie pre svätořecenie, kard. Peter Palazzini. Po skončení kurzu a záverečných skúšok udelí kongregácia absolventom vysvedčenie. VR, 17.7.-č.

Irsko: "Výchovou k mieru možno zachovať mier!" Takto možno zhrnúť v krátkosti predmet 8. stretnutia katolíckych laikov Európy v irskom Dubline, kde rokovali o mieri sveta v kresťanských perspektívach od 11. do 15.7.1984. Stretnutia sa zúčastnili 140-ti delegáti z 22. európskych krajin, aby načrtli plán pre výchovu k mieru na základe kresťanských princípov.

Zo záverečného dokumentu viďno, že títo delegáti prízvukovali prácu za mier ako jednu z povinností kresťana, ktorá vyplýva z ich krstného sľibu a zaštepenia do Krista. V Kristovi sa spája všetko ľudské - okrem hriechu - s Božským a preto spravodlivosť, pekaj a tvorivé zaangažovanie za ľudské hodnoty sú súčasťou našej služby Bohu.

Z tohto základného postoja vyplýva - dôvodili ďalej delegáti - aj nutnosť, aby kresťan poznal tieto svoje povinnosti a bol výchovou vedený k ich uplatneniu v praktickom živote. Záverom sa európski delegáti zaobrali aj praktickými metodami, ktorými by sa verejaci ľahšie dostali k uplatneniu svojich zodpovedností aj v otázke mieru.

VR, 18.7.84-sl.

ČSSR: Švajčiarska tlačová služba KIPA priniesla 18.7.84 správu o podmienečných trestoch odňatia slobody od 6. do 18. mesiacov pre desiatich mladých ľudí vo veku od 18. do 22. roku v Olomouci. Až na Tomáša Davida si obžalovaní ponechali možnosť odvolania.

Hlavné pojednávanie prebehlo za početnej a neobmedzenej účasti verejnosti. V súdnej sieni bolo miesto pre 20 príbuzných a priateľov obžalovaných, ostatní zúčastnení v priebehu pojednávania spievali na chodbe náboženské piesne a spoločne sa modlili. Sudca sa úzkostlivo vyhýbal akejkol'vek zmienky o politickom a hlavne protináboženskom obsahu procesu. Prokurátor Jaroslav Voda? si vo svojej záverečnej reči neodpustil ostré útoky proti Amnesty International a proti záujmu verejnosti o procese.

Všetci obžalovaní boli hodnotení veľmi dobre po pracovnej a ľudskej stránke. O to paradoxnejšie je, že ich nepriateľstvo k socialistickému spoločenskému a štátному zriadeniu - nutná súčasť skutkovej podstaty daného paragrafu - bolo dokazované výlučne z toho, že údajne nezastávajú pracovné miesta, zodpovedajúce ich vzdelaniu a kvalifikácii. Celé dôkazové riadenie bolo úplne pochybné. Nielože sa nikto z účastníkov predstavenia - za ktoré boli súdení - necítil byť poburený, ale nedalo sa ani dokázať, ako divadelné predstavenie v skutočnosti prebehlo a či pri nom boli údajné závadné pasáže prednesené. Sudca sa opieral výlučne o predbežnú verziu scenára a obhajobu obžalovaných, že práve inkriminované pasáže boli vyškrtnuté - čo je doložené i faktickými škriftmi v zabavených textoch - bez akýchkol'vek dôkazov odmietol ako účelovú. Celé toto trestné stíhanie a jeho vyústenie má zjavne slúžiť tomu, aby boli zvlášť mladí ľudia odradení od akejkol'vek náboženskej, kultúrnej aktivity. Dostatočne to dokazujú aj zoznamy vecí, zhabánych pri domových prehliadkách u obžalovaných: ide skoro výlučne o náboženskú literatúru, ktorá nemá s údajným trestným činom vôbec nič spoločné! Oznam vydal i "Výbor na obranu nespravodlivostí stíhaných" o procese v Olomouci.

VR, 19.7.84-č.

NSR : Na olympijskom štadióne v Mnichove bolo pri koncelebrovanej svätej omši, ktorou bol 8. júla 1984 uzavretý 88. zjazd nemeckých katolíkov, tzv. katholikentag, pri zbierke vybraných asi 104.000 mariek. Z výťažku bude zriadený tzv. dom nádeje - útulok pre slobodné matky.

VR, 25.7.84-č.

Kanada: Svätý Otec Ján Pavol II. od 9. do 20. septembra 1984 navštívi Kanadu. V týchto dňoch sa slávi 450. výročie objavenia tejto obrovskej krajiny. Slovenskí otcovia jezuiti z Cambridge, Ontario v Kanade, majú v tzv. indiánskej izbe na stenách namalované výjavy z príchodu francúzskeho lodivoda, ktorý objavil Kanadu. Bol to Jacques Cartier. 20. apríla 1534 sa po prvýkrát vybral na Západ severným Atlantikom. Mal dve 60 tonové lode a 60-člennú posádku. Bola to nová, neznáma a pre hmlu a búrky nebezpečná cesta. Po krátkej zastávke na ostrove Labrador sa dostal do zálivu rieky sv. Vavriňa. 24. júla 1534 zakotvil na poloostrove Gaspé a v mene francúzskeho kráľa zaujal zem pre Francúzsko. Do vlasti sa vrátil bez zlata a drahých kameňov a kráľ František I. ho o rok poslal nazad, aby pokračoval vo výskume tam kde prestal. Tentokrát mal tri lode a 110 mužov. Založil tri mestá, ktoré sv. Otec navštívi na svojej ceste po Kanade. Najprv to bol prístav sv. Kríža, dnes Quebec. Ďalej pokračoval hore riekou sv. Vavrinca a zastal na mieste, kde je dnes mestečko Trois Rivières. A nakoniec založil mesto Panny Márie, ktoré sa dnes volá Montreal. Zimu strávil v Quebecom prístave. Do Francúzska sa síce vrátil znova bez zlata a drahokamov, ale objavil čosi omnoho vzácnejšie: prístup do obrovských území, ktoré dnes tvoria Kanadu.

Cartier sa vraj opýtal hurónskeho indiána, ako sa nazýva jeho vlast. Odpoveď bola: Kanada, čo v hurónskej reči znamená "veľká krajina".

Spojené štáty : Podľa predpisov 401. paragrafu nového Kódexu kanonického práva, Svätý Otec prijal zrieknutie sa pastierského úradu amerického biskupa z diecézy Gary, Indiana, otca Andreja Gregora G R U T K U, ktorý je slovenského pôvodu. Biskup Grutka bol zakladateľ a prvý biskup diecézy, ktorú zorganizoval pred 27 rokmi. Svätý Otec menoval do Gary za biskupa 63 ročného Norberta Gogana, ktorý bol predtým pomocným biskupom v Clinsburgu.

Nový Zéland : Podľa správy katolíckeho týždenníka "Zelandia", do Nového Zélandu prichodia nepretržité rady utečencov z rôznych časťí sveta. Zásluhy na tom má komisia zástupcov rôznych cirkví. Najnovšie však vláda N.Zélandu ohraničila ročný počet prijatých utečencov na 600. Budú to predovšetkým príbuzní tých, čo sa už usadili v krajinе. Väčšina utečencov pochádza z Indočíny, Chile a z niektorých krajín východnej Európy.

VR, 25.7.84-sl.

Spojené štáty : Katolícki biskupi z 5. diecéz Spojených štátov v týchto dňoch vydali vyhlásenie o posvätnom charaktere ľudského života a vyzvali voličov, aby v tohoročných volbách žiadali od politikov vážnu snahu o ochranu nenaistených detí. Prerušenie tehotenstva totiž nemôže byť považované za súkromnú záležitosť. Treba využívať také zákony - hovorí sa vo vyhlásení - ktoré budú vytvárať sociálne a politické predpoklady na ochranu ľudského života od počiatia až po prirodzenú smrť.

VR, 19.7.84-sl.

Vatikán: ~~Na výročie sv. Metoda~~ spomienku v svojom prínovore pri meditácii Ánjele Pána v nedel'u, 8. júla 1984, tohoročné púť do Levoče a sviatok sv. Cyrila a Metoda. Ján Pavol II. povedal :

"5. júla oslávila katolícka cirkev v Československu zvlášť slávnostne sviatok svätých Cyrila a Metoda v rámci duchovnej prípravy na spomienkové oslavu 1100. výročia úmrtia sv. Metoda v roku 1985. Svätá bratia Cyril a Metod uskutočnili v 9. storočí v spojení ako s cirkvou v Carihrade, tak s cirkvou rímskou, obrovské evanjeliizačné dielo, najprv u Chazarov a potom na Veľkej Morave a v Panonii. Svojou krvou - a ešte viac svojou vierou - neúnavne hlásali Božie slovo a preložili Písmo sväté a liturgické knihy do slovanského jazyka. Preto sú právom uznávaní za apoštолов slovanských národov a otcov ich kultúry. Celá Cirkev na Východe i na Západe je podížna neveky tomuto svätému bratskému páru vďakou za ich evanjelizačné dielo.

Z tohto dôvodu som v roku 1980 slávnostne vyhlásil za patrónov Európy, vedľa sv. Benedikta. Na Slovensku sa dnes koná púť do svätynie Matky Božej v Levoči, ktorá bola nedávno povýšená na baziliku minor. Materinskému Srdecu bl. Panny Márie zverujem biskupov, knázov, reholníkov a reholníčky a všetkých veriacich tohto národa, aby im vyprosila silu stále vydávať jasné svedectvo o viere, ktorú zdedili od otcov. "

Po slovensky potom pápež doložil:

"Ochraňuj a požehnaj Vás Boh, milí veriaci v Československu!"

Vatikán- Praha: V komuniké, uverejnenom vo Vatikáne 7. júla 1984, sa hovorí o konštruktívnom a otvorenom charaktere rozhovorov medzi Sväto Stolicou a čs. delegáciou. Podľa komuniké si delegácie vymenili názory a dohodli sa, že budú v rozhovoroch čoskoro pokračovať. Podľa správ z vatikánskych kruhov sa okrem iného jednalo o obsadení prázdnych biskupských stolcov, o Pacem in terris a jeho vatikánskom zákaze a o pozvaní Sväteho Otca na návštevu ČSSR v roku 1100-stého výročia smrti sv. Metoda.

Československú delegáciu viedol vedúci úradu pre veci cirkevné Ing. Vladimír Jankú, Vatikán zastupoval zvláštny nuncius, arcibiskup Luigi Poggi.

Ženeva: Nový generálny sekretár ekumenickej Rady cirkvi, juhoamerický metodistický farár Emilio Castro, uviedol ako jeden zo svojich základných úloh úsilie o jednotu všetkých kresťanov.

"Kritická situácia vo svete nás núti zjednotiť naše úsilie tak, aby naše svedectvo pre mier a spravodlivosť, Bohu a Kristovi, bolo ešte dôraznejšie"- povedal Castro v interview pre Rádio Vatikán.

Castro zhodnotil kladne doterajšiu spoluprácu v rôznych grémiah ekumenickej Rady a označil za najlepšie predznačenie do ďalšej spolupráce nedávnu návštevu Jána Pavla II. v Rade. "My kresťania sa musí postaviť ku všetkým požiadavkám spoločne a priniesť evanjelium všetkému stvoreniu"- zdôraznil nový generálny sekretár.

Prezident vatikánskeho sekretariátu pre jednotu kresťanov, kard. Ján Willebrans, gratuloval Castrovi telegraficky k jeho zvoleniu.

Budapešť: V nedel'u, 22. júla 1984, bolo v Budapešti zahájené 7. plenárne zasadnutie Svetového luteránskeho zväzu, ktoré potrvá do 5. augusta. Zasadanie sa zúčastňuje 340 delegátov, ktorí reprezentujú 70 miliónov veriacich z 97 luteránskych cirkví na svete. Motto zasadania zneje: "V Kristovi je nádej pre svet".

Skutečnosť, že sa zjazd po prvýkrát koná v krajine sovietskej oblasti má symbolizovať fakt, že kresťanstvo prekonáva i politické hranice. Na programe sú vzťahy medzi Východom a Západom, náboženská sloboda v ZSSR, problematika vzťahov medzi severom a juhom a apartheidná politika v Južnej Afrike. Ďalšími témami rozhovorov sú mier a spravodlivosť, ekumenizmus a evanjelizácia. Na programe je tiež volba prezidenta Zväzu, ktorým je doteraz biskup Josiach Kibira z Tanzanie.

Luteránsky svetový zväz bol založený v roku 1947 a jeho plenárne zasadania sa konali doteraz : v roku 1952 v Hannoveri, 1957 v Minneapolis, 1963 v Helsinkách, 1970 v Evianne, 1977 v Dar el Salam.

Svoje ústredie má Zväz v Ženeve.

Japonsko: V roku 1983 stúpol počet katolíkov v Japonsku o viac ako 3.000- na 421.000 veriacich. Spolu s evanjelikmi, ktorých je tiež okolo 400.000, tvoria kresťania asi 0,7 % obyvateľstva.

Katolíckych kňazov je v Japonsku v súčasnosti 1.381, z toho je 386 Japoncov. Ostatní sú cudzinci. Na katolíckych školách, ktorých je 806, študuje viac ako 265.000 študentov, z ktorých iba 12.000 je katolíkov.

Managua : Biskupi z Nikaraguy dôrazne odsúdili vypovedanie desať zahraničných misionárov, ktoré bolo mriadené vládnymi úradmi. Podľa vyjadrenia biskupov neide oojedinelý prípad, ale o časť stratégie, ktorej cieľom je Cirkva oslabiť, zdiskreditovať a zniestiť. Od určitého času postupuje vláda sústavne a priamo proti Cirkvi. Biskupi označili situáciu Cirkvi v Nikaraguy za ťažkú a bolestivú.

Nezávislým komunikačným prostriedkom bolo zakázané uverejniť akúkoľvek správu o vykázaní misionárov. Pomocou armády - hovoria biskupi- sú stále viac veriaci katolíci a ich duchovní ohrozovaní a napádaní.

Generál Spoločnosti Ježišovej, Peter-Hans Kolvenbach pohrozil členovi rádu P. Fernandovi Cardenalovi väžnymi dôsledkami, ak prijme menovanie za ministra výchovy v nikaragujskej sandinistickej vláde. Páter Generál označil túto funkciu za než jednotiteľnú s príslušnosťou k rádu. Fernández Cardenal, brat kňaza Ernesta Cardenala, ktorý spolupracuje so sandinistami ako minister kultúry, bol v rovnakom čase, kedy boli vykázaní zahraniční misionári, menovaný ministrom. Cardenal patrí ku skupine jezuitov, ktorých chovanie Generál rádu teraz podrobil ostrej kritike.

Podľa mienky pátra Vincenta Candelia, jedného z troch vyhostených španielských kňazov, nemá povolenie troch kňazov do sandinistickej vlády iný cieľ, ako zostríť prenasledovanie cirkvi. Dôvod pre svoje vyhnanie z krajiny vidí P. Candelia v strachu sandinistov z vplyvu Cirkvi, ktorá je jedinou silou, ktorú sa im doteraz nepodarilo dostať pod svoju kontrolu.

Jeho vykázaný spolubrat, Francisco San Martin nazval tento krok vlády ďalším krokom k obklúčeniu Cirkvi, ktorá je už dnes fakticky rozdelená odštepením tzv. ľudovej cirkvi.

Rím : 3. júla 1984 zomrel vo veku 71 rokov Páter Jozef Olšr, S.J., profesor ruských cirkevných dejín na Pepežskom orientálnom inštitúte v Ríme. Páter Olšr, pochádzajúci z Moravy, bol v roku 1937 vysvätený za kňaza a bol uznávaný ako veľký špecialista v otázkach ruskej cirkvi. Pri audienciach Pavla VI. pre leningradského metropolitu Nikodéma, pre sovietskeho ministra zahraničných vecí Gromyka a pre Nikolaja Podgorného, pôsobil P. Olšr ako tlmočník.

91.

Medzi novovymenovanými konzultantami kongregácie pre svätorečenie je tiež iný Moravan, Páter Tomáš Špidlík, tiež zo Spoločnosti Ježišovej. P. Špidlík je okrem svojich mnohých vedeckých úloh provinciálom českých jezuitov v zahraničí a spirituálom bohoslovcov rímskeho kolégia Nepomucenum!

SE, 24. a 25.7.84.

Vatikán : Dnes bol úradne oznamený podrobnejší program apoštolskej návštevy Jána Pavla II. v Kanade. Svätý Otec opustí Vatikán 9.9.84 a vráti sa nazad 21.9.84. Celá návšteva potrvá 12 dní, počas ktorých navštívi nasledujúce strediská kanadského katolicizmu: Quebec, Trois Rivières, Montreal, Saint-John, Edmonton, Halifax, Toronto, Huroniu, Winnipeg, Fort Simpson, Vancouver, Ottawu a Montong?, od kial' odletí nazad do Ríma.

V programe je zahrnuté tiež stretnutie s niektorými etnickými skupinami. Tak napr. s kanadskými Poliakmi v Toronte a s ukrajinskými gréckokatolíkmi vo Winnipegu. Pre nás, Slovákov, je najpotešiteľnejším bodom stretnutie s kanadskými Slovákmi na sviatok Sedembolestnej Panny Márie pri príležitosti posvätenia základného kameňa a stavby novej katedrály Premenenia Pána pre gréckokatolícku diecézu slovenských veriacich východného obradu. Tento priestranný chrám na okraji Toronto bude v tom čase už skoro pod strechou. Počíta sa s tým, že sa Svätý Otec zdrží pri katedrále vari celú hodinu. Naši veriaci slovenského pôvodu v Kanade mu pripravujú osobitný program! ....

VR, 16.7.84-sl.

Spojené štáty : Z Pittsburghu sa dozvedáme, že Matka Tereza z Kalkuťu sa podrobí v krátkom čase operáciu jedného oka, ktorého sa chytá sivý zákal - bělmo a prekáža jej v práci. Na operáciu sa podujal indický lekár, ktorý pôsobí 20 rokov v Spojených štátach. Operáciu prevedú v nemocnici sestričiek sv. Františka, len čo sa bude môcť matka Tereza uvolniť. Výlohy budú hradit sestričky nemocnice sv. Františka. Hoci operácia bude trvať s liečením len deň alebo dva, matka Tereza ostane v kláštore sestričiek v Pittsburghu vari tri týždne.

Rímski Slováci majú na matku Terezu milé spomienky, lebo prišla pri návšteve večného mesta žiadať niektorého z otcov biskupov, aby slúžili pre jej sestričky svätú omšu. Pred veľkonočnými sviatkami navštívili matku Terezu rímski Slováci v jej materskom dome, kde sa slúbila stretnúť sa s nimi v New Yorku...

Rím : Po celom svete si dnes pripomínajú 15. výročie mimoriadného činu amerických astronautov, ktorí prvý raz v dejinách ľudstva, predstaviteľmi Armstrongom a Faldrinom vstúpili na Mesiac, kym ich tretí kolega pokračoval vo svojom lete okolo Mesiaca v Apollo 11.

Vtedajší pápež Pavol VI. sledoval celé podujatie spolu s miliónmi ľudí po celom svete a vyjadril radosť nad vydareným pokusom slovami vianočného hymnu anjelov: "Sláva Bohu na výsostiah a pokoj ľuďom dobrej vôle". V jeho slovách bola vyjadrená vďaka a viera v Stvoriteľa, ktorý svojimi zákonmi riadi svet a dovoluje odhalovať jeho tajomstvá ľuďom dobrej vôle.

Neskoršie lety na Mesiac sa dotýkajú aj nás, Slovákov, keď jeden z nášho rodu - i keď narodený už v Amerike - Eugen Černan, vyjadril pri dvojstoročnici Spojených štátov skoro tými istými slovami Pavla VI. svoju vieru vo veľkosť Stvoriteľa, keď referoval o ceste do ZSSR, pred ktorým sa zastavil v Ríme na audiencii Pavla VI. Ako je znáje, Eugen Černan raz sprevádzal astronauta a druhý raz aj zostúpil na Mesiac.

VR, 20.7.84-sl.

Spojené štáty : Arcibiskup z Chicaga, mons. Bernardin, vykoná v dňoch 10.-20. augusta 1984 návštavu v Poľsku, na posvätnie tanoríšieho primasa kard. Glempa. Zároveň s ním príde do Poľska i delegácia knážov a veriacich, ktorí vykonávajú pastoračné práce medzi obyvateľstvom poľského pôvodu v tomto severoamerickom meste. 15. augusta sa kard. Bernardin zúčastní púte do Čenstochovej. Taktiež zájde do Krakova, kde si pozrie predošlé arcibiskupske sídlo Jána Pavla II. Na spiatočnej ceste sa kardinál a časť delegácie zastaví v Ríme.

VR, 26.7.84-č.

Vatikán : Z príležitosti otvorenia Olympijských hier, Svätý Otec Ján Pavol II. poslal kard. Timotejovi Manningovi, arcibiskupovi v Los Angeles, nasledujúci telegram:

Pri príležitosti slávnostného otvorenia 23. Medzinárodných olympijských hier v Los Angeles Vás prosím, odovzdajte moje srdečné pozdravy a priania všetkým organizátorom, účastníkom a divákom. Táto veľká udalosť je významná nielen pre svet športu, ako vyjadrenie priateľského atletického pretekania a úsilia o ľudské vyniknutie, ale aj pre budúcnosť ľudského spoločenstva, ktoré skrz šport vyjadruje túžbu všetkých za všeobecnú spoluprácu a porozumenie. Co najsrdečnejšie blahoželám mužom a ženám, ktorí reprezentujú svoju vlast a dúfam, že na tomto celosvetovom stretnutí budú dôstojnými vzormi pokojného súladu a bratstva.

Pre týchto a všetkých, čo sú spojení s olympijskými hrami, prosím hojné Božie požehnanie! Ján Pavol II., pápež.

Austrália : Milióny katolíkov v rôznych častiach sveta nie sú izolovaní ani zabudnutí ani opustení - povedal arcibiskup mons. Eduard Clamsay pred skončením nedávneho prejavu solidárnosti s prenasledovanými katolíkmi a inými, ktorí trpia za svoje náboženské a politické presvedčenie.

Arcibiskup viedol v Sidney tisíce katolíkov v sprievode, na ktorom sa zúčastnili etnické skupiny z 30-tich národov, veľký počet duchovných a rôznych laikov, činných v politickom a civilnom živote. Manifestácia sa zakončila sváhou omšou, ktorú celebroval arcibiskup. Vo svojej homílii zdôraznil, že toto vyjadrenie solidárnosti s prenasledovanými katolíkmi na celom svete malo verejný a mierový charakter.

Švédsko : Švédská vláda schválila núdzovú pomoc 80 miliónov švédskych korún, čo je 9,600.000 dolárov, pre 8 afrických štátov, postihnutých suchotou. Švédsko je prvá krajina, ktorá takto štredro reagovala na výzvu o pomoc, ktorú prosili zástupcovia 45 krajín Afriky na stretnutí v Harare, v Zimbabwe.

Pomoc Švédsku bude použitá predovšetkým na naľichavé obstaranie potravín, ale švédská vláda tiež zdôrazňuje, že sa treba usilovať o to, aby sa produkcia potravín v postihnutých krajinách natol'ko zvýšila, aby sa stali sebstačnými.

Kanada : Otec Ronald Leandry, knaz z kanadskej quebeckej provincie, sa vzdal kandidatúry do parlamentu za liberálnu stranu pri volbách, ktoré budú 4. septembra 1984. Nedostal schválenie od svojho biskupa a preto prehlásil, že sa v tejto záležitosti podrobí smerniciam pápeža a kanonického práva. VR, 27.7.84-sl.

Vatikán : Svätá Stolica a vláda republiky Seychely - súostrovie v Indickom oceáne - sa rozhodli nadviazať vzájomné diplomatické styky a to na úrovni apoštolskej nunciatúry a velvyslanectva. VR, 27.7.84-č.

Ha - Ha - Ha :

1. Zastaví ZNB-ák Záhoráka vodiča na ceste:
Budete platiť pokutu, prešli sté plnú čiaru -stredovú!
Záhorák na to: "No a co, co pukua? /pukla?/
ZNB: Nehovorte zbytočne a dajte mi vodičský preukaz!
Záhorák: Ná, a co si myslíte, že mám dva? Šak včera ni že jedon
vzali!
2. Dvaja susedia sa zhovárajú na záhrade o atomových bombách.
Prvý sused: Janku, viš co stojí taká atomová bomba?
Druhý sused: Veru nevím.
Prvý sused: Ufám, ale 20 miliónu.
Druhý sused: Predstav si, Marcine, keby nám tí Američané jednu
fukli do zahrady, to by byvo penez!
3. Záhorácke víno /kyslé/ je jak neutronová bomba. Ludé umrú, ale
šenky ostanú.
4. Záhorák nastúpi do vlaku, otvorí kupé a vidí tam dvoch černochov.
Zvolá: Jéjdaňenko, a čo tu horau? /horelo?/.
5. Nová značka mäsa na Záhorí je PKO - Prídeš, kukneš, odídeš.
6. Stretnú dvaja ZNB-áci pána farára s nohou v sádre.
A, čo sa vám stalo, pán farár?
Ale, spadol mi na nohu boiler!
Prvý ZNB-ák sa pytá druhého: Súdruh, a čo je boiler?
Druhý odpovedá: Ty by si to mal vedieť, ved ty si katolík!
7. Imperializmus je, keď Američania zasahujú po celom svete do vnútorných záležitostí Sovietskeho zväzu.
8. Husák, Štrougal a Biľák boli na okružnej ceste po republike.
Navštívili detské jasle a darovali na ich údržbu po 500 tisíc Kčs.
Potom navštívili polikliniku, kde boli rovnako nadšení, a darovali
na jej údržbu po milione korún. Nakoniec navštívili väznicu a Hu-
sák odrazu venoval na jej údržbu 5 milionov korún.
Štrougal a Biľák sa ho udivene pytajú: Prečo venuješ na väznicu
tol'ko peňazí?
Husák im figliarsky odpovedá: Vari nemyslíte, že sa my traja do-
staneme do detských jasli... .
9. Stretli sa dvaja Slováci a prvý sa pytá druhého: Ako sa ti dari?
Druhý odpovedá: Dnes iste lepšie ako zajtra!
10. Učiteľ: Kto je náš otec?
Žiak : Lenin!
Učiteľ: A kto je náša matka?
Žiak : Strana!
Učiteľ: A čo chceš ty byť?
Žiak : Sirota!
11. Čo je to kvarteto?
Východonemecký symfonický orchester po návrate zo Západu.
12. Viete čo je sláčikové kvarteto na ruský spôsob?
Moskovský symfonický orchester po zájazde v Spojených štátach.
13. Tri otázky pre rádio Jerevan:
  1. Možno vybudovať socializmus vo Švajčiarsku?
- V podstate áno, ale bolo by škoda takej peknej krajiny!
  2. Možno vybudovať socializmus v Monaku?
- To nie, lebo do takej malej krajiny nemožno zaviesť taký
vel'ký chaos!
  3. Možno vybudovať socializmus kdekolvek na svete?
- V podštate áno, ale je ho lepšie vybudovať v jednej krajine
a potom žiť v druhej!
14. Viete, prečo ZNB-áci nosia v Československu pištole?
Aby sa mohli nimi brániť, keď ich napadne dajaká myšlienka!

Gavriil Romanovič Deržavin /1743 - 1816/

Ó D A N A B O H A .

1. Ó, Ty v priestore Nekonečný,
Ty, živý v hmote pohyboch
a v prúde času stále večný,
v Osobách božských Jeden v troch!
Prítomný všade, Duch jediný,
bez miesta si a bez príčiny,
obsiahnúť Teba nemožno.
Ty všetko plníš sebou, dávaš,
objímaš, tvoríš, zachovávaš,
ktorého nazývame - Boh !
2. Aj keby hĺbky v Oceáne
a morský piesok, lúče hviezd
zrátat mohol um v svojom pláne-
pre Teba miery, čísla niet!
Nemôžu umy osvietené,
zo svetla Tvojho narodené
vybádať sudby Tvojich ciest:
Len mysel' k Tebe odváži sa,-
no v Tvojej sláve potopí sa
jak vo večnosti chvíľky čest.
3. Chaosu bytnosť krátkodennú
z večnosti hlbín vyzval si,
no večnosť večnú, nezrodenú
na seba samom staval si.
Sám sebou večne jestvujúci,
zo seba sám vyžarujúci,
Ty svetlo si nad svetlami.
Tys' jedným slovom všetko stvoril
a v novom tvorstve prehovoril,
Ty si, Ty bol si, budeš vždy!
4. Stvorenstva retaz v ruke mávaš,
držíš ju pevne, život dás
K počiatku koniec priputávaš
a život smrťou zahrňaš!
Jak iskry sršia, vylietajú,
tak Slnká Tebou povstávajú;
jak v zimné ráno s námrazou
srieň, perly snehu trblietajú,
zažiaria, mlknú, jagotajú -
tak hviezdy v bezdne pod Tebou.
5. Rozžatých svetiel milióny
v bezmerných dialkách putujú,
na Tvoje myslia na zákony
a žitie lúče darujú.
Ale tie všetky svetlá skvelé,
to množstvo fakiel' uzardelé
i všetok zlatý vriaci var,
aj éter, blčiac vo vesmíre,
i všetko spolu svetlo číre-
pred Tebou sú jak noci zmar.
6. Jak kvapka v more zapadnutá
pred Tebou celá zem je tá.
A čo je vesmír, vlna vzdušná?
Pred Tebou čo je? Čo som ja?
Vo vzdušnom tomto Oceáne
ku svetom svety nové na ne
znásobím silou života:
No toto všetko voči Tebe
bude jak bodka sama v sebe:
a ja pred Tebou - ničota.
7. Ničota!-Ale vo mne skvieš sa
velkolepostou svojich bláh.
Ty vo mne odzrkadluješ sa
jak Slnko v kvapke vodných vláh.
Ničota!- Ale vo mne búsi
život. Ja chcem sa povzniest v duši,
hoc hladný, hľadám výšiny.
Ja Teba hľadám, dúfam, čujem,
hľbam a myslím, usudzujem:
Ja som - tak nutne si i Ty!
8. Ty si!- To hlása príroda mi,
to tuší srdca dobrota,
i rozum môj mi svedčí priamy:
Ty si! - Už nie som ničota!
Čiastočka som už vesmíru ja,
stvorenstva stred je súdza moja,
zdá sa mi čestná: Ja som JA,
kde rad si končil hmotných tvorov
a začal duchov rajskej dvorov,
zreťuzil si ich skrze mňa.
9. Ja som tu puto všetkých svetov,
sóm krajný stupeň hmotných síl,
sóm stredobodom žitia kvetov,
sóm prvý nárys božkosti.
Telom ja do prachu sa vraciám,
rozumom povel bleskom splácam:
Som kráľ-som rab-som červ-som Boh!
Keď však som tol'ko naraz vedno,
odkial' som prišiel?- Ta nevedno!
Od seba byť som nemohol.
10. Tvoj som ja tvor, ó Stvoriteľ môj,
sóm výtvor Tvojej Múdrosti,
Ty, Prameň žitia, Spasiteľ môj,
Ty duša mojej duše si!
A Tvoja pravda zariadila,
by priepest smrti prebrodila
i moja bytosť duchovná:
by duch vzal odev smrteľnosti
a smrťou vkrčil do večnosti,
do Tvojho, Otče, domova.

III. Tú celú súšu, vyskrovny,
ja viem, že duše poryvy
sú slabé, aby obraz skrovny
Tvoj vyvolali, tienivý.
No ak Ta majú oslavovať
smrtelní ľudia, úctu chovať,
len tak ju môžu vyspievať:
keď k Tebe budú povznášať sa,
v nesmiernosť Tvoju ponárať sa
a vďačne slzy prelievať.

1780 - 1784.

Prebásnil Ivan Marianov.

/G.R. Deržavin: Stichotvorenijs. Gosizdat, Chudožestvennoj literatury, Moskva 1958, s. 32-35/.

Prevzaté z knihy: Jestvovanie Boha. Vybrané štúdie. Zostavil a preložil Dr. Ivan Marianov, 767 strán strojom, A 4 formát.

- o -

Andrej Žarnov :

CYRIL A METOD

Zapálte fakle ponad Hornádom!
Nech vatry vzbílknu Pohroním a Považím!
Nech brána Nitry znie a Oravou sa striasa
i ozvenou sa zbieha do dunajských rovín
v mohutný chorál veleby!
Bo, ajhľa, Cyril z rímskej hrobky vychodí
a pristupuje k stupnom oltára,
kde dvíha Metod prsty svätej pravice
a šepce ponad svojím verným zástupom
tak ako vtedy, na počiatku,
Effeta.

I vidím švihať lesy zástav vo vetre
i čujem tlkot srdca pod kniežacím plášťom
a z výsin zostupovať žhavé jazyky
na požehnaný zástup, mojich baráňkov,
odhodlaný kráčať s krížom do dejín
i znova vstávať ako jaro prelestné.

/Úryvok^zbásne Uchom ihly, r. 1963/

Lekársky svet poznal ŽARNOVĄ ako profesora patológie, MUDr. Františka Šubíka. Považujem si za privilégium, že som sedával s ním v posluchárni Lekárskej fakulty v Bratislave. Spolu sme postupovali, promovali a šli sa špecializovať každý na svoj odbor. Blízky a úprimný priateľský styk sme udržiavali od tých čias stále.

Fero bol asistentom na patológiu, venoval sa vedeckému výskumu, publikoval vedecké práce, prednášal na lekárskych konvencích. Na základe tejto činnosti a kvalifikácie bol akademickými úradmi habilitovaný za docenta patologie. /Tento postup je základne rozdielny od amerického systému, kde akademických učiteľov väčšinou vymenúvávajú na základe súťaže/.

Chcem tu spomenúť priateľskú poznámku nášho nebohého priateľa, profesora anatórie Lažianského: Fero je najväčší patológ medzi básnikmi a najväčší básnik medzi patologmi. Ferko Šubík bol skróny, ale veľký v každom ohľade. Iste náš spolužiak z Bratislavы píše: Fero mal život bohatý a ľažký. Bude žiť v národe.

Po utvorení Slovenského štátu dosiahol dávno zaslúžený titul riadneho profesora a prednosti Patologického ústavu lekárskej fakulty Slovenskej univerzity. V tejto hodnosti bol roku 1943

pozvaný Medzinárodný Červený krížom za člena komisie vyšetrovať zločin hromadnej vraždy 12.000 polských dôstojníkov v Katynskom lese na Ukrajine. Tento výbor bol zostavený z profesorov patologie a súdneho lekárstva z 12 európskych štátov.

Mimo profesúry zastával prof. Šubík aj úrad šéfa zdravotníctva v posledných rokoch Slovenského štátu. V siedmich dokumentárnych knihách, uverejnených v USA sa stretнем s menom prof. Šubík a vidíme jeho fotografie pri práci v Katyne.

Prof. Šubík po druhej emigrácii na Západ sa usadil v Amerike, zložil obligátne štátne skúšky úspešne. Celonárodný zbor jeho odbooru mu po ďalších skúškach udelil titul Diplomate of the American Board of Pathology. V tejto hodnosti bol šéfom Patologického a bakteriologického ústavu Štátnej nemocnice vo Wingdale, N.Y.

Nech mu je rodná zem v Kuklove ľahká. Tu uložia jeho telesné pozostatky.

Jozef Útrata.

Memoriál na A. Žarnova .

Slováci vo Washingtone, D.C. usporiadali 13. júna 1982 memoriál na básnika Andreja Žarnova za účasti vdovy Alžbety Šubíkovej. Bol to krásny a vzácný tribút washingtonských Slovákov veľkému slovenskému poétovi. Po omši v gréckokatolíckom kostole, kde mal prejav O. Tóroku z New Yorku, bolo spomienkové posedenie, ktoré ukázalo hlbokú slovenskú spolupatričnosť a potrebu dostať do vedomia Slovákov odkaz veľkých našich básnikov.

-nr-

- o -

Nový M O S T .

Most, slovenský štvrtročník pre slovenskú kultúru číslom 3-4 1981, uzavrel svoj 28. ročník. V starostlivej redakcii básnika Mikuláša SPRINCA je to dnes jediný slobodný slovenský časopis pre kultúrne otázky na svete. V poslednom čísle prináša opäť celý rad zaujímavých príspevkov zahraničných i domáčich autorov. I. Krnžliak v úvodnom príspevku hodnotí Dilongov vstup do poézie pred 50 rokmi. Ján Okáľ pokračuje vo svojich spomienkach na prvé roky slovenských kultúrnych tvorcov v emigrácii. Jozef Kútnik na základe nového materiálu hodnotí Jána Hollého Katolícki Spevňik I. a II. Jozef G. Cincík píše o erbe rodiny Polereckých de Pole-rieka, čo dokladá aj reprodukciami erbov. Z poézie nachádzame tu ukážky zo Strmeňových prekladov staročínskych básnikov, Žarnovov preklad básne poľského laureáta Nobelovej ceny Czesława Miłosza a básen Bely Sosnovej Chryzantéma. Peter Klas uverejnuje tú krátku prozu Starosti Martina Miška. Okrem toho posledné číslo Mostu prináša aj spomienku Michala Lacku na výročie smrti Dr. Fr. Hrušovského a recenzie kníh. Most má obálku od majstra T. Kovalika.

Tento slovenský kultúrny štvrtročník je svedectvom slovenského myšlenia a života v slobodnom svete. Patrí do každej slovenskej rodiny. Objednať ho možno na adrese:

Slovenský ústav /Revue Most/, 2900 East Boulevard, Cleveland, Ohio, 44104, USA.

-r-

- o -

Články na str. 100-101 prevzaté z: Horizont 82, slovenský nezávislý mesačník, ročník XI., júl/august /1982/, č. 7/8.
Vlastník a vydavateľ: Polana AG, 8036 Zürich, Postfach 1173, Suisse.

Hlavná redakcia: Horizont, D-8 München 86, Postfach 86445, West Germany. Ročné predplatné pre Európu je 35.- švajčiar. frankov.

- o -